

ΔΗΜΟΣΘ. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ

69 17DB

Handwritten signature/initials

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ'. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1229

9 69 723
ΔΗΜΟΣΘ. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ

ἄλλοτε ἐπιθ. δημ. σχολείων
Ανδρεάδης (σφ.)

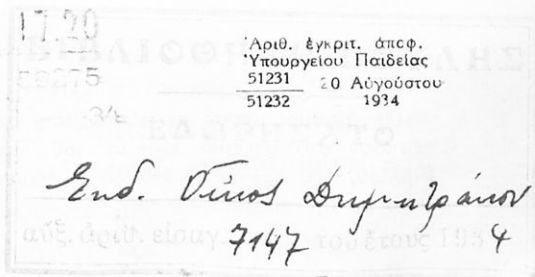
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

(ΔΙΑΣΚΕΥΗ)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ 8^η

Ἀντίτυπα 10.000.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. - ΑΘΗΝΑ

1 - ΟΔΟΣ ΑΛΘΑΙΑΣ - 4

1934

θαμβώνουν τὰ μάτια. Καί οἱ βροντές, σάν κρότοι βράχων, πού κατρακυλοῦν ἀπὸ ψηλά βουνά, ξεκουφαίνουν ταῦτιά.

Στὴ στεριά τὸ καθετί, πού ἔχει ζωὴ, τρομαγμένο τρέχει νὰ κρυφθῆ, ὅπου προφθάσῃ. Θέλει νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὴ θύελλα, πού ἔρχεται ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή.

Καθὼς κρύβεται στὴν κατοικία τοῦ κάποιος γέρος ἐκείνη τὴν ὥρα, κινεῖ τὸ κεφάλι καὶ λέγει: «Ἄλιμονο σ' ἐκείνους, πού μὲ τέτοιον καιρὸ βρίσκονται στὸ πέλαγος!» (1).

§ 2. «Ἄ! ἀληθινὰ μοῦ ἔλεγε ἡ Καλυψῶ...»

Ἐκείνην τὴν ὥρα ἓνα μικρούτσικο καϊκάκι — μιὰ σχεδιά — ἄτεχνα φτειαγμένη, μὲ σχισμένο τὸ πανὶ καὶ μὲ σπασμένο τὸ κατάρτι βρίσκεται στὸ πέλαγος.

Τὰ κύματα τὴν δέρνουν ἀλύπητα ἀπ' ὅλα τὰ μέρη καὶ τὴ σπρώχνουν πότε ἔδῶ καὶ πότε ἐκεῖ, σάν καρυδόφλουδα!

Ὁ ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ἐκείνης μὲ τὰ κουπιὰ στὰ χέρια τοῦ κάκου προσπαθεῖ νὰ τὴ διευθύνῃ ὅπου θέλει αὐτός. Τὰ κύματα, δυνατώτερ' ἀπὸ αὐτόν, τὴν πηγαίνουν ὅπου θέλουν αὐτά. Καὶ πότε τὴν ἀνεβάζουν ὡς τὴν ἀφρισμένη κορυφὴ των, πότε πάλι τὴ βουλιάζουν ὡς τὰ βάθη των.

«Καὶ ὁμως δὲν εἶναι πολλὴ ὥρα, πού ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρός» λέγει μὲ τὸ νοῦ του ὁ ἐπιβάτης. «Ἐχω δεκαοκτῶ ἡμέρες μὲ τὴ σημερινή, πού ἐξεκίνησα ἀπὸ τὸ νησί τῆς Καλυψῶς, καὶ οὔτε τὴν παραμι-

κρή τρικυμία απάντησα στο άπέραντο αυτό πέλαγος, ούτε μιὰ ώρα μοῦ ἔλειψεν ὁ οὐριος ἄνεμος. Καί τώρα, πού ἄρχισα νὰ ξεχωρίζω ἀπό μακριὰ τὴ στεριά· τώρα, πού ἐπίστευα ὅτι θὰ ἐτελείωναν τὰ βᾶσανά μου, τώρα νὰ μὲ πιάση αὐτὴ ἡ θαλασσοταραχὴ καὶ αὐτὸς ὁ χαλασμός κόσμου!

»Α! ἀληθινὰ μοῦ ἔλεγεν ἡ Καλυψώ, πῶς θὰ βασιανισθῶ πολὺ ἀκόμη, ὥσπου νὰ μπορέσω νὰ φθάσω στὴν πατρίδα μου! Φαίνεται πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ παθαίνω ἀπὸ τὸ θυμὸ τοῦ Ποσειδῶνα. Μὰ ἐγὼ καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ σταυρώσω τὰ χέρια μου περιμένοντας τὸ θάνατο. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῶ ὅσο μπορέσω, νὰ τὸν ξεφύγω».

§ 3. Ὁ ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ναυαγεῖ.

Δὲν εἶχεν ἀποτελειώσει καλὰ καλὰ τὰ τελευταῖα λόγια του ὁ ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ἐκείνης καὶ νὰ, ἀρχίζει ἡ νεροποντή!

Μὰ τί νερὸ ἦτο ἐκεῖνο! Ἐνόμιζες πῶς ἄνοιξαν οἱ καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔχυναν ἀδιάκοπα τὰ νερά των στὴ γῆ.

Τὰ νερὰ τώρα λούζουν ἀπὸ παντοῦ τὸ δυστυχισμένο ἐπιβάτη. Ἀπὸ πάνω ἡ βροχὴ, ἀπὸ γύρω τὰ κύματα!

Ἀτάραχος ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ νὰ λάμνη ἀδιάκοπα καὶ δυνατὰ. Τῆ στιγμὴν ὁμως ἐκείνη πέφτει ἀπάνω του ἓνα θεώρατο κύμα καὶ τραντάζει φοβερὰ τὴ σχεδία του.

Φεύγουν ἀπὸ τὰ χέρια του τὰ κουπιά, σπάζει

τὸ τιμόνι, καὶ ὁ ἴδιος τινάζεται μακριὰ ἀπὸ τῆς σχεδία μέσα στὴν ἀγριεμένη θάλασσα. Ὁ ἄνεμος ἀρπάζει τὸ καταξοχισμένο πανὶ τῆς σχεδίας σὰν ξερὸ πλατανόφυλλο, καὶ τὸ πετᾷ μακριὰ.

Μὲ τὸ τίναγμα ἐκεῖνο βουλιάζει ὁ δυστυχισμένος.

Τὸ νερὸ σκεπάζει τὸ σῶμα του καὶ κάμποση ὥρα πολεμᾷ νὰ ἀνεβῆ στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, γιὰ νὰ πάρη τὴν ἀναπνοή του.

Μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τὰ καταμουσκεμένα ρούχα του τὸν δυσκολεύουν πάρα πολὺ.

Ἐπιτέλους τὸ κατορθώνει καὶ ἀνεβαίνει στὴν ἐπιφάνεια. Ἀναπνέει μὲ ὅλη του τὴ δύναμη καὶ ὕστερα ἀρχίζει νὰ φτύνη τὸ ἀλμυρὸ θαλασσινὸ νερὸ, ἐνῶ ὁ ἀφρὸς τρέχει, σὰν ποτάμι, ἀπὸ τὸ κεφάλι του.

Καὶ μὲ ὅλη ὁμως αὐτὴ τὴ ζάλη του, δὲν λησμονεῖ τὴ σχεδία. «Ποῦ νὰ εἶναι τάχα;» λέγει, σηκώνοντας τὸ κεφάλι· καὶ κοιτάζει δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

Τὴ βλέπει μακριὰ του νὰ χορεύῃ ἐπάνω στὰ κύματα!

Χωρὶς πηδάλιο, χωρὶς κουπιὰ, χωρὶς πανὶ καὶ μὲ σπασμένο κατάρτι τί ἀξίζει ἓνα μικρὸ καϊκάκι σὲ μιὰ τόσο μεγάλη θαλασσοταραχὴ! Ἐκεῖνος ὅμως δὲν θέλει καὶ ἔτσι νὰ τὸ χωρισθῆ. Μόλις τὸ εἶδε, κολυμβᾷ ἴσια σ' αὐτό, παλαίει μὲ τᾶγρια κύματα, τὸ φθάνει, σκαρφώνει ἀπάνω καὶ κάθεται στῆ μέση του.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἄλλο κῦμα μεγάλο, σὰ βουνό, πέφτει ἀπάνω του μὲ δύναμη ἀκόμη πιὸ μεγάλη καὶ τὸν πετᾷ πάλι στῆ θάλασσα. Καὶ τὴ σχεδιά του τὴν κομματιάζει, καθὼς ὁ ἄνεμος σκορπίζει τᾶχुरα.

Ο ναυαγὸς ὅμως καὶ πάλι δὲν χάνει τὸ παρρὸς του. Κατορθώνει καὶ ἀρπάζει ἓνα μεγάλο σανίδι. Τὸ «βαλικεύει, σὰν ἄλογο, γδύνεται, πετᾷ πέρα τὰ μουσκεμένα φορέματά του, πέφτει στῆ θάλασσα καὶ ἀρχίζει νὰ κολυμβᾷ. «Ὁχι!» λέγει μέσα του. «Ὡσπου νὰ βγῆ

καὶ ἡ στερνὴ μου ἀναπνοή, ὡς τότε θὰ ἀγωνίζομαι, γιὰ νὰ γλυτώσω! Καὶ θὰ γλυτώσω!» (2)

§ 4. Ὁ ναυαγὸς γλυτώνει.

Ὡς τὸ δειλινὸ παλαίει ὁ δυστυχισμένος ναυαγὸς μὲ τὰ κύματα.

Ἡ θάλασσα πολεμᾷ νὰ τὸν καταπιῇ· μὰ καὶ ἐκεῖνος ἀγωνίζεται ὅσο ὑπορεῖ, νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ στόμο της.

Ἡ λύσσα τῆς θάλασσας εἶναι μεγάλη· μὰ καὶ τοῦ ναυαγοῦ τὸ θάρρος ὄχι μικρό.

Τὰ κύματά της μεγάλα καὶ ὀρμητικά· μὰ καὶ τὸ κολύμβημά του τεχνικὸ καὶ δυνατὸ.

Καὶ νά! τὸν βλέπεις πότε νὰ κινῆ χέρια καὶ πόδια· μαζί καὶ νὰ κολυμβᾷ· πότε μονάχα τὰ πόδια καὶ νὰ σχίξῃ τὸ κύμα μονόπλατα· πότε πάλι νὰ γυρίζῃ ἀνάσκελα καί, κρατώντας πόδια καὶ χέρια ἀκίνητα, νὰ βασιτέται στὸν ἄφρο. Ἔτσι ξεκουράζεται καὶ παίρνει καινούργια δύναμη.

Κολυμβᾷ ἔτσι ὥρα πολλή· προσπαθεῖ νὰ ξεχωρίσῃ πάλι τῆ στεριά, πού εἶχεν ἰδεῖ κατὰ τὸ μεσημέρι καθαρά· μὰ εἶναι ἀδύνατο τώρα. Ἡ βροχὴ καὶ τὸ σκοτάδι τὸν ἐμποδίζουν νὰ βλέπῃ. Ὅπου κοί ἂν κοιτάξῃ μακριά, μονάχα θάλασσα ἀγριεμένη φαίνεται ἔμπρός του. καὶ σύννεφο θολὰ καὶ ἀτέλειωτα πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Καὶ ὅμας ἐκεῖνος οὔτε ἀφήνει τὸ κολύμβημά του οὔτε ἀπελπίζεται.

Κατὰ τὸ δειλινὸ ὡστόσο κόβεται ἡ βροχὴ, ἀραιώ-

νουν και σκορπίζονται τὰ σύννεφα, λιγοστεύει κάπως ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσο γίνεται ἡσυχώτερη.

Τότε κάποια στιγμή σηκώνει τὸ κεφάλι ὁ ναυαγὸς καὶ βλέπει πῶς δὲν εἶναι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ στεριά. Νά την! Φαίνεται τώρα πολὺ καθαρά. Εἶναι ὅλο λόφοι, σκεπασμένοι μὲ πυκνόφυλλα δένδρα.

Ἡ ἐλπίδα τώρα δυναμώνει πιὸ πολὺ στὴν ψυχὴ του. Βάζει τὰ δυνατά του, κολυμβᾷ γρηγορώτερα, καὶ ὕστερο ἀπὸ λίγη ὥρα σιμώνει στὴν ἀκρογιαλιά.

Μὰ τί νὰ ἰδῆ! Ἡ ἀκρογιαλιά εἶναι γεμάτη βράχια! Τὰ κύματα σπάζουν ἐπάνω τῆς μὲ φοβερὸ βρόντο, καὶ τῆς λούζουν τὴν κορυφή μὲ τοὺς ἀφρούς των.

Τίποτε ἄλλο δὲν φαίνεται κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο, παρὰ ἀφρός καὶ βράχια σουβλερὰ καὶ κοπτερά· οὔτε λιμάνι οὔτε μέρος, γιὰ νὰ βγῆ κανεὶς ἀπὸ τὴ θάλασσο ἔξω στὴ στεριά!

«Τί εἶναι τοῦτο πάλι!» λέγει ὁ ναυαγὸς, μόλις εἶδε τὸ μέρος ἐκεῖνο. «Ὅλη ἡ ἀκρογιαλιά εἶναι γεμάτη βράχια καὶ μπροστὰ μουγκρίζει τρομερὸ τὸ κύμα!

» Ἐάν θελήσω νὰ βγῶ ἔξω στὴ στεριά ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος, χωρὶς ἄλλο τὰ ἄγρια κύματα θὰ μὲ πετάξουν ἀπάνω στὰ κοπτερά αὐτὰ βράχια. Τότε τὸ τέλος μου θὰ εἶναι ἐλεεινὸ.

» Ἐάν πάλι κολυμβήσω ἀνοικτότερα, ὥσπου νὰ βρῶ κανένα ἡμερο ἀκρογιαλί, φοβοῦμαι μήπως μὲ τραβήξῃ ἢ τρικυμισμένη θάλασσα στὰ ἀνοικτά, ἢ μήπως μὲ φάγῃ κανέν' ἀγριόψαρο!

» «Ό,τι και νὰ κάμω, ἄσχημα πολὺ τὴν ἔχω!
 Ἄ, μεγάλος εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!

Μὰ ἐκεῖ πού συλλογίζεται αὐτά, ἓνα μεγάλο καὶ ἄγριο κῦμα τὸν σπρώχνει ἔξαφνα καὶ τὸν πετᾷ στὰ βράχια τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Γιὰ καλὴ του τύχη ὅμως ἐπρόφθασε καὶ ἄρπαξεν ἐπιδέξια μὲ τὰ δυνατὰ του χέρια τὸ βράχο, ὅπου ἔπεσε, καὶ ἐστηρίχθηκε στερεὰ ἐπάνω του, ὥσπου πέρασε τὸ κῦμα. Ἄλλιῶς καὶ οἱ

σάρκες του θὰ ἐσκίζοντο καὶ τὰ κόκκαλά του θὰ ἐγίνοντο θρύψαλα.

Ἔτσι ἐγλύττωσε ἐκείνη τὴν φορὰ ἀπὸ βέβαιο θάνατο.

Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ βρῆ καιρό, γιὰ νὰ ἀπομακρυνθῆ λίγο ἀπὸ τὰ βράχια ἐκεῖνα. Καὶ νά! σὲ λίγο πέφτει ἐπάνω του καὶ ἄλλο κῦμα, πιὸ ἄγριο ἀπὸ τὸ πρῶτο. Τὸν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ βράχο, τὸν πετᾷ πάλι στὴ θάλασσα, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν στεριά καὶ τὸν σκεπάζει ὀλότελα !.

Ζαλισμένος από τὸ κτύπημα καὶ μὲ γδαρμένα τὰ χέρια ξαναρχίζει καὶ πάλι τὸν ἀγῶνα, χωρὶς νὰ χάσῃ διόλου τὸ θάρρος του.

Ἀνεβαίνει πάλι στὴν ἐπιφάνεια καὶ μὲ τὴ λίγη δύναμη, ποῦ τοῦ ἔχει μείνει ἀκόμη, κολυμβᾷ πρὸς πέρα ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἄγρια ἀκρογιαλιά.

Καὶ νά! ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα διακρίνει ἓνα περιγιάλι, ἀμμουδερὸ καὶ χωρὶς βράχια. Ἐκεῖ κοντὰ βλέπει καὶ τὸ στόμα μικροῦ ποταμιοῦ.

Τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ φαίνεται κατάλληλο, γιὰ νὰ βγῆ.

Τραβᾷ λοιπὸν ἴσια κατ' ἐκεῖ, κολυμβᾷ προσεκτικὰ, σιμώνει καὶ ἐπιτέλους πατεῖ τὰ πόδια του στὴν πολυπόθητη στεριά.

Ὁ ναυαγὸς ἐγλύτωσε!

§ 5. Ὁ ναυαγὸς κοιμᾶται.

Ἦτο πιά καιρὸς! Λίγο ἀκόμη ἂν ἐκρατοῦσε τὸ πάλαιμα ἐκεῖνο μὲ τὰ ἄγρια κύματα, ὁ ναυαγὸς δὲν θὰ ἐμποροῦσε νὰ βαστάξῃ.

Εἶχεν ἀποκάμει πιά ὅλως διόλου. Μόλις σύρνεται λίγα βήματα παραπέρα ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά, καὶ πέφτει λιγοθυμισμένος. Ὅλο τὸ σῶμα του εἶναι πρησμένο ἀπὸ τὰ ἀκατάπαυστα κτυπήματα τῶν κυμάτων καὶ ὅλο ἐν ἀπὸ τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τὰ ρουθούνια του τρέχει θαλασσινὸ νερό.

Σὲ λίγο ἤλθε πάλι στὰ σύγκαλά του, καὶ τότε ἐπαρετήρησε πὼς ἄρχισε νὰ νυκτώνῃ.

Σηκώνεται ἀμέσως, φιλεῖ μὲ δάκρυα τὴ γῆ καὶ φεύγει γρήγορα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο λέγοντας μέσα

του: «Όταν δὲν ἀπελπίζεται κανείς, καὶ ἀπὸ τοῦ χάρου τὸ στόμα μπορεῖ νὰ γλυτώσῃ!»

Ἔστερα σταματᾷ καὶ συλλογίζεται ποῦ νὰ περάσῃ τὴ νύκτα του: «Ἄν περάσω κοντὰ στὸ ποτάμι αὐτὸ τὴ νύκτα» λέγει «πολὺ φοβοῦμαι μήπως μὲ ἀποτελειώσῃ ἡ ὕγρασία, καθὼς εἶμαι ἔτσι γυμνὸς καὶ ἀποκαμωμένος.

»Ἄν πάλι τρυπώσω μέσα στὸ πυκνὸ δάσος τοῦ λόφου ἐκείνου, εἶναι φόβος μήπως στὸν ὕπνο μου μὲ πειράξῃ κανένα ἀγρίμι. Τί νὰ κάμω καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω!»

Συλλογίζεται κάμψοση ὥρα καὶ βρίσκει στὸ τέλος προτιμότερο νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὴν ὕγρασία καὶ τὴν ψύχρα. Τότε τραβᾷ ἴσια κατὰ τὸ λόφο, χώνεται μέσα στὸ πυκνὸ δάσος καὶ προσπαθεῖ νὰ βρῇ κανένα μέρος πυκνόδενδρο. Ψάχνοντας, παρατηρεῖ δυὸ πυκνόφυλλα χαμόδενδρα. Ἐπλεκαν τὰ κλαδιά των τόσο καλά, ὥστε κάτω ἀπ' αὐτὰ ἐσχηματίζετο τέτοια ἀδιαπέραστη σκέπη, ποῦ οὔτε βροχὴ οὔτε ἄνεμος, οὔτε ἥλιος ἤμποροῦσε νὰ τὴν περάσῃ.

Κάτω λοιπὸν ἀπ' αὐτὰ τὰ δυὸ χαμόδενδρα χώνεται ὁ ναυαγός. Βρίσκει τὸ χῶμα στεγνόν· στρώνει τὴ γῆ μὲ πολλὰ ξερὰ φύλλα, πλαγιάζει ἐπάνω των καὶ ρίχνει καὶ ἄλλα πολλὰ στὸ σῶμα του γιὰ σκέπασμα.

Σὲ λίγο γλυκὸς ὕπνος κλείνει τὰ ματόφυλλα καὶ ξεκουράζει τὸ κουρασμένο σῶμα του.

Μὰ ποιὸς τάχα νὰ εἶναι ὁ ναυαγὸς αὐτὸς καὶ ποιὸς ἡ χώρα, ὅπου ἐγλύτωσε;

Καὶ τὰ δυὸ θὰ τὰ μάθωμε σὲ λίγο.

§ 6. Ὁ ναυαγὸς στὴ στεριά.

Ὁλόκληρη τὴ νύκτα ἐκείνη καὶ ὡς τὸ ἀπόγευμα τῆς ἄλλης ἡμέρας κοιμᾶται ὁ ναυαγὸς βυθισμένος σὲ γλυκύτατο ὕπνο. Καὶ ἴσως θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ κοιμᾶται ἀκόμη ὡς τὸ ἄλλο πρωί, ἂν ἐκείνη τὴν ὥρα δὲν τὸν ἐξυπνοῦσαν δυνατὲς γυναικεῖες φωνές.

Μ' ἀπὸ ποῦ ἔρχονται οἱ δυνατὲς αὐτὲς φωνές;

Λίγο κάτω ἀπὸ τὸ λόφο, ὅπου ἦτο τὸ πυκνὸ δάσος καὶ ἐκοιμᾶτο ὁ ναυαγός, κοντὰ στὸ μικρὸ ἐκεῖνο ποταμάκι, κάμποσες κοπέλες μεγάλες ἔπαιζαν τόπι.

Εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὸ πρωί ἐκεῖ, γιὰ νὰ πλύνουν· καὶ ἅμα ἐτελείωσαν τὸ πλύσιμο καὶ ἄπλωσαν τὰ ροῦχα τῶν ἀπάνω στὰ κατακάθαρα χαλίκια τοῦ γιαλοῦ, ἐλούσθησαν καὶ ἔφαγαν. Ὕστερα, ὥσπου νὰ στεγνώσουν τὰ πλυμένα ροῦχα, ἄρχισαν νὰ παίξουν.

Μιά ἀπὸ τὶς κοπέλες, ἡ πιὸ ψηλὴ καὶ πιὸ ὁμορφη ἀπ' ὅλες, καθὼς ἐπετοῦσε τὸ τόπι ψηλά, χωρὶς νὰ θέλῃ, τὸ ἐπέταξε στὸ ποτάμι.

Τότε οἱ συντρόφισσές της ἔβγαλαν δυνατὲς φωνὲς καὶ ἀπ' αὐτὲς ἐξύπνησεν ὁ ναυαγός.

Ἄνασκηκώθηκε καὶ ἐκάθισε ἐπάνω στὰ ξερὰ φύλλα. Ἐτριψε τὰ ματόφυλλα μὲ τὰ δυό του τὰ χέρια καὶ ὕστερα, γιὰ νὰ ἰδῆ, ἐπαραμέρισε λίγο τὰ κλαδιὰ τῶν χαμόδενδρων. Τὰ μάτια του ἔπесαν πρῶτα στὴ θάλασσα, ποῦ ἀπλώνετο μπροστά του, σὰν ἀπέραντος καταγάλανος καθρέφτης. Πόσο ἤσυχη εἶναι τώρα! Δὲν ἔμοιαζε διόλου μὲ τὴ χθεσινή.

Ἀποπάνω του ὁ οὐρανὸς ἀπλώνετο καθαρὸς καὶ καταγάλανος, σὰν ἀτέλειωτος καὶ ὀλοφώτεινος θόλος, καὶ ἐσκέπαζε ἀπὸ παντοῦ τὴ θάλασσα καὶ τὴ στεριά:

«Πόσο διαφορετικὸς εἶναι καὶ ὁ οὐρανὸς σήμερα. Ποῦ τὴ χθεσινὴ μαυρίλα καὶ ἡ σκοτεινιά του! Μὰ ποῦ εἶναι ὁ ἥλιος;» ἐσυλλογίσθηκε. «Δὲν τὸν βλέπω· θὰ ἔγειρε, φαίνεται, κατὰ τὴ δύση. Θὰ εἶναι ἴσως ἀπόγευμα· μὰ, ἄς σηκωθῶ νὰ ἰδῶ!» Καὶ ἀμέσως σηκώνεται ὄρθιος καὶ ἀπὸ τὴ θέση του κοιτάζει κατὰ τὴ στεριά.

Τὰ μάτια του τώρα φθάνουν σὲ πολὺ μακρινὴ ἀπόσταση. Μὰ παντοῦ, ὅπου πέφτουν, δὲν βλέπουν ἄλλο τίποτε, παρὰ χαμηλὰ βουναλάκια καὶ ὁμορφες λαγκαδιές, ντυμένα ὅλα μὲ καταπράσινη φορεσιά. «Τί ἤμερος τόπος!» εἶπε πάλι μὲ τὸ νοῦ του· «χωρὶς ἄλλο πατῶ ἑλληνικὸ χῶμα! Τέτοια ὁμορφὴ θάλασσα, τόσο καθαρὸς οὐρανὸς καὶ τόσο ἡμερος τόπος μο-

νάχα στήν Ἑλλάδα βρίσκονται»· καί ἄρχισενά ἐλπίζει καί νά χαίρεται.

§ 7. Ὁ ναυαγὸς παρακαλεῖ.

Ἐκείνην τή στιγμῇ ὁμως ἐθυμήθηκε καί τίς φωνές, πού τόν ἐξύπνησαν, καί εἶπε :

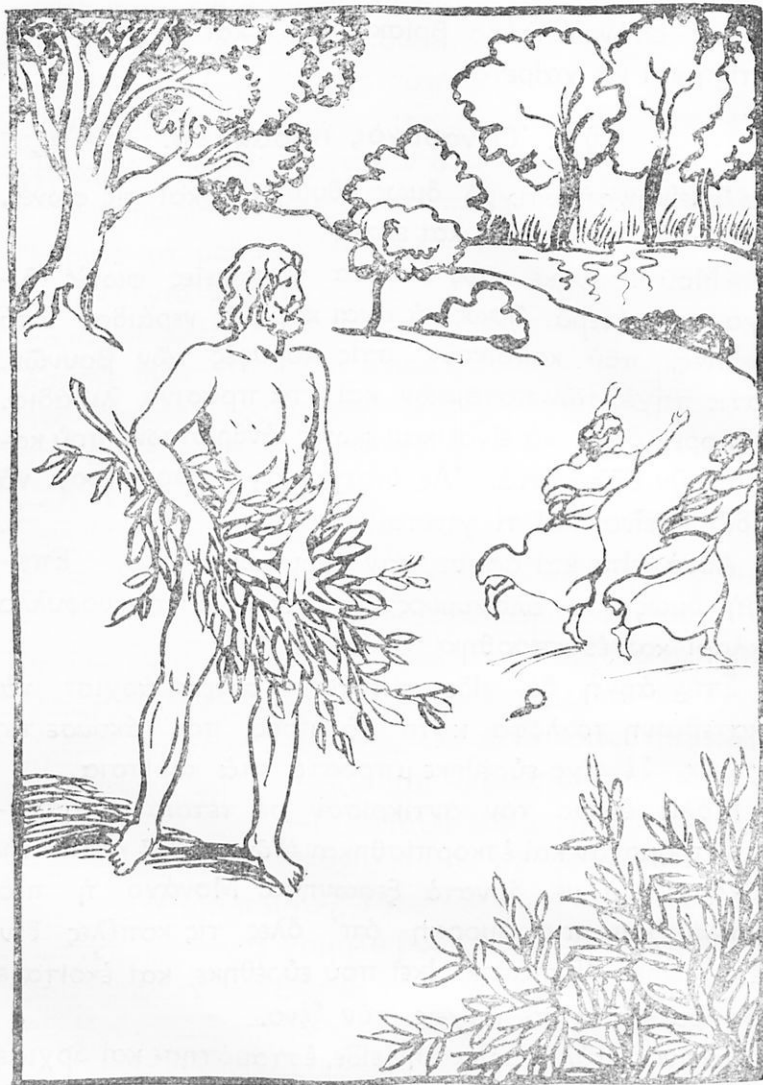
Μοῦ ἐφάνηκε πῶς ἄκουσα γυναικεῖες φωνές λίγο πρωτύτερα. Ἴσως νά εἶναι καμμιάς νεράιδας ἀπὸ ἐκεῖνες, πού κατοικοῦν στίς κορυφές τῶν βουνῶν, στίς πηγές τῶν ποταμιῶν καί στὰ πράσινα λιβάδια. Μπορεῖ ὁμως νά εἶναι καί φωνές ἀνθρώπων, πού κατοικοῦν ἐδῶ κοντά. Ἄς ὑπάγω λίγο παραπέρα, νά ἰδῶ τί εἶναι καί τί γίνεται;»

Αὐτὰ εἶπε καί ἄφησε τήν κρυψώνα του. Ἐπειδή ὁμως ἦτο ὀλόγυμος, ἔσπασε ἓνα πυκνόφυλλο κλαρί καί ἔσκεπάζθηκε μ' αὐτό.

Στήν ἀρχή δέν εἶδε τίποτε. Ὑστερα ἄοχισε νά κατεβαίνει τὸ λόφο κατὸ τὸ μέρος, πού ἄκουσε τίς φωνές. Σὲ λίγο εὐρέθηκε μπροστὰ στὰ κορίτσια.

Μόλις ἐκεῖνο τὸν ἀντίκρισαν σὲ τέτοια κατάσταση ἐτρόμαξαν καί ἐσκορπίσθηκαν ἐδῶ καί ἐκεῖ κατὰ τήν ἀκρογιαλιά μὲ δυνατὰ ξεφωνητά. Μονάχα ἡ πιὸ ψηλὴ καί πιὸ ὁμορφὴ ἀπ' ὅλες τίς κοπέλες ξέν ἐροβήθηκε. Ἐστάθηκε ἐκεῖ πού εὐρέθηκε, καί ἐκοίταξε ἄφοβα καί μὲ περιέργεια τὸν ξένο.

Ἐκεῖνος πάλι, μόλις τήν εἶδε, ἐσταμάτησε καί ἄρχισε νὰ συλλογίζεται τί νά κάμη : Νὰ πλησιάσῃ καί νά πῆσῃ στὰ πόδια της, ἢ νὰ παρακαλέσῃ ἀπὸ μακριὰ μὲ

γλυκὰ λόγια νὰ τῷ δώση κανένα φόρεμα, γιὰ νὰ ντυθῆ και νὰ τοῦ δείξη και τὴ χώρα;

Ἐπροτιμησε τὸ δεύτερο. Ἐστάθηκε λοιπὸν και ἀπὸ ἐκεῖ, ποῦ εὗρίσκετο, τῆς ἐφώναξε:

«Στὸ πόδιό σου πέφτω, κυρό μου, εἴτε θεὰ εἶσαι εἴτε ἄνθρωπος. Ἄν εἶσαι θεὰ, χωρὶς ἄλλο θὰ εἶσαι ἢ Ἄστερη, γιὰ τὴς μοιάζεις και στὴν κορμοστασιά και στὴν ὁμορφιά. Ἄν πάλι εἶσαι ἄνθρωπος, εὐτυχισμένοι οἱ γονεῖς, ποῦ ἔχουν τέτοια κόρη, και εὐτυχισμένα τὰ δέλφια, ποῦ ἔχουν τέτοια ἀδελφή. Φαντάζομαι τί χορὰ ποῦ θὰ ἔχουν, ὅταν σὲ βλέπουν νὰ σύρνης τὸ χορό! Πιο πολὺ ὅμως εὐτυχισμένος θὰ εἶναι ἐκεῖνος, ποῦ θὰ σε κάμη ταιρι του. Γιὰ τὴ ὡς τώρα, ἂν και ἐγύρισα ὅλο τὸν κόσμον, δὲν ἀπάντησα πουθενὰ ἄλλη κοπέλα τόσο ὁμορφη, σὰν και σένα.

»Ὅσο σὲ κοιτάζω, τόσο σὲ θαυμάζω. Μὰ φοβοῦμαι νὰ ἔλθω κοντὰ σου και νὰ πέσω στὰ πόδια σου, γιὰ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ λυπηθῆς. Μεγάλον κακὸ μοῦ ἔτυχε. Χθὲς μόλις ἐκατόρθωσα νὰ γλυτώσω κολυμβώντας και νὰ βγῶ σ' αὐτὸ τὸ μέρος, ἀφοῦ πολὺ ἐβασανίσθηκα ἀπὸ τὴ φοβερὴ θάλασσα. Ὡς τόσο δὲν ξέρω, ἂν ἐτελείωσαν τὰ βάσανά μου.

»Λυπήσου με, σὲ παρακαλῶ! Λυπήσου ἓνα δυστυχισμένο! Ἐσένα πρώτη βλέπω και σὲ σένα λέγω τὸν πόνο μου. Ἄπὸ τοὺς ἄλλους ἄνθρώπους, ποῦ κατοικοῦν σ' αὐτὸν τὸν τόπον, κανένα δὲν γνωρίζω. Μὰ οὔτε και ποιά εἶναι και πῶς τὴ λέγουν τὴ χώρα σας γνωρίζω. Δῶσε μου, σὲ παρακαλῶ, κανένα ροῦχο νὰ

*Ὀδύσσεια. Ἄναγνωστικὸ Γ'. Δημοτ. *Ἐκδ. 8.—Δ. Ἀνδρεάδη

σκεπασθῶ, καὶ δεῖξε μου νὰ βρῶ τὴ χώρα· καὶ μακάρι νὰ σοῦ δώσουν οἱ θεοὶ ὅ,τι ἐπιθυμῆ ἡ καρδιά σου».

§ 8. Ὁ ναυαγὸς μαθαίνει ποῦ βρίσκεται.

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ξένου ἀπάντησεν ἡ ὁμορφη κοπέλα: « Δὲν μοῦ φαίνεσαι ἄνθρωπος ἄμυαλος, ξένε, οὔτε ἀπὸ πρόστυχη γενιά. Ἄν σήμερα ὑποφέρης, παρηγορήσου. Ὁ Ζεὺς ἔτσι τὸ θέλησε. Ἐκεῖνος μοιράζει στὸν καθένα, ὅπως αὐτὸς θέλει, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ. Σὲ σένα ἔδωσε τώρα βάσανα, πρέπει νὰ τὰ ὑποφέρης μὲ ὑπομονή.

»Μὴ στενοχωριέσαι! Τώρα, ποῦ ἤλθες στὸν τόπο μας, δὲν θὰ σοῦ λείψη τίποτε. Θὰ σοῦ δώσω καὶ φορέματα νὰ ντυθῆς, θὰ σοῦ δείξω καὶ τὴν πόλη, θὰ σοῦ πῶ καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου.

»Βρίσκεσαι σὲ νησί, στὴ Σχερία, ὅπου κατοικοῦν οἱ Φαίακες καὶ βασιλεύει ὁ Ἄλκίνοος, ὁ πατέρας μου. Ἐμένα μὲ λέγουν Ναυσικᾶ καί, ὅπως βλέπεις, ἤλθα ἔδῶ μὲ τὶς δοῦλες μου, γιὰ νὰ πλύνωμε. Σὲ λίγο γυρίζομε στὴν πόλη».

Ἄναγᾶλλιασεν ὁ ναυαγός, ποῦ ἄκουσε τὴν ὁμορφὴν ἐκείνη κοπέλα νὰ μιλῇ ἑλληνικά. Ἄναγᾶλλιασε καὶ ὅταν ἄκουσε πῶς βρίσκεται στὴ Σχερία:

«Μιᾶς ἡμέρας ταξίδι εἶναι ὡς τὴν πατρίδα μου ἀπ' ἐδῶ!» εἶπε μέσα του.

Περισσότερο ὅμως ἐχάρηκε, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἄκουσε τὴ βασιλοπούλα νὰ φωνάζη τὶς δοῦλες τῆς καὶ νὰ τὶς λέγη: « Ἐλᾶτ' ἐδῶ, κορίτσια! τί ἐφοβηθήκατε; Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ξένος καὶ πο-

λυβασανιμένος· είναι και από την 'Ελλάδα· γι' αυτό πρέπει να τον περιποιηθούμε όσο μπορούμε. Τους ξένους τους στέλει ο Ζεύς. Δείξετέ του ένα μέρος απάνεμο να υπάγη να λουσθή, δώστε του και ρούχα να ντυθῆ. Δώστε του ακόμη να φάγη και να πιῆ, γιατί θὰ εἶναι νηστικός και διψασμένος».

Οἱ δοῦλες, μόλις ἄκουσαν τὰ λόγια τῆς κυρίας των, ἐπῆραν θάρρος. Ἀμέσως ἦλθαν κοντά του και τοῦ ἔδειξαν ἕνα μέρος απάνεμο στοῦ ποτάμι. Τοῦ ἔφησαν ἐκεῖ μοσχομυρωδάτο λάδι, γιὰ νὰ ἀλειφθῆ ὕστερ' ἀπὸ τὸ λουτρό· τοῦ ἔβαλαν και φορέματα, γιὰ νὰ ντυθῆ.

Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα και ὁ ναυαγὸς ἐλούσθη, ἀλείφθη με τὸ λάδι και ἐντύθη. Ὅταν ὕστερα ἦλθε κοντά στη βασιλοπούλα, ἐκείνη τὸν ἐθαύμασε. Τῆς ἐφάνηκε πιὸ ψηλὸς και πιὸ ὄμορφος ἀπὸ πρωτύτερα.

Ἀμέσως οἱ δοῦλες τοῦ ἔβαλαν νὰ φάγη. Καὶ ἐκεῖνος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε, ἐκάθισε χάμω και ἄρχισε νὰ τρώγη με μεγάλη ὄρεξη.

§ 9. Τί συμβουλεύει ἡ Ναυσικᾶ στὸν ξένο;

Τὴν ὥραν αὐτὴ ἡ Ναυσικᾶ με τὶς δοῦλες της ἐμάζευσαν τὰ ρούχα, τὰ ἐδίπλωσαν και τὰ ἐφόρτωσαν ἐπάνω στοῦ ἀμάξι, πού εἶχαν φέρει ἀπὸ τὴ χώρα. Ὑστερα ἔζευσαν σ' αὐτὸ δύο καλοθρεμμένα μουλάρια, πού ἔβωσκαν πιὸ πέρα· και, ἀφοῦ ἐτοιμάσθηκαν, λέγει ἡ Ναυσικᾶ στὸν ξένο:

«Ὅριστε, ξένε, νὰ πᾶμε στὴ χώρα και στοῦ παλάτι τοῦ πατέρα μου. Ἐκεῖ θὰ γνωρίσης και τοὺς ἄλλους

ἄρχοντες τοῦ τόπου μας. Ἄκουσε ὁμως τί θὰ σοῦ πῶ! Ὅσο εἶμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴ χώρα, δὲν πειράζει, ἔλα καὶ σὺ πίσω ἀπὸ τὸ ἀμάξι. Μὰ σὰν πλησιάσουμε, πρέπει νὰ σταματήσης κάπου, ὥσπου νὰ φύγωμε ἐμεῖς, γιὰ νὰ μὴ σὲ ἴδουῖν πὼς ἔρχεσαι μαζί μας. Ὑστερα ἔμπα καὶ σὺ μέσα στὴν πόλη καὶ ζήτησε νὰ

σοῦ δείξουν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου. Ἀκόμη καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ τὸ ξέρουν.

»Μόλις φθάσης ἐκεῖ, μὴ σταθῆς μῆτε στιγμὴ. Ἐμπα μέσα γρήγορα καὶ ἀμέσως πέσε στὰ πόδια τῆς μητέρας μου τῆς Ἀρήτης, καὶ παρακάλεσέ την νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ νὰ σὲ στείλῃ στὴν πατρίδα σου.»

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ναυσικᾶ καὶ ἀμέσως ἀνέβηκε στὸ ἀμάξι. Ἐπῆρε στὸ ἀριστερὸ χέρι της τὰ χαλινάρια καὶ στὸ δεξιὸ τὸ καμτσίκι, τὸ ἐκτύπησε μιὰ δυὸ φορές στὸν ἄερα καὶ ἐξεκίνησε.

Ὁ ἥλιος ἐκόντευε νὰ βασιλεύσῃ τὴν ὥρα, ποῦ ἡ

βασίλοπούλα μ' ὄλη της τῆ συντροφιά ἐπλησίαζαν στήν πόλη.

Ἐκεῖ κοντά ἦτο καί τὸ ἱερόν ἄλσος τῆς θεᾶς Ἄθηνᾶς, γεμάτο ἀπὸ ψηλές λεῦκες καί κυπαρίσσια, μ' ἕνα μικρὸ ναὸ στῆ μέση καί μ' ἕνα καταπράσινο λιβάδι ὀλόγυρα.

Ἐκεῖ ἐσταμάτησε ὁ ναυαγός, ἐνῶ ἡ Ναυσικᾶ μετὶ τις δοῦλες της ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο των.

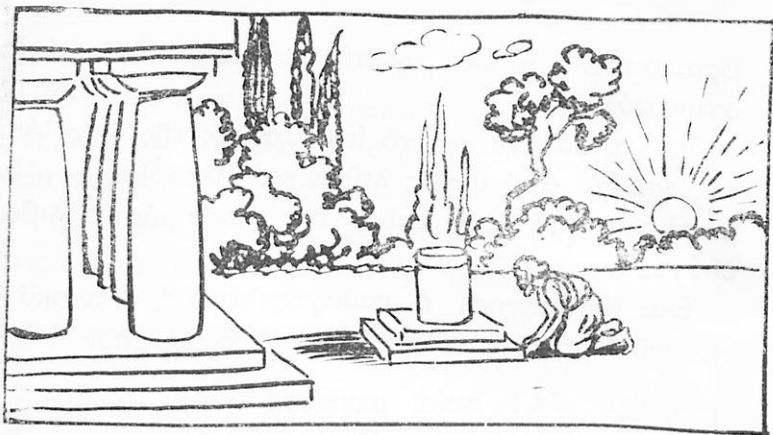
§ 10. «Ἄ! πολὺ μεγάλος εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!».

Μόλις ἀπομακρύνθηκεν ἀπὸ τὸ ἱερόν ἄλσος ἡ Ναυσικᾶ, ἀμέσως ὁ ναυαγός ἐγονάτισε καί ἐπροσευχήθηκε στήν Ἄθηνᾶ, τῆ θεᾷ τῆς σοφίας, τὴν προστάτισσά του. Τὴν εὐχαρίστησε πρῶτα μὲ ὄλη του τὴν κραδιά, πού τὸν ἐγλύτωσε χθές.

Ὑστερα τὴν ἐπαρακάλεσε νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τοῦ φωτίζη τὸ νοῦ, γιὰ νὰ τὰ καταφέρῃ νὰ βρῆ στὸ βασιλέα Ἄλκίνοο φιλοξενία καί βοήθεια, ὥστε νὰ γυρίσῃ στήν πατρίδα του.

Ὅταν ἐτελείωσε τὴν προσευχή, ἐκάθισε σὲ ἕνα πέτρινο σκαλοπάτι τοῦ ναοῦ καί ἐπερίμενε νὰ περάσῃ λίγη ὥρα.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ βασιλεύῃ. Τὰ λίγα συννεφάκια, πού ἦσαν στὸν οὐρανό, ἔλαμπαν χρυσὰ καί κόκκινα. Τὰ πουλιά ἄρχισαν νὰ μαζεύωνται στὰ δένδρα, γιὰ νὰ κουρνιάσουν, ἐνῶ οἱ γεωργοί, οἱ ἀμπελουργοὶ καί οἱ βοσκοὶ ἐγύριζαν στὰ σπίντια των ἀπὸ τίς ἐργασίες των.

Ὁ ξένος δὲν εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ τοὺς βλέπει πῶς περνοῦν.

Ὁ γεωργό, καβάλλα στὰ γαῖδουράκια μὲ ἓνα μακρὺ βουκέντρι στὰ χέρια ὁ καθένας, ὀδηγοῦν ἐμπρὸς τὰ ἀργοκίνητα βόδια των. Οἱ ἀμπελουργοί, ἄλλοι μὲ τὴν ἀξίνα καὶ ἄλλοι μὲ τὸ δικέλλι στὸν ὦμο, προχωροῦν πεζοὶ στὴν πόλη, ἐδῶ μιλώντας καὶ ἐκεῖ τραγουδώντας. Οἱ βοσκοὶ πάλι, μὲ τὸ ραβδί στὸ χέρι καὶ μὲ συχνὰ καὶ δυνατὰ σφυρίγματα, βιάζονται τὰ κοπάδια νὰ προχωροῦν γρήγορα.

Ὁ ξένος τοὺς βλέπει καὶ τοὺς ζηλεύει. Εἶναι ὅλοι κατακουρασμένοι ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς ἡμέρας, μὰ καὶ χαρούμενοι. Κινεῖ τὸ κεφάλι, ἀναστενάζει καὶ λέγει μέσα του :

« Ἐσεῖς ὅλοι σὲ λίγο θὰ εἰσθε στὰ σπίτια σας, ὅπου θὰ βρῆτε τὰ παιδιά καὶ τίς γυναῖκες σας νὰ σᾶς περιμένουν πρόσχαρα. Θὰ βρῆτε τὸ τζάκι τοῦ σπιτιοῦ σας ἀναμμένο καὶ τὸ δεῖπνο ἑτοιμο.

»Καὶ ἐγώ, ὁ βασιλέας ἐνὸς ὀλόκληρου νησιοῦ, ντυμένος ξένα ροῦχα, δὲν ἔχω ποῦ νὰ βάλω τὸ κεφάλι μου ἀπόψε! Καὶ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ κτυπήσω ξένη θύρα καὶ νὰ ζητήσω φιλοξενία.

»Ἄ! πολὺ μέγας εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!».

§ II. Ὁ ναυαγὸς θαυμάζει.

Αὐτὰ ἐσυλλογίσθηκε ὁ ξένος καὶ ἀναστέναξε βαθιά. Ὑστερα ἐξεκίνησε γιὰ τὴν πόλη, καὶ ἔφθασε μπροστὰ στὸ κάστρο της. Ἐπέρασε τὴ μεγάλη χάλκινη πύλη καὶ ἐμπῆκε μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὶς πλατεῖες.

Ἡ πρώτη στενοχώρια καὶ ἡ μελαγχολία ἄρχισε τώρα νὰ φεύγη ἀπὸ μέσα του καὶ ἡ καρδιά του νὰ κτυπᾷ ἀπὸ εὐχαρίστηση.

Δὲν χορταίνει νὰ κοιτάζῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ νὰ βλέπῃ τὰ σπίτια τῶν Φαιάκων, τὰ μαγαζιά, τοὺς ναοὺς καὶ τὸ λιμάνι, καὶ νὰ ἀκούῃ τὶς φωνές καὶ τὸ θόρυβο τῶν ἀνθρώπων στὴν ἀγορά.

Ἐχει χρόνια πολλὰ νὰ μπῆ σὲ πόλη· καὶ τώρα, τοῦ περνᾷ μέσ' ἀπὸ δρόμους, ὅλα τοῦ φαίνονται μεγάλα, ὅλα ὠραῖα καὶ ὅλα βαλμένο μὲ τάξη.

Ἐχει πολλὰ χρόνια νὰ ἀκούσῃ θόρυβο ἀγορᾶς· καὶ τώρα, ποῦ ἀκούει τοὺς Φαίακες νὰ διαλαλοῦν φωνακτὰ τὰ ἐμπορεύματά των, οἱ φωνές των ἔρχονται στὰ αὐτιά του, σὰ μουσική.

Γι' αὐτὸ θαυμάζει τὸ καθετί, ποῦ βλέπει· καὶ τὸ καθετί, ποῦ ἀκούει ἐκείνη τὴν ὥρα, τὸν εὐχαριστεῖ. Θέλει νὰ σταματήσῃ, νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ

καλύτερα τὰ σπίτια καὶ τὰ μαγαζιά, τοὺς ναοὺς, τὴν ἀγορὰ καὶ τὸ λιμάνι τῶν Φαιάκων· καὶ θέλει νὰ σμίξει μαζί των, νὰ τοὺς μιλήσῃ καὶ νὰ τοῦ μιλήσουν.

Συλλογίζεται ὅμως πῶς δὲν πρέπει νὰ νυκτώσῃ, παρὰ νὰ φθάσῃ μὲ τὴν ὥρα του στὸ Παλάτι τοῦ Ἀλκίνοου, πρὶν κλείσῃ ἡ θύρα του: «Μὰ ποῦ τάχα νὰ βρισκεται τὸ παλάτι αὐτό;» ρωτᾷ μόνος του.

Τὴ στιγμὴν ἐκείνη προσπερνᾷ κοντὰ του ἓνα μικρὸ κορίτσι. Τὸ χαιρετᾷ ἀμέσως καὶ τὸ παρακαλεῖ νὰ τοῦ δείξῃ τὸ παλάτι.

«Ἐλᾶτε, κύριε!» τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνο· καὶ τὸν ὀδηγεῖ πρόθυμο ὡς τὴν ἐξώθυρα τοῦ παλατιοῦ.

§ 12. Ὁ ναυαγὸς θαμβώνεται.

Ὅταν ὁ ξένος ἔφθασε ὑπροστὰ στὸ παλάτι, ἐθαμβώθηκε ἀπὸ τὴν ὀμορφιά του. Ποτὲ στὴ ζωὴ του δὲν εἶχεν ἰδεῖ τέτοιο παλάτι. Ἐλαμπε ὀλόκληρο, ὅπως λάμπει ὁ ἥλιος. Ἡ ἐξώθυρα ἦτο χρυσή, καὶ ἡ κρικέλα τῆς θύρας χρυσή καὶ αὐτή. Τὸ κατώφλι χάλκινο, ἀσημένιο τὸ ἀνώφλι, καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ δύο χρυσὰ σκυλιά, φειαγμένο ἀπὸ ἔξοχο τεχνίτη. Οἱ τοῖχοι του ἦσαν στρωμένοι μὲ λαμπρὸ χαλκὸ· καὶ μέσα στὴ μεγάλη τραπεζαρία, βαλμένοι στὴ σειρὰ ὠραῖοι θρόνοι, ἄτραπταν ἀπὸ μακριά.

Ἐπάνω στοὺς θρόνους αὐτοὺς ἐκάθοντο οἱ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων καὶ ἔτρωγαν καὶ ἔπιναν.

Στὸ ἴδιο δωμάτιο ἐπάνω σὲ μικρὲς κολόνες, πολὺ τεχνικὰ φειαγμένες, ἐφαίνοντο στημένα χρυσὰ ἀγαλματάκια. Τὰ ἀγαλματάκια αὐτὰ ἐπαράσταιναν νέους,

πού έκρατοῦσαν στὰ χέρια λαμπάδες καὶ ἐφώτιζαν τὴ νύκτα τὴν τραπεζαρία, ὅταν ὁ Ἄλκίνοος εἶχε τραπέζι καὶ ἐφίλευε ξένους.

Ἐμπρὸς στὸ ὠραῖο αὐτὸ παλάτι ἦτο καὶ ἓνα περιβόλι μεγάλο, τετράγωνο, φραγμένο ἀπὸ παντοῦ μὲ μαρμαρένιο φράκτη καὶ χωρισμένο σὲ τρία μέρη.

Στὸ ἓνα μέρος ἦσαν φυτευμένα μονάχα καρποφόρα δένδρα: μηλιές, ἀχλαδιές, ροδιές, συκιές καὶ ἄλλα τέτοια, φορτωμένα ὅλα ὠραῖα καὶ νόστιμα φρούτα.

Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ περιβολιοῦ ἦτο φυτευμένο ἀμπέλι, γεμᾶτο σταφύλια. Στὰ καταπράσινα κλήματα του ἔβλεπε κανεὶς λογιῆς λογιῆς σταφύλια. Ἄλλα ὅμως διόλου σταφιδωμένα· ἄλλα γινωμένα καὶ ἔτοιμα γιὰ τρύγημα, ἄλλα ἀγουρίδες· καὶ ἄλλα στὸν ἀνθὸ των ἀκόμη.

Στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ ἦτο καὶ ἓνα μέρος χωριστό, φυτευμένο ὅλο μὲ κάθε λογιῆς λαχανικά καὶ μὲ διάφορα λουλούδια.

Στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ ἔτρεχαν δυὸ βρύσες μὲ κρυσταλλένιο νερό. Τῆς μιᾶς τὸ νερὸ ἐπότιζε ὅλο ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο περιβόλι· ἡ ἄλλη ἔβγαине μὲ σωλήνα ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι στὸ δρόμο καὶ ἐχρησίμευε γιὰ τίς ἀνάγκες τῶν κατοίκων.

Τέτοιο ἦτο τὸ παλάτι τοῦ Ἄλκίνοου καὶ τὸ περιβόλι του, πού ἐθάμβωσαν τὸν ξένο.

§ 13. Ὁ ξένος θρῖσκει φιλοξενία.

Πολλὴν ὥρα ἐστάθηκε ἐκεῖ ὁ ξένος καὶ ἔβλεπε τὸ παλάτι καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Ἄλκίνοου μὲ θαυμασμό.

Ὑστερα ἐπροχώρησε μέσα καὶ ἔφθασεν ὡς τὸ δωμάτιο, ὅπου ὁ βασιλέας Ἀλκίνοος καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρήτη ἐφίλευαν τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων. Κανείς δὲν ἐπρόσεξε τὸν ξένο, ὅταν ἐμπῆκε, γιατί ὅλοι ἦσαν ὄρθιοι καὶ ὠμιλοῦσαν. Εἶχε τελειώσει τὸ τραπέζι καὶ οἱ καλεσμένοι ἐτοιμάζοντο νὰ φύγουν γιὰ τὰ σπίτια των.

Ἐξαφνα βλέπουν ἓναν ἄγνωστο νὰ πέφτη στὰ πόδια τῆς βασίλισσας καὶ ἀκούουν νὰ τῆς λέγη αὐτὰ τὰ λόγια :

« Ἀρήτη, καλὴ βασίλισσα! Εἶμαι ξένος καὶ πολυβασανισμένος, καὶ ἔρχομαι σὲ σένα, στὸ βασιλεῖα καὶ σ' ὅλους ἐδῶ τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσετε, γιὰ νὰ γυρίσω στὴν πατρίδα μου. Χρόνια πολλὰ ἔχω ὁ δύστυχος, πού εἶμαι μακριὰ ἀπὸ τὸν τόπο μου καὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μου.

Χθὲς μόλις, θαλασσοπνιγμένος καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ

βάσανα, ἐκατόρθωσα νὰ γλυτώσω στὸ νησί σας. Λυπηθήτε με, τὸ δυστυχισμένο!».

Αὐτὰ εἶπε ὁ ξένος· καὶ ἀμέσως σηκώνεται καὶ πηγαίνει καὶ κάθεται στὸ τζάκι τῆς αἵθουσας ἐκείνης.

Ὁ Ἀλκίνοος τότε, χωρὶς νὰ περιμένη ἄλλα παρακάλια, ἔρχεται κοντὰ του, τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν βάζει νὰ καθίση κοντὰ στὸ τραπέζι, στὴ θέση, ποὺ ἐκάθετο ὁ γιός του, ὁ Λαοδάμαντας.

Οἱ ἄρχοντες ἐξανακάθισαν στοὺς θρόνους των, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν ξένο. Μιὰ ὑπηρέτρια ἔφερεν ἀμέσως χρυσὸ κανάτι καὶ ἀσημένια λεκάνη γιὰ νίψιμο καὶ ἡ κελάρισσα τοῦ πολατιοῦ ἐξανάστρωσε γιὰ τὸν ξένο τὸ τραπέζι καὶ ἔβαλε ἐμπρὸς του πολλὰ καὶ νόστιμα φαγητά.

Ὁ ξένος εὐχαρίστησε καὶ ἄρχισε νὰ τρώγη. Τότε ὁ Ἀλκίνοος λέγει στοὺς καλεσμένους του: «Φίλοι μου, πρέπει νὰ τιμήσωμε αὐτὸν τὸν ξένο, ποὺ μᾶς ἔστειλεν ὁ Ζεὺς. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν αὔριο νὰ ἔλθετε ἀπὸ τὸ πρῶν ἐδῶ στὸ παλάτι, γιὰ νὰ προσφέρωμε πρῶτα λαμπρὴ θυσία στοὺς θεούς, νὰ φιλεύσωμε τὸν ξένο καὶ ὕστερα νὰ σκεφθῶμε πῶς θὰ μπορέσωμε νὰ τὸν στείλωμε γρήγορα στὴν πατρίδα του».

Ὅλοι οἱ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων ἐπαραδέχθησαν τὴ γνώμη τοῦ Ἀλκίνοου· καὶ ἀφοῦ ἐκάθισαν ἀκόμη λίγο, ὕστερα ἐκαλονύκτισαν τὸ βασιλεῖα, τὴ βασίλισσα, τοὺς γιούς των καὶ τὸν ξένο, καὶ ὁ καθένας ἐτρόβηξε γιὰ τὸ σπίτι του.

§ 14. Τί μαθαίνει ο Ἀλκίνοος καὶ ἡ Ἀρήτη γιὰ τὸν ξένο;

Ὄταν ὁ ξένος ἀπόφαγε, ἤλθε καὶ ἐκάθισε κοντά του ἡ βασίλισσα. Ἀμέσως ἐγνώρισε τὸ ἴπανωφόρι καὶ τὸ πουκάμισο, ποὺ ἐφοροῦσε, γιατί καὶ τὰ δυὸ ἦσαν καμωμένα ἀπὸ τὰ χέρια της.

Ἀπόρεσε πολὺ γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἐρώτησε: «Ποιὸς εἶσαι, ξένε μου, καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι; καὶ ποιὸς σοῦ ἔδωσε τὰ ροῦχα, ποὺ φορεῖς;»

Ὁ ξένος ἀποκρίθηκε: «Τὰ παθήματά μου εἶναι τόσο πολλὰ, βασίλισσά μου, ποὺ θὰ μοῦ ἦτο πολὺ δύσκολο νὰ σᾶς τὰ διηγηθῶ ὅλα, ἓνα πρὸς ἓνα. Ὅσοτόσο ἀκοῦστε πῶς εὐρέθηκα στὸ νησί σας!

»Στὴ μέση τῆς θάλασσης εἶναι ἓνα νησί, ποὺ τὸ λέγουν Ὠγυγία καὶ ὅπου κατοικεῖ ἡ νεράιδα Καλυψώ. Σ' αὐτὸ τὸ νησί ἦτο γραπτὸ μου νὰ μείνω ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια. Καὶ νὰ γιατί!

»Γυρίζοντας ἀπὸ τὸ μεγάλο πόλεμο, ἀρμένιζα με τοὺς συντρόφους μου γιὰ τὴν πατρίδα. Ὁ Ζεὺς ὁμως στὴ μέση τῆς θάλασσης ἐσύντριψε μ' ἓνα του ἀστροπελέκι τὸ πλοῖο μας. Ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ἄλλοι ἐσκοτώθηκαν ἀπὸ τὸ ἀστροπελέκι ἐκεῖνο καὶ ἄλλοι ἔπεσαν στὴ θάλασσα καὶ ἐπνίγηκαν. Ἐγὼ μονάχα ἐκατόρθωσα, θαλασσοπνιγμένος καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα, νὰ γλυτώσω στὸ νησί τῆς Καλυψῶς.

»Ἐκεῖ, εἶναι ἀλήθεια, εὐρέηκα μεγάλη φιλοξενία καὶ κάθε περιποίηση ἀπὸ τὴ νεράιδα. Ἀλλὰ μὲ αὐτὰ τὰ καλὰ εἶχα καὶ τὸ δυστύχημα νὰ μὲ πάρῃ ἡ Καλυψώ

σέ μεγάλη συμπάθεια, και νά θέλη νά μέ πανδρευθῆ.
 "Αν ἐδεχόμεν νά γίνω ἄνδρας της, μοῦ ἔταζε πῶς θά
 μ' ἔκαμνεν ἀθάνατο και ἀγέραςτο.

» "Ομως ἐγὼ τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἤθελα νά ἀ-
 κούσω και μονάχα τὴν ἐπαρακαλοῦσα, πάντα κλαί-
 οντας, νά μέ λυπηθῆ και νά μέ στείλῃ στὴν πατρίδα
 μου. Πολλές φορές τῆς ἔλεγα μέ δάκρυα στα μάτια:
 «"Ας ἰδῶ και καπνὸ μονάχα νά βγαίνει ἀπὸ ἕνα
 καπνοδόχο τῆς πατρίδας μου και ἄς πεθάνω!» Ἐκεί-
 νη ὅμως δὲν ἄλλαξε γνώμη και δὲν μ' ἄφηνε νά φύγω
 ἀπὸ τὸ νησί της.

» Ἐτσι ἐπέρασαν ἐπτὰ ὀλόκληρα χρόνια. Ἐξαφνα
 μιὰ μέρα ἐπάνω στα ὀκτώ, μέ προστάζει νά ἐτοιμα-
 σθῶ, για νά φύγω.

» Πῶς ἄλλαξε γνώμη και ἐγὼ δὲν ἐμπόρεσα νά τὸ
 καταλάβω. Αὐτὸ μονάχα ξέρω, πῶς ὄχι μόνο μ'
 ἐπρόσταξε νά φύγω και μ' ἐβοήθησε νά κατασκευάσω
 και νά ἀρματώσω ἕνα μικρὸ καϊκάκι, ὅλλα και μοῦ
 ἔδωσε τροφές και φορέματα και μ' ἐξεπροβόδησε.

» Ἐξεκίνησα ἀπὸ τὴν Ὠλυγία μέ καλὸν καιρὸ και
 μέ οὐριον ἄνεμο, πού ἐβάσταξε δεκαεπτὰ ἡμέρες. Ὅλον
 αὐτὸν τὸν καιρὸ ἐγὼ μέ τὸ καϊκάκι μου ἔσχιζα τὴ
 θάλασσα, και ὀλοένα ἐπλησίαζα στὴν πατρίδα μου.

» Στις δεκαοκτῶ ἄρχισα νά ξεχωρίζω τὰ δασωμέ-
 να βουνὰ τοῦ ὠραίου νησιοῦ σας. Τότε ἀναγάλλια-
 σε ἡ καρδιά μου, γιατί ἐπίστευσα πῶς θά ἐτέλειωναν
 τὰ βάσανά μου. Ποῦ νά βάλῃ ὁ νοῦς μου, πῶς ἐκεί-
 νην τὴν ἡμέρα ὁ Ποσειδῶνας θά ἐχαλοῦσε τὸν κόσμο μέ

τήν πιό δυνατή θύελλα καί μέ τήν πιό μεγάλη τρικυμία, γιά νά μου κλείση τὸ δρόμο!

» Ἡ τρομερή ἐκείνη τρικυμία μου ἐσύντριψε τὸ καίκι καί μ' ἐπέταξε στή θάλασσα, ὅπου μέ ἀγῶνα πολὺ μόλις ἐκατόρθωσα χθές τὸ δειλινὸ νά γλυτώσω στοὺς νησί σας, γυμνὸς καί σὲ ἐλεεινὴ κατάσταση.

» Ἐτρύπωσα σ' ἓνα δάσος κοντὰ στήν ἀκρογιαλιά, κάτω ἀπὸ πυκνόφυλλα χαμόδενδρα, καί ἔπεσα σὲ ὕπνο βαθύ ὡς τὸ ἀπόγευμα τῆς σημερινῆς ἡμέρας. Οἱ φωνές ὁμως τῶν κοριτσιῶν καί τῆς κόρης σας, τῆς Ναυσικᾶς, πού ἔπαιζον ἐκεῖ κοντὰ μου, μ' ἐξύπνησαν.

» Τότ' ἐσηκώθηκα καί ἀπὸ μακριε ἐπαρακάλεσα τὴν κόρη σας νά μέ λυπηθῆ. Ἐκείνη ὄχι μόνο μου ἔδωσε ροῦχα καί τροφή, παρά καί μ' ἐσυμβούλευσε πῶς νά ἔλθω ὡς ἐδῶ. Γι' αὐτὸ τὴν εὐχαριστῶ μέ ὅλη μου τὴν καρδιά καί καλοτιχίζω τοὺς γονεῖς της, πού ἔχουν τόσο ὠραία καί τόσο καλὴ κόρη».

—«Γιὰ ὅσα σοῦ ἔκαμε ἡ κόρη μου, ξένε, τὴν ἐπαινώ. Ἔπρεπε ὁμως καὶ νὰ σὲ ὀδηγήσῃ ὡς ἐδῶ ἡ ἴδια, καὶ νὰ μὴ σ' ἀφήσῃ νὰ ἔλθῃς μονυχὸς σου» εἶπεν ὁ Ἄλκίνοος.

—«Ἐκαμε πολὺ φρόνιμα ἡ κόρη σας» ἀποκρίθηκε ἀμέσως ὁ ξένος. «Θὰ ἦτο ἄπρεπο μιὰ κόρη τῆς πανδρειᾶς νὰ διαβαίνει τοὺς δρόμους μ' ἓναν ἄγνωστο ἄνδρα. Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι ξέν λείπουν καὶ δὲν εἶναι σωστὸ μιὰ κόρη νὰ κατηγοριέται χωρὶς λόγο ἀπὸ τὰ κακὰ στόματα».

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ξένου εὐχαρίστησαν πολὺ τοὺς γονεῖς τῆς Ναυσικᾶς. Γι' αὐτὸ τοῦ ἔδωσαν τὴν ὑπόσχεση πὼς θὰ τὸν στείλουν στὴν πατρίδα του, ὅσο μακριὰ καὶ ἂν εἶναι. Ὑστερο ἐτρόσταξαν τὶς δοῦλες νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν ἀναπαυτικὸ κρεβάτι μὲ ζεστὰ σκεπάσματα, καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν ποῦ νὰ κοιμηθῇ (3).

§ 15. Πὼς ὁ Ἄλκίνοος τιμᾶ τὸν ξένο;

Τὴν ἄλλη μέρα πρῶτὴ ὁ Ἄλκίνοος ὠδήγησε τὸν ξένο στὴν πλατεῖα, ὅπου ὁ λαὸς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ νησιοῦ, μαζευμένοι, εἶχαν συμβούλιο.

Ἐκεῖ τὸν ἐσύστησε στοὺς κατοίκους καὶ τοὺς ἐπαρακάλεσε νὰ ἐτοιμάσουν γρήγορο καράβι, καὶ νὰ διαλέξουν ἐπιτήδειους καὶ ἱκανοὺς ναῦτες, γιὰ νὰ τὸν φέρουν στὴν πατρίδα του.

Ὑστερα ἐκάλεσε τοὺς ἄρχοντες νὰ ἔρθουν μαζί του στὸ παλάτι, γιὰ νὰ κάμουν συντροφιά τοῦ ξένου στὸ τραπέζι, καὶ ἐπρόσταξε νὰ φέρουν ἐκεῖ καὶ τὸν ξακουστὸ τραγουδιστὴ, τὸ Δημόδοκο.

«Θέλω» εἶπεν ὁ Ἄλκίνοος «νὰ διασκεδάσῃ ὁ ξένος μας, ὅσο μπορεῖ καλύτερα μὲ τὴ λύρα καὶ μὲ τὰ γλυκὰ τραγούδια τοῦ Δημόδοκου, γιατί ὑπόφερε πολλὰ βάσανα ὡς τώρα στὸ ταξίδι του».

Ἔπειτα μαζί μὲ τὸν ξένο καὶ τοὺς καλεσμένους ἐγύ-

ρισε στὸ παλάτι· καὶ ἀμέσως ἐπρόσταξε νὰ ἐτοιμασθῇ πλούσιο τραπέζι γιὰ τιμὴ τοῦ ξένου.

Ἐνας ὑπηρέτης τότε ἐπῆγε καὶ ἔφερε τὸν Δημόδοκο, ὀδηγώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι, γιατί ἦτο τυφλός. Ἐτοιμάσθηκε γρήγορα τὸ τραπέζι, ἔφεραν τὰ φαγητὰ καὶ τὸ κρασί καὶ ὄλοι ἐκάθισαν καὶ ἄρχισαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν μὲ πολλὴ ὄρεξη.

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ φαγί του ὁ Δημόδοκος ἐζήτησε νὰ τοῦ δώσουν τὴ λύρα· καὶ ἀμέσως ἄρχισε νὰ τραγουδῇ τὴ φιλονεικία τοῦ Ἀχιλλέου μὲ τὸν Ὀδυσσεύα.

Στὴ φιλονεικία αὐτὴ ὁ Ἀχιλλέας ὑποστήριζε πῶς θὰ πάρουν τὴν Τροία μὲ τὴ βία καὶ μὲ τὴ δύναμη.

ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεύς ἔλεγε πῶς θὰ τὴν πάρουν μὲ τὴν ἔξυπνάδα καὶ μὲ τὴν πονηριά.

Ὅλοι στὸ τραπέζι ἄκουαν μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση τὸ τραγούδι. Μονάχα ὁ ξένος ἔκρυβε τὰ μάτια του γιὰ νὰ μὴ φαίνωνται δακρυσμένα.

Ὁ Ἀλκίνοος ὁμως, καθισμένος κοντά του, ἔνιωσε τὴ λύπη του. Καὶ ἐπειδὴ ὅλοι εἶχαν τελειώσει τὸ φαγί των, ἐπρόσταξε τὸ Δημόδοκο νὰ σταματήσει τὸ τραγούδι καὶ νὰ ἐτοιμαστοῦν οἱ καλεσμένοι, γιὰ νὰ ὑπάγουν στοὺς ἀγῶνες.

§ 16. Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Μὲ τὴν προσταγὴ τοῦ Ἀλκίνοου τὸ τραγούδι παύει· σηκώνονται ὅλοι ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ ξεκινοῦν γιὰ τὴν πλατεῖα.

Ἐμπρὸς πηγαίνει ὁ Ἀλκίνοος μὲ τὸν ξένο· ἀκολουθοῦν οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ βασιλόπουλα καὶ πίσω ἔρχεται ὁ λαός.

Σὲ λίγο ὅλ' ἡ μεγάλη ἐκείνη καὶ καλοστρωμένη πλατεῖα γεμίζει ἀπὸ κόσμο.

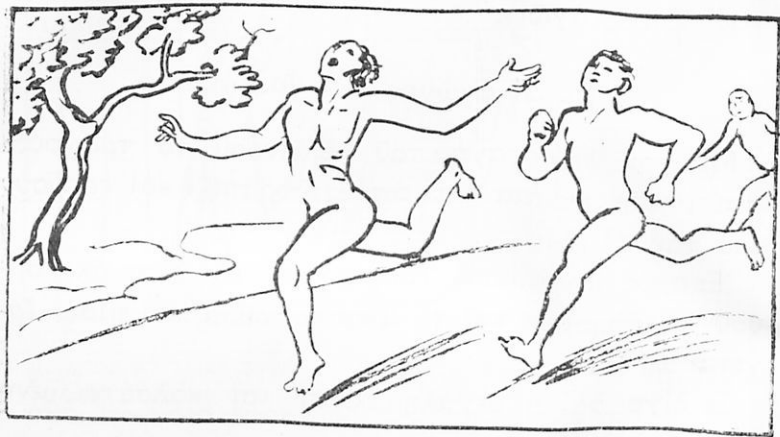
Εἶναι πολλοὶ ποὺ ἦλθαν, γιὰ ν' ἀγωνισθοῦν· οἱ περισσότεροι, γιὰ νὰ καμαρώσουν τὰ παιδιά καὶ τοὺς συγγενεῖς των, ποὺ θ' ἀγωνίζοντο· καὶ ὅλοι γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν καὶ νὰ τιμήσουν τὸν ξένο, ποὺ ἐφιλοξενοῦσε ὁ βασιλιάς των.

Ὁ βασιλιάς, ὁ ξένος, οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ γέροι κάθονται σὲ θρόνους μαρμαρένιους· οἱ νέοι στέκονται ὄρθιοι.

Αὐτοί, πού θά ἀγωνισθοῦν, ἐτοιμάζονται γρήγορα. Γδύνονται, βάζουν τὰ σημάδια, διαλέγουν τοὺς συντρόφους, πού θά παραβγοῦν μαζί των, καί ὕστερα στέκουν καί περιμένουν ὅλοι ἀνυπόμονα.

Μὰ τί σώματα εἶναι ἐκεῖνα! Τί κορμιὰ λεβέντικα! τί στήθη πλατιά καί μεστωμένα! τί χέρια ἀτσαλένια καί δυνατὰ πόδια!

Σὲ λίγο ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Γίνεται προσευχή στοὺς

θεούς, γιὰ νὰ δώσουν τὴ νίκη στοὺς ἄξιους, καί μ' ἓνα σημεῖο ἀρχίζουν οἱ ἀγῶνες.

Ἀρχίζουν μὲ τὸ τρέξιμο, προχωροῦν στοὺς πῆδημα, ὕστερα στοὺς πάλαιμα, καί ἀφοῦ ἔρριξαν καί τὸ δίσκο, ἀρχίζουν νὰ παραβγαίνουν καί στοὺς κοντάρια.

Τὰ δύο βασιλόπουλα, ὁ Λαοδάμαντας καί ὁ Ἄλιος, παραβγαίνουν μὲ ἄλλα συνομήλικα παλληκάρια σὲ διάφορα ἀγωνίσματα· καί πότε νικοῦν καί πότε νικῶνται.

Ὁ λαὸς κάθε νικητὴ τὸν χαιρετᾷ χαρούμενα καὶ τὸν χειροκροτεῖ.

Ὁ ξένος τὰ κοιτάζει ὅλα αὐτά, θαυμάζει τὴ λεβεντιὰ καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα τῶν ἀγωνιστῶν, θυμᾶται τὰ νιάτα του καὶ τοὺς δικούς του ἀγῶνες καὶ ἀναστενάζει. Ὅταν ὅμως τοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ πῶς ὄλ' αὐτὰ γίνονται γι' αὐτόν, ξεχνᾷ τὴ λύπη του, χαιρετᾷ καὶ αὐτὸς μαζί με τοὺς ἄλλους καὶ χειροκροτεῖ τὸν κάθε νικητὴ (5).

§ 17. Ὁ ξένος πειράζεται.

Ἐνῶ ἀκόμη ἐξακολουθοῦσαν οἱ ἀγῶνες, τὰ δυὸ βασιλόπουλα ὁ Λασδάμαντας καὶ ὁ Ἄλιος, λέγουν στοὺς συντρόφους, ποὺ ἀγωνίζοντο μαζί: «Ἄς παρακαλέσωμε τὸν ξένο νὰ ἀγωνισθῆ καὶ αὐτός! Τὸ σῶμα του δείχνει ἄνθρωπο ἀγωνιστῆ».

Ὅταν ὅμως ἐπῆγαν καὶ τοῦ τὸ εἶπαν, ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε: «Πῶς μπορῶ ἐγώ, παιδιά μου, νὰ ἔχω ὄρεξη γι' ἀγῶνες ὕστερ' ἀπὸ τόσα βάσανα, ποὺ ὑπόφερα; Κάθομαι δῶ, μὰ ὁ νοῦς μου εἶναι ἄλλοῦ: πῶς θὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα μου καὶ στὸ σπίτι μου».

«Ἐχεις δίκιο, ξένε, νὰ μὴ θέλῃς νὰ ἀγωνισθῆς καὶ σύ» λέει τότε πειρακτικὰ ὁ ὄμορφος Εὐρύαλος, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀγωνιστῆς. «Ἐσύ μοιάζεις περισσότερο μὲ ἔμπορο, ποὺ ὁ νοῦς του τρέχει στὰ ἐμπορεύματα καὶ στὰ κέρδη πάντα».

Ὁ ξένος ἐπειράκθηκε ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Εὐρύαλου. Τὸν ἀγριοκοίταξε μιὰ φορὰ καὶ τοῦ λέγει θυμωμένα:

« Φίλε μου, δὲν ἐμίλησες φρόνιμα, οὔτε πολὺ γνωστικός μοῦ φαίνεσαι. Οἱ θεοί, βλέπεις, δὲν δίνουν μαζευμένα ὅλα τὰ χαρίσματα στὸν ἄνθρωπο. Σὲ σένα ἔδωσαν ὁμορφιά, ὄχι ὅμως καὶ τὸ νοῦ, ποὺ πρέπει.

»Μάθε λοιπὸν πῶς δὲν εἶμαι ἀνήξερὸς ἀπὸ ἀγῶ-

νες. Ὅταν ἦμουν νεώτερος, ἦμουν ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀγωνιστές. Μὰ καὶ τώρα, ἂν καὶ τὰ βάσανα καὶ οἱ πίκρες μ' ἀδυνάτισαν πολὺ, πάλι θὰ παραβγῶ μαζί σας, γιατί τὰ λόγια σου μὲ ἐπέираξαν πολὺ».

Ἄφοῦ εἶπεν αὐτὰ τὰ λόγια ὁ ξένος, σηκώνεται ἀμέσως ἀπὸ τὴ θέση του καὶ πετιέται στὸ στίβο. Καὶ ὅπως ἦτο ἔτσι μὲ τὰ ρούχα του παίρνει ἕναν πέτρινο δίσκο πολὺ βαρύτερο ἀπὸ ἐκεῖνον, ποὺ ἔπε τοῦσαν οἱ Φαίακες, τὸν στριφογυρίζει καὶ τὸν πετᾷ μὲ ὅλη του τὴ δύναμη καὶ μὲ μεγάλη τέχνη. Ὁ δίσκος ἐβούϊξε καὶ ἔπεσε πολὺ μακρύτερα ἀπ' ὅλα τὰ σημάδια.

Οἱ Φαίακες τὰ ἔχασαν καὶ ὁ ξένος εἶπε :

« Ἐμπρός, παλληκάρια μου! βάλτε τὰ δυνατὰ σας νὰ μὲ φθάσετε, καὶ ἐγὼ τότε θὰ προσπαθήσω νὰ πάγω μακρύτερα. Ἄν θέλετε, εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀγωνισθῶ καὶ στὴν πυγμὴ καὶ στὸ πάλαιμα καὶ στὰ ἄλλα τὰ ἀγωνίσματα. Μὰ καὶ στὸ σημάδι μπορῶ νὰ παραβγῶ.

« Στὴν Τροία ὁ Φιλοκτήτης μονάχα μ' ἔπερνούσε σ' αὐτὸ τὸ ἀγώνισμα. Καὶ τὸ κοντάρι τὸ πετῶ μακριά, ὅσο ἓνας ἄλλος ρίχνει μὲ τὸ τόξο τῆ σαίτα. Μονάχα στὸ τρέξιμο φοβοῦμαι πῶς θὰ μείνω πίσω, γιατί τὰ πολλὰ βάσανα τῆς θάλασσας ἐλιγότευσαν πολὺ τὴ γρηγοράδα τῶν ποδιῶν μου».

§ 18. Οἱ Φαίακες χορεύουν.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ ξένος καὶ ἐκάθισε στὴ θέση του. Ὅλοι ἐσώπασαν ξαφνισμένοι ἀπὸ τὴ δύναμη καὶ ἀπὸ τὴν τέχνη τοῦ ξένου.

Τότε ὁ βασιλέας Ἀλκίνοος ἔκοψε τὴ σιωπὴ καὶ εἶπε:

« Ὅλοι μας βλέπομε, ξένε μου, πόσο εἶσαι ἔξοχος ἀγωνιστής. Δὲν μᾶς κακοφαίνονται τὰ λόγια σου. Ὁ Εὐρύαλος σ' ἐπέιραξε μὲ τὸ ἄπρεπο φέρσιμό του καὶ ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ δείξης τὴν ἱκανότητά σου, πού καθένας τὴν ἀναγνωρίζει.

» Ἐμεῖς βέβαια δὲν περηφανευόμαστε, πῶς εἴμαστε πρῶτοι στὴν πυγμὴ καὶ στὸ δίσκο. Δὲν μᾶς φθάνει ὁμως κανένας στὸ τρέξιμο μήτε στὸ χορὸ καὶ εἴμαστε οἱ πρῶτοι ναυτικοὶ τοῦ κόσμου.

» Καὶ τώρα ἔμπρός, Φαίακες! Χορεύσατε, νὰ σᾶς ἰδῆ ὁ ξένος, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ λέγη στὴν πατρίδα του καὶ στοὺς δικούς του, πόσο περνούμε ἡμεῖς τοὺς ἄλλους

στό χορό· και ένας από σᾶς ἄς τρέξη στό παλάτι νά φέρη τή λύρα τοῦ Δημόδοκου».

Σέ λίγο ἄρχισεν ὁ χορός. Οἱ καλύτεροι νέοι τῶν Φαιάκων ἄρχισαν τότε νά χορεύουν. Ὁ Δημόδοκος ἐστέκετο στή μέση· ἔπαιζε τή λύρα του και ἐτραγουδοῦσε πολὺ ὠραῖα.

Ὅλοι ἐχόρευαν μὲ πολλή τέχνη και μὲ πολλή χάρη. Ὁ Λαοδάμαντας ὅμως και ὁ Ἄλιος, τὰ δυὸ βασιλόπουλα, ἐχόρευαν καλύτερ' ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους νέους.

Ὁ πρῶτος ἐβαστοῦσε στό δεξι χέρι κόκκινο τόπι· και, καθὼς ἐχόρευε, ἐπετοῦσε τὸ τόπι πολὺ ψηλά και ἐλύγιζε πρὸς τὰ πίσω τὸ κορμί. Τὴν ἴδια στιγμή ὁ ἀδελφός του ἐπηδοῦσε μὲ χάρη και, χωρὶς νά χάνη τὰ βήματα τοῦ χοροῦ, ἔπιανε τὸ τόπι μ' εὐκολία. Ὑστερα ἄλλαζαν τὴ θέση των και ἐξακολουθοῦσαν νά χορεύουν. Οἱ ἄλλοι νέοι τοὺς ἐκαμάρωναν και κτυπώντας τὰ χέρια ἐβαστοῦσαν τὸ χρόνο τοῦ χοροῦ.

Ὁ ξένος, πού τοὺς ἐβλεπε, ἐγύρισε και εἶπε στὸν Ἄλκίνοο :

« Δίκιο εἶχες νά καυχηθῆς πρωτύτερα γιὰ τὸ χορό σας, βασιλέα μου. Οἱ Φαίακες ἀληθινὰ εἶναι στό χορὸ οἱ πρῶτοι· κανεὶς δὲν μπορεῖ νά παραβγῆ μαζί των!»

Αὐτὰ τὰ λόγια εὐχαρίστησαν πολὺ τὸν Ἄλκίνοο. Ἐγύρισε τότε και εἶπε στοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων:

« Ὁ ξένος, ὅπως βλέπετε, δὲν εἶναι μονάχα ἄξιος ἀγωνιστής, παρὰ και πολὺ εὐγενικὸς ἄνθρωπος. Γιὰ τοῦτο εἶναι σωστὸ νά τὸν φιλοδωρήσωμε, ὅπως τοῦ ἀξίζει και ὅπως και σ' ἐμᾶς ταιριάζει.

» Ἐλᾶτε νὰ δώσωμε ὁ καθένας μας ἀπὸ ἓνα ὠραῖο πανωφόρι, ἓνα πουκάμισο καὶ ἄρκετὸ χρυσάφι.»

Ὅλοι οἱ ἄρχοντες ἐδέχθησαν πολὺ πρόθυμα τὰ λόγια τοῦ βασιλέα. Ἀμέσως ὁ καθένας των ἔστειλε τὸ δοῦλο του στὸ σπίτι, γιὰ νὰ πάρῃ καὶ νὰ φέρῃ στὸ παλάτι τοῦ Ἀλκίνοου τὰ δῶρα, ποὺ εἶχαν ἀποφασίσει νὰ τοῦ δώσουν.

§ 19. Ὁ Εὐρύαλος διορθώνει τὸ σφάλμα του.

Μόλις ἐτελείωσεν ὁ Ἀλκίνοος αὐτὴ τὴν ὁμιλίαν με τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, ἐγύρισε καὶ λέγει στὸν Εὐρύαλο :

« Καὶ σύ, Εὐρύαλε, εἶναι σωστὸ νὰ προσπαθήσῃς νὰ ξεθυμώσῃς τὸν ξένο μας με κάποιον δῶρο, γιὰτὶ ἄδικα τὸν ἐπρόσβαλες πρωτύτερα.»

— « Ἀναγνωρίζω τὸ σφάλμα μου» εἶπεν ὁ Εὐρύαλος « καὶ μετανοιώνω. Θὰ προσπαθήσω νὰ τὸ διορθώσω, ὅπως εἶναι δίκιο καὶ ὅπως προστάζεις, βασιλέα μου. Θὰ χαρίσω στὸν ξένο αὐτὸ τὸ ὠραῖο σπαθὶ μου, ποὺ ἔχει ἀσημένια λαβὴ καὶ φιλντισένιο θηκάρι.»

Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ, ἔρχεται κοντὰ στὸν ξένο, τοῦ προσφέρει τὸ σπαθὶ καὶ τοῦ λέγει:

« Σὲ παρακαλῶ, ξένε, νὰ μὲ συχωρέσῃς. Ἄν μοῦ ἐξέφυγε κανένας ἄπρεπος λόγος, ἄς τὸν πάρῃ ὁ ἄνεμος! Καὶ μακάρι οἱ θεοὶ νὰ σὲ ἀξιώσουν νὰ γυρίσῃς γρήγορα στὴν πατρίδα σου καὶ νὰ βρῆς καλὰ ὄλους τοὺς δικούς σου!»

— « Σ' εὐχαριστῶ, Εὐρύαλε, γιὰ τὸ δῶρο καὶ γιὰ

τις εὐχές σου. Καί σε σένα μακάρι νὰ δώσουν οἱ θεοὶ ὅλα τὰ καλά, καὶ ποτὲ νὰ μὴ σοῦ χρειασθῇ αὐτὸ τὸ σπαθί, ποῦ τώρα μοῦ χαρίζεις!» Αὐτὰ εἶπεν ὁ ξένος· καὶ ἐκρέμασε τὸ σπαθί ἀμέσως στὸν ὦμο του.

Ἐνῶ ἔλεγαν αὐτά, ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ βασιλεύη. Τότε ὁ Ἀλκίνοος μαζί με τὸν ξένο καὶ τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων ἐξαναγύρισαν στὸ παλάτι, γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴ διασκέδαση.

Στὸ μεταξύ οἱ δοῦλοι τῶν ἀρχόντων ἔφεραν, ἕνας ἕνας, ἀπὸ τὰ σπίτια των τὰ δῶρα γιὰ τὸν ξένο.

Ὅλ' αὐτά, καθὼς καὶ ἐκεῖνα, ποῦ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Ἀλκίνοος, τὰ ἔπαιρνε ἡ βασίλισσα Ἀρήτη καὶ τὰ ἐτοποθετοῦσε μέσα σ' ἕνα ὠραῖο κιβώτιο, ὅπως ἐπρόσταξεν ὁ ἄνδρας της.

§ 20. Ὁ Ἀλκίνοος παρακαλεῖ τὸν ξένο νὰ διηγηθῇ τὰ παθήματά του.

Ἄμα ἐτοιμάσθηκε τὸ τραπέζι, ὅλοι οἱ καλεσμένοι μαζί με τοὺς νοικοκυραίους ἐκάθισαν γύρω καὶ ἄρχισαν με ὄρεξη τὸ δεῖπνο.

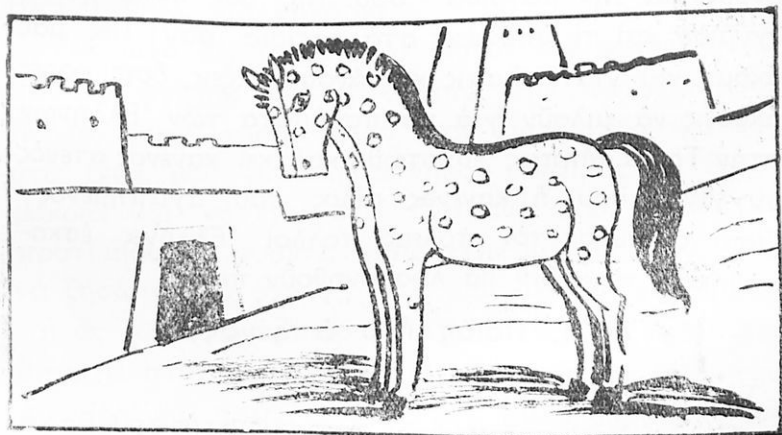
Ὁ ξένος ἐκάθισε κοντὰ στὸ βασιλέα καὶ στὴ μέση ἀπὸ ὅλους τοὺς καλεσμένους ὁ τραγουδιστὴς Δημόδοκος.

Ἄφοῦ ὅλοι ἔφαγαν καὶ ἤπιαν, εἶπεν ὁ ξένος:

«Τί ὠραῖα ποῦ ἐτραγούδησες σήμερα, Δημόδοκε, τὸν Τρωικὸ πόλεμο! Τὰ εἶπες ὅλα τόσο καλά, σὰ νὰ ἦσουν ἐκεῖ καὶ τὰ ἔβλεπες καὶ τὰ ἄκουες. Ἐλα τώρα, τραγούδησέ μας καὶ γιὰ τὸ ζύλινο ἄλογο,

πού μ'αυτό εκατόρθωσεν ὁ Ὀδυσσεάς νὰ γελάσῃ τοὺς Τρωαδίτες καὶ νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν των»

Ὁ Δημόδοκος εὐχαριστήθηκε γιὰ τὸν ἔπαινο αὐτοῦ τοῦ ξένου· καὶ ἀμέσως ἄρχισε νὰ τραγουδῇ μὲ τὴ γλυκεῖα φωνή του. Τὸ τραγούδι του ἔλεγε πῶς μὲ τὴ συμβουλή τοῦ Ὀδυσσεά εκατασκεύασαν τὸ ξύλινο ἄλογο· ποιοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες ἐκλείσθηκαν μέσα· πῶς τὸ ἄφησαν ὕστερα καὶ ἐκαμώθηκαν ὅτι φεύγουν·

πῶς τὸ εὗρηκαν ἔτσι ἀφημένο οἱ Τρωαδίτες καὶ τὸ ἔφεραν μέσα στὴν πόλιν των· καὶ πῶς μὲ τὸ ἔξυπνο αὐτὸ σχέδιο τοῦ Ὀδυσσεά ἐκυριεύθηκε καὶ ἐκαταστράφηκε ἡ Τροία.

Ὅλοι ἄκουαν τὸ τραγούδι καὶ ἦσαν καταμαγευμένοι. Μὰ ὁ ξένος πάλι ἐσυγκινήθηκε καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ἀναστενάζῃ.

Τότε ὁ Ἀλκίνοος, ὅταν εἶδε τὰ δάκρυα τοῦ ξένου καὶ ἄκουσε τοὺς στεναγμούς του, εἶπε: « Καλὸ

μου φαίνεται να σταματήσει ο τραγουδιστής το τραγούδι. Γιατί από τη στιγμή, που άρχισε να τραγουδή, ο ξένος μας όλο κλαίει και αναστενάζει. Αυτό όμως δεν είναι σωστό. Στη διασκέδαση πρέπει ο καθένας να χαίρεται και να γελά και πιο πολύ ο φίλος, που φιλοξενείται.

» Και σύ, αγαπημένε μας ξένε, έλα, πές μας το όνομα και την πατρίδα σου. Πές μας ποιές χώρες έγύρισες και τί υπόφερές στα ταξίδια σου! Πές μας ακόμη και γιατί κλαίεις και αναστενάζεις, όσες φορές ακούεις να μιλούν για τα παθήματα των Έλλήνων στην Τροία. Μήπως έσκοτώθη και εκεί κανένας στενός συγγενής σου, ή κανένας φίλος σου αγαπημένος; Γιατί σ' αυτόν τον πόλεμο πολλοί Έλληνες έσκοτώθηκαν, που δεν θά λησμονηθούν ποτέ ».

§ 21. Ποιός ήτο ο ξένος;

Τότε ο ξένος είπε στον Άλκίνοο :

« Πολύ γλυκά τραγουδεί ο τραγουδιστής σου, βασιλέα Άλκίνοε· και για μένα δεν υπάρχει άλλο καλύτερο σ' αυτόν τον κόσμο, παρά να βρίσκωμαι με καλή συντροφιά, να έχω μπροστά μου πλούσιο τραπέζι και να ακούω, όπως τώρα, γλυκά τραγούδια.

» Του λόγου σου όμως έπιθυμείς να μάθης ποιός είμαι, από ποϋ έρχομαι και τί έπαθα, ώσπου να έλθω ως εδώ. Θέλω να σ' εύχαριστήσω, μ' από ποϋ να αρχίσω και ποϋ να τελειώσω; Τί να πω πρώτα και τί δεύτερα; Είναι τόσα πολλά τα παθήματά μου, που δεν εύρίσκω μήτε αρχή, μήτε τέλος.

» Ἀκοῦστε ὁμῶς! Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, αὐτὸς ποῦ ἐκυρίευσε τὴν Τροία».

Ὅλοι, ὅσοι ἦσαν μαζεμένοι τότε μέσα στὴν τραπεζαρία, ἐξαφνίσθηκαν, ὅταν ἄκουσαν αὐτὸ τὸ ὄνομα· καὶ ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ θαυμασμὸ τὸ δοξασμένο ἥρωα.

« Εἶμαι ἀπὸ τὴν Ἰθάκη » ἐξακολούθησε ὁ Ὀδυσσεύς. « Ἡ πατρίδα μου εἶναι μικρὸ νησί, ὅλο πέτρες καὶ βουνά, καὶ δὲν ὁμοιάζει σὰν τὸ δικό σας. Βγάζει ὁμῶς παλληκάρια.

» Γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ἄλλο, ποῦ νὰ ἀγαπῶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου. Πολλές φορές, τόσον καιρό, ποῦ γυρίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στὰ ξένα, μοῦ ἐπαρουσιάσθηκαν εὐκαιρίες νὰ ζήσω μακριὰ καὶ νὰ ἔχω ὅλα τ' ἀγαθὰ μου. Ὅμως ἐπροτίμησα νὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα μου, γιὰ νὰ ζήσω κοντὰ στοὺς δικούς μου καὶ στὸ σπίτι μου, καὶ ἄς ζῶ πτωχικώτερα. Ἄχ, τί νὰ σῶς πῶ! Δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμον πιὸ γλυκὸ πρᾶγμα ἀπὸ τὴν πατρίδα καὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς! Εἶναι πολὺ δυστυχισμένος ἐκεῖνος, ποῦ τὸν ἔχει ἢ μοῖρα του νὰ ζῆ μακριὰ ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του, ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ ἀπὸ τοὺς πατριῶτες του, ὅσο πλούσιος καὶ ἂν εἶναι».

§ 22. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Κικόνων.

« Καὶ τώρα, ποῦ ἐμάθατε ποιὸς εἶμαι, ἀκοῦστε μὲ τὴ σειρά καὶ τὰ ὅσα ὑπόφερα ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ἐφύγαμε ἀπὸ τὴν Τροία, ὥσπου ἐφθασα στ' ὁμορφὸ νησί σας » ἄρχισε νὰ λέγη τότε ὁ Ὀδυσσεύς.

« Ἀφοῦ ἐκυριεύσαμε καὶ ἐκαταστρέψαμε τὴν Τροία,

ἔξεκίνησα καὶ ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα μου μὲ τὰ δώδεκα πλοῖα μου καὶ μὲ τοὺς συντρόφους, ποὺ μοῦ εἶχαν μείνει ὕστερ' ἀπὸ τὸ δεκάχρονο πόλεμο.

» Ἀπὸ τίς πρῶτες ἡμέρες ὁμως ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος· καὶ ἀντὶ νὰ σπρώχνη τὰ πλοῖα κατὰ τὴ δύση, δηλαδή κατὰ τὴν Ἑλλάδα, τὰ ἔσπρωχνε κατὰ τὸ βοριά, κατὰ τὴ Θράκη, καὶ μᾶς ἔφερε στὴν πόλη τῶν Κικόνων, τὴν Ἴσμαρο.

« Εἶναι ἀλήθεια πῶς οἱ Κίκονες δὲ μᾶς ἐδέχθηκαν διόλου καλά. Ἀλλὰ καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐφέρθηκαν σ' αὐτοὺς πολὺ ἄσχημα.

» Δὲν ἄκουσαν τὰ λόγια μου καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς Κίκονες. Ἔπεσαν λοιπὸν ἐπάνω των ἐσκότωσαν πολλοὺς, ἐδίωξαν ὅλους τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὴν πόλη καὶ ἐρήμαξαν τὰ σπίτια των. Ὑστερα ἐμοιράσθησαν μεταξύ των ὅσα ἄρπαξαν, βῶδια, πρόβατα, γίδια καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, ὥστε τὸ κάθε πλοῖο ἐπῆρε πλούσιο μεράδιο καὶ ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ἄρκετά.

» Ἐγὼ τότε ἄρχισα νὰ τοὺς παρακαλῶ νὰ φύγωμε ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ἴσμαρο. Ἐκεῖνοι ὁμως καὶ πάλι δὲν μὲ ἄκουσαν. Ἐκάθισαν στὴν ἀκρογιαλιά καί, ἀφοῦ ἔσφαξαν καὶ ἔψησαν πολλὰ βῶδια καὶ πρόβατα, ἄρχισαν τὸ φαγοπότι ὕστερα.

» Ὁ Ζεὺς ὁμως δὲν ἄργησε νὰ μᾶς δείξη τὸ θυμὸ του γιὰ τὰ κακά, ποὺ οἱ σύντροφοί μου ἔκαμαν στοὺς Κίκονες. Τὴ νύκτα, ὅσοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους ἐκείνου τοῦ μέρους ἐγλύτωσαν, ἐζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τοὺς ἄλλους Κίκονες, ποὺ ἐκατοικοῦσαν στὰ μεσό-

γεια καὶ ἦσαν μαθημένοι ἀπὸ πολέμους καὶ πολὺ ἀνδρειωμένοι. Ἐκεῖνοι ἐδέχθησαν νὰ τοὺς βοηθήσουν. Καὶ τὸ πρῶτὸ τοὺς βλέπω ἀπὸ τὸ πλοῖο μου νὰ ὀρμοῦν στοὺς συντρόφους μου σὰ λυσσασμένοι, καὶ νὰ εἶναι ἀμέτρητοι, σὰν τὰ φύλλα τῶν δένδρων τὴν ἀνοιξή!

» Δὲν χάνω στιγμή. Πετιέμαι ἀπὸ τὸ πλοῖο στοὺς συντρόφους μου, τοὺς δίνω θάρρος, τοὺς βάζω στὴ γραμμὴ καὶ σὲ λίγο ἀρχίζομε τὴ μάχη.

» Οἱ Κίκονες ἐπολεμοῦσαν μὲ μανία· καὶ ἡμεῖς ὅμως, ἂν καὶ ἤμαστε πολὺ λιγώτεροι ἀπ' αὐτούς, ἐπολεμοῦσαμε παλληκαρίσια. Γι' αὐτὸ πολλοὶ ἐσκοτώνοντο καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

» Ὡστόσο, ὅσο ἦτο ἀκόμη ἡμέρα, ἡμεῖς τοὺς ἐνικούσαμε καὶ δὲν τοὺς ἀφήναμε νὰ ζυγώσουν στὰ πλοῖα μας. Ὄταν ὅμως ἔγειρεν ὁ ἥλιος κατὰ τὴ δύση του, τότε οἱ Κίκονες μᾶς ἐνίκησαν καὶ μᾶς ἐκυνήγησαν ὡς τὰ πλοῖα μας.

» Στὴ φοβερὴ ἐκείνη μάχη ἐσκοτώθηκαν ὡς ἑβδομήντα δικοὶ μας. Ὅσοι ἐγλιτώσαμε, ἐμπήκαμε γρήγορα στὰ πλοῖα καὶ ἐφύγαμε ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ἴσμαρο».

§ 23. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων.

«Μὰ ὁ θυμὸς τοῦ Δία δὲν περιορίσθηκε ὡς ἐδῶ μονάχα. Μόλις ἀνοιχθήκαμε στὸ πέλαγος, μᾶς ἔπιασε φοβερὴ τρικυμία. Βοριάς δυνατὸς ἄρχισε νὰ φυσᾷ καὶ σκοτάδι βαθὺ νὰ σκεπάζη τὸν οὐρανό.

» Σὲ λίγο δὲν ἐβλέπαμε κατὰ ποῦ ἀρμενίζαμε. Τὰ

πλοῖα ἐπροχωροῦσαν μὲ σηκωμένες τὶς πλῶρες ἀπὸ τὸν ἄερα. Τὰ πανιά τῶν ἐσχίσθησαν καὶ τὰ σχοινιά τῶν ἔσπασαν.

» Οἱ ναῦτες τότε ἐφοβήθησαν μεγαλύτερη καταστροφή. Γι' αὐτὸ ἄρπαξαν στὰ χέρια τὰ κουπιά, καὶ ἔτσι ἐκατορθώσαμε τέλος πάντων νὰ πλησιάσωμε σὲ μιὰ ἄγνωστη καὶ ἀκατοίκητη παραλία.

» Ἐκεῖ ἐτραβήξαμε ἔξω στὴ στεριά τὰ πλοῖα καὶ ἐξαπλωθήκαμε στὴν ἀκρογιαλιά. Θέλαμε, ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ τρικυμία, νὰ ξεκουρασθοῦμε καὶ νὰ τὰ διορθώσωμε.

» Δυὸ μερόνυκτα ἐμείναμε ἐκεῖ. Τὴν τρίτην ἡμέρα, ὅταν ἐκόπασε κάπως ὁ ἄνεμος, ἐσπρώξαμε τὰ πλοῖα στὴ θάλασσα καὶ ἐξεκινήσαμε γιὰ τὴν πατρίδα μας.

» Τώρα εἶχαμε πρῖμο τὸν καιρό· καὶ λίγο λίγο ἄρμενίζοντας ἐπεράσαμε τὸ πέλαγος, καὶ ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς ἑβδομάδες ἐπλησιάσαμε στὴν Πελοπόννησο.

» Ὅλοι ἐλπίζαμε πῶς θὰ ἐφθάναμε γρήγορα στὴν ἀγαπημένη μας πατρίδα. Ὅταν ὅμως ἐπλησιάσαμε στὸ ἀκρωτήριο Μαλέα καὶ ἠθελήσαμε νὰ τὸ περάσωμε, τὰ μεγάλα κύματα καὶ ὁ τρελὸς βοριάς μᾶς ἔσπρωξαν πάλι μακριὰ ἀπὸ τὴν παραλία, στὸ ἀνοικτὸ πέλαγος, πέρα ἀπὸ τὰ Κύθηρα.

» Δὲν λέγονται τὰ ὅσα ὑποφέραμε ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα. Ἐννιά μερόνυκτα μᾶς ἐβασάνιζαν οἱ ἀντίθετοι ἄνεμοι καὶ μᾶς ἔσπρωχναν ὀλοένα καὶ μακρύτερα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Μόλις στὶς δέκα μέρες ἐπάνω ἐκατορθώσαμε νὰ πλησιάσωμε σὲ στεριά. Ἐρρίξαμε ἀμέσως τὶς

ἄγκυρες, ἐβγήκαμε στὴν παραλία, ἐπήραμε νερὸ ἀπὸ μιὰ βρύση καὶ ἐφάγαμε κοντὰ στὰ πλοῖα.

» Ὑστερ' ἀπὸ τὸ φαγητὸ ἐδιάλεξα τρεῖς ἀπὸ τοὺς συντρόφους καὶ τοὺς ἐπρόσταξα νὰ προχωρήσουν στὰ μεσόγεια τῆς χώρας ἐκείνης, γιὰ νὰ μάθουν ποῦ εὕρισκόμαστε.

» Ἐκεῖνοι ἔφυγαν. Μά, μόλο ποὺ ἐπέρασε ἀρκετὴ ὥρα, δὲν ἐξαναγύρισαν. Μᾶς ἐλησμόνησαν.

» Γιατί, χωρὶς νὰ τὸ ξέρωμε, εἶχαμε φθάσει στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων.

» Οἱ Λωτοφάγοι αὐτοὶ εἶναι ἡμεροί, φιλόξενοι καὶ πολὺ περιποιητικοὶ ἄνθρωποι. Τρέφονται πιὸ πολὺ μὲ λωτό, ἓναν καρπὸ πολὺ γλυκό. Ὅποιος ξένος περάσει ἀπὸ τὴ χώρα των, τόσο πολὺ εὐχαριστιέται ἀπὸ τὴν ὁμορφιά της, καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς μεγάλες περιποιήσεις τῶν κατοίκων της, ὥστε δὲν θέλει νὰ φύγη πιά ἀπὸ τὴ συντροφιά των. Ζεχνᾷ τὴ πατρίδα του καὶ μένει ἐκεῖ παντοτινά.

» Αὐτό, φαίνεται, θὰ ἔπαθαν καὶ οἱ σύντροφοί μου. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγώ, ὅταν εἶδα πὼς ἀργοῦσαν νὰ γυρίσουν, ἀναγκάστηκα νὰ πάω ἐ ἴδιος καὶ νὰ τοὺς φέρω πίσω μὲ τὴ βία. Γιατί δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν ἀπὸ κεῖ.

» Ἀμέσως τότε ἐπρόσταξα τοὺς ἄλλους συντρόφους μου, νὰ μποῦν στὰ πλοῖα καὶ νὰ φύγωμε τὸ γρηγορώτερο. Γιατί ἐφοβήθηκα, μήπως θελήσουν καὶ ἄλλοι νὰ πάθουν τὰ ἴδια».

§ 24. Στή χώρα τῶν Κυκλώπων.

Ἄφοῦ ἐσταμάτησε λίγο ὁ Ὀδυσσεύς, γιά νά ξεκουροσθῆ, ὕστερα ἐξανάρχισε πάλι τή διήγησή του ἔτσι:

«Ἀπό τή χώρα τῶν Λωτοφάγων ὕστερ' ἀπό μερικές ἡμέρες ἐφθάσαμε στή χώρα τῶν Κυκλώπων.

» Καλύτερα ὅμως νά μὴ ἐφθάναμε ποτέ μῆτε νά ἐβλεπα κανέν' ἀπ' αὐτούς. Γιατί στή χώρα των αὐτῆ ἔχασα ἕξι συντρόφους μου, καί λίγο ἔλειψε νά χάσω καί ἐγώ τή ζωή μου.

» Πῶς ὅμως νά μὴν πάθῃ κακὸ ὅποιος περνᾷ ἀπὸ τή χώρα τῶν Κυκλώπων, ἀφοῦ εἶναι ἄνθρωποι ἄδικοι καί κάμνουν ὅ,τι τοὺς ἀρέσει;

» Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ οὔτε καλλιεργοῦν τή γῆ οὔτε φυτεύουν τίποτε μὲ τὰ χέρια των. Ζοῦν ἀπὸ τὰ γιδόπρόβατά των καί ἀπὸ τὰ φαγώσιμα, ποὺ παράγει ὁ τόπος των χωρὶς καμμιά καλλιέργεια.

» Οἱ Κύκλωπες οὔτε σπίτια, οὔτε ἀγορὲς οὔτε καί δικαστήρια ἔχουν. Κατοικοῦν μέσα σὲ σπηλιές καί ὁ καθένας των φροντίζει μονάχα γιά τὸν ἑαυτό του χωρὶς νά ἐνδιαφέρεται διόλου γιά τὸ γείτονά του καί γιά τοὺς ἄλλους Κύκλωπες. Σωστοὶ ἀγριάνθρωποι!

§ 25. Στὸ ἐρημόνησο.

» Ὅχι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τή χώρα των αὐτῆ εἶναι ἕνα μικρὸ ἐρημόνησι κατάφυτο.

» Πόδι ἀνθρώπου δὲν ἐπάτησε στὸ νησί αὐτὸ ποτέ. Στὰ βουναλάκια καί στὸ δάσος του δὲν ἐκυνήγησε ποτέ κανένας κυνηγός. Στὸ καταπράσινο λιβάδι του

κανέννας βοσκός δὲν ἐβόσκησε οὔτε μιὰ φορά τὰ κοπάδια του· καὶ τὶς βουνοπλαγιές καὶ τὸν κάμφο του δὲν τὰ ὠργωσε ποτέ κανέννας γεωργός. Μονάχα τ' ἀμέτρητα ἀγριόγιδά του τρέχουν καὶ πηδοῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἄφοβα.

» Οἱ Κύκλωπες, οἱ γείτονες τοῦ ἐρημονησιοῦ αὐτοῦ, δὲν ἔχουν πλοῖα οὔτε γνωρίζουν νὰ κολυμβοῦν, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ πηγαίνουν ὡς ἐκεῖ. Οἱ ἄλλοι πάλι ἀνθρώποι δὲν τολμοῦν νὰ κατοικήσουν σ' ἓνα τέτοιο μέρος καὶ νὰ γειτονεύσουν μὲ τέτοιους ἀγριανθρώπους.

» Ἄν ἐκατοικοῦσαν ἀνθρώποι στὸ νησί αὐτό, θὰ ἦτο πολὺ εὐκόλο καὶ νὰ καλλιεργηθῆ καὶ πλούσιες ἐσοδεῖες νὰ δώσῃ. Γιατὶ καὶ πολὺ παχιά χωράφια ἔχει, κατάλληλα γιὰ σιτάρι καὶ κριθάρι, καὶ λιβάδι ἀρκετὰ μεγάλο, ὅπου θὰ ἤμποροῦσαν νὰ βοσκήσουν πολλὰ γιδοπρόβατα.

» Κοντὰ ὅμως σ' αὐτὰ ἔχει τὸ μικρὸ τοῦτο ἐρημονήσι καὶ ἓνα λιμάνι λαμπρό· τόσο ἀσφαλισμένο ἀπὸ παντοῦ, πού, ὅταν μποῦν μέσα του τὰ πλοῖα δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθοῦν μήτε ἄγκυρα μήτε παλαμάρια. Μποροῦν νὰ μείνουν μέσα ἐκεῖ χωρὶς ἄγκυρα καὶ ὅλως διόλου ἄδετα, δίχως νὰ κουνηθοῦν ἀπὸ τὴ θέση των.

» Στὴν ἄκρη ἄκρη τοῦ λιμανιοῦ αὐτοῦ, κοντὰ στὴν παραλία, εἶναι μιὰ βαθειὰ σπηλιά· ἀπὸ μέσα της βγαίνει καθαρὸ νερὸ καὶ ὀλόγυρα σειοῦν τὰ φύλλα των θεώρατες λεῦκες.

» Στὸ νησί αὐτό μᾶς ἐσπρωξαν τὰ κύματα. Κάποιος

θεός, φαίνεται, μᾶς ὠδήγησεν ἐκεῖ μιὰ νύκτα κατασκοπεύειν, ὅπου τίποτε δὲν ἤμπορούσαμε νὰ διακρίνωμε μπροστά μας. Γιατὶ πυκνὴ καταχνιὸ ἐσκέπαζε τὴ θάλασσα καὶ μαῦρα σύννεφα ἐμπόδιζαν τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ νὰ φθάσῃ ὡς τὴ γῆ. Γι' αὐτὸ οὔτε ἐγὼ οὔτε κανεὶς ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ἐκατώρθωσε νὰ ἰδῆ τὸ νησί αὐτὸ τὴν ὥρα, ποὺ ἐμπαίναμε στὸ λιμάνι του.

» Μόλις ἐμπήκαμε μέσα, ἀμέσως κατεβάσαμε τὰ πανιά, ἐτραβήξαμε τὰ πλοῖα μας ἔξω στὴ στεριά καὶ ἐκοιμηθήκαμε χάμω στὴν ἀμμουδιά.

» Ὅταν ἐξημέρωσε καὶ εἶδαμε πόσο ὠραῖο ἦτο τὸ νησί, ἀρχίσαμε νὰ γυρίζωμε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ νὰ τὸ θαυμάζωμε.

» Τότε εἶδαμε καὶ τὰ ἀγριόγιδα. Ἀμέσως ἐπήραμε τὰ τόξα μας καί, ἀφοῦ ἐχωρίσαμε σὲ τρεῖς συντροφίες, ἀρχίσαμε νὰ τὰ κυνηγοῦμε.

» Δὲν ἐπέρασεν πολλὴ ὥρα καὶ τὸ κυνήγι μας ἦτο τόσο πολὺ, ποὺ κάθε πλοῖο ἐπῆρε ἀπὸ ἐννιά καὶ τὸ δικό μου δέκ' ἀγριόγιδα σκοτωμένα.

» Ὑστερα, ἀφοῦ ἐψήσαμε κάμποσα ἀπὸ αὐτά, ἐκαθίσσαμε στὴν παραλία καὶ ἀρχίσαμε νὰ τρώγωμε καὶ νὰ πίνωμε ὡς τὸ ἡλιοβασιλευμα.

» Ἀντικρὺ μας, πάρα πολὺ κοντά, ἐβλέπαμε τὴ χώρα τῶν Κυκλώπων καὶ τὸν καπνὸ, ποὺ ἔβγαине ἀπὸ τὶς σπηλιές των. Ἀκούαμε ἀκόμη καὶ τὶς φωνές των καὶ τὶς φωνές τῶν ζώων των.

» Ὅταν ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος καὶ ἡ νύκτα ἀπλωσε στὴ γῆ τὸ σκοτεινὸ πέπλο της, τότε ἐξαπλωθήκαμε καὶ

ἡμεῖς πάλι ἐπάνω στὰ κατακάθαρα χαλίκια καὶ τὰ βότσαλα τοῦ γιαλοῦ, καὶ ἐκοιμηθήκαμε ὡς τὸ πρῶτο πολὺ ὠραῖα. Μᾶς ἐνανούριζαν τὰ γλυκόλαλα ἀηδόνια τοῦ ἐρημονησιοῦ».

— « Ἀρχίζω νὰ σέ ζηλεύω, Ὀδυσσεά » εἶπε γελώντας ὁ τραγουδιστὴς Δημόδοκος.

— « Δὲν θὰ μὲ ἐζήλευες διόλου, Δημόδοκε, ἂν ἤξερες τί

ἐπάθαμε ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἡμέρα » ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεάς ἀναστενάζοντας. Ὑστερα ἐξακολούθησε πάλι :

§ 26. Στὴν κατοικία τοῦ Πολύφημου.

« Ὅλα, ὅσα ἐβλέπαμε ἐκείνη τὴν ἡμέρα νὰ γίνωνται στὴν ἀντικρινή μας χώρα, μοῦ ἐκίνησαν πολὺ τὴν περιέργεια. Γι' αὐτό, ἐνῶ οἱ σύντροφοί μου ἐκοιμῶντο βαθιὰ στὴν ἀκρογιαλιά, ἐγὼ ἐσυλλογιζόμουν, ἂν θὰ ἐπρεπε ἢ ὄχι νὰ ἐπήγαινα ἐκεῖ, γιὰ νὰ γνωρίσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀπὸ κοντά.

« Ἡ σωστὴ σκέψη μ' ἐμπόδιζε νὰ κάμω μιὰ τέτοια

ἐπικίνδυνη επίσκεψη. Ἡ μεγάλη μου ὄμως περιέργεια μὲ ἐπαρακινούσε νὰ τὴν κάμω. Καὶ κεῖ ποῦ ἐπάλευαν στὸ μυαλό μου ἡ σωστὴ σκέψη μὲ τὴν περιέργεια, ἐνίκησε γιὰ κακὴ μας τύχη ἢ τελευταία. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισ' ἀπὸ τὴ νύκτα ἐκείνη νὰ κάμω αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψη.

» Μόλις λοιπὸν ἐξημέρωσε, ἐφώναζα κοντὰ μου τοὺς ἄλλους τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς εἶπα :

» Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι θὰ μείνετε ἐδῶ. Ἐγὼ μὲ τοὺς ναῦτες μου θὰ ὑπάγω στὴν ἀντικρινὴ ἐκείνη στεριά. Θέλω νὰ μάθω ποῦ εὐρισκόμαστε, νὰ σμίξω μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ νὰ πληροφορηθῶ περὶ αὐτοῦς.

» Αὐτὰ εἶπα καὶ ἀφοῦ ἐτοιμάσαμε τὸ πλοῖο, ἐξεκινήσαμε. Σὲ λίγο ἐφθάσαμε.

» Μόλις ἐπλησιάσαμε, ἐδιακρίναμε ἀπὸ μακριὰ ἀνόμεσα σὲ δάφνες μιὰ μεγάλη σπηλιά· καὶ μπροστὰ τῆς αὐτὴ εὐρύχωρη καὶ μανδρωμένη ὀλόγυρα μὲ πέτρες καὶ μὲ χονδρὰ ξύλα.

» Σ' αὐτὴ τὴ σπηλιά ἐκατοικοῦσε ὁ Κύκλωπας ὁ Πολύφημος, ἕνας γίγαντας θεώρατος, ποῦ ἔβροσκε μονάχος του τὰ γιδοπρόβατά καὶ ἐζοῦσε κατάμονος, σὰν τὸ λύκο, χωρὶς νὰ ἔχη συντροφιά μὲ κανέναν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, μ' ἐκείνο τὸ πελώριο τριχωτὸ σῶμα του, μὲ τὰ μακριὰ ξέπλεκα μαλλιά του καὶ τὰ μεγάλα γένεια, δὲν ἔμοιαζε μὲ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐμοιαζε πρὸς πολὺ μὲ βράχο μεγάλο καὶ δασωμένο.»

—« Καὶ ὡς πόσο ψηλὸς ἦτο αὐτός ὁ Κύκλωπας,

βασιλέα μου;» ἐρώτησε τότε ὁ Ἄλιος, ὁ γιὸς τοῦ Ἄλκίνοου.

—«Ἐγὼ κοντά του ἐφαινόμουν τόσο μικρός, ὅσο μᾶς φαίνεται τὸ χρονιάρικο παιδάκι στὸ πλάγι τοῦ πατέρα του» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεάς.

—«Καὶ δὲν ἐφοβηθήκατε νὰ πᾶτε κοντὰ σὲ τέτοιο τέρας;» ἐξαναρώτησεν ὁ Ἄλιος.

—«Ὅχι, παιδί μου, δὲν ἐφοβήθηκα· ἐτόλμησα καὶ ἐπῆγα» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεάς. «Ἔτσι εἶμαι φυσικὰ πλασμένος. Ὅταν βάλω κάτιτι στοῦ νοῦ μου, δὲν μὲ φοβίζει πιά τίποτε νὰ τὸ κάμω· καὶ νά, πῶς ἐπῆγα!

» Ἐδιάλεξα δώδεκα, τοὺς πιὸ καλύτερους ναῦτες τοῦ πλοίου μου καὶ ἄφησα τοὺς ἄλλους νὰ τὸ φυλάγουν κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐπῆρα μαζί καὶ ἓν ἄσκι γεμάτο περίφημο μοσχᾶτο κρασί, πού μου τὸ εἶχε δωρήσει κάποιος ἱερέας στὴν Ἴσμαρο, καὶ ἐτραβήξαμε ἴσια στὴ σπηλιά.

» Σὲ λίγο ἐφθάσαμ' ἐκεῖ, μὰ δὲ εὐρήκαμε μέσα τὸν Κύκλωπα. Ἦτο ἀκόμη ἔξω στὸ λιβάδι καὶ ἔβοσκε τὰ κοπάδια του.

» Ἡμεῖς ὥστόσο ἀπὸ περιέργεια ἐμπήκαμε στὴν κατοικία του, καὶ ἀρχίσαμε νὰ παρατηροῦμε ὅλο τὸ νοικοκυριό του.

» Ἡ κατοικία του αὐτὴ ἦτο μιὰ ἀπέραντη σπηλιά, πολὺ εὐρύχωρη, ὄχι ὅμως καὶ φωτεινὴ. Γιὰ νὰ καταλάβετε πόσο εὐρύχωρη ἦτο, φθάνει νὰ σᾶς εἰπῶ πῶς ὁ Πολύφημος μέσα σ' αὐτὴν εἶχε φτειαγμένα τὰ μανδριά του, ὅπου τὴ νύκτα καὶ στὸν κακὸ καιρὸ ἔκλειε ὅλα του τὰ πρόβρατα καὶ τὰ γίδια.

» Λίγο πέρα από τὰ μανδριά του αὐτὰ εἶχε βαλμένα πολλὰ καλάθια, γεμᾶτα νωπὸ τυρί. Εἶχε καὶ πολλές καρδάρες καὶ σκαφίδες καὶ ἄλλα τέτοια ξύλινα δοχεῖα, γεμᾶτα τυρόγαλα.

» Στὴ μέση τῆς σπηλιᾶς ἐπαρατηρήσαμε στάκτη καὶ μισοκαμένα ξύλα καὶ σ' ὅλα τὰ μέρη σωρούς ἀπὸ κοπριά γιδοπροβάτων. Ὅσο γιὰ τ' ἄλλα ἐπιπλά τοῦ νοικοκυριοῦ τοῦ Κύκλωπα, δὲν εἶδαμε οὔτε κρεββάτι οὔτε κάθισμα κανένα».

§ 27. Ὑποδοχὴ τοῦ Ὀδυσσεᾶ ἀπὸ τὸν Πολύφημο.

« Οἱ σύντροφοί μου » ἐξακολούθησε νὰ λέγη ὁ Ὀδυσσεύς, « ὅταν εἶδαν ὅλα αὐτά, ἐκατάλαβαν τί θὰ ἐκατοικοῦσε ἐκεῖ μέσα. Καὶ ἐπειδὴ ἐφοβήθηκαν, ἄρχισαν νὰ μὲ παρακαλοῦν νὰ φύγωμε ἀπὸ τὴ σπηλιά, γιὰ νὰ μὴν πάθωμε κανένα κακό.

» Ἐγὼ ὅμως δὲν τοὺς ἄκουσα. Δυὸ πράγματα μὲ ἀπομώραναν καὶ ἀψήφησα τότε τὸν κίνδυνο. Πρῶτα πρῶτα ἡ μεγάλη περιέργεια, ποὺ εἶχα νὰ γνωρίσω τί λογῆς ἄνθρωπος ἦτο αὐτὸς ὁ Κύκλωπας. Καὶ ἔπειτα ἡ πεποίθησις, ποὺ εἶχα στὸν ἑαυτό μου, ὅτι ὅποιος κίνδυνος καὶ ἂν μοῦ ἐπαρουσιάζετο, θὰ ἐκατόρθωνα νὰ τὸν ξεφύγω. Γι' αὐτὸ ἐπρόσταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ ἀφήσουν τὰ παρακάλια καὶ νὰ μείνουν ἐκεῖ, ὧσπου νὰ γυρίσῃ ὁ Πολύφημος.

» Μὲ ἄκουσαν καὶ ἔμειναν. Ἀνάψαμε φωτιά καί, ἀφοῦ ἐπροσφέραμε θυσία στοὺς θεούς, ἐπεριμέναμε μὲ καρδιοκτύπι τὸν Κύκλωπα νὰ γυρίσῃ.

» Ἐκόντευε νὰ βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, ὅταν ὁ Κύκλωπας ἐγύρισε μὲ τὰ ζῶα του ἀπὸ τῆ βοσκῆ, κουβαλώντας στοὺς ὠμους μεγάλο φορτίο ἀπὸ ξερὰ ξύλα.

» Μόλις ἔφθασε κοντὰ στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς, ἐπέταξε χάμω τὰ ξύλα. Καὶ τόσο κρότο ἔκαμε, πὺ ἐμεῖς μέσα ἐτρομάξαμε καὶ ἐκρυφθήκαμε σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς σπηλιᾶς.

» Ὑστερα ἔμπασε μέσα τὶς γαλάρες προβατίνες καὶ γίδες, ἐνῶ τὶς στέρφες, τὰ κριάρια, τὰ τραγιά καὶ τὰ ἀποκομμένα κατσίκια καὶ ἀρνιά τὰ ἄφησε ὅλα ἔξω στὴν αὐλή.

» Ἀμέσως ἔπειτα ἀπ' αὐτὸ ἐσήκωσε μὲ τὰ δύο του χέρια μιὰ πελώρια πέτρα, πὺ ὅλοι μαζί οἱ ναῦτες τοῦ πλοίου μου δὲν θὰ ἠμποροῦσαν νὰ τὴν κινήσουν ἀπὸ τὴ θέση της, καὶ μ' αὐτὴν ἔφραξε τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς.

» Ὑστερα ἐκάθισε σὲ μιὰν ἄκρη καὶ ἄρχισε ν' ἀρμέγει τὶς προβατίνες καὶ τὶς γίδες του.

» Ἀπὸ τὸ γάλα, ποὺ ἄρμεξε, ἔπηξε ἀμέσως τὸ μισὸ τυρὶ καὶ τὸ ἔβαλε μέσα σὲ πλεκτὰ μικρὰ καλάθια. Τὸ ἄλλο μισὸ τὸ ἄφησε στὶς καρδάρες, γιὰ νὰ τὸ πίνῃ στὸ δεῖπνο του.

» Ἀφοῦ ἐτελείωσε ὅλες αὐτὲς τὶς δουλειές, ἀναψήσθη μέση τῆς σπηλιάς μεγάλη φωτιά, ποὺ τὴν ἐφώτισε ὁλόκληρη.

» Τότε εἶδε καὶ μᾶς, ζαρωμένους σὲ μιὰ γωνιά, καὶ μὲ ἄγρια φωνὴ μᾶς λέγει: «Ἔ, σεῖς αὐτοῦ! Ποιοὶ εἰσθε καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσθε; Τί θέλετε καὶ ἐτρυπώσατε ἐδῶ μέσα στὴ σπηλιά μου; Ἐχετε καμιὰ δουλειὰ ἢ μήπως εἰσθε πειρατὲς καὶ ἦλθατε γιὰ κλεψιά;»

» Ὅλοι ἐτρομάξαμε, ὅταν ἀκούσαμε τὴν ἀγριοφωνάρα καὶ τὰ λόγια του αὐτά. Ἐγὼ ὅμως ἐσηκώθηκα ἀμέσως, τὸν ἐχαιρέτισα καὶ τοῦ ἀποκρίθηκα:

— «Ὁχι, Κύκλωπα, δὲν εἶμαστε πειρατὲς! Εἶμαστε Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες τοῦ Ἀγαμέμνονα καὶ ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴν Τροία. Ἐγυρίζαμε στὴν πατρίδα μας· κακὸς ὅμως καιρὸς καὶ τρικυμίες δυνατὲς μᾶς ἔρριξαν στὴ χώρα σας ἐδῶ. Ἐρχόμαστε σὰν ξένοι· πέφτομε στὰ πόδια σου καὶ σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς λυπηθῆς καὶ νὰ μᾶς φιλοξενήσης. Νὰ σεβασθῆς τοὺς θεοὺς, Κύκλωπα, καὶ ἀπ' ὅλους περισσότερο τὸ Δία, ποὺ προστατεύει τοὺς ξένους».

» Ἐκεῖνος τότε ἐγέλασε καὶ μᾶς ἀποκρίθηκε μὲ ἄσπλαχνη καρδιά:

— «Ἡ ἄμναλος εἶσαι, ξένε, ἢ ἀπὸ πολὺ μακρινὴ χώρα ἔρχεσαι, γιὰ νὰ μὲ συμβουλεύης; Ἄ σέβωμαι τοὺς θεοὺς. Ἐμεῖς οἱ Κύκλωπες δὲν φοβόμαστε μήτε τὸ

Δία, μήτε κανέναν ἄλλο θεό, γιατί εἶμαστε δυνατώτεροι ἀπ' αὐτούς. Γι' αὐτὸ μὴ σοῦ περάση ἀπὸ τὸ νοῦ, πὼς θὰ σὲ προστατεύσω γιατί θὰ φοβηθῶ τοὺς θεούς. Αὐτὸ θὰ τὸ κάμω μονάχα, ἂν τὸ θελήσῃ ἡ ὄρεξή μου. Μὰ ἔλα! πές μου τώρα, ποῦ ἄφησες τὸ πλοῖο σου; Ἐδῶ κοντὰ ἢ μακριὰ ἀπὸ τὴν κατοικία μου;»

»Ἀπὸ τὴν ἐρώτηση αὐτὴ τοῦ Κύκλωπα ἐνίωσα ἄ-

μέσως τὸν κακὸ σκοπὸ του. Γι' αὐτὸ τοῦ ἔκρυψα τὴν ἀλήθεια καὶ τοῦ εἶπα:

—«Τὸ πλοῖο μας, Κύκλωπα, τὸ πέταξαν τὰ κύματα στὰ βράχια καὶ τὸ ἐκομμάτιασαν· καὶ μόλις ἐγὼ καὶ αὐτοὶ ἐδῶ οἱ σύντροφοί μου ἐγλυτώσαμε κολυμβώντας».

» Χωρὶς νὰ εἶπῃ ἐκεῖνος τίποτε ἄλλο καί, χωρὶς νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴ θέση του, ἀπλώνει τὰ χέρια του καὶ πιάνει δυὸ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς τρώγει.

» Ἡμεῖς, βλέποντας αὐτὰ τὰ φρικτὰ πράγματα, ἔτρο-

μάξαμε. Ἐσηκώσαμε τὰ χέρια μας καὶ παρακαλέσαμε τὸ Δία νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἐκείνο θηρίο.

§ 28. Πῶς θὰ ἐγλίτων' ἀπὸ τὰ χέρια του ;

» Ἀφοῦ ὁ Πολύφημος ἔφαγε τοὺς δυὸ συντρόφους μου καὶ ἐρούφηξε κάμποσες καρδάρες γάλα, ὕστερα ἐξαπλώθηκε χάμω ἀνάμεσα στὰ γιδοπρόβατά του, καὶ ἀποκοιμήθηκε.

» Ὄταν τὸν ἄκουσα νὰ ροχαλίζῃ, εἶπα μέσα μου νὰ τραβήξω τὸ σπαθὶ καὶ νὰ τὸ μπήξω στὸ στῆθος του. Εἶδα ὅμως πῶς ὁ θάνατός του θὰ ἦτο καὶ δική μας καταστροφή. Γιατί, ἂν ἐπέθαινε ὁ Πολύφημος, δὲν θὰ ἤμπορούσαμε νὰ ξεφράξωμε τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς ἀπὸ ἐκείνη τὴ θεώρατη πέτρα.

» Γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἐβαστάχθηκα ἐκείνη τὴ βραδεῖα καὶ δὲν ἔκαμα τίποτε. Ἀπὸ τὸ φόβο ὅμως καὶ ἀπὸ τὴ λύπη μας ἐξημερωθήκαμε ὅλοι μας, χωρὶς νὰ κοιμηθοῦμε διόλου ἀναστενάζοντας ὀλοένα. Ἡ νύκτα ἐκείνη μᾶς ἐφάνηκε ἀτελείωτη.

» Ὄταν ἐπιτέλους ἐφώτισε ἡ μέρα, τὸ τέρας ἐκείνο ἐξύπνησε, ἀναψε πάλι φωτιά καὶ ἄρμεξε τὰ ζῶα του. Ὑστερα ἄρπαξε πάλι δυὸ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς ἔφαγε.

» Κατόπι ἐπαραμέρισε πολὺ εὐκόλα τὴ μεγάλη πέτρα ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς· ἔβγαλε ἔξω τις προβατίνες καὶ τις γίδες, ἐξανάκλεισε καὶ ἄρχισε νὰ ὀδηγῇ τὰ κοπάδια του στὴ βοσκή μὲ δυνατὰ σφυρίγματα.

» Ὄταν ἐμείναμε μόνοι, ἄρχισα νὰ συλλογίζωμαι μὲ

ποιόν τρόπο θὰ ἠμποροῦσα νὰ τιμωρήσω τὸν Κύκλωπα, καὶ νὰ ξεφύγωμε καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆ σπηλιά.

» Ἐβασάνισα πολὺ τὸ μυαλό μου καὶ ἐσυλλογίσθηκα πολλοὺς τρόπους. Νὰ ἰδῆτε ὅμως τί ἐπροτίμησα ἀπ' ὅλα!

» Μέσα στὴ σπηλιά ἦτο πεταμένο ἓνα μεγάλο καὶ χονδρὸ ξύλο ἀγριελιάς. Τὸ εἶχε κόψει, φαίνεται, ὁ Πολύφημος, νὰ τὸ ἔχη γιὰ μαγκούρα, ὅταν θὰ ἐξηραίνετο.

» Ἀπ' αὐτὸ τὸ ξύλο ἔκοψα ἓνα κομμάτι, ὡς μιὰ ὀργιά, καὶ τὸ ἔδωσα στοὺς συντρόφους μου νὰ τὸ ξύσουν καὶ νὰ τὸ κάμουν μυτερὸ στὴ μιὰ ἄκρη του.

» Ὄταν ἔγιναν ὅλ' αὐτά, ἐπῆρα τὸ ξύλο καὶ τὸ ἔκρυψα μέσα σ' ἓνα σωρὸ κοπριά. Ἐπειτα ὠρίσα τοὺς συντρόφους μου, ποὺ θὰ μ' ἐβοηθοῦσαν νὰ βγάλωμε τὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα.

§ 29. Ὁ Ὀδυσσεὺς μεθὰ τὸν Κύκλωπα.

» Ὄταν ἡ ἡμέρα ἐβράδιασε, ὁ Κύκλωπας ἐγύρισε ἀπὸ τῆ βοσκῆ τὴν ἴδια ὥρα πάλι. Ἀφοῦ ἐξέφραξε τὴ σπηλιά, ἔβαλε μέσα ὅλα τὰ ζῶα του· ἀκόμη καὶ τὰ κριάρια καὶ τὰ τραγιά. Φαίνεται πῶς κάτι ὑπωψιάσθηκε.

» Ἐπειτα ἔφραξε πάλι τὴν εἴσοδο καὶ ἄρμεξε τίς προβατίνες καὶ τίς γίδες, ὅπως καὶ τὴν περασμένη βραδιά. Καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσε καὶ ὅλες τίς ἄλλες δουλειῆς του, ἄρπαξε πάλι ἄλλους δυὸ συντρόφους μου καὶ τοὺς ἔφαγε.

— «Τότε λοιπόν τί φωνάζεις, ἀφοῦ δὲ σὲ πειράζει κανέννας;» ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι. «Ἄν ἐτρελάθηκες καὶ φωνάζεις χωρὶς λόγο, παρακάλεσε τὸν πατέρα σου, τὸν Ποσειδῶνα, νὰ γιαιτρεύσῃ τὴν τρέλα σου. Ἡμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ σοῦ κάμωμε τίποτε».

» Αὐτὰ εἶπαν οἱ Κύκλωπες καὶ ἔφυγαν· ἐνῶ ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐχαιρόμαστε, γιατί τόσο μᾶς ὠφέλησε πού ἄλλαξα τὸ ὄνομά μου.

§ 31. Ξεφεύγομε ἀπὸ τὴ σπηλιά.

» Ἄμα εἶδεν ὁ Πολύφημος πῶς οἱ ἄλλοι Κύκλωπες ἔφυγαν, ἠθέλησε νὰ μᾶς πιάσῃ μοναχός του.

» Ἄρχισε λοιπόν νὰ ψάχνῃ στὰ τυφλὰ παντοῦ μέσα στὴ σπηλιά, μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα, βογκώντας καὶ μουγκρίζοντας ἀπὸ τοὺς πόνους.

» Ὅμως ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου εὐκολὰ ἐξεφεύγαμε ἀπὸ μπροστά του.

» Ἔτσι μᾶς ἐκνηγοῦσε κάμποση ὥρα. Ἄρχισε πιά νὰ ξημερώνῃ, ὅταν ὁ Πολύφημος ἐκατάλαβε πῶς δὲν θὰ μποροῦσε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ μᾶς πιάσῃ. Τότε ἄφησε τὸ ψάξιμο καὶ τὰ κυνηγητὰ καὶ ἐπῆγε στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιάς. Ἐβγαλεν ἀπ' αὐτὴ τὴν πέτρα, ἐκάθισε στὸ κατώφλι τῆς καὶ ἀπλωσε τὰ χέρια μπροστά του.

» Ἐσυλλογίσθηκε πῶς ἐμεῖς θὰ ἐπροσπαθούσαμε νὰ ξεφύγωμε ἀπὸ τὴ σπηλιά μαζί μὲ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια· καὶ ἔτσι θὰ ἤμποροῦσε νὰ μᾶς πιάσῃ.

» Μὰ ἐγὼ δὲν ἤμουν τόσο ἀνόητος, ὥστε νὰ πέσω εὐκολὰ στὰ χέρια του.

» Καί ἄρχισα νὰ συλλογίζωμαι μὲ ποιόν τρόπο θὰ ἤμποροῦσα καὶ ὁ ἴδιος νὰ ξεφύγω καὶ τοὺς συντρόφους μου νὰ γλιτώσω.

» Καὶ ἐπειδὴ ἦτο γιὰ τὴ ζωὴ μας, ὁ νοῦς μου εὗρισκε πολλοὺς τρόπους, γιὰ νὰ ξεφύγωμε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κύκλωπα. Ἐγὼ ὅμως ἀπ' ὄλους ἐπροτίμησα αὐτόν:

» Μέσα στὴ σπηλιὰ ἀνακατευμένα μὲ τὰ πρόβατα τοῦ Πολύφημου, ἦσαν πολλά, μεγάλα καὶ πυκνόμαλλα κριάρια. Ἦσαν ἀκόμη καὶ πολλὰ βοῦρλα, ποὺ ὁ Κύκλωπας τὰ ἐμεταχειρίζετο, φαίνεται, εἴτε γιὰ νὰ δένη τίποτε μ' αὐτὰ εἴτε καὶ γιὰ στρῶμα.

» Ἐγὼ λοιπόν, μόλις εἶδα τὰ κριάρια καὶ τὰ βοῦρλα ἐκεῖνα, νὰ τί ἐσοφίσθηκα! Ἄρχισα νὰ διαλέγω γρήγορα καὶ χωρὶς θόρυβο τὰ πιὸ μεγάλα καὶ τὰ πιὸ πυκνόμαλλα κριάρια· νὰ τὰ βάζω τρία τρία στὴ σειρά καὶ νὰ τὰ δένω μὲ τὰ βοῦρλα, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, γιὰ νὰ περπατοῦν μαζί. Ἐπειτα ἐπρόσταξα καθένα ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου νὰ χώνεται κάτω ἀπὸ τὸ μεσαῖο κριάρι καὶ νὰ κρατιέται ἀπὸ τὰ μαλλιά του μὲ τὰ χέρια. Καί, γιὰ νὰ μὴ σέρνονται τὰ πόδια του, τοῦ τὰ ἔδενα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὰ πλαγινὰ κριάρια ἀπὸ τὰ μεριά των. Ἔτσι φορτωμένα, ἄφηνα τὰ κριάρια νὰ προχωροῦν κατὰ τὴν τρυπὰ τῆς σπηλιάς.

» Ἐγὼ δὲν ἐχρειάσθηκα νὰ δεθῶ. Ἄμ' ἀσφάλισα ἔτσι τοὺς συντρόφους μου, ἐχώθηκα καὶ ἐγὼ κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά τοῦ μεγαλύτερου καὶ πιὸ πυκνόμαλλου

» Τότε ἐγὼ ἐγέμισα ἓνα ξύλινο ποτήρι ἀπὸ τὸ κρασί, πού εἶχα μαζί μου ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἐπλησίασα τὸν Κύκλωπα καὶ τοῦ εἶπα :

« Κύκλωπα, τώρα πού ἔφαγες, δοκίμασε καὶ ἀπὸ τὸ κρασί αὐτό, γιὰ νὰ ἰδῆς τί διαλεκτὸ πιοτὸ εἶχε τὸ πλοῖο μας. Σοῦ τὸ ἔφερα δῶρο, γιὰ νὰ μὲ λυπηθῆς καὶ νὰ μὲ βοηθήσης νὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα μου. Πιστεύω νὰ σοῦ ἀρέση ».

» Ὁ Πολύφημος ἐδέχθηκε τὸ ποτήρι καὶ τὸ ἤπιε ὀλόκληρο. Καὶ τόσο εὐχαριστήθηκε, ὥστε μοῦ ἐζήτησε καὶ δεύτερο καὶ μοῦ εἶπε:

« Δῶσ' μου καὶ ἄλλο ἀπ' αὐτὸ τὸ ὠραῖο κρασί σου, ξένη, καὶ πές μου ἀμέσως τὸ ὄνομά σου, γιὰ νὰ σοῦ χαρίσω καὶ ἐγὼ ἓνα δῶρο, πού θὰ σὲ εὐχαριστήση.

» Ἔχομε καὶ ἡμεῖς ἐδῶ καλὰ κρασιά, μὰ τὸ δικό σου μοιάζει μὲ τὸ νέκταρ τῶν θεῶν ».

» Ἀμέσως ἄρχισα νὰ τοῦ δίνω ποτήρια γεμᾶτα καὶ αὐτὸς ὁ ἄμυαλος τὰ ἐκατέβαζε, τὸ ἓνα πάνω στ' ἄλλο. Σὲ λίγο ὅμως, νὰ σου τον! ἄρχισε νὰ ζαλίζεται.

» Ὅταν ἐκατάλαβα πὼς ἐμέθυσε, τοῦ λέγω :

« Κύκλωπα ! Θὰ σοῦ εἰπῶ τὸ ὄνομά μου, καὶ σὺ ὅμως νὰ μοῦ κάμης τὸ δῶρο, πού μοῦ ἔταξες. Τ' ὄνομάμου εἶναι Κανέννας. Κανένα μὲ φωνάζουν ὁ πατέρας, ἡ μητέρα καὶ οἱ σύντροφοί μου ».

— « Τὸν Κανένα θὰ τὸν φάγω τελευταῖο ἀπ' ὅλους τοὺς συντρόφους του. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ δῶρο, πού θὰ τοῦ κάμω ! » ἀποκρίθηκε βραχνὰ βραχνὰ καὶ νυσταγμένα ὁ Πολύφημος· καὶ ἔγειρε νὰ κοιμηθῆ.

» Ἐξαπλώθηκε ἀνάσκελα καὶ σὲ λίγο ὄλη ἡ σπηλιά ἐβούϊζε ἀπὸ τὰ ροχαλητά του.

§ 30. Ὁ Ὀδυσσεὺς τυφλώνει τὸν Κύκλωπα.

» Δὲν ἔχασα τότε καιρό» ἐξακολούθησε νὰ λέγῃ ὁ Ὀδυσσεὺς. «Μόλις ἔνοιωσα πῶς ὁ Κύκλωπας ἐβυθίσθηκε σὲ ὕπνο βαθύ, ἔβγαλα τὸ μυτερὸ ἐκεῖνο ξύλο ἀπὸ τὴν κοπριά, ἐπύρωσα καλὰ στὴ φωτιά τὴ μυτερὴ ἄκρη του καὶ μαζί μὲ τοὺς βοηθοὺς συντρόφους μου τὸ ἔχασα βαθιὰ στὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα.

» Ἀμα ἔνοιωσε τοὺς πρώτους πόνους ὁ φοβερός ἐκεῖνος γίγαντας, ἀμέσως ἔβγαλε τρομακτικὸ μούγκρισμα καὶ ἐπετάχθηκε ἐπάνω.

» Ὄλη ἡ σπηλιά καὶ οἱ γύρω βράχοι ἐβούϊζαν ἀπὸ τὸ φοβερὸ μούγκρισμά του. Ἡμεῖς τὰ ἐχάσαμε καὶ κατατρομαγμένοι ἐξαρώσαμε σὲ μιὰ γωνιά τῆς σπηλιάς.

» Τρελὸς ἀπὸ τοὺς πόνους τότε ὁ Κύκλωπας, ἐτράβηξεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ μάτι τὸ ξύλο ἐκεῖνο τὸ ἐπέταξε μακριὰ καὶ ἄρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατὰ καὶ νὰ γυρεύῃ βοήθεια.

» Σὲ λίγο ἔφθασαν πολλοὶ Κύκλωπες ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν:

« Τί ἔπαθες, Πολύφημε, καὶ φωνάζεις ἔτσι τώρα τὰ μεσάνυκτα, καὶ δὲν μᾶς ἀφήνεις νὰ κοιμηθοῦμε; Μήπως σοῦ κλέβουν τὰ πρόβατα ἢ μήπως θέλει κανεὶς νὰ σὲ σκοτώσῃ; »

— « Ἄχ! » ἐφώναζεν ὁ Πολύφημος· « ὁ Κανένας, ὁ Κανένας μὲ σκοτώνει! Γλιτῶστε με! »

— «Τότε λοιπόν τί φωνάζεις, ἀφοῦ δὲ σὲ πειράζει κανένας;» ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι. «Ἄν ἐτρελάθηκες καὶ φωνάζεις χωρὶς λόγο, παρακάλεσε τὸν πατέρα σου, τὸν Ποσειδῶνα, νὰ γιαιτρεύσῃ τὴν τρέλα σου. Ἡμεῖς δὲν μπορούμε νὰ σοῦ κάμωμε τίποτε».

»Αὐτὰ εἶπαν οἱ Κύκλωπες καὶ ἔφυγαν· ἐνῶ ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐχαιρόμαστε, γιατί τόσο μᾶς ὠφέλησε πού ἄλλαξα τὸ ὄνομά μου.

§ 31. Ξεφεύγομε ἀπὸ τὴ σπηλιά.

»Ἄμα εἶδεν ὁ Πολύφημος πῶς οἱ ἄλλοι Κύκλωπες ἔφυγαν, ἠθέλησε νὰ μᾶς πιάσῃ μοναχός του.

»Ἄρχισε λοιπόν νὰ ψάχνῃ στὰ τυφλὰ παντοῦ μέσα στὴ σπηλιά, μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα, βογκώντας κα μουγκρίζοντας ἀπὸ τοὺς πόνους.

»Ὅμως ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου εὐκολὰ ἐξεφεύγαμε ἀπὸ μπροστά του.

»Ἔτσι μᾶς ἐκνηγοῦσε κάμποση ὥρα. Ἄρχισε πιά νὰ ξημερώνῃ, ὅταν ὁ Πολύφημος ἐκατάλαβε πῶς δὲν θὰ μπορούσε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ μᾶς πιάσῃ. Τότε ἄφησε τὸ ψάξιμο καὶ τὰ κυνηγητὰ καὶ ἐπῆγε στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιάς. Ἐβγαλεν ἀπ' αὐτὴ τὴν πέτρα, ἐκάθισε στὸ κατώφλι τῆς καὶ ἀπλωσε τὰ χέρια μπροστά του.

»Ἐσυλλογίσθηκε πῶς ἐμεῖς θὰ ἐπροσπαθούσαμε νὰ ξεφύγωμε ἀπὸ τὴ σπηλιά μαζί μὲ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια· καὶ ἔτσι θὰ ἤμπορούσε νὰ μᾶς πιάσῃ.

»Μὰ ἐγὼ δὲν ἤμουν τόσο ἀνόητος, ὥστε νὰ πέσω εὐκολὰ στὰ χέρια του.

» Καὶ ἄρχισα νὰ συλλογίζωμαι μὲ ποιόν τρόπο θὰ ἤμποροῦσα καὶ ὁ ἴδιος νὰ ξεφύγω καὶ τοὺς συντρόφους μου νὰ γλιτώσω.

» Καὶ ἐπειδὴ ἦτο γιὰ τὴ ζωὴ μας, ὁ νοῦς μου εὔρισκε πολλοὺς τρόπους, γιὰ νὰ ξεφύγωμε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κύκλωπα. Ἐγὼ ὁμως ἀπ' ὄλους ἐπροτίμησα αὐτόν:

» Μέσα στὴ σπηλιὰ ἀνακατευμένα μὲ τὰ πρόβατα τοῦ Πολύφημου, ἦσαν πολλὰ, μεγάλα καὶ πυκνόμαλλα κριάρια. Ἦσαν ἀκόμη καὶ πολλὰ βοῦρλα, πού ὁ Κύκλωπας τὰ ἐμεταχειρίζετο, φαίνεται. εἴτε γιὰ νὰ δένη τίποτε μ' αὐτὰ εἴτε καὶ γιὰ στρῶμα.

» Ἐγὼ λοιπόν, μόλις εἶδα τὰ κριάρια καὶ τὰ βοῦρλα ἐκεῖνα, νὰ τί ἐσοφίσθηκα! Ἄρχισα νὰ διαλέγω γρήγορα καὶ χωρὶς θόρυβο τὰ πιὸ μεγάλα καὶ τὰ πιὸ πυκνόμαλλα κριάρια· νὰ τὰ βάζω τρία τρία στὴ σειρά καὶ νὰ τὰ δένω μὲ τὰ βοῦρλα, τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, γιὰ νὰ περπατοῦν μαζί. Ἐπειτα ἐπρόσταξα καθένα ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου νὰ χώνεται κάτω ἀπὸ τὸ μεσαῖο κριάρι καὶ νὰ κρατιέται ἀπὸ τὰ μαλλιά του μὲ τὰ χέρια. Καί, γιὰ νὰ μὴ σέρνονται τὰ πόδια του, τοῦ τὰ ἔδενα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὰ πλαγινὰ κριάρια ἀπὸ τὰ μεριά των. Ἐτσι φορτωμένα, ἄφηνα τὰ κριάρια νὰ προχωροῦν κατὰ τὴν τρῦπα τῆς σπηλιάς.

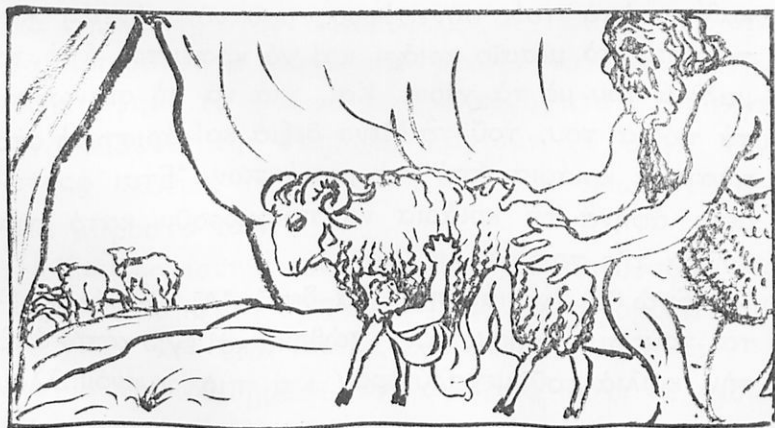
» Ἐγὼ δὲν ἐχρειάσθηκεν νὰ δεθῶ. Ἄμ' ἀσφάλισα ἔτσι τοὺς συντρόφους μου, ἐχώθηκα καὶ ἐγὼ κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά τοῦ μεγαλύτερου καὶ πιὸ πυκνόμαλλου

κριαριοῦ. Τὸ ἔπιασα ἀπὸ τὰ μαλλιά τοῦ στήθους καὶ ἐπερίμενα, ὥσπου νὰ βγῆ καὶ αὐτό.

» Πρῶτα ἐπροχωροῦσαν τ' ἄλλα κριάρια κατὰ τὴν τρῦπα τῆς σπηλιᾶς. Πίσω ἀπ' αὐτὰ ἤρχοντο οἱ προβατίνες βελάζοντας, γιατί ἦσαν ἀνάρμεγες· καὶ τελευταῖο ἀπ' ὅλα ἐπήγαινε τὸ κριάρι, ὅπου ἤμουν ἐγὼ κρεμασμένος.

» Ὁ Κύκλωπας, ἂν καὶ ἐπαράδερνε ἀπὸ τοὺς φρικτοὺς πόνους, μ' ὅλα αὐτὰ ὁμως ἐκάθετο στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς καὶ μὲ τὰ χέρια του ἔψαχνε στίς πλάτες ὅλα τὰ ζῶα του, πού ἔβγαιναν σιγὰ ἔξω. Δὲν τοῦ ἐπέρασε διόλου ἀπὸ τὸ νοῦ νὰ ψάξη καὶ τίς κοιλιές των. Καὶ ἔτσι δὲν ἠμπόρεσε ν' ἀνακαλύψῃ κανένα ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, ὅταν ἐπέρασαν ἀπὸ μπρὸς του τὰ κριάρια, πού τοὺς ἐκουβαλοῦσαν.

» Τελευταῖο ἦλθε νὰ περάσῃ τὸ δικό μου τὸ κριάρι. Ἀμέσως ἐγὼ τότε ἐκρεμάσθηκα ἀπὸ τὰ μαλλιά του

μέ τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδιῶν μου καὶ ἔμαζεύθηκα κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά του.

» Ὁ Πολύφημος ψάχνοντας ἐκατάλαβε ποιό ἦτο καὶ ἀμέσως τὸ ἐχάδευσε καὶ τοῦ εἶπε: « Ἀγαπημένο μου κριάρι, γιατί σήμερα βγαίνεις τελευταῖο καὶ ἔτσι ἀργὰ ἀπὸ τὴ σπηλιά; Ἐσὺ ποτέ σου δὲν ἐσυνήθιζες νὰ μένης πίσω ἀπὸ τ' ἄλλα πρόβατα, παρὰ ἔβγαινες πρῶτο. Πρῶτο ἐπήγαινες στὴ βοσκή, πρῶτο στὸ πότισμα καὶ πρῶτο πάλι ἐξαναγύριζες τὰ βράδυ στὸ μανδρί. Σήμερα βγαίνεις τελευταῖο. Λυπᾶσαι, φαίνεται, γιὰ τὸ κακό, πού ἔκαμε στὸ ἀφεντικό σου ὁ κακοῦργος ὁ Κανένας καὶ οἱ ἄθλιοι σύντροφοί του. Ἄχ, ἂν ἤμποροῦσες νὰ μιλήσης! Θὰ μοῦ ἔλεγες ποῦ κρύβεται αὐτός ὁ τιποτένιος. Καὶ τότε θὰ ἔβλεπες πῶς θὰ ἐσκορποῦσαν τὰ μυαλά του στὴ γῆ! »

» Αὐτὰ εἶπε καὶ ἀφοῦ πάλι τὸ ἐχάδευσε, τὸ ἄφησε καὶ αὐτὸ νὰ προσπεράση.

» Ἔτσι ἐγλιτώσαμε ἀπὸ τοῦ Κύκλωπα τὰ χέρια καὶ εὔρεθήκαμε ὅλοι ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά ».

§ 32. Ὁ Ὀδυσσεὺς πειράζει τὸν Κύκλωπα.

« Μόλις ἐπροχώρησε τὸ κριάρι μου λίγα βήματα πέρ' ἀπὸ τὴ σπηλιά, ἀμέσως ἐγὼ ἐξεκρεμάσθηκα ἀπ' αὐτὸ καὶ ἔλυσα καὶ τοὺς συντρόφους μου. Ὑστερα ἐξεχωρίσαμε ὅλ' αὐτὰ τὰ κριάρια, πού μᾶς ἐγλιτώσαν, καὶ τὰ ὠδηγήσαμε στὸ πλοῖο μας.

» Οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου, πού μᾶς ἐπερίμεναν μέ-

¹ Ὀδύσσεια. Ἀναγνωστικὸ Γ'. Δημοτ. Ἔκδ. 8. Δ. Ἀνδρεάδης

σα στο πλοίο, μόλις μᾶς εἶδαν, ἐχάρηκαν πολύ. Ἄρχισαν ὅμως νὰ κλαίουν, ἅμα ἔμαθαν τὸ χαμὸ τῶν ἄλλων ἕξι συντρόφων μας :

— « Δὲν εἶναι καιρὸς τῶρα γιὰ κλάματα! » εἶπα τότε σ' αὐτούς. « Ἐμπρός! τὰ κουπιά στὰ χέρια καὶ νὰ φεύγωμε ἀπ' αὐτὸν τὸν καταραμένο τόπο! Δὲν ξέρομε τί μπορεῖ νὰ μᾶς βρῆ ἄκομη ἐδῶ ».

» Οἱ σύντροφοί μου μὲ ἄκουσαν, καὶ ἀμέσως ἐξεκινήσαμε. Δὲν εἶχαμε ὅμως ἀπομακρυνθῆ πολὺ ἀπὸ τὸ ἀκρογιάλι, ὅταν μοῦ ἤλθε στὸ νοῦ νὰ πειράξω τὸν Πολύφημο.

» Τοῦ φωνάζω λοιπὸν δυνατὰ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ πλοίο καὶ τοῦ λέγω: « Ἔ, Πολύφημε! βλέπεις τί ἔπαθες; Ὁ Ζεὺς σὲ ἐτιμώρησε, πού μεταχειρίζεσαι τόσο σκληρὰ τοὺς ξένους ».

» Ὁ Κύκλωπας ἐξαφνίσθηκε, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια μου. Ἐκατάλαβε πὼς τοῦ ἐξεφύγαμε, καὶ ἔγινε τρελὸς ἀπὸ τὸ θυμὸ του. Ἐπετάχθηκεν ἀπὸ τῆ θέση του, ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν αὐλὴ τῆς σπηλιάς, ψάχνοντας τυφλά, καὶ ἐπλησίασε στὴν παραλία.

» Ἦτο φοβερὸς νὰ τὸν ἐβλέπατε! Ἐμούγκριζε, ἐφοβέριζε, ἔσφιγγε τίς γροθιές, ἔτριζε τὰ δόντια, ἐκינוῦσε τὸ κεφάλι καὶ ἐπήγαινε δῶθε κεῖθε, σὰν τὸ πληγωμένο λεοντάρη!

» Ἐξαφνα τὸν βλέπομε νὰ ψάχνη μὲ τὰ χέρια κάτω στὴ γῆ καὶ στὰ βράχια τῆς ἀκρογιαλιάς. Καὶ νά! Σὲ λίγο ξεκολλᾷ ἕναν πελώριο βράχο καὶ τὸν πετᾷ μὲ ὅλη του τὴ δύναμη κατὰ τὸ μέρος πού ἄκουε νὰ ἔρχεται ἡ φωνή μου.

»Ὁ βράχος ἔπεσε μπρὸς ἀπὸ τὴν πλώρη μας. Ἡ θάλασσα ἐκυμάτισε καὶ τὰ κύματα ἔσπρωξαν τὸ πλοῖο μας πάλι στὸ ἀκρογιάλι.

»Ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας, μὰ ἐγὼ δὲν τὰ ἔχασα. Ἀμέσως ἀρπάζω ἓνα μακρὺ κοντάρι, τὸ ἀκουμβῶ μὲ δύναμη στοὺς βράχους, καὶ χωρὶς θόρυβο σπρώχνω τὸ πλοῖο πρὸς τὴ θάλασσα.

»Ἔτσι ἐξεμακρύνουμε λιγάκι. Τότε γνέφω στοὺς ναῦτες νὰ ἀρχίσουν νὰ τραβοῦν μὲ ὅλη τὴ δύναμη των τὰ κουπιά, γιὰ νὰ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὸν Κύκλωπα.

»Σὲ λίγο τὸ πλοῖο μας ἦτο πάλι στ' ἀνοικτὰ. Ὄταν ἐφθάσαμε σὲ ἀπόσταση διπλὴ ἀπὸ τὴν πρώτη, ἀρχισα πάλι νὰ πειράζω τὸν Κύκλωπα, ἐνῶ οἱ σύντροφοί μὲ παρακαλοῦσαν νὰ μὴν τὸν ἐρεθίζω.

—«Κύκλωπα!» τοῦ λέγω. «Ἄν καμιά φορὰ τύχη καὶ σὲ ρωτήση κανεὶς πῶς ἐτυφλώθηκες, πὲς του πῶς σὲ ἐτύφλωσε ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ἰθάκη, αὐτός, ποὺ ἐκυρίευσε τὴν Τροία».

»Μόλις ἄκουσε αὐτὰ ὁ Πολύφημος, ἀναστέναξε βαθιὰ καὶ εἶπε:

—«Ἄχ! ἀληθινὰ μοῦ τὸ εἶχε εἶπει ἓνας μάντης πῶς θὰ ἐτυφλωνόμουν ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεύα. Ἐγὼ ὁμῶς ἐπερίμενα νὰ ἰδῶ κανένα φοβερὸ γίγαντα, καὶ ὄχι ἓνα μικρὸ καὶ κακομοιριασμένο ἀνθρωπάκο, σὰν καὶ σένα.

»Μὰ ἔλα πίσω πάλι, Ὀδυσσεύα, γιὰ νὰ σὲ περιποιηθῶ καὶ νὰ σοῦ χαρίσω δῶρα, καθὼς δίνουν στοὺς ξένους. Θὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου τὸν Ποσειδῶνα, νὰ σὲ φέρῃ γρήγορα στὴ πατρίδα σου! Αὐτός, ἂν θέλῃ, θὰ μοῦ γιατρεύσῃ καὶ τὸ μάτι καὶ θὰ μοῦ δώσῃ πίσω πάλι τὸ φῶς μου».

—«Κακοῦργε!» τοῦ ἀπαντῶ τότε· πιστεύεις πῶς με τέτοια ἀνόητα λόγια θὰ μπορέσης νὰ με ξεγελάσης, γιὰ νὰ γυρίσω κοντά σου; Τί κρίμα, πού δέν ἤμπορεσα μαζί με τὸ μάτι νὰ πάρω καὶ τὴ ζωὴ σου καὶ νὰ σὲ στείλω στὸν Ἄδη! Τότε οὔτε ὁ Ποσειδῶνας οὔτε κανεὶς ἄλλος θὰ ἤμποροῦσε νὰ σὲ κάμη καλά».

»Ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Πολύφημος, ἐσήκωσε τὰ χέρια του κατὰ τὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε στὸν Ποσειδῶνα :

—«Πατέρα μου! Ἐσύ, πού τραντάζεις τὴ θάλασσα με τὴν τρίαινά σου, ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια μου! Ἄν ἀληθινὰ εἶμαι παιδί σου, σὲ παρακαλῶ, κάμε μου αὐτὴν τὴ χάρη. Νὰ μὴν ἀφήσης τὸν Ὀδυσσεά, τὸ γιὸ τοῦ Λαέρτη, νὰ ξαναγυρίση στὴν πατρίδα του. Καὶ ἂν εἶναι γραφτὸ νὰ γυρίση, τότε ἄς γυρίση ὕστερ' ἀπὸ πολὺν καιρὸ καὶ ἀφοῦ βασανισθῆ πολὺ. Νὰ φθάση με ξένο πλοῖο, καὶ ἀφοῦ χάση ὅλους τοὺς συντρόφους καὶ στὸ σπίτι του νὰ βρῆ μεγάλο κακό!»

Καὶ ὁ δοξασμένος Ὀδυσσεάς, ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ, ἐξακολούθησε πάλι τὴ διήγησή του:

«Μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευχή του ὁ Πολύφημος, ἀμέσως ἀρπάζει ἕναν ἄλλο βράχο, μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν πρῶτο, καὶ τὸν πετᾷ κατὰ τὸ πλοῖο μας με ὅλη του τὴ δύναμη.

»Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ βράχος ἐπέσε κοντὰ στὴν πρῶμνη τοῦ πλοίου μας, καὶ λίγο ἔλειψε νὰ μᾶς σπάσῃ τὸ πηδάλιο. Ἡ θάλασσα ἐκυμάτισε δυνατά, τὸ της ὅμως μᾶς ἔσπρωξε τώρα μπροστὰ καὶ μᾶς κῦμα ἔφερε πολὺ γρήγορα στὸ ἐρημονήσι.

§ 33. Στὸ νησί τοῦ Αἰόλου.

»Ἄμα ἐβγήκαμε ἔξω ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἀμέσως ἔ-
 τρεξαν οἱ ἄλλοι σύντροφοι καὶ μᾶς ἀγκάλιαζαν καὶ
 μᾶς ἐφιλοῦσαν μὲ χαρὰ. Ἐπειδὴ ἐλείψαμε τρεῖς ἡμέ-
 ρες, ἐνόμισαν πὼς ἐχαθήκαμε. Ἡ μεγάλη των ὅμως
 χαρὰ ἐγύρισε σὲ μεγάλη λύπη, μόλις εἶδαν πὼς ἔλει-
 παν οἱ ἕξι σύντροφοί μας καὶ ἔμαθαν τὸ φρικτὸ των
 θάνατο.

»Τότε ἐγὼ τοὺς ἐπαρηγόρησα καὶ γιὰ νὰ εὐ-
 χαριστήσω τὸ Δία, ποὺ μᾶς ἐγλίτωσε ἀπὸ τὸν Πο-
 λύφημο, ἐθυσίασα σ' αὐτὸν τὸ μεγάλο κριάρι. Τοῦ
 κάκου, ὅμως! Ἐκεῖνος, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἀδερ-
 φό του, τὸν Ποσειδῶνα, εἶχεν ἀποφασίσει, φαίνεται,
 τὴν καταστροφὴ μας.

»Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἐμείναμε στὸ ἔρημονήσι καὶ ἐξε-
 κουρασθήκαμε. Τὴν ἄλλη ἐξαναμπήκαμε στὰ πλοῖα
 μας καὶ ἐξεκινήσαμε γιὰ τὴν πατρίδα. Εἶχαμε πρῦμο
 τὸν καιρὸ, καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἐφθάσαμε σ'
 ἓνα ἄλλο νησί, στὴν Αἰολία.

»Στὸ νησί αὐτὸ κατοικεῖ ὁ Αἰόλος, ὁ φίλος
 τῶν θεῶν, ποὺ ὁ Ζεὺς τὸν ἐδιόρισε νὰ φυλάγῃ τοὺς
 ἀνέμους καὶ νὰ ὀρίζῃ αὐτός, ὅπως θέλει, ποιὸς ἄ-
 νεμος νὰ φυσᾷ τὴ μιὰ ἡμέρα καὶ ποιὸς τὴν ἄλλη.

»Κάστρο ψηλὸ καὶ δυνατὸ φράζει γύρω γύ-
 ρω ὅλο τὸ νησί. Τὸ παλάτι τοῦ Αἰόλου εἶναι κτισμένον
 ἐπάνω σ' ἓνα ψηλὸ βράχο, καὶ μέρα νύκτα βουίξει
 ἀπὸ τὰ ἀδιάκοπα σφυρίγματα τῶν ἀνέμων.

»Μόλις ἔρριξαμε τὶς ἄγκυρες στὸ λιμάνι τοῦ νησιοῦ αὐτοῦ, ἐβγήκαμε ἔξω καὶ ἐτραβήξαμε ἴσια στὸ παλάτι τοῦ Αἰόλου. Ἐκεῖ εὐρήκαμε τὸν Αἰόλο καὶ μᾶς ἐκαλοδέχθηκεν ὅλους.

»Ἐνα μῆνα ὀλόκληρο μᾶς ἐκράτησε στὸ παλάτι του καὶ μᾶς ἐφίλευε. Στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν ἔπαυε καθημερινὰ νὰ μὲ ἐξετάζη γιὰ ὅλα, ὅσα ἔγιναν στὸν Τρωικὸ πόλεμο, καὶ ἐγὼ νὰ τοῦ λέγω ὅ,τι ἤξερα.

»Τέλος, ὅταν ἦλθε ἡ ὥρα, γιὰ νὰ φύγωμε, τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ μᾶς βοηθήση, νὰ γυρίσωμε γρήγορα στὴν πατρίδα μας. Ἐκεῖνος ἐφάνηκε πολὺ πρόθυμος. Ἀμέσως παίρνει ἓνα μεγάλο καὶ γερὸ ἄσκι, κλείει μέσα σ' αὐτὸ ὅλους τοὺς ἐνάντιους δυνατοὺς ἀνέμους, καὶ ἀφήνει μονάχα ἐλεύθερο τὸ μαλακὸ Ζέφυρο, νὰ σπρώχνη τὸ πλοῖο μας κατὰ τὴν Ἰθάκη. Σφραγίζει ἔπειτα μὲ ἀσημένια σφραγίδα τὸ ἄσκι καί, παραδίνοντάς το, μοῦ λέγει: «Πρόσεχε καλά, Ὀδυσσεά, μὴ σοῦ ἀνοίξη αὐτὸ τὸ ἄσκι, ὥσπου νὰ φθάσετε στὴν πατρίδα σας! Ἀλλιῶς ἀλίμονό σας!»

»Τὸν εὐχαρίστησα μὲ ὅλη τὴν καρδιά μου, καὶ τοῦ ὑποσχέθηκα πῶς θὰ ἀκολουθοῦσα τὴ συμβουλή του. Ὑστερα, ἀφοῦ ἐχαιρετίσαμε αὐτὸν καὶ ὅλους τοὺς σπιτικούς του, ἀφήσαμε τὴν Αἰολία καὶ ἐφύγαμε.

»Ἐννιὰ μερόνυκτα ἀρμενίζαμε ἀδιάκοπα. Ὁ Ζέφυρος ἐφυσοῦσε ἡσυχὰ στὴν πρύμνη καὶ μᾶς ἔφερνε κάθε μέρα πιὸ κοντὰ στὴν πατρίδα μας. Ἐπάνω στὶς δέκα ἄρχισαν νὰ ξεχωρίζουν τὰ βουνὰ τῆς Ἰθάκης, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο καὶ τὰ χωράφια καὶ τὰ λιβάδια· ἀκόμη καὶ οἱ φωτιές τῶν βοσκῶν της.

»Τότε μ' έπισσε γλυκός ύπνος. Ήμουν κατακομμέ-
νος από τήν άδιάκοπη άγρύπνια, γιατί ό ίδιος
έκροτοῦσα τό πηδάλιο ήμέρα καί νύκτα.

»Τήν ώρα όμως πού έκοιμώμουν, οί σύντροφοί
μου άνοιξαν τό άσκι τοῦ Αϊόλου. Ένόμισαν πώς
άφοῦ είναι σφραγισμένο μέ άσημένα σφραγίδα, χωρίς
άλλο θα κρύβη μέσα του χρυσάφι καί άσήμι! Πόσο
όμως έγελάσθησαν! Γιατί, μόλις τό άνοιξαν, άμέσως
έπετάχθησαν μέ όρμη από μέσα όλοι οί κλεισμένοι ά-
νεμοι, καί άρχισαν νά φυσοῦν δυνατά καί νά σπρώ-
χνουν τά πλοία μακριά από τήν αγαπημένη μας πα-
τρίδα.

» Έμετάνοιωσαν άργότερα μέ τό κακό είχε γίνει καί
δέν έδιορθώνετο πιά! Οί άνεμοι δέν ήμποροῦσαν νά
ξανακλειστοῦν στό άσκι! Καί νά! άμέσως άρχισε τρι-
κυμία, ίκαί τά κύματα μάς έσπρωχναν όλο καί μα-
κρύτερ' από τήν Ίθάκη.

» Από τό θόρυβο καί από τήν ταραχή εκείνη έξύπνη-
σα. Καί όταν είδα τό κακό, τόσο έταράχθηκα, πού για
μιά στιγμή μοῦ ήλθε νά πέσω στή θάλασσα καί νά
πνιγῶ! Έσυλλογίσθηκα όμως καλύτερα καί είπα μέσα
μου: «Οί δειλοί μονάχα φοβοῦνται καί δέν άντέχουν
στις δυσκολίες· οί γενναίοι άγωνίζονται, όσο μπο-
ροῦν, νά τις νικήσουν. Καί έγώ θα κάμω τό ίδιο».

» Οί άνεμοι, σπρώχνοντας έδῶ καί εκεί τά πλοία μας,
τά έξανάφεραν στήν Αιολία. Τότε έγώ έπῆρα μαζί
μου δυό συντρόφους μου μονάχα, καί έπῆγα στό πα-
λάτι τοῦ Αϊόλου.

» Έξαφνίσθηκε όταν μέ ξαναείδε, καί έζήτησε νά

μάθη τὴν αἰτία τοῦ γυρισμοῦ μας. Τοῦ ἐδιηγῆθηκα ὅσα ἔγιναν καὶ τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ μᾶς λυπηθῆ ἅ-
λι καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

»Ὁ Αἴολος ὅμως ἐκίνησε τὸ κεφάλι καὶ μοῦ εἶπε
μὲ θυμό: «Φύγε γρήγορα ἀπὸ τὸ νησί μου, Ὀδυσ-
σέα, μὲ τοὺς συντρόφους σου! Εἶναι κακὸ νὰ δέχωμαι
στὸ σπίτι μου καὶ νὰ βοηθῶ ἄνθρωπο, ποὺ τὸν
μισοῦν οἱ θεοί» καὶ μ' ἔδιωξε ἀπὸ τὸ νησί του!

»Ὅσο ζῶ, ποτέ μου δὲ ἐντροπιάσθηκα γιὰ πταιξιμο-
δικό μου. Ἦτο τῆς τύχης μου νὰ ντροπιασθῶ γιὰ
πταιξιμο τῶν συντρόφων μου!

»Σὲ λίγο ἐφύγαμε ἀπὸ τὴν Αἰολία καταλυπημένοι
καί, ἐπειδὴ ἦτο ἀπανεμιά, οἱ σύντροφοί μου ἦσαν
ἀναγκασμένοι νὰ λάμνουν ὄλοένα, γιὰ νὰ προχω-
ροῦμε.

§ 34. Στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων.

»Ἐξὶ μερόνυκτα ἐπροχωρούσαμε ὅλο μὲ τὰ κου-
πιά στὰ χέρια. Στὸ ἕβδομο ἐπάνω ἐφθάσαμε στὴ
χώρα τῶν Λαιστρυγόνων.

»Οἱ Λαιστρυγόνες κατοικοῦν στὴν ἄκρη τοῦ κό-
σμου, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ εἶ-
ναι κακοὶ καὶ ἀνθρωποφάγοι. Ἐδῶ μᾶς ἐπερίμεναν
παθήματα μεγάλα.

»Ἐπλησιάσαμε στὸ λαμπρὸ λιμάνι των, ποὺ ἔχει
πολύ στενὸ τὸ στόμα του καὶ προφυλάγεται ἀπὸ
παντοῦ μὲ ψηλὰ ὄχθες.

»Οἱ σύντροφοί μου ἐμπῆκαν σ' αὐτὸ καὶ ἔδεσαν
τὰ πλοῖα των κοντὰ στὴν παραλία. Ἐγὼ ὅμως ἀπο-

φάσισα νὰ σταθῶ ἔξω, ὥσπου νὰ δῶ μὲ τί λογιῆς ἀνθρώπους ἔχω νὰ κάμω. Καὶ ἔδεσα τὸ πλοῖο μου ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι, κοντὰ σ' ἓναν ψηλὸ βράχο.

» Ἀνέβηκα ὕστερα ψηλὰ σ' αὐτὸν τὸ βράχο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐξέτασα ὁλόγυρα, ὅλο τὸν τόπο ὅσο ἔφθαναν τὰ μάτια μου. Καὶ ἐπειδὴ εἶδα σὲ πολλὰ μέρη ν' ἀνεβαίνη καπνός, ἐκατάλαβα πῶς ἐδῶ ἐκατοικοῦσαν ἄνθρωποι, καὶ ἠθέλησα νὰ πληροφορηθῶ ἀπ' αὐτοὺς γιὰ τὸ ταξίδι μας.

» Ἐδιάλεξα λοιπὸν καὶ ἔστειλα μέσα στὴ χώρα τρεῖς ἀπὸ τοὺς πιὸ γενναίους συντρόφους μου.

» Αὐτοί, καθὼς ἐπροχωροῦσαν, ἀπάντησαν στὸ δρόμο μιὰ βρῦση. Ἐκεῖ ἔπαιρνε νερὸ μιὰ κόρη μεγαλόσωμη. Ἦτο ἡ κόρη τοῦ βασιλέα τῶν Λαιστρυγόνων. Ἀπ' αὐτὴν ἔμαθαν ποῦ βρίσκεται τὸ παλάτι τοῦ πατέρα της.

» Τότε οἱ σύντροφοί μου ἐτράβηξαν ἴσια σ' αὐτό. Μόλις ὅμως ἐμπῆκαν μέσα, ἐτρόμαξαν. Εὐρέθηκαν μπροστὰ σὲ μιὰ γυναῖκα ψηλὴ ἴσα μ' ἓνα κυπαρίσσι. Ἠθέλησαν νὰ φύγουν, μὰ δὲν ἐπρόλαβαν. Εἰδοποιημένος ἀπὸ τὴν κόρη του, ἔφθασε σὲ λίγο ὁ ἄνδρας τῆς γυναῖκας αὐτῆς, ὁ βασιλέας Ἀντιφάτης.

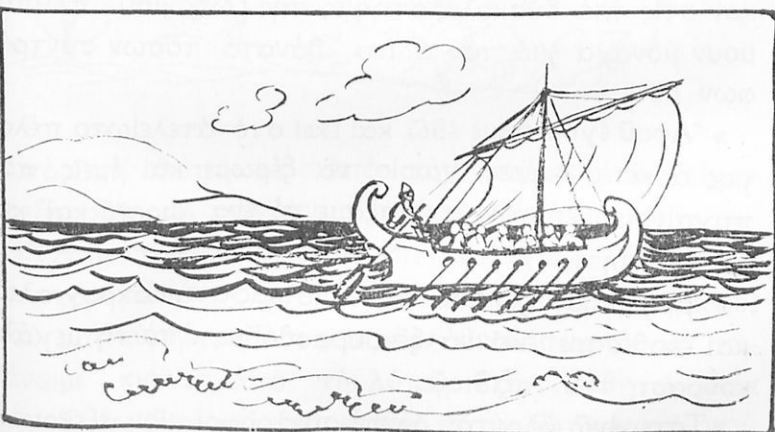
» Μόλις ἐμπῆκε μέσα, ἀμέσως ἄρπαξε ἓναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ ἄρχισε νὰ τὸν τρώγῃ! Οἱ ἄλλοι δυὸ ἐπρόλαβαν καὶ ἐπετάχθηκαν ἔξω τρέχοντας ὡς τὸ λιμάνι, ὅπου τοὺς ἐπεριμέναμε ὅλοι ἀνυπόμονα.

» Δὲν ἐπρόφθασαν νὰ μᾶς διηγηθοῦν καλὰ καλὰ ὅσα εἶδαν καὶ ἔπαθαν, καὶ νά! βλέπομε νὰ ἔρχονται καταπάνω μας οἱ φοβεροὶ Λαιστρυγόνες ἄρματωμένοι.

»Ήσαν ἀμέτρητοι καὶ ψηλότατοι. Μπροστά των ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐφαινόμαστε σὰ σκυλάκια! Καὶ δὲν ἐπολεμοῦσαν μονάχα μὲ τὰ ὄπλα, παρὰ ἐπετοῦσαν ἐπάνω μας καὶ ἐπάνω στὰ πλοῖα ὀλόκληρα κοτρώνια!

»Ἔτσι ἄρχισαν νὰ σπάζουν τὰ πλοῖα μέσα στοῦ λιμάνι καὶ νὰ σκοτώνουν τοὺς ναῦτες.

»Στὴν ἀρχὴ ἠθέλησα νὰ ἀντισταθῶ, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ γλυτώσω τοὺς συντρόφους καὶ τὰ πλοῖα μου. Εἶδα ὅμως πὼς ἦτο ἀδύνατο νὰ τὰ βγάλωμε πέρα μὲ τέτοιους γίγαντες. Γι' αὐτὸ ἐπρόσταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ ἐμποῦν στὰ πλοῖα γρήγορα, νὰ κόψουν τίς ἄγκυρες καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ λιμάνι.

»Τὸ ἴδιο ἔκαμα καὶ ἐγώ. Ἐφθασα τρέχοντας στὸ πλοῖο μου· ἐμπήκα μέσα καὶ ἔκοψα μὲ τὸ σπαθί μου τὰ παλαμάρια. Καὶ ἔτσι λάμνοντας γρήγορα ἐκατορθώσαμε νὰ φύγωμε μακριὰ ἀπὸ τὸ καταραμένο ἐκεῖνο μέρος.

» Ἀλίμονό μας ὅμως ! Οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου δὲν ἤμπέρεσαν νὰ φύγουν. Μέσα στὸ λιμάνι εὐρήκαν τὸ θάνατό των ἀπὸ τοὺς βράχους, ποὺ ἐπετοῦσαν οἱ Λαιστρυγόνες !

§ 35. Στὸ νησί τῆς μάγισσας Κίρκης.

» Ἡ συμφορά μας αὐτὴ ἦτο ἡ μεγαλύτερῃ ἀπ' ὅλες, ὅσες ἐπάθαμε ὡς τότε. Γι' αὐτὸ καὶ ἐφύγαμε λυπημένοι κατάκαρδα ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος.

» Ὅστοςο ἐγὼ δὲν ἀπελπίσθηκα καὶ τότε, γιατί δὲν ξέρω τί θὰ πῆ ἀπελπισία. Πάντα ἐλπίζω, ἀκόμη καὶ στίς πιὸ δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς μου Ἐλυπόμουν μονάχα γιὰ τὸν ἄδικο θάνατο τὸσων συντρόφων μου.

» Ἀφοῦ ἐγυρίσαμε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στὸ ἀτελείωτο πέλαγος ἀρκετὲς ἡμέρες, χωρὶς νὰ ξέρωμε καὶ ἐμεῖς ποῦ πηγαίνομε, ἐπιτέλους ἀράξαμε σ' ἓνα ὠραῖο καὶ κατάφυτο νησί.

» Ἐβγήκαμε ἔξω ἀπὸ τὸ πλοῖο μας στὴν ἀκρογιαλιά, καὶ ἐκαθίσαμε ἐκεῖ νὰ ξεκουρασθοῦμε ἀπὸ τὴ μεγάλη κούραση τοῦ ταξιδιοῦ.

» Τότε, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου ἐξεκουράζοντο, ξαπλωμένοι στὴν ἀμμουδιά, ἐγὼ ἐπῆρα τὰ ὄπλα καὶ ἐπροχώρησα παραμέσα, στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ, γιὰ νὰ ἐξετάσω τὴ χώρα.

» Ἀφοῦ ἐπροχώρησα κάμποσο καὶ ἀνέβηκα ἓνα λόφο, εἶδα νὰ ἀνεβαίνει καπνὸς πίσω ἀπὸ πυκνὸ δάσος. Ἀπ' αὐτὸ ἐκατάλαβα πὼς κατοικοῦν ἄνθρωποι

στο νησί εκείνο· και ἐγύρισα χαρούμενος, γιὰ νὰ τὸ εἰπῶ στους συντρόφους μου.

» Ἐξαφνα στὸ δρόμο βρίσκω ἓνα ἐλάφι μὲ πολὺκλαδα καὶ μεγάλα κέρατα. Μόλις τὸ ἀντίκρισα, ἀμέσως πετῶ ἐπάνω του τὸ κοντάρι μου, τὸ πετυχαίνω καὶ τὸ σκοτώνω. Τὸ ρίχνω ἔπειτα στὸν ὦμο καὶ τὸ φέρνω στους συντρόφους μου.

» Τοὺς εὐρήκα ὅπως τοὺς ἄφησα, ξαπλωμένους στὴν ἀμμουδιὰ καὶ σκεπασμένους μὲ τὰ πανωφόρια των.

Ἀπὸ τὴ λύπη καὶ ἀπὸ τὴν κούραση δὲν εἶχαν ὄρεξη οὔτε νὰ φάγουν, οὔτε νὰ σηκωθοῦν.

» Ὅταν τοὺς εἶδα ἔτσι, ἐπέταξα χάμω τὸ ἐλάφι καὶ τοὺς εἶπα: «Ὅσο μεγάλο καὶ ἂν εἶναι τὸ κακό, ποὺ μᾶς εὐρήκε, φίλοι μου, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ πεθάνουμε κιόλας ἀπὸ τὴ λύπη, πρὶν ἔλθῃ ἡ ὥρα μας. Σηκωθῆτε καὶ ἐτοιμάστε αὐτὸ τὸ κυνήγι, ποὺ σᾶς ἔφερα».

«Μὲ τὰ λόγια μου αὐτὰ ἐπῆραν θάρρος, καὶ ἀμέσως ἄρχισαν νὰ ἐτοιμάζαν τὸ κυνήγι μου. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἔφεραν καὶ ἀρκετὸ κρασί ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἐκαθήσαμε καὶ ἐτρώγαμε καὶ ἐπίναμε ὡς τὸ βράδυ.

» Ὅταν ἐβασίλευσε ὁ ἥλιος, ἐξαπλωθήκαμε ὅλοι μας

ἐκεῖ στήν παραλία καί ἐκοιμηθήκαμε βαθιά, ξεχνώντας κάθε λύπη μας.

§ 36. Ἄλλη συμφορὰ στοὺς συντρόφους μου.

» Τὸ ἄλλο πρωὶ ἐμάζευσα κοντά μου ὅλους τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς εἶπα :

—« Καθὼς βλέπετε, βρισκόμαστε σὲ ἄγνωστη χώρα. Ἀφοῦ ὅμως ἤλθαμε ἐδῶ, νομίζω πῶς πρέπει νὰ μάθουμε ὄχι μόνο ποῦ βρισκόμαστε καὶ ποιοὶ ἄνθρωποι κατοικοῦν, παρὰ καὶ πῶς θὰ μπορέσουμε νὰ γυρίσωμε πίσω στήν πατρίδα μας. Συλλογισθῆτε πῶς ἔχομε ἐβδομάδες ὀλόκληρες, ποὺ ἐχάσαμε τὸ δρόμο καὶ ἀρμενίζομε σὲ ἄγνωστες θάλασσες. Ἄν ὅμως ἐξακολουθήσωμε ἔτσι, χωρὶς νὰ ξέρωμε ποῦ παγαίνομε, δὲν θὰ φθάσωμε ποτὲ στήν πατρίδα μας. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ βροῦμε τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ αὐτοῦ, γιὰ νὰ πληροφορηθοῦμε γιὰ τὸ ταξίδι μας.

» Στὸ κυνήγι μου χθὲς ψηλὰ σ' ἓνα λόφο εἶδα ἀπὸ μακριὰ νὰ ἀνεβαίνει καπνὸς πίσω ἀπὸ πυκνὸ δάσος. Αὐτὸ θὰ εἶπῃ πῶς ἐκεῖ χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι κάποια κατοικία ἀνθρώπων. Πρέπει νὰ ὑπάγωμε σ' αὐτοὺς καὶ νὰ μάθωμε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.

» Δὲν εἶναι ὅμως σωστὸ νὰ ὑπάγωμε ὅλοι μαζὶ καὶ νὰ ἀφήσωμε τὸ πλοῖο ἔρημο. Τὸ σωστὸ θὰ ἦτο νὰ ἐπήγαιναν οἱ μισοί, καὶ οἱ ἄλλοι μισοὶ νὰ καθίσουν ἐδῶ καὶ νὰ τὸ φυλάγουν. Γι' αὐτὸ νομίζω πῶς πρέπει νὰ μοιρασθοῦμε σὲ δυὸ μέρη· καὶ στοὺς μισοὺς ἀρχηγὸς νὰ εἶμ' ἐγώ, καὶ στοὺς ἄλλους ὁ Εὐρύλο-

χος. Ἐπειτα νὰ ρίξωμε κλῆρο, καί, σ' ὅποιους πέση ὁ κλῆρος, αὐτοὶ νὰ ὑπάγουν ὡς ἐκεῖ καὶ νὰ ζητήσουν τὶς πληροφορίες, ποὺ θέλομε ».

» Ὄταν οἱ σύντροφοί μου ἄκουσαν αὐτὰ τὰ λόγια, ἐστενοχωρέθηκαν καὶ δὲν ἤθελαν νὰ ὑπάγουν γιατί ἐθυμήθηκαν τὰ περασμένα παθήματά μας. Ὁμως ἐγὼ δὲν ἄλλαξα γνώμη καὶ τοὺς ἔκαμα νὰ παραδεχθοῦν καὶ αὐτοὶ στὰ τελευταῖα, πὼς ἦτο μεγάλη ἀνάγκη νὰ σμίξωμε μὲ τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ.

» Τότε λοιπὸν ἐχώρισα τοὺς συντρόφους μου σὲ δύο μέρη καὶ ἔρριξα κλῆρο. Ὁ κλῆρος ἔπεσε στὸν Εὐρύλοχο καὶ σὲ ὅσους ἦσαν μ' αὐτόν.

» Ἐκεῖνος μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἐπῆρε τοὺς ἀνθρώπους του, ποὺ ἔκλαιαν καὶ αὐτοί, καὶ ἐξεκίνησε· καὶ ἐμεῖς ὅμως, ποὺ ἐμείναμε, μόλις ἐβαστούσαμε τὰ δάκρυα. Γιατί ἐφοβούμαστε πολὺ, μήπως δὲν τοὺς ξαναἰδοῦμε.

» Καθὼς ἐκεῖνοι ἐπροχωροῦσαν ἀργὰ καὶ προσεκτικὰ, βλέπουν στὴν ἄκρη μιᾶς λαγκαδιᾶς ἓνα ψηλὸ παλάτι, κτισμένο ἀπάνω σὲ λόφο. Ὄταν ἐπλησίασαν πιὸ πολὺ, εἶδαν πὼς ἦτο κτισμένο μὲ πελεκητὲς πέτρες, καὶ ἀπέξω τὸ ἐτριγύριζαν λύκοι καὶ λεοντάρια.

» Αὐτὰ τὰ ζῶα, μόλις εἶδαν τοὺς συντρόφους μου, δὲν ὤρμησαν νὰ τοὺς φάγουν. Τοὺς ἐπλησίασαν κουνώντας τὶς οὐρὲς των, καθὼς οἱ σκύλοι στὰ ἀφεντικὰ των. Τοὺς ἐκοίταζαν μονάχα μὲ λυπημένα μάτια, σὰ νὰ τοὺς ἔλεγαν: « Μὴ μπαίνετε μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι! Θὰ πάθετε κακὸ ».

« Στὴν ἀρχὴ ἐκεῖνοι ἐφοβήθηκαν καὶ ἦσαν ἐτοιμοὶ

νά φύγουν. Τή στιγμή όμως εκείνη άκούουν μέσα από τὸ παλάτι γυναικεία φωνή, νά τραγουδῆ γλυκὰ ἕνα ὠραῖο τραγούδι.

»Ἐστάθηκαν καὶ τὴν ἄκουαν καταμαγευμένοι: «Χωρὶς ἄλλο θεὰ θὰ εἶναι αὐτή, πού τραγουδεῖ τόσο ὁμορφα» εἶπαν μεταξύ των.

—«Γυναίκα πού τραγουδεῖ τόσο ὠραῖα, ποτὲ δὲν μπορεῖ νά εἶναι κακή» εἶπαν ἄλλοι. «Ἄς τὴν παρακαλέσωμε νά μᾶς ἀνοίξη» καὶ ἀμέσως κτυποῦν τὴ θύρα.

»Αὐτή, πού ἐτραγουδοῦσε, ἅμα ἄκουσε τὸν κρότο, ἀμέσως ἐσταμάτησε τὸ τραγούδι της, κατέβηκε καὶ ἀνοίξε πρόθυμα.

»Ἦτο μιὰ γυναίκα ὠραία καὶ γλυκομίλητη. Καὶ ὅταν τοὺς εἶδε, τοὺς ἐχαιρέτισε εὐγενικὰ καὶ τοὺς ἐκάλεσε μὲ γλυκὰ λόγια νά μποῦν μέσα.

»Χωρὶς νά τοὺς περάση κακὸ ἀπὸ τὸ νοῦ, τὴν ἀκολούθησαν ὅλοι καὶ ἐμπῆκαν μέσα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Εὐρύλοχο. Αὐτός, ἐπειδὴ ὑπωψιάσθηκε κακὸ, δὲν ἠθέλησε νά μπῆ καὶ ἔμεινε ἀπέξω.

· »Ἡ ὠραία ἐκείνη γυναίκα, μόλις ἔβαλε μέσα στὸ παλάτι τοὺς συντρόφους μου, ἐπρόσταξε τὶς δοῦλες νά τοὺς στρώσουν πλούσιο τραπέζι, μὲ πολλὰ καὶ νόστιμα φαγητὰ καὶ μὲ ἀφθονο μοσχᾶτο κρασί. Στὸ κρασί αὐτὸ εἶχε ἀνακατώσει διάφορα βροτάνια μαγικά.

»Οἱ σύντροφοί μου, ὀλότελα ἀνυποψίαστοι, ἔφθαν θαρρετὰ καὶ ἤπιαν μὲ πολλὴ ὄρεξη. Μόλις ὁμῶς ἤπιαν, ἐξέχασαν καὶ πατρίδα καὶ συντρόφους.

»Ἐκείνη τότε ἐπλησίασε κρυφὰ καὶ ἄγγιξε γρήγορα τὸν καθένα μ' ἕνα μαγικὸ ραβδί. Ἀμέσως οἱ δυστυ

χισμένοι αλλάζουν ὅλοι τὴ μορφή των, γίνονται χοῖροι καὶ ἀρχίζουν νὰ τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γρουλίζοντας, σὰν τοὺς ἀληθινούς χοίρους. Μονάχα ὁ νοῦς των ἐξακολουθοῦσε νὰ συλλογίζεται καὶ νὰ κατα-

λαβαίνει, σὰν καὶ πρῶτα. Τοὺς ὀδηγεῖ ἔπειτα στὸ στάβλο καὶ τοὺς δίνει νὰ φάγουν βαλανίδια, τὴν τροφή, πού συνηθίζουν οἱ χοῖροι.

§ 37. Ὁ Ὀδυσσεὺς γλυτώνει τοὺς συντρόφους του.

»Ὁ Εὐρύλοχος, ὅπως εἶπα, ἐκάθισεν ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι τῆς Κίρκης καὶ ἐπερίμενε τοὺς συντρόφους του ἀνήσυχος. Σὲ λίγο βλέπει νὰ βγαίνουν ἀπ' αὐτὸ γουρλίζοντας εἴκοσι δυὸ μεγάλοι χοῖροι—ὅσοι ἦσαν οἱ ἄνθρωποι του. Τότε ἐκατάλαβε τὸ κακό, πού ἔπαθαν, καὶ ἔτρεξε στὴν παραλία, γιὰ νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ.

»Μόλις ἐγὼ ἄκουσα τὰ λόγια του, μ' ἔπιασε θυ-

Ὁδύσεια Ἀναγνωστικό Γ'. Δημοστ. Ἔκδ. 8. Δ. Ἀνδρεάδη

6

μος μεγάλος. Ἀρπάζω τὸ σπαθὶ καὶ τὸ τόξο μου καὶ προστάζω τὸν Εὐρύλοχο νὰ μὲ ὀδηγήσῃ ἀμέσως στὸ παλάτι τῆς Κίρκης.

»Εκεῖνος ὁμως ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μὲ παρακαλῇ νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ νησί, γιὰ νὰ μὴν καταστραφοῦμε ὅλοι μας.

—«Κάθισ' ἐσὺ ἐδῶ, Εὐρύλοχε, καὶ τρῶγε καὶ πίνε» τοῦ λέγω τότε θυμωμένος. «Ἐγὼ ὁμως ἔχω χρέος νὰ σώσω τοὺς συντρόφους μου» Καὶ ἀφοῦ εἶπα αὐτά, ἔφυγα μοναχός μου.

»Δὲν ἐδυσκολεύθηκα νὰ βρῶ τὸ δρόμο· καὶ σὲ λίγο ἤμουν μπροστὰ στὸ ὠραῖο παλάτι τῆς Κίρκης.

Κτυπῶ τὴν θύρα καὶ μοῦ ἀνοίγουν· μπαίνω μέσα καὶ παρουσιάζομαι στὴν Κίρκη.

»Μόλις τὴν ἀντίκρισα σύρνω τὸ σπαθὶ καὶ χύνομαι ἐπάνω της, τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό:

—«Κακὴ μάγισσα» τῆς εἶπα, ἂν ἀμέσως δὲν μοῦ παραδώσῃς τοὺς ἀνθρώπους μου, ὅλο αὐτὸ τὸ κοπτε-

ρο σπαθί, πού βλέπεις, θά τὸ χώσω στὸ κορμί σου!».

» Ἐκείνη ἐτρόμαξε. Ἀμέσως ἔπεσε στὰ πόδια μου καὶ ἄρχισε νὰ μὲ παρακαλῇ:

—«Γιὰ ὄνομα Θεοῦ!» μοῦ λέγει. «Βάλε τὸ σπαθί σου στὸ θηκάρι, ξένε, καὶ ἐγὼ θά κάμω ὅ,τι θέλεις. Χωρὶς ἄλλο ἐσὺ θά εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ βασιλέας τῆς Ἰθάκης, καὶ θά ἦλθες ἐδῶ στὸ νησί μου παραστρατισμένος. Τὸ ἤξερα πὼς θά ἐρχόσουν κάποτε ἐδῶ, ὅταν θά ἐγύριζες ἀπὸ τὴν Τροία, γιατί εἶμαι ἡ μάγισσα Κίρκη. Γιὰ τὸ κακό, πού ἔκαμα στοὺς συντρόφους σου, συμπάθησέ με, Ὀδυσσεύα δοξασμένε! Ἔλα, κάθισε νὰ φάγης, νὰ πιῆς καὶ νὰ ἠσυχάσης, καὶ ἐγὼ σὲ λίγο θά σοῦ παραδώσω τοὺς συντρόφους σου».

—«Ὅχι, μάγισσα» τῆς εἶπα. «Θά δεχθῶ τὸ κάλεσμά σου μονάχα, ἂν μοῦ παραδώσης τοὺς συντρόφους μου ἀμέσως καὶ μοῦ ὀρκισθῆς, πὼς δὲν θά θελήσης πιὰ καμιὰ φορὰ νὰ βλάβης οὔτ' ἐμένα, οὔτ' ἐκείνους».

» Ἡ Κίρκη τότε ἐσηκώθηκε ὀρθία. Καὶ πρῶτα πρῶτα μοῦ ἔκαμε τὸν πιὸ μεγάλο ὄρκο, πὼς δὲν θά σκεφθῆ ποτὲ κακὸ γιὰ μένα καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους μου. Ἐπειτα κατεβαίνει γρήγορα στὸ στάβλο τῶν χοίρων, ἀλείφει μὲ μαγικὰ βοτάνια τὰ κορμιά των καὶ τοὺς ἀγγίζει, ἕναν ἕναν, μὲ τὸ μαγικὸ ραβδί της. Στὴ στιγμή πέφτουν ἀποπάνω των οἱ τρίχες καὶ ὅλοι σηκώνονται ὀρθιοὶ καὶ γίνονται πάλι ἄνθρωποι, ἀπαράλλαχτοι ὅπως καὶ πρίν. Ὑστερα τοὺς παίρνει καὶ τοὺς ὀδηγεῖ κοντά μου.

» Μόλις μὲ εἶδαν ἐκεῖνοι, μὲ ἐγνώρισαν ἀμέσως. Πέ-

φτουν ἐπάνω μου καὶ ἀρχίζουν νὰ μὲ ἀγκαλιάζουν, καὶ κλαίοντας ἀπὸ χαρὰ νὰ μοῦ φιλοῦν τὰ χέρια.

»*Ακουες τότε ὄλο τὸ παλάτι νὰ βουίζη ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές μας τόσο, ποὺ ἡ ἴδια ἡ μάγισσα ἡ Κίρκη ἐσυγκινήθηκε καὶ μοῦ εἶπε: «Πήγαινε, Ὀδυσσέα, στὴν παραλία καὶ πρόσταξε νὰ τραβήξουν ἔξω τὸ πλοῖο σας καὶ νὰ βγάλουν τὰ πράγματά σας. Ὑστερα, μὲ τοὺς ἀγαπημένους σου συντρόφους ἐλάτε ὄλοι ἐδῶ στὸ παλάτι μου, νὰ ξεκουρασθῆτε καὶ νὰ παρηγορηθῆτε γιὰ ὅσα ὑποφέρατε ὡς τώρα».

»*Ακουσα τὰ λόγια της, ἄφησα τοὺς εἴκοσι δύο συντρόφους μου στὸ παλάτι τῆς Κίρκης καὶ ἐπῆγα μονάχος μου στὴν παραλία.

»Εὐρῆκα τοὺς ἄλλους νὰ κάθωνται ἀπελπισμένοι καὶ νὰ χύνουν πικρὰ δάκρυα.

»Μόλις μὲ εἶδαν, ἀμέσως ἐπετάχθηκαν ἀπὸ τὴ θέση των, ἔπεσαν ἐπάνω μου καὶ ἄρχισαν νὰ μὲ ἀγκαλιάζουν καὶ νὰ μὲ φιλοῦν. *Ἐκαμναν ἀπαράλλακτα, ὅπως κάνουν τὰ μοσχάρια, ὅταν, κλεισμένα ὅλη μέρα στὸ μανδρί, βλέπουν κατὰ τὸ βράδυ τὶς μητέρες των νὰ γυρίζουν ἀπὸ τὴ βοσκὴ. Δὲν κρατιοῦνται τότε ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρὰ των καὶ, πηδώντας τὸ φράττη τῆς μάνδρας, τρέχουν μὲ συχνὰ μουγκρητὰ νὰ ἀνταμωθοῦν μ' ἐκεῖνες.

»Κλαίοντας τότε καὶ ἐγὼ ἀπὸ συγκίνηση, εἶπα στοὺς συντρόφους μου:

—«Ἐλάτε νὰ τραβήξωμε πρῶτα τὸ πλοῖο μας στὴ στεριά, νὰ βγάλωμε ἔξω τὰ πράγματά μας καὶ νὰ πᾶμε ὄλοι μαζί στὸ παλάτι τῆς Κίρκης, νὰ βροῦμε

τούς αγαπημένους μας συντρόφους, πού μᾶς περιμένουν»· και τούς ἐδιηγήθηκα ὅλα, ὅσα εἶχαν γίνει.

»Οἱ σύντροφοί μου ἄκουσαν τὰ λόγια μου και ἐδέχθησαν πρόθυμα.

»Μονάχα ὁ Εὐρύλοχος ἐδίσταζε και ἐφόβιζε και τούς ἄλλους, λέγοντάς των: «Ποῦ θὰ ὑπάγετε, ἀνόητοι; στήν Κίρκη, νὰ σᾶς κάμη και σᾶς χοίρους, λύκους και λεοντάρια; Πιστεύετε στὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ μας; Ξεχνᾶτε τί ἔπαθαν ἐξαιτίας του ἀπό τόν Κύκλωπα ἔξι ἄλλοι σύντροφοί μας;»

»Ἐθύμωσα φοβερά, ὅταν ἄκουσα αὐτὰ τὰ λόγια. Μοῦ ἤλθε νὰ ὀρμήσω ἐπάνω του, και νὰ τόν σκοτώσω. Ἐμπῆκαν ὅμως στή μέση οἱ ἄλλοι μου σύντροφοι και μέ ἠσύχασαν.

—«Ἄς τόν ἀφήσωμε νὰ φυλάγη τὸ πλοῖο και τὰ πράγματά μας» μοῦ εἶπαν «και ἡμεῖς ἄς πᾶμε στῆς Κίρκης τὸ παλάτι! Ἔχομε ἐμπιστοσύνη στὰ λόγια σου και στὸ μυαλό σου». Και ἀμέσως ἐτράβηξαν ἔξω ἀπό τὴ θάλασσα τὸ πλοῖο, ἔβγαλαν τὰ πράγματά μας και μέ ἀκολούθησαν στῆς Κίρκης τὸ παλάτι.

»Μὰ και ὁ Εὐρύλοχος δὲν ἔμεινε στήν παραλία. Μετανοιωμένος γιὰ τὸ φέρσιμό του, στὸ τέλος μᾶς ἀκολούθησε.

§ 38. Τί προφητεύει και τί συμβουλεύει στὸν Ὀδυσσεά ἢ Κίρκη;

»Εὐρήκαμε τούς συντρόφους μας νὰ κάθωνται στὸ τραπέζι και νὰ τρώγουν και νὰ πίνουν λουσμῆνοι και ντυμῆνοι ὅλοι και μέ καινούργιες φορεσιές.

»Μόλις μᾶς εἶδεν ἡ Κίρκη, ἐπρόσταξε τὶς δοῦλες νὰ μᾶς λούσουν καὶ νὰ μᾶς ντύσουν· ὕστερα μᾶς ἐκάθισε στὸ τραπέζι καὶ μᾶς εἶπε:

—«Καλωσωρίσατε, ξένοι μου! Ἐδῶ πού ἤλθατε, θὰ ἔχετε ὅλα τὰ καλά. Καθίστε ὅσο θέλετε! Ἐγὼ ἓνα μονάχα ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ. Νὰ τρώγετε καὶ νὰ πίνετε καλά, γιὰ νὰ δυναμώσετε γρήγορα. Γιατὶ σᾶς ἔχουν ἀδυνατίσει πολὺ οἱ κακοπάθειες».

»Τὰ φιλόξενα αὐτὰ λόγια τῆς Κίρκης μᾶς ἄρresαν καὶ ἐμείναμε ἀρκετὸν καιρὸ στὸ παλάτι της.

»Ἐκείνη μάλιστα ἤθελε νὰ μᾶς κρατήσῃ γιὰ πάντα στὸ νησί της. Γι' αὐτὸ ἐλυπεῖτο, ὅταν μᾶς ἄκουε νὰ ὀμιλοῦμε γιὰ τὴν πατρίδα μας καὶ γιὰ τοὺς σπιτικούς μας.

»Ὅταν ὅμως εἶδε πῶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ μᾶς κρατήσῃ πιά κοντὰ της, ἀπεφάσισε νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ φύγωμε. Μιὰ βραδεῖα λοιπὸν ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγητὸ μὲ παίρνει στὸ δωμάτιό της καὶ μοῦ λέγει αὐτά:

—«Δὲν θέλω νὰ σᾶς κρατῶ πιά κοντὰ μου, χωρὶς τὸ θέλημά σας, Ὀδυσσεά. Νὰ πᾶτε στὸ καλὸ!

»Προτοῦ ὅμως φύγετε, πρέπει ἐσὺ νὰ ξέρης, σὰν ἀρχηγὸς πού εἶσαι, ὅλα ὅσα ἔχετε νὰ πάθετε ἀκόμη, ὥσπου νὰ φθάσετε στὴν πατρίδα σας.

»Οἱ παλιές συμφορές σας ἐπέρασαν πιά· σᾶς περιμένουν ὅμως ἄλλες, μεγαλύτερες ἀπὸ τὶς πρῶτες.

»Σὲ κατατρέχει ὁ θεὸς τῆς θάλασσας, ὁ Ποσειδῶνας, γιατί τοῦ ἐτύφλωσες τὸ γιό του, τὸν Κύκλωπα Πολύφημο. Αὐτὸς θὰ σὲ βασανίσῃ πολὺ στὴ θάλασσα Ἐσὺ ὅμως μὴ φοβηθῆς! Ὅπως ἐστάθηκες

γενναῖος ὡς τώρα καὶ ἐγλίτωσες ἀπὸ τόσους κινδύνους, ἔτσι θὰ γλιτώσης καὶ ἀπ' αὐτούς, πού σε περιμένουν. Φθάνει μονάχα νὰ μὴν ἀπελπισθῆς.

» Γιὰ νὰ φθάσετε στὴν πατρίδα σας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀρμενίζετε πάντα κατὰ τὴν ἀνατολή. Στὸ ταξίδι σας θὰ βρῆτε πολλὰ ἐμπόδια. Ἄκουσε ποιὰ!

» Πρῶτα πρῶτα θὰ περάσετε κοντὰ ἀπὸ τὸ νησί τῶν Σειρήνων. Αὐτὲς εἶναι γυναῖκες ὠραιότατες, πού κάθονται στὸ ἀκρογιάλι καὶ γλυκοτραγουδοῦν. Μὲ τὴν ὁμορφιὰ καὶ μὲ τὰ τραγούδια τῶν μαγεύουν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, πού περνοῦν κοντὰ τῶν.

» Ἀλίμονο ὅμως, σ' ἐκεῖνο τὸ καράβι πού θὰ ξεγελασθῆ καὶ θὰ τὶς πλησιάσῃ! Δὲν ξαναβρίσκει πιά τὴν πατρίδα του μῆτε τοὺς σπιτικούς του. Οἱ Σειρήνες θανατώνουν ὅσους θὰ πέσουν στὰ χέρια τῶν.

» Μακριὰ λοιπὸν ἀπ' αὐτὰ τὰ ὁμορφα καὶ γλυκόφωνα τέρατα! Καὶ γιὰ νὰ εἶσαι περισσότερο ἀσφαλισμένος, βούλωσε ταῦτιά τῶν συντρόφων σου μὲ κερὶ, ὅταν τὸ καράβι σας θὰ περνᾷ κοντὰ τῶν. Καὶ ἂν ἐσὺ ἀπὸ περιέργεια θέλῃς νὰ ἀκούσῃς τὸ μαγικὸ τραγούδι τῶν, μὴ βουλῶνῃς τὰ δικά σου. Πρόσταξε ὅμως τοὺς συντρόφους σου νὰ σε δέσουν στὸ κατάρτι τοῦ καραβιοῦ καὶ νὰ μὴ σε λύσουν, ὅσο καὶ ἂν τοὺς παρακαλέσῃς. Ἴσα ἴσα παράγγειλέ τους, νὰ σε δένουν πιὸ σφικτὰ, ὥσπου νὰ φύγετε ἀπὸ τὶς Σειρήνες.

» Αφοῦ περάσετε ἀπέκει, θὰ φθάσετε στὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης.

» Αὐτὰ τὰ στενὰ τῆς θάλασσας σχηματίζονται ἀπὸ δύο μεγάλες στεριές, πού πλησιάζουν ν' ἀνταμωθοῦν

καὶ δὲν ἀνταμώνονται. Καὶ οἱ δυὸ τελειώνουν ἀπότομα, σὲ κάβους γεμάτους γκρεμούς.

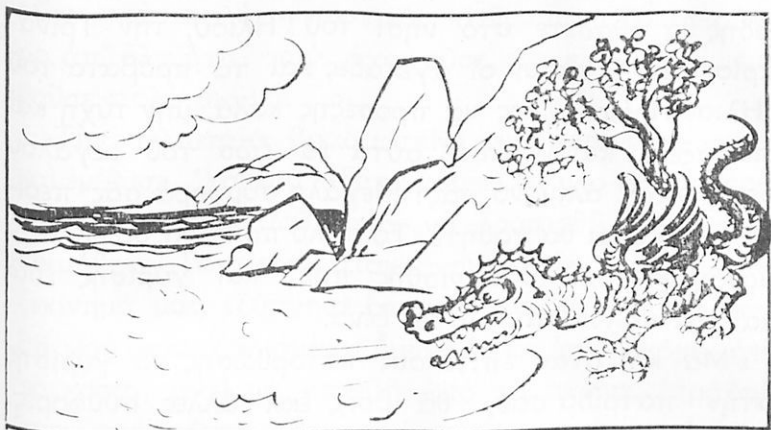
»Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς κάβους αὐτοὺς εἶναι βράχος πρύψηλος. Ἡ κορυφή του εἶναι ὅλο τὸ χρόνο σκεπασμένη ἀπὸ σύννεφα· καὶ τέτοιοι γκρεμοὶ τὸν τριγυρίζουν ἀπὸ παντοῦ, πού εἶναι ἀδύνατο σὲ ἄνθρωπονὰ σκαρφαλώσῃ ἐπάνω του, καὶ ἂν ἔχη εἴκοσι χέρια καὶ ἄλλα τόσα πόδια.

»Στὴ μέση τοῦ βράχου αὐτοῦ εἶναι μιὰ μεγάλη καὶ σκοτεινὴ σπηλιὰ ὅπου κάθεται ἡ Σκύλλα, φοβερὸ τέρας. Αὐτὴ ἔχει δώδεκα πόδια, τὸ καθένα μὲ μεγάλα ἀγκιστρωτὰ νύχια, καὶ ἔξι μακριοὺς λαιμούς. Στὴν ἄκρη τοῦ κάθε λαιμοῦ ἔχει ἀπὸ ἕνα φοβερὸ κεφάλι, καὶ κάθε στόμα εἶναι γεμᾶτο ἀπὸ μεγάλα καὶ τρομακτικὰ δόντια.

»Τὸ φοβερὸ αὐτὸ τέρας ἔχει τὸ πίσω μέρος τοῦ κορμιοῦ του χωμένο μέσα στὴ σπηλιὰ. Μονάχα τοὺς λαιμούς μὲ τὰ κεφάλια των ἀφήνει ἀπέξω, νὰ γυρίζουν γύρω ἀπὸ τὸν κάβο. Ἔτσι μπορεῖ εὐκόλα νὰ ψαρεύῃ φῶκες καὶ δελφίνια καὶ νὰ ἀρπάξῃ τοὺς ναῦτες μέσ' ἀπὸ τὰ καράβια των, ὅταν περνοῦν κοντὰ τῆς.

»Ὁ ἄλλος κάβος, πού εἶναι ἀντίκρου ἀπὸ τὴ Σκύλλα, εἶναι καὶ αὐτὸς μεγάλος, χαμηλότερος ὅμως, καὶ ὄχι τόσο φοβερός, ὅσο τῆς Σκύλλας. Σ' αὐτὸ τὸν κάβο, κάτω ἀπὸ μιὰ ἀγριοσυκιά, πού φυτρώνει στὸ βράχο, παραμονεύει ἡ Χάρυβδη, ἄλλο τέρας αὐτό, φοβερώτερο ἀπὸ τὴ Σκύλλα.

« Αὐτὴ τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα ρουφᾷ τὸ νερὸ τῆς θά-

λασσας και τρεις φορές τὸ ξερνᾶ πάλι. Ἐκείνη τὴ στιγμή μήτε και αὐτὸς ὁ Ποσειδῶνας δέν θά ἤμποροῦσε νὰ σέ γλιτώσει ἀπὸ τὸ στόμα της. Εἶναι γι' αὐτὸ προτιμότερο νὰ περάσεις κοντὰ ἀπὸ τὴ Σκύλλα και νὰ χάσεις λίγους ἀπὸ τοὺς συντρόφους σου, παρά νὰ χαθῆτε ὅλοι σας ἀπὸ τὴ Χάρυβδη».

—«Και τί μπορῶ νὰ κάμω, γιὰ νὰ γλιτώσω ἀπὸ τὴ φοβερὴ τὴ Χάρυβδη και νὰ κτυπήσω και τὴ Σκύλλα, ὅταν θελήσει νὰ μοῦ ἀρπάξει τοὺς συντρόφους μου;» Ἐρώτησα τὴν Κίρκη.

—«Δυστυχισμένε!» μοῦ ἀπαντᾷ ἐκείνη «ἀκόμη συλλογίζεσαι πολεμικὰ κατορθώματα; και μὲ τοὺς θεοὺς θέλεις ἀκόμη νὰ τὰ βάλεις; Ἡ Σκύλλα εἶναι τέρας ἀθάνατο και ἀπολέμητο. Σ' αὐτὸ δέν ὠφελεῖ διόλου ἡ παλληκαριά. Τὸ καλύτερο, πού ἔχεις νὰ κάμεις, εἶναι νὰ περάσεις μὲ τὸ καράβι σου ἀπὸ τὰ φοβερὰ αὐτὰ στενὰ ὅσο μπορεῖς γρηγορώτερα, γιὰ νὰ μὴν πάθεις μεγαλύτερη συμφορὰ.

»'Υστερ' ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης θὰ φθάσετε στὸ νησι τοῦ Ἥλιου, τὴν Τρινακρία. Ἐκεῖ βόσκουν οἱ ἀγελάδες καὶ τὰ πρόβατα τοῦ Ἥλιου. Πρέπει ὅμως νὰ προσέξῃς καλά, μὴν τύχη καὶ πειράξετε κανέν' ἀπὸ αὐτὰ τὰ ζῶα τοῦ μεγάλου θεοῦ, γιατί ἀλίμονό σας! Μεγάλη συμφορὰ σᾶς περιμένει καὶ ὅλοι θὰ χαθῆτε. Τὸ πολὺ πολὺ νὰ σωθῆς ἐσὺ μονάχα, ἀφοῦ βασανισθῆς πολὺ καὶ γυρίσης ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πολὺν καιρὸ στὰ ξένα.

» Μὰ καὶ ὅταν ἐπιτέλους κατορθώσης νὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου, θὰ βρῆς ἐκεῖ ἄλλες συμφορές. Ἄνθρωποι κακοὶ καὶ ἄδικοι τρώγουν τὴν περιουσία σου καὶ ζητοῦν νὰ πανδρευθοῦν τὴ γυναῖκα σου. Ἐκείνη ὅμως οὔτε θέλει νὰ ἀκούσῃ καὶ μένει πιστὴ σὲ σένα. Πιστεύει πῶς θὰ γυρίσης κάποτε στὴν πατρίδα, καὶ αὐτοὺς ὅλους θὰ τιμωρήσης στὸ τέλος, ὅπως τοὺς πρέπει, καὶ θὰ βασιλεύσης πάλι εὐτυχισμένος πολλὰ χρόνια.

» Αὐτὰ θὰ γίνουν ὅλα ἔτσι, ὅπως σοῦ τὰ λέγω ».

§ 39. Τὸ πάθημα ἐνὸς μεθύσου.

« Εἶχε ξημερώσει πιά, ὅταν ἡ μάγισσα Κίρκη ἐτελείωσε τίς προφητεῖες καὶ τίς συμβουλές της. Ἐγὼ τὴν εὐχάριστησα μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά, καὶ ὕστερα ἄρχισα νὰ ξυπνῶ τοὺς συντρόφους μου, γιὰ νὰ φύγωμε.

» Ἀφοῦ ἐτοιμασθήκαμε, ἀποχαιρετήσαμε τὴ φιλόξενη μάγισσα καὶ ὕστερα κατεβήκαμε στὴν παραλία ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἑλπήνορα.

» Ὁ Ἑλπήνορας αὐτὸς ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς νέους ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ τοὺς γενναίους συντρόφους μου,

οὔτε καὶ πολὺ γνωστικός ἄνθρωπος. Τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα ἦτο, ποὺ ἀγαποῦσε τὸ κρασί καὶ ἐμεθοῦσε πολὺ συχνά.

»Τὴν τελευταία βραδεῖα εἶχε πιεῖ, φαίνεται, πολὺ καὶ ἐμέθυσε. Ὑστερα ἐξαπλώθηκε ἐπάνω στὴν τάρατσα τοῦ παλατιοῦ, γιὰ νὰ δροσισθῇ. Ἐκεῖ ἀποκοιμήθηκε. Τὸ πρῶι, ὅταν ἄκουσε τὶς φωνές καὶ τὸ ξεκίνημά μας, ἐξύπνησε ξαφνικὰ καὶ ἠθέλησε νὰ κατεβῆ γρήγορα. Ζαλισμένος ὁμως, ὅπως ἦτο ἀκόμη ἀπὸ τὸ κρασί, ἀντὶ νὰ κατεβῆ ἀπὸ τὴ σκάλα, ἐτράβηξε ἴσια στὴν ἄκρη τῆς τάρατσας, καὶ ἀπὸ κεῖ ἔπεσε κάτω καὶ ἔγινε κομμάτια.

»Ὅταν ἐγὼ εἶδα πῶς ἔλειπε ὁ σύντροφός μας αὐτός, ἐνόμισα πῶς θὰ ἐκοιμᾶτο ἀκόμη κάπου στὸ παλάτι τῆς Κίρκης καὶ ἔστειλα γιὰ νὰ τὸν ξυπνήσουν. Οἱ σταλμένοι ὁμως σὲ λίγο τὸν ἐκουβάλησαν νεκρὸ καὶ κατατσακισμένο.

»Τὸν ἐκλαύσομε ὅλοι μας. Καὶ ἀφοῦ τὸν ἐθάψαμε κοντὰ στὴν παραλία, ἐστήσαμε ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφο τὸ κουπί του.

»Τὴν ὥρα, ποὺ ἐξεκινούσαμε, ἐφθασαν καὶ τὰ δῶρα τῆς Κίρκης: τρόφιμα πολλὰ γιὰ μακρινὸ ταξίδι καὶ ἀπὸ μιὰ καινουργία φορεσιὰ γιὰ τὸν καθένα μας.

§ 40. Κοντὰ στὶς Σειρῆνες.

»Ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κίρκης, ἐξεκινήσαμε μὲ καλὸ καιρό. Ὅταν ἐξεμακρύνουμε κάμποσο, τότε ἐγὼ ἐφάνερωσα σ' ὅλους τοὺς συντρόφους μου ὅσα μοῦ εἶχε εἶπει ἡ Κίρκη γιὰ τὶς Σειρῆνες.

— «Ἄν εἶναι νὰ γλυτώσωμε ἔτσι» μοῦ εἶπαν ἐκεῖνοι, «δεχόμεστε νὰ μᾶς βουλώσης μὲ κερὶ ταῦτιά μας».

» Σὲ λίγο τὸ πλοῖο μας ἄρχισε νὰ πλησιάζη στὸ νησί τῶν Σειρήνων. Κοντὰ στὸ γιαλὸ ἐφαίνοντο ἓνα ὠραῖο λιβάδι καὶ σωροὶ μεγάλοι ἀπὸ κόκκαλα ἀνθρωπινὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐδιακρίναμε κάτι γυναικες νὰ γυρίζουν κοντὰ στὸ περιγιάλι. Ἦσαν οἱ Σειρήνες.

» Τότε ἐκόπηκε μονομιᾶς ὁ ἀέρας καὶ ἐγίνε γαλήνη. Οἱ σύντροφοί μου ἔπιασαν τὰ κουπιά στὰ χέρια καὶ ἄρχισαν νὰ λάμνουν. Ἐγὼ ἐβούλωσα τ' αὐτιά των μὲ μαλακὸ κερὶ καὶ ὕστερα τοὺς ἐπρόσταξα νὰ μὲ δέσουν ὄρθιο στὸ κατάρτι τοῦ караβιου.

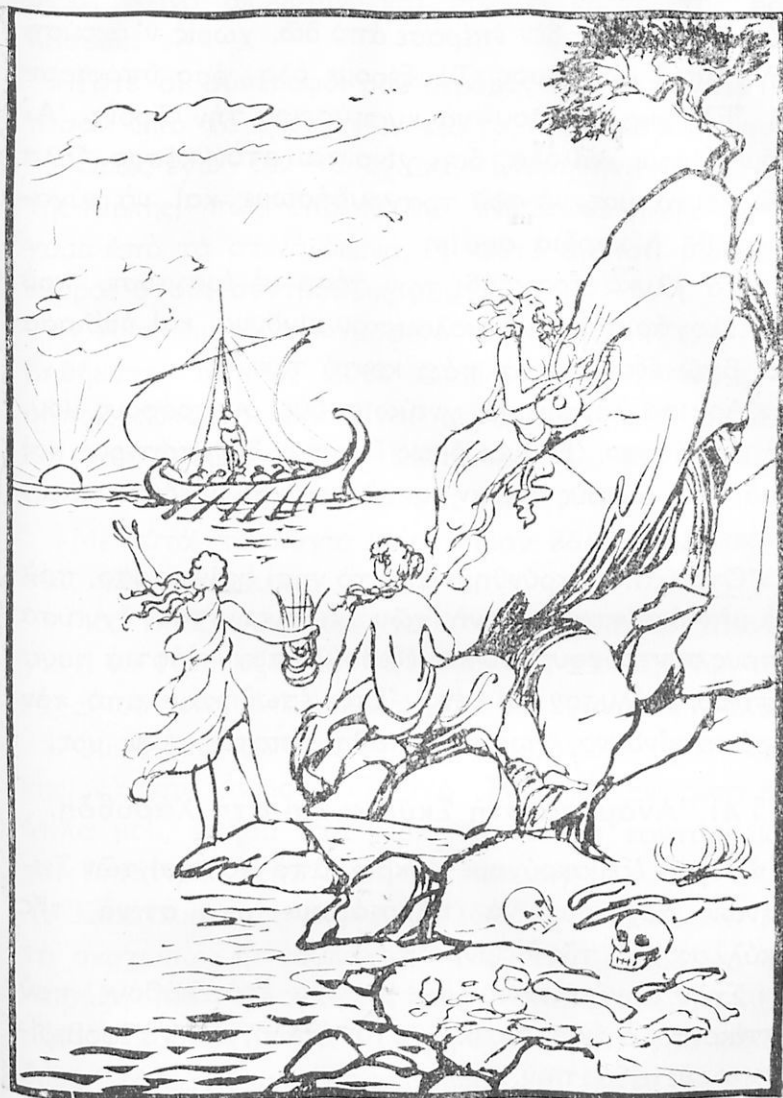
» Ὄταν ἐπλησιάσαμε τόσο, πού νὰ μπορῆ νὰ ἀκουσθῆ ἀνθρώπινη φωνή, οἱ Σειρήνες μᾶς εἶδαν καὶ ἀμέσως ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν.

» Μὰ τί φωνή καὶ τί τραγούδι ἦσαν ἐκεῖνα! Ἄκουσα πολλοὺς καὶ ξακουσμένους τραγουδιστάδες, σὰν τὸ Δημόδοκο ἐδῶ. Ἄκουσα πολλές φορές τὴ μάγισσα τὴν Κίρκη καὶ τὴ νεράιδα Καλυψὼ νὰ τραγουδοῦν. Ποτέ μου ὅμως οὔτε ἄκουσα, οὔτε πιστεύω πιά νὰ ξανακούσω τέτοιο τραγούδι».

— «Καὶ ποιὸ τραγούδι ἐτραγουδοῦσαν οἱ Σειρήνες, βασιλέα μου;» ἐρώτησε ὁ Δημόδοκος.

— «Ἐτραγουδοῦσαν καὶ ἔλεγαν αὐτὰ τὰ λόγια» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεύς:

— «Ἐλα κοντὰ μας, δοξασμένε Ὀδυσσεά, τὸ καμάρι ὄλων τῶν Ἑλλήνων! Σταμάτησε τὸ καράβι καὶ ἔλα κοντὰ μας, γιὰ νὰ ἀκούσης τὸ τραγούδι μας! Κα-

νένας άνθρωπος δὲν ἐπέρασε ἀπὸ δῶ, χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὴ γλυκιὰ φωνή μας. Τὰ ξέρομε ὅλα, ὅσα ὑπόφεραν οἱ Ἕλληνες, ὥσπου νὰ κυριεύσουν τὴν Τροία. Ἀκόμη ξέρομε καὶ ὅλα, ὅσα γίνονται στὸν κόσμον. Ἐλα δῶ κοντά μας, νὰ σοῦ τραγουδήσωμε καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ ἡ καρδιά σου!»

» Τὸ γλυκὸ τραγούδι των τόσο μὲ ἐμάγευσε, ποῦ δὲν ἐλογάριαζα πιά διόλου τὸν κίνδυνον· καὶ ἠθέλησα νὰ βγῶ ἔξω καὶ νὰ πάω κοντά των.

» Ἀρχισα λοιπὸν νὰ γνεύω στοὺς συντρόφους μου, νὰ μὲ λύσουν. Ἐκεῖνοι ὅμως ἔλαμναν δυνατώτερα· καὶ δυὸ ἀπ' αὐτοὺς ἦλθαν κοντά μου καὶ μ' ἔδεσαν σφικτότερα.

» Ὅταν ἀπομακρύνθημε ἀπὸ τὸ νησί ἐκεῖνο τόσο, ποῦ νὰ μὴν ἀκούεται ἡ φωνή τῶν Σειρήνων, τότε ἐγνευσα στοὺς συντρόφους μου καὶ ἐξεβούλωσαν τ' ἄφτιά τους· ὕστερα μ' ἔλυσαν καὶ μένα. Ἔτσι ἐσωθήκαμε ἀπὸ τὸν πρῶτον κίνδυνον, χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε κανεὶς μας.

§ 41. Ἀνάμεσα στὴ Σκύλλα καὶ στὴ Χάρυβδη.

» Ἀφοῦ ἐξεμακρύνσαμε μακριὰ ἀπὸ τὸ νησί τῶν Σειρήνων ἀρχίσαμε νὰ πλησιάζωμε στὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης.

» Στὴν ἀρχὴ ἐξεχωρίζαμε μονάχα τοὺς κάβους, ποῦ ἐστέκοντο ὁ ἕνας ἀντικρὺ στὸν ἄλλο, σὰ νὰ ἐφοβρίζοντο μεταξύ των.

» Σὲ λίγο εἶδαμε πυκνὸ καπνὸ καὶ μεγάλη θαλασσοταραχὴ στὸ ἀριστερὸ μέρος τῶν στενωῶν. Ἀπὸ τὸ

μέρος εκείνο άκούσαμε και φοβερό κρότο τής θάλασσας.

» Τότε οί σύντροφοί μου έτρόμαξαν. Τά κουπιά έπεσαν άπό τά χέρια των και τó πλοίο έσταμάτησε.

» Όμως έγώ δέν τά έχασα. Έθυμήθηκα τά λόγια τής Κίρκης, πώς έπρεπε νά περάσωμε πολύ γρήγορα άπό τά στενά εκείνα. Γι' αυτό άρχισα νά δίνω θάρρος στους συντρόφους μου :

— « Άγαπημένοι σύντροφοι » τούς έλεγα. « Γιατί έφοβηθήκατε; Μήπως είσθε άμαθοι άπό κινδύνους, η μήπως αυτό τó κακό είναι μεγαλύτερο άπό τά άλλα, πού έχομε περάσει; Και τώρα δέν θά χαθοῦμε. Φθάνει νά κάμετε ό,τι θά σάς πῶ ».

» Μέν αυτά τά λόγια μου έπῆραν θάρρος και έπιασαν πάλι τά κουπιά.

» Για τή Σκύλλα δέν τούς είπα βέβαια τίποτε, γιατί θά έτρόμαζαν και θά έκρύβοντο στο άμπάρι του καραβιοῦ και τότε άλίμονό μας! Θά έχανόμαστε όλοι!

» Όμως έγώ δέν άκουσα τή συμβουλή τής Κίρκης, νά μὴν άντισταθῶ στη Σκύλλα. Έφόρεσα τά όπλα μου, έπῆρα στα χέρια τó μακρὺ κοντάρι μου και έστάθηκα στην άκρη τής πλώρης.

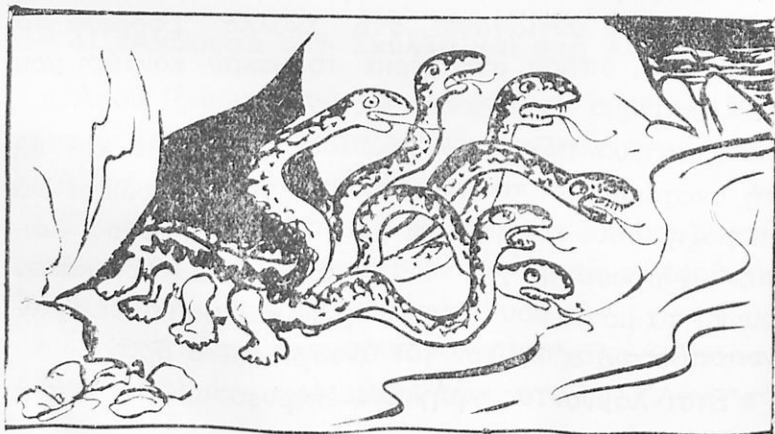
» Έπίστευα πῶς άπεκεί θά ιδῶ τή Σκύλλα και θά τή σκοτώσω, η τουλάχιστο θά τήν έμποδίσω νά πειράξη τούς συντρόφους μου. Έπαρατηροῦσα λοιπόν με προσοχή, γιά νά τήν άντικρίσω. Του κάκου όμως! τά μάτια μου έκουράσθησαν και εκείνη δέ εφάινετο πουθενά σ' εκείνον τόν άνταριασμένο βράχο.

» Έτσι λάμνοντας γρήγορα, έπερνούσαμε τά στενά

ανάμεσα από τους δυο κάβους. Δεξιά μας είχαμε τὸ φοβερό καὶ πανύψηλο βράχο τῆς Σκύλλας, καὶ ἀριστερὰ τὸ χαμηλότερο τῆς Χάρυβδης.

» Στὸ ἀριστερὸ αὐτὸ μέρος ἐγίνετο ἡ μεγάλη θαλασσοταραχὴ καὶ ἄκουες τρομερὴ βοή. Ἐκεῖ ἦτο ἡ Χάρυβδη. Ὄταν αὐτὴ ἐρρουφοῦσε τὸ νερὸ τῆς θάλασσας, ἐβούιζαν τρομακτικὰ πέρα ὡς πέρα τὰ στενὰ ἐκεῖνα. Καὶ ὅταν πάλι τὸ ἐξερνοῦσε, τότε ἔβραζε τὸ νερό, ὅπως βράζει στὸ λεβέτι, πού ἔχει φωτιά ἀποκάτω. Τότε καὶ ὁ ἀφρός, πού ἐγίνετο ἀπὸ τὸ ἀνακάτωμα αὐτό, ἐρράντιζε καὶ τοὺς δυο τοὺς κάβους.

» Οἱ σύντροφοί μου, κατακίτρινοι ἀπὸ τὸ φόβο, εἶχαν καρφωμένα τὰ μάτια στὴ Χάρυβδη. Ἐνόμιζαν πῶς ἀπὸ κεῖ μονάχα ἦτο ὁ κίνδυνος. Ὅμως ἐγὼ ἐκοίταζα ἀδιάκοπα κατὰ τὸ βράχο τῆς Σκύλλας. Ἡξαιρα πῶς ἀπὸ κεῖ ἦτο ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος. Γιατί, ἂν δὲν ἐπλησιάζαμε πολὺ στὴ Χάρυβδη, δὲν εἶχαμε κανένα φόβο· ἐνῶ ἡ Σκύλλα ἠμποροῦσε νὰ ἀπλώσῃ ἔξαφνα

τούς λαιμούς της και νὰ ἀρπάξη ἀπὸ τὸ καράβι πολλοὺς συντρόφους μου.

» Ἐξαφνα ὁμως ἀκούω βρόντο δυνατὸ στὰ ἀριστερά μου καὶ γυρίζω κατεκεῖ τὸ κεφάλι.

» Τῆ στιγμῆ ἐκείνη, χωρὶς νὰ καταλάβῃ κανεὶς, ἡ Σκύλλα ἔρπαξε ἕξι συντρόφους μου ἀπὸ τὰ καθίσματα τῶν».

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπέσυναξε καὶ ἐσπόγγισε τὰ μάτια του τὰ δακρυσμένα. Ὑστερὰ ἐξακολούθησε ἔτσι:

§ 42. Στὸ νησί τοῦ Ἥλιου.

« Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐπεράσαμε τὰ στενὰ χωρὶς ἄλλη καταστροφή. Ἐξακολουθήσαμε τὸ ταξίδι καταλυπημένο: καὶ τὸ ἀπόγεμα ἐπλησιάζαμε στὸ νησί τοῦ Ἥλιου.

» Ἀμέτρητα πρόβατα, βώδια καὶ ὠραιότατες ἀγελάδες ἔβοσκαν μέσα σὲ καταπράσινα λιβάδια.

» Ἐγὼ, γιὰ νὰ ξεφύγω τὸ φοβερὸ κίνδυνο, πού εἶπε ἡ Κρκη, ἠθέλησα νὰ προσπεράσωμε τὸ νησί καὶ νὰ μὴ βγούμε ἔξω. Γι' αὐτὸ ἐπρόστσζα νὰ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ κεῖ ἀμέσως. Οἱ σύντροφοί μου ὁμως ἐστενοχωρέθηκαν πολὺ· ὁ Εὐρύλοχος μάλιστα μοῦ λέγει: «Πολὺ σκληρὸς ἄνθρωπος εἶσαι, Ὀδυσσεά, καὶ γι' αὐτὸ δὲν λυπᾶσαι διόλου τοὺς συντρόφους σου. Δὲν βλέπεις πῶς εἴμαστε ὅλοι κουρασμένοι καὶ ἀδυνατισμένοι ἀπὸ τὸ ἀδιάκοπο κουπί, καὶ θέλεις νὰ προχωρήσωμε ἀκόμη; Τί πειράζει, ἂν μείνωμε μιὰ νύκτα μονάχα στὸ νησί.

αυτό, για να ξεκουρασθούμε! Αύριο μπαίνομε ξανά στο καράβι και εξακολουθούμε το ταξίδι».

»Αυτά είπε ο Εuryλόχος και οι σύντροφοί μου έσυμφώνησαν.

»Όταν έγω είδα πώς ήσαν άμετάπειστοι, τους είπα :

—«Μονάχα, αν μου όρκισθήτε πώς δεν θα πειράξετε μήτε ένα από τα ζώα, που βόσκουν στο νησί αυτό, τότε θα επιτρέψω να βγοῦμε έξω. Είναι ζώα ιερά του μεγάλου θεοῦ του Ἡλίου και ή μάγισσα Κίρκη μου είπε πώς θα πάθωμε μεγάλο - κακό, αν πειράξωμε και ένα μονάχα απ' αυτά».

»Εκείνοι ώρκίσθησαν και ἔτσι έβγήκαμε στο νησί.

»Είχε βασιλεύσει ο ήλιος, όταν έβγαίναμε. Άμέσως έτοιμάσαμε το δείπνο μας, έδειπνήσαμε και έκοιμηθήκαμε στην παραλία κοντά στο πλοίο.

»Και ενῶ ώς τότε ήτο άπανεμιά, λίγο πριν ξημερώση, έσηκώθηκε δυνατός άέρας και έπιασε μεγάλη τρικυμία στο πέλαγος. Αυτή μās άνάγκασε να τραβήξωμε στη στεριά το πλοίο μας και να μη φύγωμε από το νησί, ώσπου να καλυτερέψη ο καιρός.

§ 43. Οί σύντροφοι του Ὀδυσσέα λησμονοῦν τόν ὄρκο των.

»Ο καιρός όμως, αντί να καλυτερεύση, έγινετο χειρότερος. Άνεμοι ενάντιοι και δυνατοί εξακολουθούσαν να φυσούν ένα μήνα άδιάκοπα και δεν μās άφηναν να φύγωμε.

» Σ' αὐτὸν τὸν καιρὸ οἱ τροφές, ποὺ μᾶς εἶχε δώσει ἡ Κίρκη, ἔτελείωσαν καὶ ἐμεῖς ἀναγκαζόμεστε νὰ ζοῦμε ἀπὸ τὸ ψάρεμα καὶ ἀπὸ τὸ κυνήγι, γιὰ νὰ μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὴν πείνα.

» Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἐβγήκα μονάχος στὸ κυνήγι, καὶ ἐξεμάκρυνα πολὺ μέσα στὸ νησί. Ἐκυνήγησα ἀρκετὲς ὥρες καὶ ὕστερα, ἐπειδὴ ἐκουράσθηκα, ἐξαπλώθηκα στὸ δροσερὸ ἡσκιο ἑνὸς μεγάλου δένδρου καί, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἀποκοιμήθηκα. Ὁ ὕπνος ὅμως ἐκεῖνος γιὰ δεύτερη φορὰ ἦτο ἡ καταστροφή μας· γιὰ τὴν ὥρα, ποὺ ἐγὼ ἐκοιμώμουν, οἱ σύντροφοί μου ἐξέχασαν τὸν ὄρκο καὶ ἔφαγαν ἀπὸ τὶς ἀγελάδες τοῦ Ἡλίου. Καὶ νὰ, πῶς!

» Μόλις ἐβγήκα ἐγὼ στὸ κυνήγι, ὁ Εὐρύλοχος ἐμάζεψε κοντὰ ὄλους τοὺς ναῦτες καὶ τοὺς εἶπε: «Σύντροφοι! Κάθε θάνατος εἶναι κακός, ὁ θάνατος ὅμως ἀπὸ πείνα εἶναι ὁ χειρότερος ἀπὸ ὄλους. Γι' αὐτὸ ἐλάτε νὰ διαλέξωμε τὶς παχύτερες ἀγελάδες τοῦ Ἡλίου, νὰ τὶς φάγωμε· καὶ ὅταν γυρίσωμε πίσω στὴν πατρίδα μας, τότε, γιὰ νὰ ξεθυμώσωμε τὸ θεό, τοῦ κτίζομε ἕνα μεγάλο ναὸ καὶ τοῦ προσφέρωμε πλοῦσια δῶρα. Ἄν πάλι θυμώση μαζί μας καὶ θελήσῃ νὰ μᾶς καταστρέψῃ, τί νὰ σᾶς εἰπῶ; προτιμῶ νὰ πνιγῶ στὰ κύματα τῆς θάλασσας, παρὰ νὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πείνα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ ἐρημονῆσι».

» Οἱ σύντροφοί μου ἐπαρασύρθηκαν ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Εὐρύλοχου. Ἐπιάσαν τὶς παχύτερες ἀγελάδες, ποὺ ἔβοσκαν ἐκεῖ κοντὰ των, τὶς ἔσφαξαν καὶ ἔρχισαν νὰ τὶς ψήνουν.

» Αὐτὴ τὴν ὥρα ἐγύριζα καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ κυνήγι. Ὅταν ἐσίμωσα στὴν παραλία καὶ μοῦ ἦλθε ἡ μυρωδιὰ τῶν ψημένων κρεάτων, ἀμέσως ἐταράχθηκα. Μοῦ ἐπέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ μήπως ἔγινεν ὅτι ἐφοβόμουν καὶ ἔτρεξα κοντὰ των. Ὅταν εἶδα τί ἔγινε, ἐθύμωσα φοβερὰ καὶ ἐμάλωσα τοὺς συντρόφους μου μὲ πικρὰ λόγια.

» Τί ὠφελοῦσε ὅμως! Τὸ κακὸ εἶχε γίνεи καὶ δὲν ἐδιορθώνετο. Ὁ Ἥλιος ἀπὸ ψηλὰ εἶδε αὐτό, πού ἔγινε στὰ ἀγαπημένα του ζῶα, καὶ δὲν ἄργησε νὰ μᾶς τιμωρήσῃ.

§ 44. Ὁ Ἥλιος τιμωρεῖ τὴν ἀμαρτία.

» Ἐξι μέρες οἱ σύντροφοί μου ἐκάθοντο καὶ ἔτρωγαν ἀπὸ τὰ παχιά τὰ βόδια τοῦ Ἥλιου. Στὶς ἐπτὰ ἀπάνω ἐδιορθώθηκε ὁ καιρὸς καὶ ἐξεκινήσαμε. Ὁ ἀέρας ἔγινε πρῦμος καὶ σὲ λίγο τὸ καράβι μας μὲ ὀλάνοικτα πανιά ἔφυγε ἀπὸ τὸ νησί τοῦ Ἥλιου.

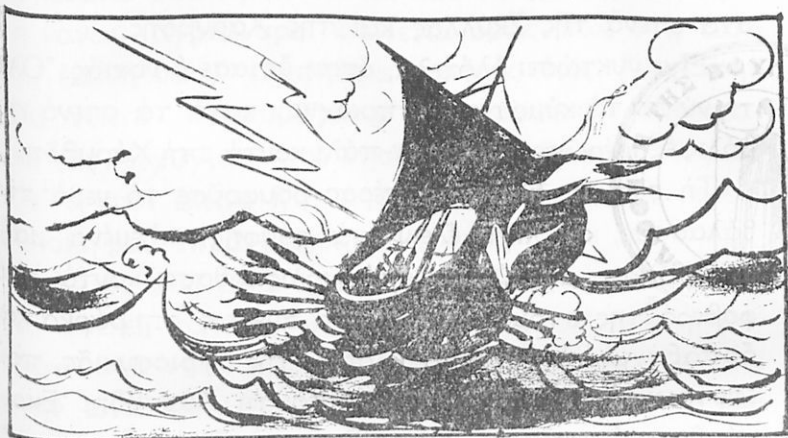
» Ὅταν ὅμως τὸ νησί ἐχάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ εὐρισκόμαστε στὴν ἀνοικτὴ θάλασσα, τότε ἔξαφνα ἄρχισε ὁ οὐρανὸς νὰ σκοτεινιάζῃ καὶ ἡ θάλασσα νὰ μαυρίζῃ. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἐσηκώθηκε φοβερὴ τρικυμία. Τὰ κύματα ἄρχισαν νὰ κτυποῦν τὸ πλοῖο μας μὲ ὄρμῃ καὶ ὁ ἄνεμος νὰ σφυρίζῃ μὲ λύσσα. Τὰ πανιά ἐσχίσθησαν, τὸ κατάρτι ἔσπασε καὶ πέφτοντας ἐκτύπησε στὸ κεφάλι τὸν πηδαλιούχο καὶ τὸν ἐσκότωσε.

» Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἄρχισε νὰ ἀστράπτῃ καὶ νὰ βροντᾷ. Καί, σὰ νὰ μὴ μᾶς ἔφθαναν ὅλα αὐτὰ τὰ

κακά, πέφτει και ένα αστροπελέκι στη μέση του καραβιού!

» Πολλοί από τους συντρόφους μου τότε έσκοτώθηκαν από το αστροπελέκι εκείνο. Και όλοι μας έπεσαμε ζαλισμένοι και θαμβωμένοι στο κατάντρομα από τη μεγάλη του λάμψη.

» Τη στιγμή εκείνη ένα θεώρατο κύμα πέφτει απάνω

μας, ξεχαρβαλώνει το καράβι και μᾶς πετᾶ όλους, ζωντανούς και σκοτωμένους, στη θάλασσα.

» Ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, ὅσοι ἦσαν ἀκόμη στὴ ζωὴ, ἐπνίγηκαν ὅλοι, καθὼς ἐκολυμβοῦσαν, ἄλλοι ἀμέσως καὶ ἄλλοι ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα.

» Ἐγὼ, μόλις ἔπεσα στὴ θάλασσα, ἀρπάζω τὸ σπασμένο κατάρτι καὶ τὴν καρίνα· δένω μαζί τὰ δυὸ αὐτὰ ξύλα μ' ἓνα μακρὸν δερμάτινο λουρί· κάθομαι ἐπάνω στὴν παράξενη αὐτὴ βάρκα, καὶ ἀφήνω στὰ κύματα νὰ μὲ πηγαίνουν ὅπου θέλουν.

§ 45. Καί πάλι στὰ στενὰ τῆς Σκύλλας
καί τῆς Χάρυβδης.

»Ὅσο ἐβαστσῦσε ἡ μπόρα ἐκείνη, τὰ κύματα ἔσπρωχναν ἀδιάκοπα τὴν ἀλλόκοτη βάρκα μου στ' ἀνοιχτὸ πέλαγος. Σὲ λίγο ὁμως ὁ καιρὸς ἐγύρισε στὸ νοτιῶν, καὶ τὰ κύματα ἄρχισαν τότε νὰ μὲ φέρνουν πίσω πάλι στὰ στενὰ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης.

»Εἶχε νυκτώσει ὀλότελα, ὅταν ἔπιασε ὁ νοτιῶν. Ὅλη τὴ νύκτα τὰ κύματα μ' ἔσπρωχναν κατὰ τὰ στενὰ καὶ μόλις ἐξημέρωσε, εὐρέθηκα πάλι κοντὰ στὴ Χάρυβδη.

»Τὴ στιγμὴ ἐκείνη τὸ τέρας ρουφοῦσε τὸ νερὸ τῆς θάλασσας, καὶ λίγο ἔλειψε νὰ ρουφήξει κ' ἐμένα μαζί μὲ τὴ βάρκα μου. Ὅμως ἐγώ, μόλις ἔφθασα κοντὰ στὸ φοβερό^ν στόμα, ἐπαράτησα ἀμέσως τὴ βάρκα καὶ ἄρπαξα μὲ τὰ χέρια τὰ κλαδιὰ τῆς ἀγριοσυκιᾶς, ποὺ ἐφύτρωνε στὸ βράχο ἐπάνω ἀπὸ τὴ Χάρυβδη. Ἐκρεμάσθηκα ἀπεκεῖ, σὰ νυκτερίδα, καὶ ἔμεινα κρεμασμένος, ὥσπου ἡ Χάρυβδη ἐξανάβγαλε πάλι τὸ κατάρτι καὶ τὴν καρίνα, ποὺ εἶχε ρουφήξει. Τότε ἐπήδησα ἐπάνω σ' αὐτὰ καὶ ἄρχισα νὰ κουνῶ τὰ χέρια μου, σὰν κουπιὰ, γιὰ νὰ φύγω μιὰ ὥρα γρηγορώτερα ἀπὸ ἐκεῖ. Καὶ ἔτσι ἐκατόρθωσα γρήγορα νὰ βρεθῶ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὰ καταραμένα ἐκεῖνα στενὰ.

—«Ἐχει δίκιο ὁλος ὁ κόσμος, Ὀδυσσεά, ποὺ σὲ θανατῶν μάζει, ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς Χάρυβδης γλιτώνεις» εἶπε τότε ὁ Ἀλκίνοος.

Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχαρίστησε τὸν Ἀλκίνοο γιὰ τὰ λόγια του καὶ ὕστερα ἐτελείωσε ἔτσι τὴ διήγησή του:

§ 46. Ὁ Ὀδυσσεύς τελειώνει τὴ διήγησή του.

« Ἦμουν πάλι στὴν ἀνοικτὴ θάλασσα ἐπάνω στὴ βάρκα μου, καὶ τὰ κύματα μ' ἐπήγαιναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἤθελαν.

» Ἄν δὲν ἐφοβόμουν νὰ πνιγῶ, ἐκινδύνευα ὁμως νὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πείνα καὶ ἀπὸ τὴ δίψα, ἢ νὰ μὲ φάγη κανέν' ἀγριόψαρο. Φαίνεται ὁμως πῶς στὴ θέση μου ἐκείνη θὰ μ' ἐλυπήθηκε κανένας θεός. Γιατὶ τὴν ἴδια νύκτα τὰ κύματα μ' ἔρριξαν στὴν ἀκρογιαλιά τῆς Ὠγυγίας, στὸ νησί τῆς νεραίδας Καλυψῶς.

» Τὸ νησί ἐκεῖνο ἦτο ἡ σωτηρία μου, ἀλλὰ καὶ ἡ φυλακή μου ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια.

» Δὲ θὰ σᾶς εἰπῶ γιὰ τὴ ζωὴ μου ἐκεῖ. Πῶς ἔφυγα ἀπεκεῖ κατόπι, πῶς ἐναυάγησα καὶ πῶς ἐγλύτωσα στὸ νησί σας, χθὲς τὰ ἐδιηγήθηκα ὅλα ἐδῶ στὴν ἴδια θέση στὸ βασιλεῖα Ἀλκίνοο καὶ στὴ βασιλισσα Ἀρήτη».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ἐσώπασε.

Ὁ Ἀλκίνοος τότε ἄρχισε νὰ διηγῆται στοὺς καλεσμένους του ὅσα αὐτός, ἡ γυναίκα καὶ οἱ γιοὶ του εἶχαν ἀκούσει τὴν περασμένη βραδεῖα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ὀδυσσεύα.

§ 47. Ξεπροβοδήματα.

Ὅταν ὁ Ἀλκίνοος ἐτελείωσε τὰ τελευταῖα παθήματα τοῦ Ὀδυσσεύα, τότε ἐκεῖνος ἐγύρισε στὸ βασιλικὸ ἀνδρόγυνο καὶ στοὺς καλεσμένους καὶ εἶπε:

— «Καὶ τώρα, ποὺ ἀκούσατε τὰ παθήματά μου, εὐ-

ενικοί Φαίακες, λυπηθήτε και βοηθήστε με να τελειώσουν τα βάσανά μου και να γυρίσω στην αγαπημένη μου πατρίδα!»

—« Δοξασμένη Ὀδυσσέα» τοῦ ἀπεκρίθηκε ἀμέσως ὁ Ἄλκίνοος. «Τώρα, πού ἦλθες στὸν τόπο μας, πρέπει νὰ ξέρης πῶς ἐτελείωσαν τὰ βάσανά σου. Γρήγορα θὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου καὶ θὰ ἰδῆς τοὺς σπιτικούς σου. Αὔριο θὰ σοῦ ἐτοιμάσωμε τὸ καράβι καὶ θὰ φύγης κατὰ τὸ βράδυ. Ὅμως, προτοῦ φύγης, πρέπει νὰ σὲ φιλοδωρήσωμε, ὅπως σοῦ ἀξίζει. Γι'αὐτὸ ἐλάτε, ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, νὰ χαρίσωμε-στὸν ξένο μας ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα ὠραῖο δῶρο ἀκόμη. Ἄς τοῦ δώσωμε ἀπὸ ἓνα λεβέτι χάλκινο μὲ τὴν πυροστιά του· καὶ ἀπόψε, ἐπειδὴ ἐπέρασε ἡ ὥρα, ἄς διαλυθοῦμε. Αὔριο ὅμως ἐλάτε πάλι ἐδῶ στὸ τελευταῖο τραπέζι, πού θὰ κάμω γιὰ τὸν ξένο».

Οἱ ἄρχοντες ἐκαλονύκτισαν καὶ ἐπῆγαν στὰ σπία των νὰ κοιμηθοῦν.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα πρῶι πρῶι, ἔστειλε ὁ καθένας τὰ δῶρα του· καὶ κατὰ τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ἐμαζεύθηκαν πάλι ὅλοι στὸ παλάτι.

Σὲ λίγο εἶχε ἐτοιμασθῆ πλούσιο τραπέζι καὶ ἐκάθισαν νὰ φάγουν· τὸ βασιλικὸ ἀνδρόγυνο μὲ τὸν Ὀδυσσέα στὴ μέση στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ τραπεζιοῦ· δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ οἱ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, ὁ Δημόδοκος καὶ οἱ δυὸ γιοὶ τοῦ Ἄλκίνοου.

Τὸ φαγοπότι ἐπροχωροῦσε ἀργὰ καὶ μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση. Ὡς τὸ δειλινὸ ἐξακολουθοῦσαν ὅλοι μὲ πολλὴ ὄρεξη νὰ τρῶγουν, νὰ πίνουν, νὰ μιλοῦν χα-

ρούμενα και κάθε τόσο να άκούουν και άπό κανένα
 ὄμορφο τραγούδι.

Μονάχα ὁ Ὀδυσσεάς οὔτε ἔτρωγε μέ ὄρεξη, οὔτε ἐπρό-
 σεχε πολὺ στὰ λόγια των και στὰ τραγούδια. Ὁ
 νοῦς του ἦτο ὄλη τὴν ὥρα στὸ ταξίδι του· και γι'
 αὐτὸ συχνὰ ἐγύριζε και ἐκοίταζε τὸν ἥλιο.

Ὅταν τὸν εἶδε νὰ βασιλεύη, ἐγύρισε μέ χαρὰ και
 λέγει στὸν Ἄλκίνοο:

«Δοξασμένε βασιλέα Ἄλκίνοε. Ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε
 και ἔφθασε ἡ ὥρα νὰ ἀποχαιρετίσω και νὰ σᾶς εὐχαρι-
 στήσω γιὰ τὴ φιλοξενία και γιὰ τὰ πολύτιμα δῶ-
 ρα, πού μοῦ ἔχετε χαρίσει. Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τὴν
 καλωσύνη και τὴν εὐγένειά σας τὴ μεγάλη. Μακάρι οἱ
 θεοὶ νὰ χαρίζουν σὲ ὄλους σας κάθε ἀγαθὸ και ποτὲ
 νὰ μὴ σᾶς βρῆ καμμιά δυστυχία!»

Οἱ καλεσμένοι εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λό-
 για τοῦ Ὀδυσσεά. Ἐπῆραν τὰ ποτήρια στὰ χέρια,
 ἔκαμαν τὴν τελευταία εὐχὴ στὸ Δία και εὐχήθηκαν
 στὸν ξένο κατευόδιο.

Τότε ἐσηκώθηκε και ὁ Ὀδυσσεάς ἀπὸ τὴ θέση του,
 ἔβαλε γεμᾶτο τὸ ποτήρι στὰ χέρια τῆς βασίλισσας
 Ἀρήτης και εἶπε:

«Χαῖρε, καλὴ βασίλισσα! Σοῦ εὐχομαι νὰ ζῆς εὐτυ-
 χισμένη. Ἡ χαρὰ νὰ μὴ σοῦ λείψῃ ὡς τὴν τελευ-
 ταία στιγμή τῆς ζωῆς σου. Ἰνὰ ζῆς και νὰ χαίρεσαι
 πάντα τὸν καλὸ σου βασιλέα, τὰ χαριτωμένα παι-
 διὰ και τὸν εὐγενικό σου λαό».

Ἐκείνη εὐχαρίστησε τὸν Ὀδυσσεά, τοῦ εὐχήθηκε

κατευόδιο και ύστερα ήπια από το κρασί λίγο στην υγεία του.

Αφού έγινε και αυτό, άρχισε ο Όδυσσεάς να αποχαιρετᾶ, έναν έναν όλους τους καλεσμένους. Άρχισε από τον Άλκίνοο και, φθάνοντας στους άρχοντες, εύρισκε για τον καθένα και από ένα καλό λόγο.

Την ώρα, πού ήτο έτοιμος να βγῆ από το παλάτι, παρουσιάζεται μπροστά του και η ωραία βασι-

λοπούλα, η Ναυσικᾶ, και τοῦ λέγει :—« Κατευοδίο σου, ξένη μου και μην ξεχνᾶς τῆ Ναυσικᾶ! »

—« Καλή μου βασιλοπούλα » ἀποκρίθηκε συγκινημένος ο Όδυσσεάς: « ἂν θελήσῃ ὁ θεός και γυρίσω στην πατρίδα μου, θα σε λατρεύω, σα θεά, σ' ὄλη μου τῆ ζωῆ. Γιατί σε σένα χρεωστῶ τῆ σωτηρία μου και τῆ σημερινῆ μου εὐτυχία ».

Ύστερα τῆν ἀποχαιρέτισε και αὐτῆ και ἐβγῆκε ἀπό τὸ παλάτι.

Στην ἐξώθυρα ἐπερίμενε τὸν Ὀδυσσεά ἕνας
 δοῦλος τοῦ Ἀλκίνοου, πού τὸν ἐσυνώδευσε ὡς τὸ
 πλοῖο. Ἀπὸ πίσω του ἀκολουθοῦσαν καὶ πολλές δοῦ-
 λες τῆς Ἀρήτης, πού τοῦ ἐκουβαλοῦσαν τὰ πράγ-
 ματά του. Ἡ μιὰ ἐβαστοῦσε μιὰ ὠραία φορεσια ἡ
 δεύτερη τὸ κιβώτιο μὲ τὰ δῶρα τῶν Φαιάκων· ἡ
 τρίτη ἕνα μεγάλο καλάθι γεμᾶτο τροφές, φρούτα καὶ
 κρασί γιὰ τὸ ταξίδι· οἱ ἄλλες τὰ λεβέτια τῶν ἀρ-
 χόντων.

Μέρος δεύτερο

Ὁ Ὀδυσσεύς στήν πατρίδα του

§ 48. Ὁ Ὀδυσσεύς ἄγρυπνος.

Μόλις ὁ Ὀδυσσεύς μέ τή συνοδεία του ἔφθασε στό λιμάνι, ἀμέσως ἐμπήκε στό καράβι. πού τοῦ εἶχαν ἐτοιμάσει οἱ Φαίακες.

Ὁ πλοίαρχος καί οἱ ναῦτες τόν ἐδέχθησαν μέ σεβασμό. Ἐπῆραν τὰ πράγματά του καί τὰ ἐτοποθέτησαν ὅπου ἔπρεπε. Ὑστερα τοῦ ἔστρωσαν πάνω στό κατάστρωμα μαλακὸ στρωσίδι καί τοῦ ἔδωσαν καί ἕνα λινὸ σκέπασμα, γιά νὰ σκεπασθῆ. Καί ἀφοῦ ἔλυσαν τὰ παλαμάρια καί ἐσήκωσαν τήν ἄγκυρα, ἄρχισαν νὰ λάμνουν, ὥσπου νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ λιμάνι. Ἀφῆσαν τότε τὰ κουπιά καί ἀνοιξαν τὰ πανιά, γιὰ τὴν ἄρχισε νὰ φυσᾷ ἀπὸ γειος, πού ὅσο ἐπήγαινε καί ἐδυνάμωνε.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ βουνὸ τῆς Σχερίας ἐπρόβαλε ὄλοστρόγγυλο τὸ φεγγάρι καί ἐφώτισε τὴ νύκτα. Τὸ καράβι, γρηγορώτερο καί ἀπὸ πούλι, ἄρχισε τότε νὰ σχίζη τὴ θάλασσα καί νὰ προχωρῆ κατὰ τὸ νοτιά.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἐξαπλώθηκε στό στρῶμα, πού τοῦ ἐτοίμασαν οἱ ναῦτες, ἐτυλίχθηκε καλά, μὰ δὲν ἤμποροῦσε νὰ κοιμηθῆ. Ἡ ὁμορφὴ βραδεία, τὸ εὐχάριστο ταξίδι καί ἀπ' ὅλα πιὸ πολὺ ἡ ἰδέα πὼς ὕστερ' ἀπὸ λίγο θὰ

πατοῦσε τὸ χῶμα τῆς ἀγαπημένης του πατρίδας, ὅλα αὐτὰ μαζί δὲν τὸν ἄφηναν νὰ κλείσῃ μάτι.

Μὰ δὲν εἶναι μονάχα αὐτά, ποὺ διώχνουν τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Ὀδυσσεά· καὶ ἄλλες ἔννοιες τὸν βασανίζουν.

Πόσα ἔχει νὰ συλλογισθῇ αὐτὴ τῆ νύκτα καὶ πόσα πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ ἀπὸ τώρα!

Θὰ βρῇ τάχα στὴ ζωὴ ὅλους τοὺς σπιτικούς του, ἢ μήπως κανένας ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ἄρρωστος, ἢ τάχα ἔχει πεθάνει; Ἐπειτα ἡ μάγισσα Κίρκη τοῦ εἶπε πῶς, γυρίζοντας στὴν πατρίδα του, θὰ βρῇ συμφορὲς στὸ σπίτι του· πῶς νέοι ἀδιάντροποι ζητοῦν νὰ πανδρευθοῦν τῆ γυναῖκα του· πῶς κάθονται στὸ παλάτι του καὶ ὅλη μέρα τρῶνε καὶ πίνουν ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ του

«Νὰ εἶναι τάχα ἀληθινὰ ὅλ' αὐτά;» συλλογίζεται ὁ Ὀδυσσεάς. «Μ' ἀφοῦ, ὅσα μοῦ εἶπε ἡ μάγισσα αὐτὴ ἀλήθευσαν, χωρὶς ἄλλο καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι ἀληθινό. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω σ' αὐτὴ τὴν περίσταση; Νὰ τραβήξω ἴσια στὸ παλάτι μόλις φθάσω στὴν πατρίδα μου, καὶ νὰ παρουσιασθῶ σ' αὐτούς, ποὺ ζητοῦν νὰ μοῦ πάρουν τὴ γυναῖκα μου; Ἄ, βέβαια καὶ ἐκεῖνοι δὲν θὰ εὐχαριστηθοῦν διόλου, ποὺ θὰ μεῖδοῦν, καὶ ἐγὼ δὲν θὰ καλοπεράσω μαζί των. Καθὼς θὰ εἶμαι μονάχος, εὐκόλα θὰ με σκοτώσουν. Δὲν συμφέρει λοιπὸν νὰ παρουσιασθῶ ἀμέσως σ' αὐτούς.

«Πρέπει πρῶτα νὰ πληροφορηθῶ καλὰ ποιοὶ καὶ πόσοι εἶναι αὐτοί, ποὺ ἐμπῆκαν στὸ σπίτι μου καὶ τρώγουν τὴν περιουσίαν μου. Ὑστερα εἶναι ἀνάγκη νὰ συλλογισθῶ ἂν εἶναι καλύτερα νὰ τοὺς διώξω, ἢ νὰ

τούς σκοτώσω και πώς θα μπορέσω να κατορθώσω είτε τὸ ἓνα, είτε τὸ ἄλλο.

» Ἀκόμη πρέπει νὰ σκεφθῶ ἂν πρέπει νὰ ζητήσω ξένη βοήθεια σ' αὐτὴ τῆ δυσκολία μου, ἢ θὰ φθάση μονάχα ἡ βοήθεια τοῦ παιδιοῦ καὶ τῶν δούλων μου. Μὰ θὰ εἶναι τάχα ὁ γιός μου ἄξιος; Καὶ οἱ δοῦλοι θὰ μοῦ μένουν ἀκόμη πιστοί, ἢ μήπως εἶναι μὲ τούς μνηστῆρες; Ὁ λαὸς τῆς Ἰθάκης θὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἐλευθερώσω τὸ σπίτι μου, ἢ συμπαθεῖ καὶ ἐκεῖνος αὐτούς;

» Ὅλ' αὐτὰ πρέπει καλὰ νὰ τὰ συλλογισθῶ καὶ γιὰ ὅλα πρέπει νὰ πληροφορηθῶ καλὰ, πρὶν ἀποφασίσω. Μ' ἀπὸ ποιόν θὰ τὰ μάθω; Βέβαια ἀπὸ κανένα δοῦλο ἢ σπιτικό μου. Θὰ χρειασθῆ ἴσως νὰ πηγαίνω ὁ ἴδιος στὸ παλάτι. Μὰ ἔτσι μπορεῖ νὰ μὲ γνωρίσουν οἱ μνηστῆρες, καὶ τότε ἀλίμονό μου!

» Ἄ, ὄχι! Δὲν πρέπει ἐτσι νὰ ζητήσω πληροφορίες. Πρέπει νὰ βρῶ κανένα ἀπὸ τούς βοσκούς μου μακριὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, ἔξω στὴν ἐξοχή, καὶ ἐκεῖ μὲ τρόπο καὶ χωρὶς νὰ φανερωθῶ σ' αὐτόν νὰ μάθω ὅ,τι μοῦ χρειάζεταιται....

» Βέβαια αὐτὸ πρέπει νὰ κάμω. Καὶ γιὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ βγῶ στὸ μεγάλο λιμάνι, παρὰ μακριὰ ἀπ' αὐτό, στὸ ἐρημικὸ λιμανάκι τοῦ Φόρκυνα. Ἄπεκεῖ δὲν εἶναι μακριὰ τὸ χοιροστάσι μου. Ἴσως ἐκεῖ νὰ συναντήσω καὶ κανέναν ἀπὸ τούς παλιούς πιστοὺς δούλους μου».

Αὐτὰ καὶ ἄλλα τέτοια συλλογίζεται ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ μένει ἀγρυπνὸς στὸ στρώμα του ὅλη αὐτὴ τῆ νύκτα.

§ 49. Ὁ Ὀδυσσεύς πατεῖ τὸ χῶμα
τῆς πατρίδας του.

Ἡ Πούλια εἶχε βασιλεύσει καὶ εἶχε βγῆ ὁ Αὐγερινός, ὅταν τὸ πλοῖο, ποῦ ἔφερνε τὸν Ὀδυσσεύα, ἐπλησίασε στὴν Ἰθάκη. Ὁ πλοίαρχος εἶχε προστάξει νὰ διευθυνθοῦν στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ νησιοῦ. Ὁ Ὀδυσσεύς ὁμως, μόλις τὸ ἐκατάλαβε, ἐτινάχθηκε ἀπὸ τὴ θέση του καὶ λέγει: «Σὲ παρακαλῶ, καπετάνιε, νὰ μὲ βγάλῃς στὸ μικρὸ λιμάνι τοῦ Φόρκυνα. Θέλω νὰ περάσω πρῶτα ἀπὸ τὰ κτήματά μου».

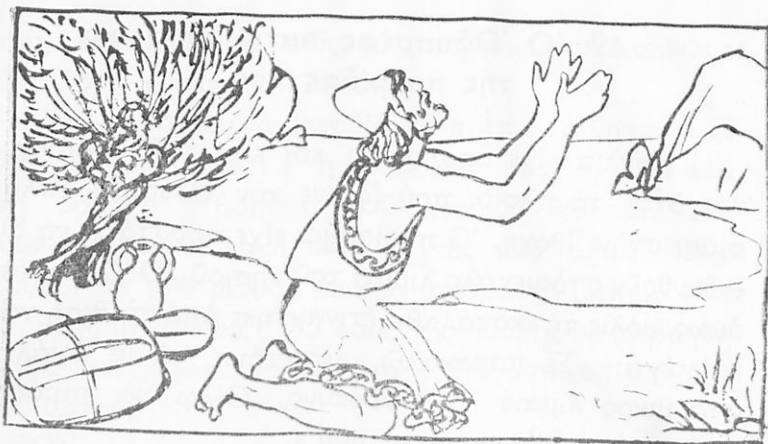
Ὁ πλοίαρχος ἐπρόσταξε τότε νὰ γυρίσουν· καὶ σὲ λίγο ἔφθαναν στὸ ἐρημικὸ λιμανάκι, ποῦ ἦτο τόσο καλὰ ἀσφαλισμένο.

Δυὸ ἀπότομοι κάβοι, γυρισμένοι πρὸς τὰ μέσα, προφυλάγουν τὸ λιμάνι αὐτὸ ἀπὸ τὰ κύματα καὶ ἀπὸ κάθε ἄνεμο. Γι' αὐτό, ὅταν μποῦν τὰ πλοῖα μέσα, μποροῦν ν' ἀράξουν, χωρὶς νὰ ρίξουν ἄγκυρα καὶ δίχως νὰ δεθοῦν μὲ παλαμάρια.

Στὴν ἄκρη τοῦ λιμανιοῦ ἐφύτρωνε πυκνόφυλλη ἑλιά, καὶ μιὰ πολὺ βαθειὰ σπηλιὰ ἦτο κοντὰ τῆς.

Ὅταν τὸ καράβι ἐμβῆκε στὸ λιμάνι, οἱ ναῦτες ἐκατέβασαν ἀμέσως τὰ πανιά καὶ τὸ ἔφεραν μὲ τὰ κουπιά ὡς τὴν ἀποβάθρα.

Ἀμέσως ἔπειτα ἐπήδησαν στὰ ρηχὰ νερὰ τῆς ἀκρογιαλιάς καὶ τὸ ἐτράβηξαν ἔξω στὴν ἀμμουδιά. Ὅστερα ἄρχισαν νὰ βγάζουν ἀπὸ μέσα του, ἕνα ἕνα, καὶ μὲ προσοχὴ ὅλα τὰ πράγματα τοῦ Ὀδυσσεύα, καὶ νὰ γὰ

τοποθετοῦν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐλιά τοῦ λιμανιοῦ.
 Ὅταν ἔγιναν ὄλα αὐτά, ὁ Ὀδυσσεάς, εὐχαρίστησε
 τὸν πλοίαρχο καὶ ὕστερα ἐπήδησε καὶ αὐτὸς ἔξω
 στὴ στεριά.

Καθὼς οἱ ναῦτες ἐτοιμάζοντο νὰ σπρώξουν τὸ
 καράβι πάλι στὴ θάλασσα, βλέπουν τὸν Ὀδυσσεά νὰ
 γονατίζη, νὰ σκύβη καὶ νὰ φιλή κλαίοντας τὸ χῶμα·
 ἔπειτα νὰ σηκῶνῃ τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ καὶ νὰ λέγῃ:
 «Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού με ἀξίωσες νὰ πατήσω
 τὸ χῶμα τῆς ἀγαπημένης πατρίδας μου ὕστερ' ἀπὸ
 εἴκοσι χρόνια».

Οἱ ναῦτες ἐκοιτάχθησαν στὰ μάτια ὁ ἓνας μὲ τὸν
 ἄλλο, ἐκίνησαν τὸ κεφάλι των καὶ εἶπαν σιγὰ με-
 ταξὺ τους:

«Εἴκοσι χρόνια μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα! Μακά-
 ρι νὰ μὴ γνωρίση κανένας μας παρόμοια συμφορά!»
 Ἐπειτα ἔσπρωξαν τὸ πλοῖο, ἐπῆραν τὰ κουπιὰ

στά χέρια καί, πρὶν ξεκινήσουν, ἐφώναξαν: «Καλή ἀντάμωση, πολύπαθε βασιλέα!»

—«Στὸ καλὸ, ἀδέλφια μου, στὸ καλὸ, καὶ μακάρι νὰ μὴν ἔχη κανεὶς σας τὴν τύχη τῆ δική μου!» τοὺς ἀπάντησε ὁ Ὀδυσσεύς δακρυσμένος.

Σὲ λίγο τὸ πλοῖο ἐβγήκε ἀπὸ τὸ λιμάνι καὶ ἄρχισε νὰ μικραίνει στὸν ὀρίζοντα. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως δὲν ἐσάλευσε ἀπὸ τὴ θέση του. Ἐστέκετο στὸ ἴδιο μέρος πολλή ὥρα, χωρὶς νὰ κάμνη τίποτε. Ἐγύριζε μονάχα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὰ μάτια καὶ ἐκοίταζε παντοῦ μὲ ἀγάπη.

Τὸ ἤσυχο καὶ κλειστὸ λιμάνι ἐμπρὸς του· ἡ βαθεῖα θολωτὴ σπηλιὰ κοντά του· ἔπειτα τὰ λιόφυτα γύρω στοὺς λόφους καὶ οἱ ἀπόμακρες λαγκαδιές· λίγο μακρύτερα, ἀντικρὺ του, τὸ χαμηλὸ βουνὸ τὸ Νήριτο μὲ τὰ ἀραιὰ του δένδρα· ὅλα τοῦ ἔφερναν δάκρυα στὰ μάτια.

Ἀκόμη καὶ οἱ γυμνοὶ καὶ κοκκινωποὶ βράχοι τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ποὺ ἔλαμπαν ἐκείνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸν ἥλιο, καὶ τὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν, ποὺ ἄκουε ἐκείνη τὴ στιγμή· ὅλα τὸν εὐχαριστοῦσαν καὶ τὸν ἐσυγκινοῦσαν. Καὶ ὅπως ἐσπόγγιζε συχνὰ τὰ δάκρυά του, ἐσυλλογίζετο: «Πουθενὰ δὲν εἶδα τόσο ὠραίους βράχους καὶ ὅπου ἐγύρισα δὲν ἄκουσα νὰ κελαδοῦν τόσο γλυκὰ τὰ πουλιά. Ἄχ, πατρίδα μου, ἀγαπημένη μου Ἰθάκη, εἶσαι ὁ πιὸ ὁμορφος τόπος τῆς γῆς!»

§ 50. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴν καλύβα τοῦ
χοιροβοσκοῦ του.

Ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεύς ἔμεινε ἀρκετὴ ὥρα σ' ἐκείνη τὴ θέση, ἐσυλλογίσθηκε ὕστερα νὰ ὑπάγῃ στὸ χοιροστάσιό του :

« Πρέπει νὰ προφθάσω νὰ πάω, πρὶν βγοῦν οἱ βοσκοί μου μὲ τοὺς χοίρους στὸ λιβάδι » εἶπε μὲ τὸ νοῦ του· καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ.

Τότε ὅμως ἐπαρατήρησε τὰ πράγματά του στὴ ρίζα τῆς ἐλιάς καὶ ἐσταμάτησε. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ ἀφήσῃ ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴν τὰ πάρουν οἱ διαβάτες· μὰ οὔτε καὶ ἤμποροῦσε νὰ τὰ κουβαλῇ μαζί του. Ἐσυλλογίσθηκε κάπου νὰ τὰ κρύψῃ, καὶ εἶδε τὴ σπηλιά κοντά του.

Ἀρχίζει λοιπὸν ἀμέσως νὰ κουβαλῇ, ἕνα ἕνα, τὰ δῶρα τῶν Φαιάκων καὶ νὰ τὰ κρύβῃ στὸ βᾶθος τῆς σπηλιάς. Καὶ ὅταν τὰ ἀσφάλισε ἔτσι ὅλα, ἔκλεισε τὴ σπηλιά μὲ μιὰ μεγάλη πλακόπετρα.

Ὑστερα ἐξεκίνησε, ἀφοῦ πρῶτα ἔκοψε ἕνα χονδρὸ κλαδί ἀγριελιάς, γιὰ νὰ τὸ ἔχῃ γιὰ ραβδί.

Ἄφησε πίσω τὸ λιμάνι, ἐπῆρε μερικὲς λαγκαδιές ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἀντίκρουσε τὶς χοιρομάνδρες του.

« Αὐτὲς εἶναι! » εἶπε μὲ χαρά. « Τὶς γνωρίζω. Τὶς ἔκτισε ὁ καλὸς χοιροβοσκός μου ὁ Εὐμαῖος. πρὶν ξεκινήσω γιὰ τὸν πόλεμο... Νὰ ζῆ ὅμως τάχα ἀκόμη, ἢ μήπως ἔχει πεθάνει; Καὶ ἂν ζῆ, θὰ τὸν κρατοῦν στὸ σπίτι ἀκόμη ἢ μήπως τὸν ἔδιωξε ὁ πατέρας ἢ ὁ γιός μου;

» Ποιὸς ξέρει ἂν θὰ τὸν βρῶ στὶς μάνδρες καὶ ἂν θὰ

μέ γνωρίση. Ἐπέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ, πού ἐχωρισθήκαμε, καὶ ἐμένα τὰ βάσανα μ' ἐτσάκισαν πολὺ. Ἐγέρασα καὶ ἄλλαξα, καὶ ἔτσι μπορεῖ νὰ μὴ με γνωρίση, ὅταν μάλιστα ἀλλάξω καὶ τὴ φωνή μου».

Ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ μετὰ τὸ νοῦ του, ἔφθασε ἔξω ἀπὸ τὶς χοιρομάνδρες του, φραγμένες ἀπὸ παντοῦ με πέτρες καὶ με χαμόκλαδα ἀγκαθωτά. Μέσα ἦσαν κτισμένοι κάμποσοι στάβλοι χαμηλοὶ καὶ μιὰ καλύβα. Μπροστὰ σ' αὐτὰ τὰ χαμόκλαδα πολλοὶ χοῖροι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐγύριζαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Τρεῖς νέοι βοσκοὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ βγάλουν ἔξω ἀπὸ τοὺς στάβλους τοὺς χοίρους καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσουν στὴ βοσκή. Ἐνας ἄλλος μεσόκοπος, χοιροβοσκὸς καὶ αὐτός, καθισμένος κατὰ χάμα ἔξω ἀπὸ τὴ θύρα, ἔκοβε ἀπὸ ἓνα χοιρινὸ τομάρι κομμάτια καὶ τὰ ἐμετροῦσε στὰ πόδια του, νὰ τὰ κάμη πέδιλα. Ἦτο πολὺ σκυμμένος στὴ δουλειά του καὶ δὲν ἐνίωσε διόλου τὸν Ὀδυσσεά, πού ἐπλησίαζε.

Οἱ σκύλοι ὅμως τῆς μάνδρας ἐμυρίσθησαν τὸν ξένο. Καί, μόλις τὸν εἶδαν νὰ πλησιάζη, ἐχύθησαν ἐπάνω του, γαβγίζοντας ἀγριεμένα. Ἐκεῖνος τότε, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀγριεύσῃ περισσότερο, ἐκάθισε ἀμέσως χάμα καὶ ἐπαράτησε τὸ ραβδί, πού ἐκρατοῦσε.

Οἱ μανδρόσκυλοι ὅμως ἦσαν τόσο ἄγριοι, πού θὰ τὸν ἐδάγκαναν, ἂν δὲν ἐπρόφθαινε νὰ πεταχθῆ ἀπὸ τὴ θέση του ὁ μεσόκοπος χοιροβοσκὸς καὶ μετὰ τὶς φωνὲς καὶ μετὰ τὶς πέτρες νὰ τοὺς διώξῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν ξένο:

«Εἶναι ἄγρια τὰ σκυλιά, ξένο μου» εἶπε τότε,

καὶ λίγο ἔλειψε νὰ σὲ δαγκάσουν. Δὲν σὲ ἐκατάλαβα πότε ἦλθες, μὰ πάλι ἐπρόφθασα νὰ σὲ φυλάξω. Ὅ-ρίστε τώρα μέσα στὸ καλύβι, νὰ ξεκουρασθῆς. Ἀπὸ τὴ φορεσιά σου καταλαβαίνω πὼς δὲν εἶσαι ἀπὸ

τὸ νησί μας. Θὰ ἔρχεσαι ἀπὸ μακρινὸ ταξίδι, μπορεῖ νὰ πεινᾷς καὶ πρέπει κάτι νὰ σὲ φιλεύσω».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τὴ φωνὴ καὶ ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία, ἀμέσως ἐγνώρισε τὸν παλιό του χοιροβοσκό, τὸν Εὐμαίον· καὶ ἐχάρηκε πολὺ, ὄχι μόνο γιατί τὸν ἐκαλοδέχθηκε, μὰ καὶ γιατί δὲν τὸν ἐγνώρισε διόλου.

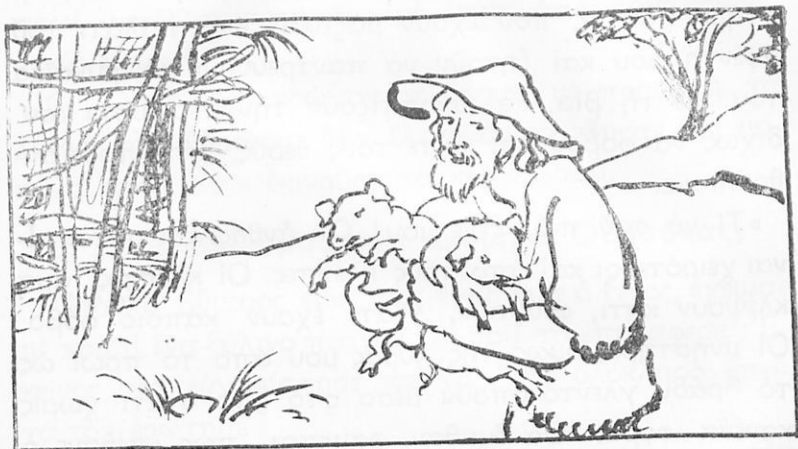
Ἐσηκώθηκε ἀμέσως, ἐπῆρε τὸ ραβδί του καὶ ἀκολούθησε τὸ χοιροβοσκό.

§ 51. Τί μαθαίνει ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τὸ χοιροβοσκό.

Ὁ χοιροβοσκὸς ὠδήγησε τὸν Ὀδυσσεὺς στὴν καλύβα. Ἐστρωσε χάμω τρυφερὰ χαμόκλαδα, τὰ ἐσκέπασε μὲ μαλακὸ γιδοτόμαρο καὶ ἐκάλεσε τὸν ξένο νὰ καθῆται.

Εκείνος ἐκάθησε καὶ εὐχαρίστησε τὸ χοιροβοσκό, λέγοντας μὲ ἀλλαγμένη τῆ φωνή: «Μακάρι οἱ θεοί, καλέ μου ἄνθρωπε, νὰ σοῦ δώσουν ὅ,τι ἐπιθυμῆ ἡ καρδιά σου, πού ἔτσι καλοδέχεσαι τὸν ξένο».

—«Δὲν συνηθίζω νὰ περιφρονῶ τοὺς ξένους» ἀποκρίθηκε ὁ χοιροβοσκός. «Τοὺς ξένους τοὺς στέλλει ὁ Ζεὺς. Λυποῦμαι μονάχα, πού δὲν μπορῶ νὰ σ' εὐχα-

ριστήσω ὅπως ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ μου. Οἱ ὑπηρέτες, καθὼς ξέρεις, δὲν ἔχουν πολλὰ νὰ δώσουν καὶ μάλιστα, ὅταν ἔχουν καινούργια ἀφεντικά, ὅπως ἐγὼ τώρα. Ἄν εἶχα τὸν παλιό μου τὸν ἀφέντη, ἐκείνον τὸ χρυσὸν ἄνθρωπο, βέβαια θὰ εἶχα περισσότερα. Μὰ τώρα γιὰ κακὴ μου τύχη ἐκείνος ἐχάθηκε, πού νὰ χαθῆ ὅλη ἡ γενιά τῆς Ἑλένης! Ἄχ, αὐτὴ ἔφαγε τόσα καὶ τόσα παλληκάρια! Γιὰ ἐκείνη ἐπῆγε καὶ ὁ κύριός μου στὴν Τροία καὶ δὲν φαίνεται, οὔτε ἀκούεται εἴκοσι χρόνια τώρα».

Αὐτὰ εἶπε ὁ χοιροβοσκός καὶ ἀναστέναξε. Ἐπειτα

ἔσφιξε μ' ἓνα λουρί τῆ χονδρή του μπλούζα, ἐπῆγε στο στάβλο καὶ ἔφερε ἀπὸ κεῖ δυὸ μικρὰ ἄπαχα γουρουνάκια. Τὰ ἔσφαξε, τὰ ἐκαψάλισε στὴ φωτιά, ἔβγαλε τὰ ἐντόσθια των καὶ ὕστερα τὰ ἐσούβλισε καὶ τὰ ἔψησε.

Ἐπειτα, ζεστὰ ἀκόμη, τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὸν Ὀδυσσεά καὶ τοῦ εἶπε: «Ὅριστε, ξένε μου, φάγε ἀπ' αὐτά, πού μένουν γιὰ μᾶς τοὺς ὑπηρέτες. Τοὺς καλὸςθρεμμένους καὶ τοὺς παχυλοὺς χοίρους τοὺς τρώγουν οἱ μνηστῆρες· αὐτοί, πού ἔχουν μαζευθῆ στὸ παλάτι τοῦ ἀφέντη μου καὶ ζητοῦν νὰ παντρευθοῦν τὴ γυναῖκα του μὲ τὴ βία, καὶ σκορπίζουν τὴν περιουσία του, δίχως νὰ φοβοῦνται μήτε τοὺς θεοὺς, μήτε τοὺς ἀνθρώπους.

» Τί νὰ σοῦ πῶ, ξένε μου! Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι χειρότεροι καὶ ἀπὸ τοὺς κλέπτες. Οἱ κλέπτες, ἅμα κλέψουν κάτι, φεύγουν, γιὰτὶ ἔχουν κάποιον φόβο. Οἱ μνηστῆρες ὅμως τῆς κυρᾶς μου ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδυ γλεντοκοποῦν μέσα στὸ ξένον σπίτι χωρὶς κανένα φόβο. Θὰ ἔμαθαν, φαίνεται, πὼς ἐπέθανε ὁ ἀφέντης μου καὶ δὲν φοβοῦνται πιά κανένα.

» Καὶ μήπως θέλουν λίγα νὰ χορτάσουν κάθε μέρα; Δὲν τοὺς φθάνουν τέσσερα σφαχτὰ μεγάλα καὶ κρασί καὶ ψωμί ἀλογάριαστα! Οἱ δοῦλοι καὶ οἱ δοῦλες στὸ παλάτι δὲν προφθάνουν νὰ κουβαλοῦν γι' αὐτοὺς ὅλη τὴν ἡμέρα.

» Καὶ μὲ ὅλη ὅμως τὴν καταστροφή, πάλι μένουν στὸν κύριό μου ἀκόμη ἀρκετά. Ἐχει πολλὰ κοπάδια βώδια καὶ γίδια καὶ ἓνα μεγάλο κοπάδι γουρουνία, πού ἐγὼ εἶμαι βαλμένος νὰ τὸ προσέχω καὶ

πού τὸ βόσκουν τέσσερεις βοσκοί. Οἱ τρεῖς εἶναι αὐτοί, πού εἶδες νὰ ἐτοιμάζωνται, γιὰ νὰ τὸ βγάλουν στὴ βοσκή· τέταρτος ἐπῆγε ἓνα χοῖρο στοὺς μνηστῆρες. Γιατὶ μᾶς ἔχουν παραγγεῖλει καθημερινὰ νὰ τοὺς πηγαίνωμε ἀπὸ ἓναν, τὸν καλύτερο, καὶ ἀπὸ ἓναν τράγο, τὸν πιὸ καλοθρεμμένο.

» Ἡ καρδιά μου ὅμως δὲν βαστᾷ νὰ βλέπω τὰ ὅσα γίνονται κάθε ἡμέρα στὸ παλάτι· καὶ γι' αὐτὸ κάθε πρωὶ στέλλω τὸ χοῖρο μὲ ἓναν ἀπὸ τοὺς παραγιοὺς μου ».

Ὁ Ὀδυσσεὺς τρώγοντας ἄκουε μὲ προσοχὴ τὰ λόγια τοῦ Εὐμαιοῦ· δὲν ἔλεγε ὅμως τίποτε καὶ μονάχα πότε πότε ἐκινουῖσε τὸ κεφάλι του.

§ 52. Τί ἄλλα μαθαίνει ἀκόμη ὁ Ὀδυσσεὺς;

Ὅταν ὁ Εὐμαιὸς εἶδε πῶς ἐχόρτασε ὁ ξένος, ἐγέμισε μὲ κρασί ἓνα ξύλινο ποτήρι καὶ τοῦ τὸ ἐπρόσφερε. Ἐκεῖνος τὸν εὐχαρίστησε καὶ τὸ ἤπιε ὀλόκληρο· ἔπειτα τὸν ἐρώτησε :

— « Δὲν μοῦ λέγεις, καλέ μου ἄνθρωπε, καὶ πῶς τὸν ἔλεγαν αὐτὸν τὸν καλὸ σου τὸν ἀφέντη, πού ἐπῆγε νὰ πολεμήσῃ στὴν Τροία; Μπορεῖ νὰ τὸν ἔχω γνωρίσει καὶ νὰ σοῦ δώσω καμμιά πληροφορία ».

— « Δὲν τὰ ἀφήνεις αὐτά, ξένε μου, νὰ χαρῆς τῇ ζωῇ σου! » ἀποκρίθηκε μὲ στενοχώρια ὁ Εὐμαιὸς. Ἐχορτάσαμε ἀπὸ τέτοιες πληροφορίες. Οὔτε ἡ κυρία μου οὔτε ὁ γιὸς της πιά τίς πιστεύουν.

» Ὅποιος ξένος περάσῃ ἀπὸ τὸ νησί, παρουσιάζεται στὴν κυρία μου καὶ τῆς λέγει ὅ,τι φθάσῃ· πῶς

είδε δηλαδή τὸν Ὀδυσσεά, καὶ μάλιστα πῶς ἔφαγε μαζί του καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες θὰ γυρίση στὴν Ἰθάκη. Καὶ ἡ καλή μου κυρία τὸν φιλεῦει καὶ τοῦ χαρίζει πολλά δῶρα.

»Καὶ τοῦ λόγου σου τώρα δὲν εἶναι παράξενο νὰ διηγηθῆς καμμιά τέτοια ἱστορία. Μὰ τί νὰ σοῦ εἰπῶ; ἐγὼ δὲν θὰ τὴν πιστεῦσω. Δὲν ἔχω πιὰ καμμιά ἐλπίδα γιὰ τὸν καλὸ μου ἀφέντη. Ἐκεῖνος δὲν εἶναι πιὰ στὴ ζωὴ καὶ δὲν θὰ τὸν ξαναἰδῶ. Ποιὸς ξέρει σὲ ποιό ἔρημο ἀκρογιάλι σαπίζουν τὰ κόκκαλά του, ἢ ποιοὶ σκύλοι καὶ ποιά ὄρνια τρώγουν τὰ κρέατά του!

»Ἄχ, ἐχάθηκε πιὰ ὁ χρυσὸς μου κύριος, ὁ βασιλέας τῆς Ἰθάκης, καὶ ἄφησε μεγάλη λύπη στοὺς σπιτιτικούς, στοὺς φίλους, καὶ σ' ἐμένα τὸ χοιροβοσκό του. Γιατὶ ποῦ θὰ ξαναβρῶ ἐγὼ ἄλλον τέτοιο ἀφέντη, νὰ με ἀγαπᾶ τόσο πολὺ, ὅσο με ἀγαποῦσε ἐκεῖνος; »

—«Λοιπὸν, ἀφοῦ δὲν πιστεύεις στὰ λόγια μου» εἶπε ζωηρὰ ὁ Ὀδυσσεάς, «ἐγὼ μπορῶ νὰ σοῦ ὀρκισθῶ, πῶς ὁ κύριός σου θὰ γυρίση πολὺ γρήγορα. Γι' αὐτὴ τὴν καλή μου εἶδηση δὲν θέλω καμμιά πληρωμὴ ἀπὸ τώρα, παρὰ ὅταν φθάση ἐκεῖνος.

»Καὶ ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ τοὺς ψεῦτες. Σοῦ ὀρκίζομαι λοιπὸν στὸ Δία καὶ στὸ ψωμί, πού τρώγομε αὐτὴ τὴν ὥρα, πῶς ὁ κύριός σου θὰ εἶναι ἐδῶ ἢ αὐτὸν τὸ μῆνα ἢ στὶς ἀρχές τοῦ ἄλλου, καὶ θὰ τιμωρήση ἐκείνους, πού καταφρονοῦν τὴ γυναῖκα καὶ τὸ γιό του».

—«Ζένε μου» ἀποκρίθηκε ὁ Εὐμαιῖος «οὔτε ἐγὼ θὰ σὲ πληρώσω γιὰ τὴν καλή σου εἶδηση, οὔτε ὁ Ὀδυσσεάς θὰ γυρίση ποτέ στὸ παλάτι του. Μὰ ἔλα

τώρα, πίνε ἤσυχα τὸ κρασί σου καὶ ἄς ἀλλάξωμε αὐτὴ τὴν ὁμιλία.

»Ραγίζεται ἡ καρδιά μου, ὅταν μοῦ θυμίζῃ καρεῖς τὸν κύριό μου. Μακάρι νὰ ἤρχετο πίσω! Ποιός δὲν τὸ ἐπιθυμεῖ αὐτό; Μήπως δὲν τὸ θέλει ἡ γυναίκα του, ἡ φρόνιμη Πηνελόπη, πού, γιὰ νὰ μὴν πανδρευθῆ κανέναν ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες της, τοὺς ξεγελᾷ τόσα χρόνια τώρα;»

—«Πῶς δηλαδή;» ἐρώτησε ὁ Ὀδυσσεύς.

—«Τοὺς τάζει πῶς θὰ πανδρευθῆ ἕναν ἀπὸ αὐτούς, μόλις τελειώσῃ κάποιο πανί, πού ἄρχισε νὰ ὑφαίνει ἀπὸ πολὺν καιρὸ τώρα. Τὸ πανὶ ὅμως αὐτὸ δὲν τελειώνει ποτέ...»

—«Πῶς δὲν τελειώνει;» ἐρώτησε μὲ περιέργεια ὁ Ὀδυσσεύς.

—«Ζέρω καὶ ἐγώ, ξένε μου ; αὐτὸ μονάχα ξέρω πῶς ὄλην τὴν ἡμέρα ὑφαίνει, ὁ καιρὸς περνᾷ καὶ μένουν καὶ οἱ μνηστῆρες εὐχαριστημένοι καὶ ἡ κυρία μου πιστὴ στὸν ἄνδρα της! »

Εὐχαριστήθηκε πολὺ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν ἄκουσε αὐτά: «Κάποια πονηριὰ θὰ μεταχειρίζεται ἡ γυναίκα μου» εἶπε μέσα του. Ὑστερα ἐρώτησε ξανὰ τὸν Εὐμαιο :

—«Καὶ ποιός ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γυναίκα του, ἐπιθυμεῖ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ὀδυσσεύς;»

—«Καὶ ποιός δὲν τὸν ἐπιθυμεῖ, ξένε μου;» ἀποκρίθηκε ὁ Εὐμαιο ἀναστενάζοντας. «Μήπως ὁ πατέρας του, ὁ γερο-Λαέρτης, πού κλαίει ὄλην τὴν ἡμέρα γι' αὐτόν; Ὁ κακότυχος! Γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὴν καταστρο-

φή. πού κάμνουν στήν περιουσία τοῦ γιοῦ του οἱ μνη-
στῆρες, ἔφυγε ἀπό τὸ παλάτι καὶ κάθεται τώρα στο
κτῆμα του ἔξω στήν ἐξοχή! Ἐκεῖ, γιὰ νὰ ξεχνᾷ τὴ
λύπη του, καλλιεργεῖ τὸ περιβόλι του ὁ ἴδιος μὲ ὅλα
τὰ γεράματα. Καὶ ζῆ ἐκεῖ ὀλομόναχος καὶ ἀπολησμο-
νημένος!»

—«Καὶ πῶς; δὲν ζῆ ἡ γυναῖκα του, νὰ τὸν συν-
τροφεύη;»

—«Ἐκείνη εἶναι πολὺς καιρὸς πιά, πού ἔχει κα-
τεβῆ στὸν Ἄδη!»

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐταράχθηκε, ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λό-
για, μὰ ἐβάσταξε τὸν πόνο του. Ἐγύρισε μονάχα τὸ
κεφάλι του καὶ ἐσπόγγισε τὰ δάκρυα, πού τοῦ ἐπλημ-
μύρισαν τὰ μάτια. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐρώτησε πάλι
τὸν Εὐμαιο, κρατώντας τὴ λύπη του μὲ δυσκολία:

—«Καὶ τὰ παιδιὰ του τί κάμνουν; Ἡ δὲν ἔχει παι-
διὰ νὰ τὸν ἀγαποῦν καὶ νὰ τὸν θυμοῦνται;»

—«Καὶ πῶς δὲν ἔχει; Ἐχει μονάκριβο γιό, τὸ ὄμορφο
παλληκάρι μας, τὸν Τηλέμαχο· αὐτὸς δὰ εἶναι, πού τὸν
ἀγαπᾷ καὶ τὸν θυμᾶται! Φαντάσου πῶς, γιὰ νὰ μάθη
τίποτε σωστὸ γιὰ τὸν πατέρα του, αὐτὲς τὶς ἡμέ-
ρες ἄφησε τὴν ἡσυχία του καὶ ἐπῆγε σὲ μακρινὸ τα-
ξίδι.»

—«Καὶ γιὰ ποιό μέρος τάχα, ἂν δὲν εἶναι ἀδιά-
κριτο τὸ ρώτημά μου;» ἐρώτησε ὁ Ὀδυσσεὺς.

—«Ὡς τὴν Πύλο μοῦ εἶπε πῶς θὰ ἐπήγαινε· μπο-
ρεῖ ὅμως νὰ ἐπῆγε καὶ πιὸ πέρα. Γιατὶ ἔχει τόσες ἡ-
μέρες, πού ἔφυγε καὶ δὲν φαίνεται ἀκόμη νὰ ἔλθῃ. Μὰ

τὸ κακὸ εἶναι, πού οἱ μνηστήρες ἐμυρίσθηκαν αὐτὸ τὸ ταξίδι» εἶπε ἀνήσυχος ὁ Εὐμαιο.

—«Καὶ τί κακὸ βλέπεις σ' αὐτό;» ἐρώτησε ὁ Ὀδυσσεύς.

—«Νά! οἱ κακοῦργοι τοῦ ἔστησαν καρτέρι, ὅπως μαθαίνω, καὶ ζητοῦν νὰ τὸν σκοτώσουν! Δὲν θέλουν νὰ τὸν βλέπουν στὸ παλάτι, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἐνοχλῆ κανεὶς πιά στὶς κακουργίες των. Μὰ δὲν πιστεύω νὰ πετύχουν στὸ σκοπὸ των. Γιατὶ καὶ ὁ Τηλέμαχος εἶναι γνωστικός καὶ ὁ Ζεὺς θὰ τὸν φυλάξῃ. Θὰ λυπηθῆ τῇ δυστυχισμένη τῇ μητέρα του, πού τὸν ἔχει μονάκριβο».

Ὁ Ὀδυσσεύς ἄκουσε αὐτὰ τραγυμένος καὶ ὕστερα ἔπεσε σὲ βαθειὰ συλλογὴ (10).

§ 53. Ὁ Ὀδυσσεύς φανερώνεται στὸν Εὐμαιο.

Αὐτὰ, πού ἔμαθε ὁ Ὀδυσσεύς γιὰ τὸ θάνατο τῆς μητέρας του, γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ γιου του καὶ γιὰ τοὺς κακοὺς σκοποὺς τῶν μνηστήρων, τὸν ἔστενοχώρεσαν πολὺ.

Ἦθελε τότε νὰ ἀφήσῃ τῇ λύπη του νὰ ξεσπάσῃ, νὰ θυμώσῃ, νὰ φοβηρίσῃ· ἐφοβεῖτο ὅμως, μήπως τὸν καταλάβῃ ὁ χοιροβοσκός. Γι' αὐτὸ ἐσυγκρατεῖτο ἀρκετὴ ὥρα.

Μὰ ὅταν ἐσυλλογίσθηκε πόσο τὸν ἀγαποῦσε ὁ Εὐμαιος καὶ πόσο πιστὸς τοῦ ἐφάνηκε ὡς τώρα· ὅταν εἶδε πόσο ἐφαίνετο γνωστικός ἄνθρωπος, τότε πιά ἀποφάσισε νὰ τοῦ φανερωθῇ:

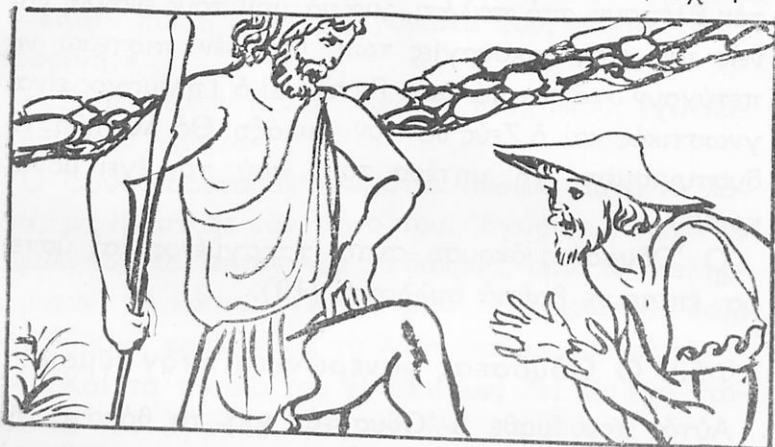
—«Εὐμαιε! Μοῦ ὀρκίζεσαι πῶς δὲν θὰ εἰπῆς σὲ κανέ-

ναν τίποτε ἀπὸ ὅσα θὰ ἰδῆς τώρα καὶ θὰ ἀκούσης;» τοῦ λέγει μὲ τῆ φυσική του φωνή ὁ Ὀδυσσεύς τότε.

Ὁ Εὐμαιὸς ἐξαφνίσθηκε, ὅταν ἄκουσε τὸν ξένο νὰ λέγῃ τὸ ὄνομά του καὶ νὰ ἀλλάζῃ τῆ φωνή.

—«Καὶ πῶς γνωρίζεις τὸ ὄνομά μου, ξένε;» ἐρώτησε, βλέποντάς τον μὲ ἀπορία.

—«Γνωρίζω καὶ ἄλλα πιὸ πολλὰ, Εὐμαιε, ὄχι μό-

νο τὸ ὄνομά σου. Ὁρκίσου μου ὅμως πρῶτα, καὶ ὕστερα θὰ ἰδῆς πῶς σὲ γνωρίζω» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεύς.

Ὁ Εὐμαιὸς, γεμᾶτος ἀπορία καὶ περιέργεια, ἔδωσε τὸν ὄρκο, ποῦ ὁ ξένος τοῦ ἐζητοῦσε. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐτράβηξε ἐπάνω τὸ φόρεμα, ἐξεσκέπασε τὸ γόνατό του καί, δείχνοντάς το στὸν Εὐμαιο, τοῦ λέγει:

—«Γνωρίζεις αὐτὸ τὸ σημάδι, Εὐμαιε;» καὶ τοῦ δείχνει ἓνα σημάδι ἀπὸ παλιά πληγὴ ἐπάνω ἀπὸ τὸ γόνατό του.

—«Ἄχ, αὐτὸ εἶναι σημάδι τοῦ ἀφέντη μου!» ἐφώνη-

ξε ό Εϋμαιος παραγμένος. «Είμαι ή πληγή, πού του έκαμε τό άγριογούρουνο μιá φορά στον Παρνασσό, όταν νέος έκνηγοϋσε. Μήπως μέ γελοϋν τά μάτια μου ; ή βλέπω έδῶ έμπρός μου και άκούω τόν ίδιο τόν Όδυσσέα, και έγώ δέν ήμπόρεσα νά τόν γνωρίσω άκόμη;» έρώτησε γεμάτος χαρά και ταραχή ό Εϋμαιος.

—«Έγώ ό ίδιος είμαι, καλέ μου Εϋμαιε. Ύστερα άπό είκοσι χρόνια σέ ξαναβλέπω πάλι» λέγει τότε χαμογελώντας ό Όδυσσέας και του δίνει τό χέρι.

Ό Εϋμαιος δέν έβάσταξε: Έπεσε επάνω του, άγκάλιασε τά γόνατα του κυρίου του και άρχισε νά τά φιλή και νά τά βρέχη μέ δάκρυα. Ύστερα, όταν συνηλθε από τή συγκίνησή του, είπε στον Όδυσσέα:

—«Κάμε μου τή χάρη, καλέ μου άφέντη, και άφησέ με νά πεταχθῶ μιá στιγμή ως τήν πόλη. Θέλω έγώ πρώτος νά φέρω στην καλή μου κυρία τήν είδηση, πώς ήλθες στην Ίθάκη και νά πάρω τά συχαρίκια!». Και έτοιμάστηκε νά τρέξει, μά ό Όδυσσέας, συγκρατώντας τον, του είπε:

—«Όχι, καλέ μου Εϋμαιε, δέν πρέπει νά μάτη κανείς τόν έρχομό μου, οϋτε και ή γυναίκα μου. Πρόσεχε καλά, μή σοϋ ξεφύγη λόγος από τό στόμα! Για σένα, όπως για όλους, πρέπει νά είμαι ένας άγνωστος και ξένος, ώσπου νά φθάση ή ώρα».

Έκείνη τή στιγμή, ένῶ έλεγε αυτά ό Όδυσσέας, άκούστηκε στην αύλή μεγάλος θόρυβος από γουρλίσματα γουρουνιών, από φωνές και σφυρίγματα ανθρώπων.

Ό Όδυσσέας έκατάλαβε πώς έγύριζε από τή βοσκή

τὸ κοπάδι. Εἶχε βασιλεύσει ὁ ἥλιος καὶ ἔπρεπε οἱ χοῖροι νὰ κλειθοῦν στοὺς στάβλους. Γι' αὐτὸ εἶπε στὸν Εὐμαιο :

« Αὐριο τὰ λέγομε καλύτερα, Εὐμαιο. Τώρα τρέξε καὶ ἔσυ καὶ βόηθησε τοὺς βοσκούς νὰ βάλουν μέσα στὰ μανδριά τοὺς χοίρους ».

Ὁ Εὐμαιο, γεμᾶτος χαρά, ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὴ θέση του, σὰ νὰ ἦτο νέος εἴκοσι χρονῶν, καὶ ἐβγήκε ἔξω σιγὴν αὐλή. Ἐμέτρησε τοὺς χοίρους, ἐπρόσεξε νὰ κλειθοῦν καλὰ στοὺς στάβλους, καὶ ὕστερα ἐπρόσεξε τοὺς παραγιοὺς του νὰ σφάξουν γιὰ τιμὴ τοῦ ξένου ἕναν παχὺ μεγάλο χοῖρο καὶ νὰ τὸν ψήσουν.

Ἀφοῦ ἔγιναν ὅλα αὐτά, ἐκάθισαν ὅλοι στὸ τραπέζι καὶ ἄρχισαν νὰ τρώγουν. Στὸν Ὀδυσσεά ὁ Εὐμαιο ἐπρόσφερε ὀλόκληρη τὴν καλοψημένη πλάτη.

Ὅλοι ἔτρωγαν καὶ ἔπιναν μὲ ὄρεξη· ὁ Εὐμαιο ὁμῶς ἐχόρταινε πιὸ πολὺ νὰ βλέπη κρυφὰ τὸν κύριό του, παρὰ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ δεῖπνο, ὁ Εὐμαιο ἔστρωσε κοντὰ στὸ τζάκι ἀρκετὲς προβιές, γιὰ νὰ πλογιάσῃ ὁ Ὀδυσσεάς. Καί, ὅταν ἐκεῖνος ἐξαπλώθηκε, τοῦ ἔρριξε ἀποπάνω του γιὰ σκέπασμα μιὰ χονδρὴ καπότα.

Στὴν ἴδια καλύβα μέσα ἐκοιμήθηκαν καὶ οἱ ἄλλοι ὑπηρέτες, ὄχι ἔμῳς καὶ ὁ Εὐμαιο. Αὐτὸς δὲν εὐχαρίστητε νὰ ἀφήνῃ τὴ νύκτα τοὺς χοίρους, νὰ τοὺς φυλάγουν μόνο τὰ μανδρόσκυλα· ἤθελε νὰ τοὺς προσέχῃ ὁ ἴδιος. Γι' αὐτὸ ἐκρέμασε ἀπὸ τὸν ὦμο του τὸ σπαθί, ἐπῆρε στὸ χέρι τὸ κοντάρι καί, ἀφοῦ ἐτυλίχθη

κε καλά με μιά χονδρή κάπα, έβγῆκε στὴν αὐλὴ καὶ ἐπλάγιασε κοντὰ στοὺς στάβλους.

Ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ἔβλεπε ὅλα αὐτὰ καὶ ἐχαίρετο, πού εἶχε τόσο πιστὸ καὶ ἀφωσιωμένο ὑπηρέτη.

§ 54. Ὁ γιὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς γυρίζει ἀπὸ τὸ ταξίδι.

Ὅταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔφεξε καὶ ἐβγῆκε ὁ ἥλιος, ὁ Εὐμαιὸς εἶχε τελειώσει ὅλες τὶς πρωινὲς ἐργασίες του. Ἄναψε φωτιά στὸ τζάκι τῆς καλύβας, ἐξύπνησε τοὺς παραγιούς, τοὺς ἔδωσε νὰ προγευματίσουν, ἐγέμισε τὰ σακκούλια των τροφῆς γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ τοὺς ἔστειλε στὴ βοσκή.

Ἔστερα ἦλθε καὶ ἐκάθησε κοντὰ στὸν κύριό του καὶ τὸν ἐρώτησε:

«Θέλεις, ἀφεντικό, νὰ σοῦ ἐτοιμάσω τίποτε νὰ προγευτίσης;»

Ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμως εἶχε ἄλλοῦ τὸ νοῦ τοῦ Ἄκουε στὴν αὐλὴ κάποιον νὰ περπατῆ καὶ εἶπε στὸν Εὐμαιό:

«Ἀκούω περπατησιὲς ἔξω στὴν αὐλὴ, Εὐμαιε. Ποιὸς νὰ ἔρχεται; Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι κανένας πολὺ γνωστός, γιατί ὁ σκύλος τῆς μάνδρας δὲν τὸν γαυγίζει: διόλου. Τρέξε νὰ ἰδῆς ποιὸς εἶναι!»

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη τὴν ὁμιλία του, καὶ νά! παρουσιάζεται στὸ κατώφλι τῆς καλύβας ἕνας νέος ψηλὸς καὶ ὁμορφος.

Ὁ Εὐμαιὸς, μόλις τὸν ἀντίκρισε, ἐχύθηκε ἐπάνω του, τὸν ἀγκάλιασε τρυφερὰ καὶ ἄρχισε νὰ τὸν φιλῆ στὸ κεφάλι καὶ στὰ χέρια καὶ νὰ τοῦ λέγη:

«Ἦλθες λοιπόν, ἀγαπημένε μου Τηλέμαχε; Ἄνησυχοῦσα πολύ, μήπως πάθης κανένα κακὸ σ'αὐτὸ τὸ ταξίδι. Μὰ ἔμπα μέσα στὸ πτωχικό μου! Ἔχω καὶ ἓναν ξένο, μὰ δὲν πειράζει. Ἔμπα νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ σὲ χαρῆ ἢ καρδιά μου. Δὲν ἔρχεσαι πιά συχνὰ ἐδῶ ἔξω, νὰ σὲ βλέπωμε καὶ νὰ βλέπης καὶ ἐσὺ τὰ κτήματα, τὰ ζῶα καὶ τοὺς βοσκούς σου».

—«Τί λέγεις, καλέ μου Εὐμαιε!» ἀποκρίθηκε ὁ νέος. «Ἐγὼ πάντα σὲ θυμοῦμαι. Καὶ τώρα ἐπίτηδες ἐπέερασα πρῶτα ἀπεδῶ, γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ καὶ γιὰ νὰ μάθω ἀπὸ τὸ στόμα σου, τί κάμνει ἡ μητέρα μου. Μένει ἀκόμη στὸ παλάτι, ἢ μήπως ἐπανδρεύθηκε κανένα ἀπὸ τοὺς μνηστήρες;»

—«Ἡ μητέρα σου νὰ πανδρευθῆ, Τηλέμαχε; Δὲν τὴν ξέρεις ἀκόμη καλά, καὶ ὡς τὴν ἔχης μητέρα! Θὰ προτιμήσῃ νὰ τὴν εὐθάνῃ, παρά νὰ πάρῃ ἄλλον ἀνδρα! Αὐτὴ ἐξακολουθεῖ ὅλην τὴν ἡμέρα ἀκόμη νὰ κλαίῃ, νὰ ἀναστενάζῃ καὶ νὰ περιμένῃ ὑπομονετικὰ τὸ γυρισμὸ τοῦ πατέρα σου».

Ὁ Ὀδυσσεύς, συγκινημένος ἀπὸ ὅσα ἄκουε καὶ ἔβλεπε, ἐσηκώθηκε ἀμέσως καὶ ἄφησε τὴ θέση του, γιὰ νὰ καθίσῃ ὁ γιός του.

Τὰ γόνατά του ἔτρεμαν ἀπὸ τὴ συγκίνηση καὶ τοῦ ἤρχετο νὰ χυθῆ στὸ παιδί του καὶ νὰ τὸ σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά του. Ἐβαστάχθηκε ὁμως καὶ μόνο τὸ ἐκοίταζε τρυφερά. Ὁ Τηλέμαχος ὡστόσο ἐχαιρέτισε τὸν ξένο εὐγενικά, μὰ δὲν ἐκάθισε, παρά τοῦ εἶπε:

«Κάθισε, παρακαλῶ, ξένε μου, στὴ θέση σου! Θὰ

βρεθῆ καὶ γιὰ μένα κάθισμα. Ὁ Εὐμαιὸς θὰ φροντίσῃ γι' αὐτό».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξανακάθισε, τὰ μάτια του ὁμῶς δὲν ξεκολλοῦσαν ἀπὸ τὸ γιό του. Ἐνόμιζε κανεὶς πῶς ἦσαν καρφωμένα ἐπάνω του!

Ὁ Εὐμαιὸς στὴ στιγμὴ ἐτοίμασε ἄλλο κάθισμα γιὰ τὸν Τηλέμαχο, καὶ ὕστερα ἔστρωσε τραπέζι.

§ 55. Ὁ Ὀδυσσεὺς συνομιλεῖ μὲ τὸ γιό του.

Μόλις ἄρχισαν νὰ τρώγουν, ὁ Εὐμαιὸς εἶπε στὸν Τηλέμαχο:

«Καὶ ἦτο ἀνάγκη, παιδί μου, νὰ κάμῃς τόσο μακρινὸ ταξίδι, ἓνας νέος ἐσὺ μόλις εἴκοσι χρονῶν; Δὲν ἐλογάρισες πῶς ἡ θάλασσα κρύβει πολλοὺς κινδύνους; Δὲν ἐσυλλογίσθηκες πῶς ἔχεις ἐχθροὺς τοὺς μνηστῆρες τῆς μητέρας σου;»

—«Τὰ ἐσυλλογίσθηκα ὅλα αὐτά, Εὐμαιε» ἀποκρίθηκε ὁ Τηλέμαχος· «ἔπρεπε ὁμῶς μὲ κάθε τρόπο νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ταξίδι. Ἐπρεπε νὰ μάθω κάτι βέβαιο καὶ ἀληθινὸ γιὰ τὸν πατέρα μου ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ ἐπολέμησαν μαζί του. Ἐπρεπε νὰ μάθω ἂν ζῆ, ἢ ἂν ἐπέθανε πραγματικὰ ὁ πατέρας μου, γιὰ νὰ κανονίσω τὴ θέση μου μὲ τοὺς μνηστῆρες τῆς μητέρας μου. Γι' αὐτὸ ἐπῆγα πρῶτα στὴν Πύλο, στὸ βασιλεῖα Νέστορα, καὶ ὕστερα στὴ Σπάρτη, στὸ βασιλεῖα Μελέαο· καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ ἦσαν μαζί μὲ τὸν πατέρα μου στὸν πόλεμο καὶ στενοὶ του φίλοι».

—«Καὶ ἔμαθες, τουλάχιστο, τίποτε σωστὸ ἀπὸ αὐ-

¹ Ὀδύσσεια. Ἀναγνωστικὸ Γ'. Δημοτ. Ἔκδ. 8.—Δ. Ἀνδρέαδης.

Τους;» ἐρώτησε πάλι ὁ Εὐμαιοσ· καὶ ἐνῶ ἐρωτοῦσε, χωρὶς νὰ τὸν ἰδῆ ὁ Τηλέμαχος, ἐκοίταξε τὸν Ὀδυσσεὰ καὶ τοῦ ἐχαμογέλασε.

— «Κάτι ἔμαθα, Εὐμαιοε, μὰ ὄχι καὶ πολὺ εὐχάριστα. Ὁ γερο-Νέστορας δὲν ἐγνώριζε τίποτε, γιὰ τὸν πατέρα μου, παρὰ μονάχα πῶς ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφή τῆς Τροίας τὸν ἄφησε νὰ ἐτοιμάζεται, γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν πατρίδα του.

»Ὁ βασιλέας τῆς Σπάρτης, ὁ Μενέλαος, μοῦ εἶπε περισσότερα. Μοῦ εἶπε δηλ. πῶς ὁ πατέρας μου ζῆ, μὰ βρίσκεται πολὺ μακριὰ ἀπεδῶ, σὲ ἓνα μικρὸ νησί, τὴν Ὠλυγία, χωρὶς πλοῖα καὶ χωρὶς συντρόφους. Ἐγλύτωσε ἐκεῖ ναυαγισμένος ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα. Γιατί ὁμως δὲν φεύγει ἀπεκεῖ, δὲν ξέρει ὁ Μενέλαος.

»Αὐτὰ ἔμαθα γιὰ τὸν πατέρα. Ὅσο γιὰ τοὺς μνηστήρες τῆς μητέρας, ἐγνώριζα πῶς θὰ ἐζητοῦσαν νὰ μὲ ξεκάμουν, γιὰ νὰ μποροῦν ἔτσι μὲ τὴν ἡσυχία των νὰ καταστρέψουν τὴν περιουσία μου. Ὑπωψιαζόμουν ἀκόμη καὶ πῶς θὰ μοῦ ἔστηναν καρτέρι στὸ γυρισμό. Μὰ καὶ ἐγὼ δὲν ἦμουν τόσο ἀνόητος, ὥστε νὰ πέσω στὰ χέρια των.

»Ἐξέφυγα ὅλα τὰ στενὰ καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῶν θεῶν ἔφθασα, ὅπως μὲ βλέπεις, γερός καὶ καλὰ σήμερα τὸ πρῶι. Μὰ δὲν μοῦ λέγεις, ποιός εἶναι ὁ ξένος ἀπεδῶ καὶ πῶς εὐρέθηκε στὸ νησί μας;»

Ὁ Εὐμαιοσ τὰ ἔχασε· δὲν ἤξερε τί νὰ ἀπαντήσῃ· καὶ λίγο ἔλειψε νὰ φανερῶσῃ τὴν ἀλήθεια. Ἐνθυμήθηκε ὁμως τὸν ὄρκο, ποὺ ἔκαμε, καὶ εἶπε:

»Εἶναι ἓνας ξένος, παιδί μου, περαστικὸς ἀπὸ τὸ

νησί μας. Ἐπέρασε ἀπὸ τὸ καλύβι καὶ ἐνόμισα πῶς ἔπρεπε νὰ τὸν φιλοξενήσω. Θέλει νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, μὰ πῶς νὰ τὸν βοηθήσω ἐγώ; Γι' αὐτὸ ἔχω σκοπὸ νὰ τὸν στείλω στὸ παλάτι. Ἐκεῖ ἐσὺ μπορεῖς νὰ τὸν περιποιηθῆς καὶ νὰ φροντίσῃς νὰ τὸν στείλῃς στοὺς δικούς του».

—«Εὐμαίε!» λέγει τότε ὁ Τηλέμαχος. «Ἐσὺ ξέρεις πολὺ καλὰ πῶς τὸ σπίτι μου βρίσκεται ἄνω κάτω, καὶ πῶς ἀφορμὴ εἶναι αὐτοὶ οἱ καταραμένοι μνηστῆρες. Πῶς μπορούμε λοιπὸν καὶ ἡ μητέρα καὶ ἐγὼ νὰ περιποιηθοῦμε ὅπως πρέπει ἕναν ξένο; Τοὺς ξέρεις τί ἀδιάντροποι εἶναι! Χωρὶς ἄλλο θὰ τὸν κακομεταχειρισθοῦν. Καλύτερα λοιπὸν νὰ μείνῃ ἐδῶ στὴν καλύβα σου. Ἐγὼ θὰ τοῦ προμηθεύσω καὶ φαγὶ καὶ ροῦχα καὶ θὰ φροντίσω νὰ τὸν στείλω στὴν πατρίδα του».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἄκουε τὸ γιό του νὰ μιλῇ καὶ δὲν τὸν ἐχόρταινε. Δὲν ἐπίστευε πῶς θὰ ἦτο τόσο καλομίλητος καὶ μυαλωμένος. Ἐθέλησε ὁμως νὰ τὸν δοκιμάσῃ καλύτερα καὶ τοῦ λέγει: «Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ, καλὸ μου βασιλόπουλο, γιὰ τὴν καλωσύνη σου σ' ἐμένα. Νὰ μοῦ συχωρέσῃς ὁμως, ἂν σοῦ κάμω μιὰ ἐρώτηση. Δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου, πῶς ἕνα παλληκάρι, σὰν καὶ σένα, ἀφήνει στὸ παλάτι του νὰ κάμνουν ὅ,τι θέλουν ξένοι ἄνθρωποι; Ἄν ἐγὼ ἦμουν στὴ θέση καὶ στὴν ἡλικία σου καὶ εἶχα πατέρα τόσο δοξασμένο, θὰ ἔπροτιμοῦσα καλύτερα νὰ πεθάνω, παρά νὰ βλέπω τὰ κακὰ, ποὺ κάμνουν κάθε ἡμέρα οἱ μνηστῆρες στὸ παλάτι μου».

Ὁ Τηλέμαχος ἀποκρίθηκε:

«Ἐχεις δίκιο νὰ λέγης αὐτά, ξένε μου, γιατί δὲν τὰ ξέρεις ὅλα. Οἱ μνηστῆρες αὐτοὶ τῆς μητέρας μου δὲν εἶναι οὔτε πέντε, οὔτε δέκα, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τοὺς διώξω μόνος μου. Εἶναι πάρα πολλοί, εἶναι καὶ πλούσιοι· ἔχουν καὶ πολλοὺς φίλους ἀπὸ τίς πιὸ μεγάλες καὶ ἀρχοντικές οἰκογένειες τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν γειτονικῶν νησιῶν. Τί μπορῶ λοιπὸν νὰ κάμω, ἕνας ἐγώ, μπροστὰ σὲ τόσο πολλὰ καὶ δυνατὰ ἀρχοντόπουλα;

»Μὰ ὁ Ζεὺς εἶναι μέγας, εἶναι καὶ δίκαιος. Πιστεύω πῶς θὰ μὲ λυπηθῆ καὶ θὰ στείλῃ γρήγορα τὸν πατέρα μου· καὶ ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, θὰ βρῆ τρόπο νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ ὅλους».

§ 56. Ὁ Ὀδυσσεύς φανερῶνεται στὸ γιό του.

Ὅταν ὁ Ὀδυσσεύς ἄκουσε τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ γιοῦ του, δὲν ἠμπόρεσε νὰ βασταχθῆ περισσό-τερο. Ἐσηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του καὶ εἶπε μὲ τρεμάμενη φωνή: «Οἱ θεοί, παιδί μου, ἐλυπήθηκαν καὶ σένα καὶ ἐμένα, καὶ ἠθέλησαν νὰ μᾶς χαρίσουν αὐτὴ τὴν εὐτυχία σήμερα. Αὐτό, ποὺ ἐπιθυμοῦσες, ἔγινε. Ἦλθεν ὁ πατέρας σου, Τηλέμαχε, καὶ εἶναι ἐδῶ μπροστὰ σου». Καὶ ἀμέσως μὲ τὰ λόγια αὐτὰ πέφτει ἐπάνω του, τὸν σφίγγει στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἀρχίζει νὰ τὸν φιλεῖ στὰ μάτια καὶ στὰ μάγουλα. Ἐπροσπαθοῦσε νὰ μιλήσῃ, μὰ δὲν ἠμποροῦσε· τὰ δάκρυα καὶ τὰ ἀναφυλλητὰ ἔπνιγαν τὴ φωνή του.

Ὁ Τηλέμαχος, ξαφνισμένος καὶ ἀμίλητος, δὲν ἠμπο-

ροῦσε νὰ πιστεύσῃ σὲ αὐτά, πού ἔβλεπε καὶ ἄκουε.
 Ὁ Εὐμαιὸς ὁμῶς τοῦ εἶπε, κλαίοντας ἀπὸ χαρὰ καὶ ἐκεῖ-
 νος: «Ἀλήθεια, Τηλέμαχε, ἔχεις τὸν πατέρα σου μπρο-
 στά σου, πιστεύσέ με. Ἐσὺ δὲν τὸν γνωρίζεις, γιατί
 σὲ ἄφησε μικρὸ καὶ σὲ βρίσκει ἄνδρα».

Ὁ Τηλέμαχος τότε, τρελὸς ἀπὸ τὴ χαρὰ του, ἔσφιξε
 καὶ αὐτὸς μέσα στὰ χέρια τὸν πατέρα του καὶ τοῦ

εἶπε: «Ἦλθες, ἐπιτέλους, γλυκὲ μου πατέρα, δὲν εἶναι
 ψεῦμα. Οἱ θεοὶ ἄκουσαν τίς προσευχὲς μας καὶ μᾶς ἔλυ-
 πήθηκαν».

Πολλὴν ὥρα ἔμειναν ἀγκαλιασμένοι πατέρας καὶ γιός,
 καὶ πολλὰ δάκρυα ἔχυσαν καὶ οἱ δύο των.

Ὅταν ἐπέρασε ἡ πρώτη συγκίνηση, ὁ Τηλέμαχος
 ἐπαρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ τοῦ εἰπῇ, πῶς ἔφθα-
 σε ἐπιτέλους στὴν Ἰθάκη. Καὶ ἐκεῖνος ἐδιηγήθηκε τότε
 σύντομα πῶς ἔφθασε ἀπὸ τὴ Σχερία μὲ πλοῖο τῶν
 Φαίακων ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα, πού ὑπέφερε
 τόσα χρόνια σὲ στεριές καὶ σὲ θάλασσες.

«Αὐτὰ ὅμως, ποῦ ἔπαθα ὡς τώρα, ἐπέρασαν» εἶπε τελειώνοντας τὴ διήγησή του ὁ Ὀδυσσεύς. «Τώρα ἔχομε νὰ φροντίσωμε γιὰ ἄλλα σπουδαῖα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφθοῦμε καὶ οἱ τρεῖς μας, πῶς θὰ μπορέσωμε νὰ τιμωρήσωμε τοὺς ἀδιάντροπους μνηστῆρες. Πῆτέ μου πόσοι καὶ ποιοὶ εἶναι αὐτοί, γιὰ νὰ ἰδῶ ἂν θὰ μπορέσωμε οἱ τρεῖς μας νὰ τοὺς τιμωρήσωμε, ἢ μήπως θὰ χρειασθῆ νὰ πάρωμε καὶ ἄλλους γιὰ βοηθοὺς».

Τότε ἀπεκρίθηκε ὁ Τηλέμαχος:

—«Πολὺ δύσκολο εἶναι τρεῖς ἀνθρώποι νὰ πολεμήσωμε μὲ τόσοι μνηστῆρες. Ἄν θελήσωμε νὰ τὰ βάλωμε μὲ ὅλους αὐτοὺς ἐμεῖς οἱ τρεῖς, πολὺ φοβοῦμαι μήπως, ἀντὶ νὰ κάμωμε κακὸ σ' αὐτούς, πάθωμε ἐμεῖς κακὸ μεγάλο. Γι' αὐτὸ νομίζω πῶς πρέπει νὰ πάρωμε καὶ ἄλλους βοηθοὺς».

—«Γνωστικὰ μιλεῖ ὁ Τηλέμαχος» εἶπε ὁ Εὐμαιοὺς συλλογισμένος.

—«Μὴ φοβεῖσθε! καὶ οἱ θεοὶ θὰ μᾶς βοηθήσουν» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεύς. «Τὸ δίκιο στὸν ἀγῶνα αὐτὸν εἶναι μαζί μας. Ἀκοῦστε τί πρέπει νὰ κάμωμε!

» Ἐσύ, Τηλέμαχε, πρέπει ἀμέσως τώρα, νὰ κατεβῆς στὴν πόλη. Νὰ πᾶς γρήγορα στὸ παλάτι, νὰ σὲ ἰδῆ ἢ μητέρα καὶ νὰ ἡσυχάση. Βέβαια θὰ τῆς δώσης θάρρος, δὲν θὰ τῆς εἰπῆς ὅμως τίποτε γιὰ τὸν ἐρχομὸ μου. Δὲν πρέπει κανεὶς ἄλλος ἀπὸ σᾶς τοὺς δυὸ νὰ γνωρίζη πῶς ἐγὼ ἔφθασα στὴν Ἰθάκη· οὔτε ἡ μητέρα οὔτε καὶ ὁ παπποῦς σου.

» Ἐπειτα αὐριο πρέπει νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ στὸ παλάτι, νὰ γνωρίσω τοὺς μνηστῆρες καὶ νὰ ἰδῶ τοὺς δούλους.

Πρέπει να ξέρω καλά ποιοί από τους μνηστήρες είναι επίφοβοι και παλληκάρια και ποιοί από τους δούλους μου μένουν πιστοί ἀκόμη.

»Καταλαβαίνετε ὅμως, πῶς πρέπει να παρουσιασθῶ σὰν ξένος, γιὰ να μὴν ξέρη κανεὶς ποιός εἶμαι. Γι'αὐτὸ θὰ σέ παρακαλέσω, Εὐμαιε, να μοῦ δανείσης καμμιά παλιά φορεσιὰ κουρελιασμένη. Ἔτσι θὰ ἤμποροῦσα να μεταμορφωθῶ ὀλότελα καὶ να παρουσιασθῶ στὸ παλάτι σὰ ζητιᾶνος».

—«Παλιά καὶ κουρελιασμένα ροῦχα θὰ βρεθοῦν ἐδῶ στὴν καλύβα, ἀφεντικό· καινούργιο δυστυχῶς δὲν βρίσκεται κανένα» εἶπε γελώντας ὁ Εὐμαιος.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξακολούθησε :

—«Θὰ μὲ ὀδηγήσει ὡς τὸ παλάτι ὁ Εὐμαιος καὶ θὰ παρουσιασθῶ σὰ ζητιᾶνος. Ἄν κανένας ἀπὸ τοὺς μνηστήρες μὲ περιπαίξει ἢ μὲ βρίση, ἢ καὶ μὲ κτυπήσει ἀκόμη, ἐσύ, παιδί μου Τηλέμαχε, να μὴ θυμώσης διόλου. Ὑπόμεινε καὶ κοίταξε μονάχα μὲ τρόπο μαλακὸ να τοὺς καταφέρης, να μὴ μὲ κακομεταχειρίζονται. Οἱ μνηστήρες βέβαια δὲν θὰ ἀκούσουν, μὰ δὲν πειράζει στὰ τόσα ἄλλα κακὰ ἃς εἶναι καὶ αὐτό. Σὲ λίγο θὰ τὰ πληρώσουν ὅλα μαζί.

»Καὶ ἓνα τελευταῖο ἔχω να σοῦ παραγγείλω ἀκόμη, Τηλέμαχε. Ὄταν θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα να κτυπηθοῦμε μὲ τοὺς μνηστήρες, θὰ σοῦ γενεύσω. Μόλις ἰδῆς τὸ γενεῦσιμό μου, ἀμέσως να συνάξης ὅσα ὄπλα βρίσκονται στὰ δωμάτια καὶ στοὺς διαδρόμους, καὶ να τὰ κρύψῃς στὴν ὀπλοθήκη. Ἄν σέ ρωτήσουν οἱ μνη-

στῆρες, γιατί τὸ κάμνεις αὐτό, ἐσύ νὰ εἰπῆς πῶς θέλεις νὰ τὰ προφυλάξης ἀπὸ τὸν καπνὸ καὶ τὴν ὑγρασία.

» Αὐτὰ ὅλα πρέπει νὰ γίνουν ἔτσι, καὶ ὕστερα ὁ Ζεὺς βοηθὸς μας! »

Ὁ Τηλέμαχος ὑποσχέθηκε πῶς θὰ κάμῃ ὅ,τι τοῦ ἐπαράγγειλε ὁ πατέρας του. Ὑστερα ἐχαιρέτισε τὸν πατέρα του καὶ τὸν Εὐμαιο καὶ ἐτράβηξε γιὰ τὴν πόλη.

§ 57. Ὁ Τηλέμαχος μιλεῖ μὲ τὴ μητέρα του.

Ὁ Τηλέμαχος, περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ σπαρμένα χωράφια καὶ ὁμορφους ἐλαιῶνες, ἔφθασε γρήγορα στὴν πόλη καὶ ἐτράβηξε ἴσια στὸ παλάτι.

Μόλις ἐμβῆκε μέσα, τὸν εἶδε ἡ ὑπηρέτριά του ἡ Εὐρύκλεια, καὶ χαρούμενη ἔτρεξε νὰ τὸν καλωσορίσῃ. Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ οἱ ἄλλες οἱ δοῦλες· καὶ μιὰ ἀνέβηκε γρήγορα στὸ ἐπάνω πάτωμα, στὰ δωμάτια τῆς βασίλισσας, καὶ τὴν εἰδοποίησε πῶς ἦλθε ὁ Τηλέμαχος.

Ἄμα τὸ ἄκουσε ἐκείνη, κατεβαίνει ἀμέσως τρεχάτη, ἀγκαλιάζει τὸ γιό της καὶ ἀρχίζει νὰ τὸν γλυκοφιλῇ στὰ μάτια, καὶ νὰ τοῦ λέγῃ παραπνοητικά :

« Ἦλθες λοιπόν, καλὸ μου παιδί; Ἦλθες, χαρὰ τῆς ζωῆς μου, ἀκριβέ μου Τηλέμαχε; Καλωσώρισες! Δὲν ἔλπιζα νὰ σὲ ξαναἰδῶ πιά, ἀφότου ἔφυγες κρυφὰ γιὰ τὴν Πύλο, χωρὶς νὰ μὲ ρωτήσης. Ἔτσι κάμνουν τὰ παιδιά, πού ἔχουν μητέρα; Ἄς εἶναι ὁμοῦ, δὲν πειράζει· αὐτὸ δὲν θὰ μοῦ τὸ ξανακάμῃς ἄλλη φορὰ.

“Ελα τώρα, εἶπέ μου τί ἄκουσες καί τί ἔμαθες γιά τόν πατέρα σου;»

Με πόση χαρά θά ἔλεγε ὁ Τηλέμαχος στή μητέρα του πῶς ἦλθε ὁ πατέρας, καί σέ λίγο θά τόν ἔβλεπε καί ἐκείνη μέ τὰ μάτια της καί θά τόν ἔσφιγγε στήν ἀγκαλιά της! Ἐνθυμῆτο ὁμως τὰ λόγια τοῦ πατέρα του, καί γι’ αὐτό ἐμίλησε ἔτσι:

«Νά μέ συμπαθήσης, καλή μου μητέρα, γιατί ἔκαμα τὸ ταξίδι αὐτό, χωρὶς νὰ σέ ρωτήσω. Ἐφοβήθηκα μήπως μέ ἐμποδίσης. Ἐκαταλάβαινα πῶς ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ κάμω, γιά νὰ μπορέσω νὰ πληροφορηθῶ κάτι σωστό γιά τόν πατέρα. Καί γιά καλή μας τύχη ἔμαθα πῶς ὁ πατέρας ζῆ καί σέ λίγο θά βρίσκεται κοντά μας.

» Δὲν εἶναι ὁμως τώρα καιρὸς νὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ ὅλα. Αὐτὸ μονάχα σοῦ λέγω, πῶς ἀκόμη λίγο καί θά τελειώσουν τὰ βάσανά μας. Σέ παρακαλῶ τώρα νὰ ἀνεβῆς στὰ δωμάτιά σου καί νὰ εὐχαριστήσης τοὺς θεοὺς, γιατί μέ ἐγλύτωσαν ἀπὸ μεγάλο κίνδυνο. Ὑστερα νὰ τοὺς παρακαλέσης νὰ μᾶς βοηθήσουν σέ ἐκεῖνο, ποὺ ἔχομε καί ἐγὼ καί ἐσύ στὸ νοῦ μας».

Ἡ Πηνελόπη ἔσφιξε ἀκόμη μιὰ φορὰ στήν ἀγκαλιά τὸ γιό της καί ὕστερα συγκινημένη ἐγύρισε στὰ δωμάτιά της καί ἔκαμε ὅ,τι τῆς εἶχε παραγγεῖλει ἐκεῖνος.

§ 58. Ἕνας κακὸς Σούλος.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα πρωὶ πρωὶ ὁ Εὐμαιοὶς ἐτελείωσε ὅλες τίς πρωινές δουλειές του στὶς χοιρομάνδρες καί, ἀφοῦ ἐξεπροβόδησε τοὺς παραγιοὺς γιά τὴ βοσκή,

ἔρχεται ἀμέσως στήν καλύβα, βρίσκει μιὰ παλιὰ φορεσιά του, λερή καί κουρελιασμένη, ἕνα πέτσινο σακκούλι καί ἕναν παλιό σκοῦφο καί τὰ δίνει στὸν Ὀδυσσεά.

Ζεντύνεται τότε ἐκείνος τὰ καινούργια καί ὠραῖα ροῦχα, πού ἐφοροῦσε, βγάζει καί τὰ ὁμορφα πέδιλά του καί τὰ κάμνει ὅλα ἕνα μικρὸ δέμα.

Ἐπειτα, ἀφοῦ ἔμεινε ξυπόλυτος, φορεῖ τὰ κουρε-

λιασμένα ροῦχα καί κρεμᾶ στὸν ὤμο του τὸ δερμάτινο σακκούλι. Ἀνακατώνει ὕστερα μὲ τὰ δυό του χέρια τὰ μαλλιά καί τὰ γένεια του, ὥστε νὰ φαίνωνται ἀκτένιστα ἀπὸ πολὺν καιρό, καί φορεῖ τὸν παλιὸ σκοῦφο τοῦ Εὐμαίου.

Τελευταῖα παίρνει στὰ χέρια του ἕνα μεταχειρισμένο ραβδί, γέρνει κατὰ ἐμπρὸς τὸ κορμί του καί ὕστερα λέγει στὸν Εὐμαίο:

«Ἐ, τί λέγεις, Εὐμαιε;»

—«Σωστός διακονιάρης, ἀφεντικό, καί ἀπὸ τοὺς πα-

λιούς μάλιστα!» ἀποκρίθηκε ὁ Εὐμαιος, ξεκαρδισμένος ἀπὸ τὰ γέλια.

Τότε ὁ Ὀδυσσεύς τοῦ παραδίνει τὸ δέμα καὶ τοῦ λέγει: «Ὅταν φθάσωμε στὸ παλάτι, Εὐμαιε, τὸ δίνεις στὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ μου».

Σὲ λίγο ἐξεκίνησαν οἱ δυὸ των γιὰ τὴν πόλη. Ἀφοῦ ἐπερπάτησαν κάμποσο, ἐστάθηκαν ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια στὴ βρύση, ποὺ ἔπαιρναν νερὸ οἱ κάτοικοι.

Ἀναγάλλιασε ἡ καρδιά τοῦ Ὀδυσσεά, ὅταν ἀντίκρισε τὴ βρύση αὐτή, καὶ εἶπε μέσα του: «Ἄ, τὴν ὁμορφὴ βρυσούλα τῆς πατρίδας μου! Ὅπως τὴν ἄφησα τὴν ξαναβρίσκω».

Καὶ ἦτο ἀληθινὰ ὁμορφὴ ἡ βρύση ἐκείνη τῆς Ἰθάκης.

Ἀπὸ ἕναν ψηλὸ βράχο, σκεπασμένο μὲ κισσοὺς καὶ μὲ πολυτρίχια, ἔβγαινε ὀρμητικὰ τὸ κρυσταλλεῖο νερὸ τῆς. Γύρω λεῦκες ψηλές ἤσκιωναν ὁμορφα ὅλο τὸ μέρος· καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ βράχο ἐφαίνετο στημένος ἕνας μικρὸς βωμός, ὅπου οἱ διαβάτες ἐσυνήθιζαν νὰ ἀφήνουν ὀπωρικὰ καὶ ἄλλες προσφορὲς γιὰ τὶς νεραίδες.

Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Εὐμαιος, ἀφοῦ ἐξεδίψασαν, ἐκάθισαν νὰ ξεκουρασθοῦν.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη φθάνει στὴ βρύση καὶ ὁ γιδόβοσκος τοῦ Ὀδυσσεά, ὁ Μελάνθιος, μὲ δυὸ βοηθοὺς του. Ὁδηγοῦσαν στὸ παλάτι διαλεκτοὺς τράγους γιὰ τὸ τραπέζι τῶν μνηστήρων.

Μόλις εἶδε τὸν Εὐμαιο μαζί μὲ τὸν Ὀδυσσεά, ἀντὶ νὰ τοὺς χαιρετίσει, ἄρχισε νὰ γελά καὶ νὰ τοὺς πεπεριπαίξει:

«Καλέ, τί ταιριασμένο ζευγάρι, πού είσθε ! Χά χά χά χά ! Καλά τὸ λέγει ἡ παροιμία : « Ὁ ὅμοιος τὸν ὅμοιο ». Κοίταξε ἐδῶ, ὁ ἓνας κουρελιάρης ὀδηγεῖ τὸν ἄλλο ! Καὶ δὲν μοῦ λέγεις, ἐσύ χαμένε χοιροβοσκέ, γιατί τὸν ἐπεριμάζυσες αὐτὸν τὸ βρωμερὸ ζητιᾶνο; Ἡ μήπως τὰ μοιράζεσαι μαζί του τὰ ψωμιά, πού μαζεύει, γυρίζοντας ὅλην τὴν ἡμέρα ἀπὸ θύρα σὲ θύρα; Δὲν μοῦ τὸν δίνεις ἐμένα, νὰ μοῦ φυλάγῃ τὴ μάνδρα, νὰ καθαρίζῃ τὸ στάβλο καὶ νὰ φέρνῃ ἀπὸ τὸ δάσος τρυφερὰ κλαδιά γιὰ τὰ κατσίκια μου ; Θὰ καλοπερνᾷ κοντά μου. Θὰ πίνῃ τυρόγαλο ὅσο θέλει, καὶ θὰ παχαίνει, σὸ χοῖρος !

»Μὰ δὲν πιστεύω νὰ τοῦ ἀρέσῃ ἡ δουλειά. Ἄν τοῦ ἄρεσε, δὲν θὰ ἐκαταντοῦσε ψωμοζήτητης. Αὐτὸς ἔμαθε στὴν τεμπελιά καὶ στὴ ζητιανιά. Κακομοίρη, τί θὰ πάθῃς, ἂν ἔλθῃς νὰ ζητιανεύσῃς στὸ παλάτι ! Πολλὰ σκαμνιά θὰ σπάσουν στὰ πλευρά σου οἱ μνηστῆρες !» Αὐτὰ εἶπε ὁ Μελάνθιος καί, καθὼς ἐπροσπερνοῦσε κοντά ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἐκλώττησε.

Ἐκεῖνος ὑπόμεινε καὶ τὶς βρισιῆς καὶ τὴν κλωτσιά, χωρὶς μῆτε λέξη νὰ βγάλη ἀπὸ τὸ στόμα του, ἂν καὶ ἤμποροῦσε μὲ μιὰ γροθιά νὰ τὸν συγυρίση γιὰ καλὰ. Ὁ Εὐμαιὸς ὅμως ἐθύμωσε πολὺ καὶ εἶπε στὸ Μελάνθιο:

«Ἐ, καὶ νὰ ἐπαρουσιάζετο ὁ κύριός μας αὐτὴ τῆ στιγμῆ ἐδῶ ἀπὸ καμμιά μεριά! Τότε θὰ ἐβλεπες, κακομοίρη, πῶς θὰ σοῦ ἐδιόρθωνε αὐτὴ σου τὴν ἀδιαντροπιά. Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ περιπαίζης καὶ νὰ κακομεταχειρίζεσαι ἕναν ξένο καὶ δυστυχισμένο ἄνθρωπο;

»Μὰ ἐσύ μόνο γι' αὐτὰ εἶσαι ἄξιος. Νὰ γυρίζης ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα χωρὶς δουλειά, νὰ βρίζης καὶ νὰ περιγεῶς τοὺς διαβάτες, καὶ νὰ ἀφήνης ἀφύλακτα τὰ κοπάδια τοῦ ἀφεντικοῦ μας ».

—«Τί μοῦ ψάλλεις αὐτοῦ, παλιόγερε; Ἐμένα φοβερίζεις; Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ κανέναν. Ἄς εἶναι καλὰ τὰ ἀρχοντόπουλα, οἱ μνηστῆρες! Τὸν Τηλέμαχο θὰ φοβηθῶ ἐγώ; Μονάχα νὰ δώση ὁ Θεὸς νὰ χαθῆ καὶ αὐτὸς γρήγορα, ὅπως ἐχάθη καὶ ὁ πατέρας του».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Μελάνθιος καὶ ἐτράβηξε μὲ τοὺς βοηθούς του γιὰ τὸ παλάτι (4).

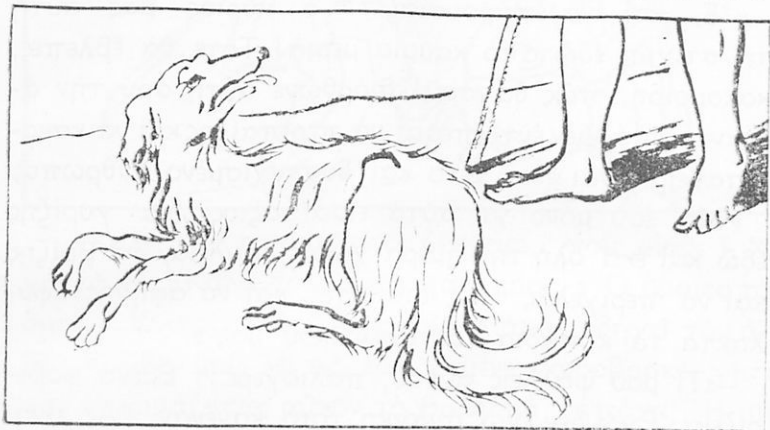
§ 59. Ἐνας πιστὸς φίλος.

Σὲ λίγο ἔφθασε ἐκεῖ καὶ ὁ Εὐμαιὸς μὲ τὸν Ὀδυσσεά καὶ ἐστάθηκαν κοντὰ στὴν ἐξώθυρα:

«Μοῦ φαίνεται, Εὐμαιε, πῶς ἐδῶ μέσα οἱ φίλοι μας περνοῦν ὠραῖα τὸν καιρὸ των» εἶπε σιγὰ ὁ Ὀδυσσεάς, κοιτάζοντας ὀλόγυρά του. «Ἀκούω λύρα, ἀκούω τραγούδια καὶ στὰ ρουθούνια μου ἔρχετα

μυρωδιά από ψημένα κρέατα. Γλεντοκοποῦν οἱ ἄθλιοι, ξοδεύοντας τὰ ξένα, καὶ δὲν συλλογίζονται τὴν ἀδικία. Μὰ ἐλπίζω γρήγορα οἱ θεοὶ νὰ τοὺς τιμωρήσουν».

—«Καὶ αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα, χρόνια τώρα» εἶπε ὁ Εὐμαιος, κινώντας τὸ κεφάλι. «Μὰ ἔλα, ἄς ἀπο-

φασίσωμε ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο μας θὰ μπῆ πρῶτος στὸ παλάτι. Γιατὶ θαρρῶ πὼς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μποῦμε καὶ οἱ δύο μαζί».

—«Ἐμπα ἐσύ πρῶτος, Εὐμαιε», ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεύς, «καὶ δῶσε στὸν Τηλέμαχο τὸ δέμα, ποὺ κρατεῖς. Ὕστερα ἀπὸ λίγο μπαίνω καὶ ἐγώ».

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Εὐμαιος ἐμιλοῦσαν ἔτσι, ἐνα γέρικο σκυλί, ξαπλωμένο κοντὰ στὸν ἔξω τοῖχο τοῦ παλατιοῦ, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ ἐτέντωσε τὰ αὐτιά του.

Ἦτο ὁ Ἄργος τὸ ἀγαπημένο σκυλί τοῦ Ὀδυσσεύς ποὺ τὸ εἶχε μεγαλώσει ὁ ἴδιος, μὰ δὲν τὸ ἐχάρηκε πολὺ, γιατί ἔφυγε γιὰ τὴν Τροία.

Ὁ σκύλος αὐτὸς στὰ νιάτα του ἦτο ὄμορφο ζῶο καὶ ἐπιτήδειο νὰ κυνηγᾷ λαγούς, ἐλάφια καὶ ἀγριόγιδα. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ὅμως, ποὺ ἤλθαν οἱ μνηστῆρες στὸ παλάτι τοῦ Ὀδυσσεῆ, ἀπὸ τότε κανένας δὲν ἐφρόντιζε πιά γι' αὐτόν. Οἱ δοῦλοι ἐκοίταζαν νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς μνηστῆρες, καὶ δὲν τοὺς ἔμενε καιρὸς γιὰ τίποτε ἄλλο. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ δυστυχισμένος ὁ Ἄργος ἦτο ὀλότελα παραμελημένος. Ἐξαπλώνετο σιὸς στάβλους καὶ στὶς κοπριές, καὶ ἦτο πάντα γεμᾶτος τσιμπούρια. Ἡμέρες ὀλόκληρες δὲν ἐσάλευε ἀπὸ τῆ θέση του, εἶχε καταντήσει κοκκαλιάρης ἀπὸ τὰ βαθιὰ γερατεία του, καὶ μόλις ἐκρατεῖτο στῆ ζωῆ.

Ὡστόσο, μόλις ἐνοιώσε κοντὰ του τὸν Ὀδυσσεῆ, ἀμέσως τὸν ἐγνώρισε. Ἐσήκωσε, ὅσο ἤμποροῦσε πιο ζωηρὰ τὸ κεφάλι καὶ τὰ αὐτιά του καὶ τὸ σβησμένο γέρικο μάτι του ἄστραψε γιὰ μιὰ στιγμή. Ἐπροσπάθησε νὰ σηκωθῆ στὰ πόδια καὶ νὰ πάη κοντὰ στὸν κύριό του, μὰ δὲν ἤμπόρεσε. Δὲν εἶχε πιά καθόλου δύναμη νὰ σαλεύσῃ ἀπὸ τῆ θέση του. Ἐκούνησε μονάχα χαρούμενα τὴν οὐρά του, ἐκατέβασε ὕστερα τὰ αὐτιά καὶ ἀμέσως ἐξεψύχησε, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸν κύριό του!

Ὁ Ὀδυσσεῆς τὸν εἶδε, τὸν ἐγνώρισε καὶ εἶπε δακρυσμένος :

«Κοίταξε ἐκεῖ! Ὁ δυστυχισμένος ὁ Ἄργος μοῦ μένει πιστότερος ἀπὸ πολλοὺς δούλους μου!» Καὶ ἀφοῦ ἐσπόγγισε ἓνα δάκρυ του, ἐκαμπούριασε πάλι τὸ κορμὶ καὶ ἐμβῆκε στὸ παλάτι μὲ δυνατὸ καρδιοκτύπι (7)

§ 60. Ο Ὀδυσσεάς με τοὺς μνηστήρες.

Μπαίνοντας ὁ Εὐμαιος, εὗρηκε τὸν Τηλέμαχο στὴν αὐλή τοῦ παλατιοῦ νὰ τὸν περιμένη. Μόλις τὸν εἶδε, ἦλθε κοντά, τοῦ ἐπαράδωσε τὸ δέμα τοῦ πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε: « Τὸν ἄφησα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐξώθυρα ἐπίτηδες, γιὰ νὰ μὴ μποῦμε καὶ οἱ δυὸ μαζί ».

Ὁ Τηλέμαχος εὐχαριστήθηκε, πού εἶδε τὸν πατέρα του νὰ φυλάγεται ἔτσι. Ἐπρόσταξε τὸν Εὐμαίο νὰ μῆ στὴν τραπεζαρία, ὅπου ἐδιασκέδαζαν οἱ μνηστήρες, καὶ αὐτὸς ἔκρυψε τὸ δέμα στὴν κρεββατοκάμαρά του. Ὑστερα ἐπῆγε καὶ αὐτὸς στὴν τραπεζαρία καὶ ἐκάθισε λίγο παραπέρα ἀπὸ τὸν Εὐμαίο.

Σὲ λίγο ἐκεῖ πού ὅλοι ἔτρωγαν καὶ ἐμιλοῦσαν μπροστὰ σὲ καλοστρωμένα τραπέζια, φορτωμένα ἀπὸ φαγητὰ καὶ κρασιά, βλέπουν νὰ παρουσιάζεται στὸ κατώφλι ὁ Ὀδυσσεάς. σὰ ζητιᾶνος.

Ὁ Τηλέμαχος ἀμέσως τότε παίρνει ἀπὸ τὸ τραπέζι ἓνα ὀλόκληρο ψωμί καὶ ἄρκετὰ κομμάτια ψητὸ κρέας καὶ τὰ προσφέρει στὸ ζητιᾶνο.

Ὁ Ὀδυσσεάς τὰ ἐδέχθηκε· εὐχαρίστησε τὸν Τηλέμαχο καὶ εὐχήθηκε δυνατὰ στὸ Δία νὰ τοῦ δώσῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ. Ἐπειτα ἔστρωσε χάμω τὸ σακκούλι του γιὰ τραπεζομάνδηλο, ἔβαλε ἐπάνω σὲ αὐτὸ τὸ ψωμί καὶ τὰ κρέατα, ἐκάθισε καὶ ἄρχισε νὰ τρώγῃ.

Ἐνῶ ὁμως ἔτρωγε, ἔρριχνε συχνὰ λοξὲς ματιὲς πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερά. Ἦθελε νὰ γνωρίσῃ ὄχι μόνο τὴν κατάστασι τοῦ σπιτιοῦ του, μὰ καὶ τὸ φέρσιμο τῶν μνηστήρων καὶ τῶν δούλων του. Ἀπ'

ὅσα ὁμως ἔβλεπε, ἐφαίνετο πῶς δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένος· γιατί ὀλοένα ἐκινούσε τὸ κεφάλι καὶ κάτι ἐμουρμούριζε σιγανὰ ἀνάμεσα στὰ δόντια.

Ἄφοῦ ἀπόφαγε, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τοὺς μνηστῆρες· νὰ ἰδῆ δηλαδή ποιός ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι πονετικός καὶ ποιός ἄκαρδος καὶ ἄσπλαχνος. Ἐσηκώθηκε λοιπὸν ἀπὸ τὴ θέση του, ἀκούμβησε στὸ ραβδί του καὶ ἄρχισε νὰ γυρίζῃ μὲ βήματα ἀργὰ μπροστὰ στὸν καθένα μνηστῆρα, νὰ ἀπλώνῃ τὸ χέρι καὶ νὰ ζητᾶ ἐλεημοσύνη.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες τὸν ἐλυποῦντο καὶ τοῦ ἔδιναν κρέας καὶ ψωμί· ἄλλοι ἐρωτοῦσαν ποιός εἶναι αὐτός ὁ ζητιᾶνος καὶ πότε ἦλθε.

«Ὁ χοιροβοσκὸς ὁ Εὐμαιὸς ἐκεῖνος ἐκεῖ ὁ παραλογισμένος γέρος, μᾶς τὸν ἐκουβάλησε σήμερα. Δὲν πιστεύω ὁμως μήτε καὶ αὐτὸς νὰ ξέρῃ ἀπὸ ποῦ κρατᾶ ἡ γενιά του» ἐφώνασε ἀπὸ τὴ θέση του ὁ γιδοβοσκὸς Μελάνθιος.

Ἄδύσσεια Ἀναγνωστικὸ Γ'. Δημοτ. Ἔκδ 8. Δ Ἀνδρεάδης

10

Τότε ὁ Ἄντινοος, ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀδιάντροπους μνηστῆρες, εἶπε μὲ θυμὸ στὸν Εὐμαιο :

«Τί σοῦ ἤλθε, καταραμένε χοιροβοσκέ, νὰ μᾶς κουβαλήσης ἐδῶ αὐτὸν τὸν ψωμοζήτη; Δὲν μᾶς φθάνουν οἱ ἄλλοι ζητιᾶνοι, ποὺ ἔχομε στὴν πόλη; Καὶ ὁμως σοῦ κακοφαίνεται καὶ θυμώνεις μὲ ἐμᾶς, γιατί τάχα καταστρέφομε τὴν περιουσία τοῦ ἀφεντικοῦ σου. Τώρα δὲν φθάνομε ἐμεῖς καὶ κουβαλᾶς καὶ ἄλλους;»

Ὁ Εὐμαιο ἀπὸ τὴ θέση του χωρὶς νὰ πειραχθῆ διόλου ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια, ἀποκρίθηκε

«Δὲν ταιριάζει σὲ σένα, Ἄντινοε, ποὺ εἶσαι ἀπὸ μεγάλη καὶ ἀρχοντικὴ οἰκογένεια, νὰ μιλήσ ἔτσι. Ποιὸς προσκαλεῖ στὸ σπίτι του τοὺς ζητιάνους καὶ τοὺς ξένους; Ἔρχονται μόνοι των ἢ τοὺς στέλλει ὁ Ζεὺς γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν καρδιά μας; Μὰ ἐσύ τέτοιος εἶσαι πάντα, σκληρὸς καὶ κακὸς στοὺς ξένους καὶ στοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ πιὸ πολὺ σέ μένα. Ὅμως πολὺ λίγο μὲ ἐνδιαφέρει γι'αὐτό. Ἄς εἶναι καλὰ ἢ κυρία καὶ ὁ καλὸς μου ἀφέντης, ὁ Τηλέμαχος. Ὅσο ζοῦν αὐτοὶ οἱ δύο, μοῦ εἶναι ἀδιάφορο ἂν τοῦ λόγου σου μὲ ἀγαπᾶς ἢ μὲ μισῆς».

Θὰ ἔλεγε καὶ ἄλλα περισσότερα ὁ Εὐμαιο, μὰ ὁ Τηλέμαχος τοῦ ἔγνεψε νὰ σταματήσῃ, γιὰ νὰ μὴν ἐρεθίσῃ τοὺς μνηστῆρες· καί, γυρίζοντας ἔπειτα πρὸς τὸν Ἄντινοο, τοῦ εἶπε:

«Μὴ σὲ πειράζῃ τόσο πολὺ, Ἄντινοε, γιατί θὰ λιγοστεύσῃ ἢ περιουσία μου. Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε ἄρκετά. Ἄς φάγουν λίγα καὶ οἱ ζητιᾶνοι. Μοῦ φαίνεται ὁ

μως πῶς τὰ θέλεις ὅλα γιὰ τὸν ἑαυτό σου, καὶ τίποτε γιὰ κανένα πτωχό».

Αὐτὴ τὴ λογομαχία τὴν ἄκουσε καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, καθὼς ἐγύριζε στὴ σάλα καὶ ἐζητιάνευε· καὶ εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὸ θάρρος καὶ ἀπὸ τὰ γνωστικὰ λόγια τοῦ γιοῦ του.

Τότε ἐσίμωσε καὶ ὁ ἴδιος στὸν Ἀντίνοο, καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε μὲ γλυκὰ λόγια νὰ τὸν λυπηθῆ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ καὶ αὐτὸς κάτι.

Ὁ Ἀντίνοος ὅμως, καθὼς ἦτο καταθυμωμένος ἀπὸ τὴν παρατήρηση τοῦ Τηλέμαχου, λέγει στὸν Ὀδυσσεύα μὲ θυμό: «Χάσου ἀπὸ ἐμπρὸς μου, ἄθλιε! Μακριὰ ἀπὸ τὸ τραπέζι μου! Κοίταξε, ἀδιάντροπος καὶ ἀχόρταγος ζητιᾶνος πού εἶναι! Ἐπῆρε μὲ τὴ σειρὰ ὅλα τὰ τραπέζια, καὶ δὲν χορταίνει. πού ἐγέμισε τὸ σακκούλι του ἀπὸ κρέατα καὶ ἀπὸ ψωμιά· ζητᾶ καὶ ἄλλα! Φύγε ἀπεδῶ, ἀχόρταγε διακονιάρη!»

Ὁ Ὀδυσσεύς τὸν ἐκοίταξε κατάματα, ἐκίνησε τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ εἶπε: «Κρίμα στὰ νῖατα καὶ στὴν ὀμορφιά σου! Τόσο φιλάργυρο ἄνθρωπο δὲν ἐγνώρισα ὡς τώρα, ὅσον καιρὸ ζητιανεύω. Ἐσὺ ἀπὸ τὰ δικά σου δὲν θὰ ἔδινες σὲ ἓνα πτωχό οὔτε μιὰ χούφτα ἀλάτι! Ἐκαλοκάθισες στὸ ξένο σπίτι καὶ τρώγεις καὶ πίνεις, καὶ ὅμως λυπᾶσαι νὰ δώσης λίγο ψωμὶ σὲ ἓνα δυστυχισμένο».

Ἄφρισε ἀπὸ τὸ θυμὸ του ὁ Ἀντίνοος καὶ εἶπε στὸν Ὀδυσσεύα: «Ἄθλιε! ἐγὼ θὰ σοῦ δείξω ἀμέσως πῶς τολμᾶς νὰ βρίζης»· καὶ εὐθύς ἀρπάζει τὸ σκαμνί, πού ἀκουμβοῦσε τὰ πόδια του, τὸ πετᾶ μὲ ὅλη τὴ

δύναμη στὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν κτυπᾶ στὸ δεξί του ὤμο, κοντὰ στὸ λαιμό.

Ὁ Ὀδυσσεάς ἐδέχθηκε τὸ δυνατὸ ἐκεῖνο κτύπημα, χωρὶς νὰ κλονισθῆ διόλου. Ὕστερα ἐγύρισε στὴ θέση του, ἔβαλε χάμω τὸ σακκούλι καὶ ἀπεκεῖ εἶπε δυνατὰ στὸν Ἄντινοο: «Βέβαια οἱ θεοί, οἱ προστάτες

τῶν δυστυχισμένων, δὲν θὰ ἀφήσουν ἀτιμώρητο ἓναν ἄνθρωπο, ποὺ φέρνεται τόσο σκληρὰ στοὺς πτωχοὺς καὶ στοὺς ξένους».

Τότε ὁ Ἄντινοος ἐσηκώθηκε ὄρθιος, κατακόκκινος ἀπὸ θυμὸ καὶ λέγει στὸν Ὀδυσσεά: «Ἦ τρῶγε αὐτοῦ ἦσυχια, δίχως νὰ μιλήσῃς, ἢ φύγε ἀπεδῶ! Γιατὶ μὰ τοὺς θεοὺς, θὰ μὲ κάμῃς νὰ σὲ πετάξω ἔξω ἀπὸ τὸ πόδι».

Τὸ κτύπημα αὐτὸ τοῦ πατέρα του τὸ αἰσθάνθηκε κατάκαρδα ὁ Τηλέμαχος· καὶ οἱ βρισιεὶς τοῦ Ἄντινοο τὸν ἐρέθισαν παραπολύ. Ἐκιτρίνισε ἀπὸ τὸ θυ-

μό του, μὰ δὲν εἶπε τίποτε· ἐθυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ πατέρα του καὶ ἐσώπασε.

§ 61. Ἡ Πηνελόπη ἐπαινεῖ τὸν Ὀδυσσεύα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἡ Πηνελόπη ἐκάθητο στὸ ἀνώγι, στὸ ἀνοικτὸ παράθυρο τοῦ δωματίου της. Ἄκουσε τίς φωνές καὶ τὰ θυμωμένα λόγια καὶ ἐζήτησε νὰ μάθῃ τί ἔγινε. Ὄταν ἔμαθε ἀπὸ τίς δούλες πόσο ἄπρεπα ἐφέρθηκε ὁ Ἀντίνοος στὸ ζητιᾶνο, εἶπε: «Μακάρι καὶ σένα, Ἀντίνοε, νὰ σὲ κτυπήσῃ ἔτσι μὲ τὴ σαίτα του ὁ Ἀπόλλωνας!»

Ἔστερα μὲ μιὰ δούλα ἐπροσκάλεσε κοντὰ της τὸν Εὐμαιο καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ τῆς φέρῃ ἐπάνω τὸ ζητιᾶνο: «Ὁ ξένος αὐτὸς θὰ ἐγύρισε πολλὰ μέρη» εἶπε. «Ἴσως νὰ ξέρῃ τίποτε καὶ γιὰ τὸν ἄνδρα μου. Εἰπέ του, σὲ παρακαλῶ, Εὐμαιο, νὰ ἔλθῃ ἐπάνω μιὰ στιγμή».

—«Βέβαια καὶ ἐγὼ πιστεύω, καλή μου κυρία, πὼς κατὰ θὰ ξέρῃ γιὰ τὸν ἀφέντη μας αὐτὸς ὁ ξένος» εἶπε, χαμογελώντας πονηρὰ ὁ Εὐμαιο. Καὶ κατέβηκε στὴν τραπεζαρία.

—«Εἰπέ τῆς κυρίας σου» λέγει μὲ χαμηλὴ φωνὴ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν ἄκουσε τὴν πρόσκληση «πὼς δὲν εἶναι καιρὸς νὰ τῆς μιλήσω γιὰ τὸν ἄνδρα της. Ὄταν κατὰ τὸ βράδυ φύγουν ἀπεδῶ οἱ μνηστῆρες, τότε θὰ τῆς εἰπῶ κάποια καλὴ εἴδηση». Ἡ Πηνελόπη, πού ἐρωτοῦσε πάντα γιὰ τὸν ἄνδρα της κάθε περαστικὸ καὶ ξένο, ἄκουσε μὲ χαρὰ αὐτὰ τὰ λόγια. Ἐπαίνεσε τὸ ζητιᾶνο καὶ

ἐπερίμενε πότε νὰ βραδιάση, γιὰ νὰ ἀκούσῃ τίποτε ἀπ' αὐτὸν γιὰ τὸ γυρισμὸ τοῦ ἀνδρὸς τῆς.

§ 62. Ὁ Ὀδυσσεύς μαλώνει τὶς δοῦλες καὶ κρύβει τὰ ὄπλα τοῦ παλατιοῦ.

Οἱ μνηστῆρες ὑστερώτερα ἐξακολούθησαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ διασκεδάζουν, ὥσπου ἐνύκτωσε.

Τότε μερικὲς ἀπὸ τὶς δοῦλες ἄρχισαν νὰ ἀνάβουν τὰ φῶτα τῆς τραπεζαρίας καὶ ἄλλες νὰ φέρνουν ξερὰ ξύλα γιὰ τὸ τζάκι.

Οἱ μνηστῆρες, ζαλισμένοι ἀπὸ τὸ κρασί, ἐπέιραζαν

μὲ ἀπρεπὰ λόγια τὶς δοῦλες. Ἐκεῖνες ὄχι μόνο ἐδέχοντο μὲ εὐχαρίστηση τὰ πειράγματά των, ἀλλὰ ἔκαμναν καὶ αὐτὲς τὰ ἴδια.

Ὅταν εἶδε αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, τὶς ἐπλησίασε ἔξω ἀπὸ τὴν τραπεζαρία καὶ τοὺς εἶπε μὲ γλυκὸ τρόπο :

« Δὲν εἶναι σωστό, κορίτσια, νὰ μπαينوβγαίνετε ἐσεῖς

πιά ἐδῶ μέσα. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὅλοι εἶναι μεθυσμένοι, καὶ δὲν ξέρουν οὔτε τί λέγουν, οὔτε τί κάμνουν. Πάρτε τὴ δουλειά σας καὶ πηγαίνατε στὸ δωμάτιο τῆς κυρίας σας, νὰ ἐργασθῆτε κοντά της. Ἐγὼ θὰ φροντίσω γι' αὐτὰ τὰ ἀρχοντόπουλα, νὰ μὴν τοὺς λείψη μήτε φῶς μήτε φωτιά, ἀκόμη καὶ ἂν τὸ γλέντι βαστάξῃ ὡς τὸ πρωί».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς. Οἱ δοῦλες ὅμως ἐγέλασαν καὶ ἐκοιτάχθηκαν περιπαικτικὰ μεταξύ των. Μιά μάλιστα ἀπὸ αὐτές, ἡ ὀμορφὴ Μελανθῶ, εἶπε στὸν Ὀδυσσεῦ περιφρονητικά:

«Ὅριστε τώρα! Ἕνας κουρελιάρης ζητιᾶνος τολμᾷ νὰ κάμνη παρατήρηση σὲ ξένο σπίτι! Φαίνεται πῶς τὸ κρασί σὲ ἐζάλισε καὶ δὲν ξέρεις τί λέγεις, καημένη. Πρόσεξε, ὅμως κακομοίρη μου, νὰ μὴ φωνάξω κανέναν ἀπὸ τοὺς μνηστήρες καὶ σοῦ σπάσῃ τὰ πλευρά».

—«Ἀδιάντροπη!» εἶπε τότε μὲ θυμὸ ὁ Ὀδυσσεύς στὴ Μελανθῶ. «Θὰ τὰ εἰπῶ ὅλα αὐτὰ στὸν Τηλέμαχο, καὶ θὰ ἰδῆς τότε τί θὰ πάθῃς».

Οἱ δοῦλες ἐφοβήθηκαν ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια καὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῶν μνηστήρων.

Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ὄρθιος ἐπρόσεχε μονάχος του τὰ φῶτα καὶ τὴ φωτιά, καὶ μὲ τὸ νοῦ του ἐσχεδίαζε πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστήρες.

Ἐπιτέλους ἡ διασκέδαση ἐτελείωσε καὶ οἱ μνηστήρες ἔφυγαν γιὰ τὰ σπίτια των.

Ὅταν ἄδειασε ὅλως διόλου ἡ τραπεζαρία, ὁ Ὀδυσσεύς λέγει μὲ σιγανὴ φωνὴ στὸ γιό του:

«Εἶναι καιρὸς τώρα, Τηλέμαχε, νὰ κρύψωμε ὅλα

τὰ ὄπλα ἀπὸ τὰ δωμάτια καὶ ἀπὸ τοὺς διαδρόμους
στὴν ἀποθήκη. Αὐριο δὲν ξέρομε τί μπορεῖ νὰ γίνη.
Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ μὴν καταλάβουν τίποτε οἱ μνη-
στῆρες.

Ὁ Τηλέμαχος ὑπάκουσε πρόθυμα στὴ συμβουλὴ
τοῦ πατέρα του. Ἐπροσκάλεσε τὴ γριὰ ὑπηρέτρια
του, τὴν Εὐρύκλεια, καὶ τῆς ἐπαράγγειλε νὰ μαζεύσει
σ' ἓνα δωμάτιο ὅλες τὶς δοῦλες καὶ νὰ τὶς κρατή-
σει ἐκεῖ, ὥσπου αὐτὸς μαζί μὲ τὸ ζητιᾶνο νὰ κουβα-
λήσουν καὶ νὰ κλείσουν στὴν ἀποθήκη τὰ ὄπλα, ὅσα
ἦσαν ἔξω.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔκαμε γρήγορα ὅ,τι τῆς ἐπρόστα-
ξε ὁ Τηλέμαχος· καὶ τότε αὐτὸς μαζί μὲ τὸν πατέρα
του ἐκουβάλησαν καὶ ἔκρυψαν ὅλα τὰ ὄπλα στὴν
ἀποθήκη χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβη κανεὶς.

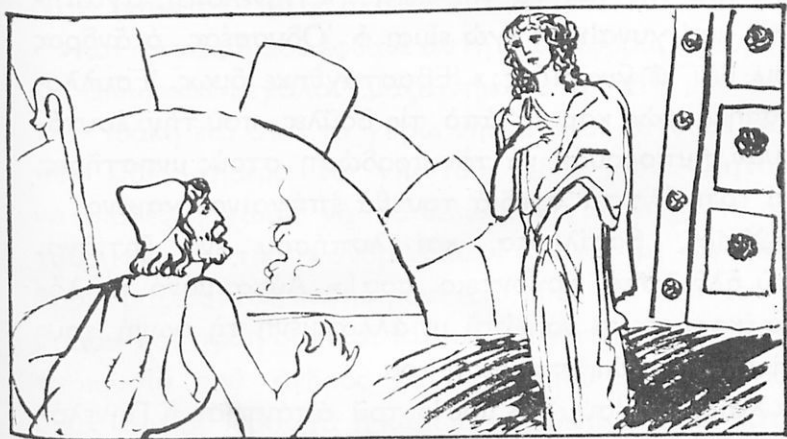
Ὑστερα ἀπὸ αὐτό, ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε στὸ γιό
του: « Πήγαινε τώρα νὰ κοιμηθῆς, παιδί μου! Αὐριο
ἴσως νὰ ἔχωμε μεγάλον ἀγῶνα, καὶ πρέπει νὰ εἶσαι
δυναμωμένος. Ὅσο γιὰ μένα, θὰ βρῶ κάπου νὰ
πλαγιάσω ».

Ὁ Τηλέμαχος ἐκαλονύκτησε τὸν πατέρα του καὶ ἐπῆγε στὸ ὑπνοδωμάτιό του.

§ 63. Ἡ Πηνελόπη μιλεῖ μὲ τὸ ζῆτιανο.

Μόλις ἐχωρίσθηκαν πατέρας καὶ γιός, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπῆγε στὴν τραπεζαρία καὶ ἐκάθισε συλλογισμένος κοντὰ στὸ τζάκι.

Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα καὶ νά! παρουσιάζεται στὸ κατώφλι τῆς τραπεζαρίας ἡ γυναίκα του, ἡ ὀμορφὴ βασίλισσα Πηνελόπη.

Τὴν ἐσουνόδευε ἡ Εὐρύκλεια μὲ δυὸ ἄλλες δοῦλες, καὶ ἐπήγαινε ἴσια κατὰ τὸ τζάκι. Κατέβαινε ἀπὸ τὰ δωμάτιά της, γιὰ νὰ ἐξετάσῃ γιὰ τὸν ἄνδρα της.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, καθὼς ἦτο βυθισμένος στοὺς στοχασμούς του, δὲν ἔνοιωσε πῶς ἐμβῆκε ἡ γυναίκα του στὴν τραπεζαρία. Ὅταν ὅμως ἦλθε ἐκείνη κοντά του, καὶ αὐτὸς ἀντίκρισε ἔξαφνα τὸ ὠραῖο πρόσωπο καὶ

τὴν ἀρχοντικὴ κορμοστασιά της, τὰ ἔχασε καὶ ἔμεινε, σὰ μαρμαρωμένος.

Τόσο πολὺ ἐταράχθηκε, πού οὔτε τὴν ἐχαιρέτισε· καὶ γιὰ κάμποση ὥρα μῆτε νὰ σκεφθῆ, μῆτε νὰ μιλήσῃ δὲν ἤμποροῦσε.

Καὶ πῶς ὅμως νὰ μὴ συγκινηθῆ; Εἶχε εἴκοσὶ χρόνια νὰ ἰδῆ τὴν ἀγαπημένη του γυναίκα. Ἐπειτα ἄκουσε τόσα πολλὰ γιὰ τὴν πίστη καὶ γιὰ τὴ μεγάλη της ἀγάπη, ὥστε, ὅταν τὴν εἶδε κοντά του, τοῦ ἤλθε νὰ πετάξῃ ἀμέσως τὰ κουρέλια του, νὰ πέσῃ στὴν ἀγκαλιά της καὶ νὰ τῆς εἰπῆ: « Πηνελόπη, ἀγαπημένη μου γυναίκα! ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἄνδρας σου, δὲν μὲ γνωρίζεις; » Ἐβαστάχθηκε ὅμως. Ἐσυλλογίσθηκε πῶς καμμιά ἀπὸ τίς δοῦλες, πού τὴν ἐσυνόδευαν, ἤμποροῦσε νὰ τὸν προδώσῃ στοὺς μνηστῆρες· καὶ τότε ὅλα τὰ σχέδιά του θὰ ἐπήγαιναν χαμένα:

« Χαῖρε, βασίλισσα, καὶ λυπήσου ἓνα ζητιᾶνο, πού ἤλθε στὸ ἀρχοντικό σου! » Αὐτὰ μόνο τὰ λόγια ἐκατόρθωσε νὰ εἰπῆ μὲ ἀλλαγμένη τὴ φωνή του· καὶ ἔπεσε πάλι στὴ θέση του.

« Χαῖρε καὶ ἐσύ, ξένε μου! » τοῦ ἀπάντησε ἡ Πηνελόπη καὶ ἐκάθισε κοντά του σὲ μιὰ ωραία πολυθρόνα.

Πρώτη ἄρχισε νὰ μιλήῃ ἡ Πηνελόπη:

« Μοῦ εἶπαν, ξένε, πῶς ἤλθες σήμερα στὸ παλάτι καὶ πῶς ἔρχεσαι ἀπὸ μακρινὴ χώρα. Μήπως ξέρεις τίποτε γιὰ τὸν ἄνδρα μου, τὸ βασιλέα τῆς Ἰθάκης, τὸν Ὀδυσσεύς; Θὰ σὲ παρακαλέσω ὅμως πρῶτα νὰ μοῦ εἰπῆς ποιός εἶσαι καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, καὶ ὕστερα τί γνωρίζεις γιὰ τὸν ἄνδρα μου ».

—« Σὲ παρακαλῶ, καλή μου βασίλισσα » ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεύς τρέμοντας ἀπὸ τῆ συγκίνηση « μὴν ἐπιμένης νὰ μάθης γιὰ τὴν πατρίδα μου καὶ γιὰ τὴ γενιά μου· καὶ τὰ δυὸ μοῦ θυμίζουν τὴ δυστυχία μου καὶ δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ ἀρχίσω νὰ κλαίω σὲ ξένο σπίτι καὶ μπροστά σας. Τί θὰ ἔλεγε ὅποιος θὰ μὲ ἔβλεπε; Χωρὶς ἄλλο πῶς εἶμαι μεθυσμένος».

—« Ἔχεις δίκιο, ξένη μου » εἶπε ἡ Πηνελόπη. « Μὰ ποιὸς ἄνθρωπος εἶναι δίχως βάσανα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο; καὶ ἐγὼ ἔχασα τὸν ἄνδρα μου καὶ εἶμαι γι' αὐτὸ δυστυχισμένη. Λείπει στὰ ξένα εἴκοσι χρόνια τώρα, καὶ οὔτε φαίνεται, οὔτε ἀκούεται πούθενά.

» Καὶ σὰ νὰ μὴ μοῦ ἔφθανε αὐτὴ ἡ συμφορά, μὲ εὕρηκε καὶ ἄλλο κακὸ μεγάλο. Ἐμαζεύθηκαν στὸ σπίτι μου ἀπὸ τὴν Ἰθάκη καὶ ἀπὸ τὰ γύρω νησιά ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι, ποὺ εἶδες σήμερα νὰ γλεντοῦν ἐδῶ μέσα. Ζητοῦν νὰ διαλέξω, χωρὶς νὰ τὸ θέλω καὶ ἐγὼ, ἕναν ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ τὸν πανδρευθῶ. Γιὰ νὰ μὲ ἀναγκάσουν, μαζεύονται καθημερινὰ ἐδῶ, ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ καὶ τρώγουν καὶ πίνουν καὶ καταστρέφουν τὴν περιουσία τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ γιοῦ μου. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν μοῦ βαστᾶ ἡ καρδιά νὰ βλέπω μὲ τὰ μάτια μου αὐτὴ τὴν καταστροφή καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀδιάντροπους, γι' αὐτὸ δὲν κατεβαίνω συχνὰ ἀπὸ τὸ ἀνώγι. Ἔτσι δὲν βλέπω πότε ἔρχεται κανένας ξένος, νὰ τὸν περιποιηθῶ. Γιὰ τοῦτο νὰ μὲ συγχωρέσης, ξένη, ποὺ δὲν σὲ ἐπεριποιήθηκα σήμερα καθόλου.

» Ὅπως βλέπεις, ἔχω καὶ ἐγὼ τὰ βάσανά μου. Αὐτὲς τὶς ἡμέρες μάλιστα εἶμαι πολὺ στενοχωρημένη.»

—«Και τί είναι αυτό τάχα, καλή μου βασίλισσα, που σέ κάμνει να στενοχωριέσαι τόσο πολύ; Μήπως σου ἔφεραν καμιά κακή εἶδηση για τὸ βασιλέα;» ἐρώτησε ὁ ξένος.

—«Γιατί ὡς προχθὲς ἐκατόρθωνα νὰ ἀποφεύγω αὐτὸ τὸ γάμο» ἀποκρίθηκε ἡ Πηνελόπη. «Εἶχα τάξει στοὺς μνηστῆρες νὰ πανδρευθῶ ἕναν ἀπὸ αὐτούς, ὅταν θὰ ὕφαινα τὸ σάβανο τοῦ πεθεροῦ μου, τοῦ γέρου, τοῦ Λαέρτη.

»Αὐτοὶ τὸ ἐδέχθηκαν καὶ ἐγὼ ἄρχισα νὰ τὸ ὕφαινω· δὲν εἶχα ὅμως καμμιὰ ὄρεξη νὰ πανδρευθῶ ἄλλον ἄνδρα. Πάντοτε ἐπερίμενα μὲ λαχτάρια τὸ δικό μου, νὰ γυρίση ἀπὸ τὰ ξένα. Καὶ γιὰ νὰ ἀποφύγω τὸ γάμο, τὰ ἐκατάφερνα κάμποσα χρόνια ἔτσι, ὥστε νὰ πιστεύουν οἱ μνηστῆρες πῶς ἐξακολουθῶ πάντα νὰ ὕφαινω τὸ πανί μου.

»Ὅμως ἐδῶ καὶ κάμποσες ἡμέρες κακὲς δοῦλες ἐπρόδωσαν τὸ μυστικό μου. Καὶ ἔτσι μιὰ νύκτα οἱ μνηστῆρες μὲ ἀνακάλυψαν καὶ μὲ ἀνάγκασαν νὰ τελειώσω τὸ πανί.

»Τώρα οὔτε τὸ γάμο μπορῶ νὰ ξεφύγω πιά, οὔτε νὰ βρῶ κανέναν ἄλλον τρόπο, γιὰ νὰ τὸν ἀναβάλω. Ἐπειτα οἱ δικοί μου μὲ βιάζουν καὶ αὐτοὶ νὰ πανδρευθῶ· ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ γιός μου ὁ Τηλέμαχος — τὸ νοιώθω πολὺ καλὰ — ὑποφέρει νὰ βλέπη τοὺς μνηστῆρες νὰ καταστρέφουν ἐξαιτίας μου τὴν περιουσία του. Καὶ βέβαια θὰ ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ ἔδινε ἕνα τέλος στὴν ἱστορία αὐτή.

»Ὅμως ἐγὼ πῶς νὰ τὸ ἀποφασίσω; καλύτερα νὰ

πεθάνω, παρά να γίνω γυναίκα άλλου. Γι' αυτό θα κλαίω και στενοχωριέμαι ήμεραν και νύκτα· για τοῦτο ἤθελα να μάθω τίποτε βέβαιο για τὸν ἄνδρα μου».

Ὁ Ὀδυσσεάς εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τῆς γυναίκας του καὶ τῆς εἶπε:

«Μὴν κλαίης πιά, βασίλισσα! Ὁ ἄνδρας σου δὲν ἐχάθηκε· ζῆ καὶ δὲν εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἰθάκη. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ τὸν ἔχης κοντὰ σου. Φέρνει μαζί του πολλὰ δῶρα, ἔρχεται ὅμως μονάχος καὶ μὲ ξένο πλοῖο. Ἐχασε ὅλους τοὺς συντρόφους του καὶ ὁ ἴδιος λίγο ἔλειψε νὰ πνιγῆ, γιατί ἐναυάγησε στὴ μέση τῆς θάλασσας. Ἐγλύτωσε ὅμως στὸ γειτονικὸ νησὶ τῆς Σχερίας, καὶ ἀπεκεῖ θὰ ἔλθῃ αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα μὲ πλοῖο τῶν Φαιάκων. Μπορῶ νὰ σοῦ κάμω ὄρκο για ὅλα αὐτά. Σοῦ ὀρκίζομαι στὸ Δία τὸ μεγάλο καὶ σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ φωτιά, πῶς ὅσα σοῦ εἶπα εἶναι ἀληθινὰ καὶ πῶς γρήγορα θὰ ξαναἰδῆς τὸν ἄνδρα σου, καὶ μὴ στενοχωριέσαι».

—«Μακάρι νὰ ἐγίνετο αὐτὸ ποὺ λέγεις, ξένη μου!» εἶπε ἡ Πηνελόπη συγκινημένη. «Θὰ ἔβλεπες τότε τί δῶρα θὰ σοῦ ἐχάριζα! Ἡ ψυχὴ μου ὅμως μοῦ λέγει, πῶς δὲν θὰ ξαναγυρίσῃ πιά ὁ ἄνδρας μου. Ὡστόσο ὅμως σὲ εὐχαριστῶ για τὰ καλὰ σου λόγια, γιατί πολὺ μὲ ἔχουν εὐχαριστήσῃ».

Ἐπειτα ἐγύρισε στις δοῦλες τῆς, ποὺ ἐστέκοντο παραπέρα, καὶ τοὺς εἶπε:

«Καὶ τώρα, κορίτσια, πλύνετε τὰ πόδια τοῦ ξένου καὶ ὕστερα στρῶστε του μαλακὸ κρεβάτι. Βάλτε του καὶ ζεστὰ σκεπάσματα, νὰ κοιμηθῆ ἀναπαυτικά. Κα

αὔριο θὰ τοῦ δώσω μιὰ καινούργια φορεσιὰ νὰ φορέση».

—«Καλή μου βασίλισσα» εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς· «Ἐγὼ ἔχω συνηθίσει στὴ σκληραγωγία, καὶ δὲν μοῦ ἀρέσουν τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ τὰ ζεστὰ σκεπάσματα. Ἀφήστε με νὰ ξαπλωθῶ ἐδῶ κοντὰ στὸ τζάκι, ὅπως εἶμαι συνηθισμένος. Ὅσο γιὰ τῶν ποδιῶν τὸ πλῦσιμο, καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀνάγκη. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐπιμένεις, ἄς γίνη. Μόνο σὲ παρακαλῶ, βασίλισσά μου, νὰ προστάξης νὰ μοῦ τὰ πλύνη καμμιά γριὰ ὑπηρέτρια, πολυβασανισμένη σὰν καὶ ἐμένα, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ μὲ καταφρονέση».

—«Μετὰ χαρᾶς σου, ξένε μου, νὰ γίνη τὸ θέλημά σου, γιατί μοῦ φαίνεσαι πολὺ γνωστικός ἄνθρωπος. Ἐχὼ μιὰ γερόντισσα, ποὺ ἐμεγάλωσε τὸ δυστυχισμένο τὸν ἄνδρα μου στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ ἄς πλύνη τὰ πόδια σου, ποὺ εἶναι γριὰ σεβάσμια»(8).

§ 64. Ἡ Εὐρύκλεια ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεύα.

Αὐτὰ εἶπε ἡ Πηνελόπη· ἔπειτα ἐγύρισε στὴν Εὐρύκλεια καὶ τῆς λέγει:

«Κάμε μου τὴ χάρη, καλή μου Εὐρύκλεια, καὶ πλύνε τὰ πόδια τοῦ ξένου μας, ποὺ φαίνεται συνομήλικος μὲ τὸν κύριό σου, τὸν Ὀδυσσεύα. Ἴσως καὶ τοῦ ἀνδρός μου τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια νὰ εἶναι τῶρα σὰν καὶ αὐτοῦ. Γιατί οἱ δυστυχίες καὶ τὰ βάσανα γερνοῦν γρήγορα καὶ ἀδυνατίζουν τοὺς ἀνθρώπους».

Ἡ Εὐρύκλεια, μόλις ἄκουσε τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου της,

ἐσυγκινήθηκε. Ἐσκέπασε τὸ πρόσωπό της μὲ τὰ χέρια καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέγῃ: «Ἄλλιμονο σ' ἐμένα τὴν κακομοίρα, πού τὸν ἐβύζαξα καὶ τὸν ἐμεγάλωσα, νὰ μὴν μπορῶ τώρα ἐκεῖ πού βρίσκεται νὰ τὸν βοηθήσω σὲ τίποτε! Οἱ θεοί, φαίνεται, ἐξέχασαν τὶς μεγάλες θυσίες πού τοὺς ἐπρόσφερε. Δὲν τὸν ἄφησαν νὰ γεράσῃ στὸ σπίτι καὶ νὰ ἰδῇ μεγάλο τὸ παιδί του, ὅπως ἐπαρακαλοῦσε. Ἄχ, ποιός ξέρει σὲ ποιοῦ σπίτι τώρα θὰ τὸν βρίζουν καὶ θὰ τὸν περιπαίζουν οἱ κακὲς ὑπηρέτριες, ὅπως ἐδῶ σήμερα τὸν ξένο μας αὐτὸ μερικὲς δικὲς μας προκομμένες! Γι' αὐτὸ δὲν θέλει νὰ τοῦ πλύνουν τὰ πόδια οἱ νέες. Ἐγὼ ὅμως μὲ ὅλα μου τὰ γεράματα θὰ σοῦ τὰ πλύνω, ξένε μου, γιατί σὲ πονεῖ ἡ ψυχὴ μου. Μοιάζεις πολὺ τοῦ δυστυχημένου τοῦ ἀφέντη μου. Πολλοὶ ἤλθαν ὡς τώρα στὸ παλάτι μας, μὰ κανένας δὲν ἔμοιαζε τόσο μὲ τὸν Ὀδυσσεά, ὅσο τοῦ μοιάζεις ἐσύ, καὶ στὸ ἀνάστημα καὶ στὸ πρόσωπο καὶ σὲ ὅλα».

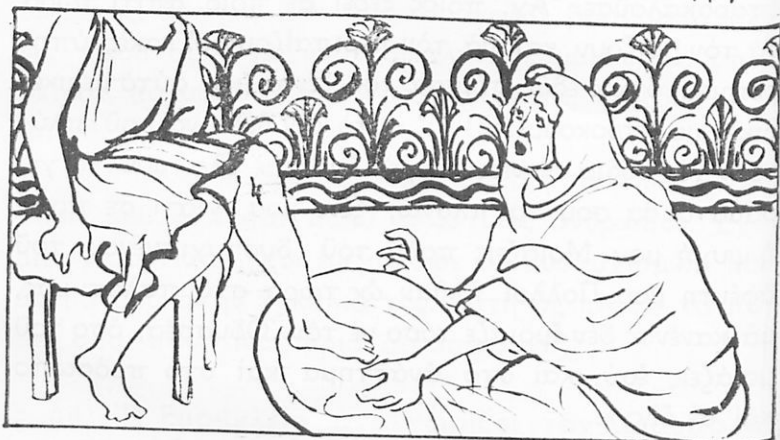
—«Εἶναι ἀλήθεια αὐτό, πού λέγεις, καλὴ μου κυρούλα» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεάς. «Ὅσοι ἔχουν ἰδεῖ καὶ ἐμένα καὶ τὸν Ὀδυσσεά, λέγουν πὼς μοιάζομε πολὺ».

Ἄφοῦ εἶπε αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεάς, ἐτραβήχθηκε παράμερα, μακριὰ ἀπὸ τὴ βασίλισσα, καὶ ἐγύρισε πρὸς τὸ σκοτάδι. Ἐφοβήθηκε μήπως ἡ Εὐρύκλεια παρατηρήσῃ τὸ σημάδι τῆς πληγῆς, πού εἶχε στὸ πόδι καὶ τὸν γνωρίσῃ, καὶ ἀπὸ τὴ χαρὰ της φωνάξῃ καὶ τὸ φανερώσῃ.

Ἡ γριὰ ὑπηρέτρια, ἀφοῦ ἔφερε ὅσα ἐχρειάζοντο, ἄρχισε νὰ πλύνῃ τὰ πόδια τοῦ Ὀδυσσεά.

Μόλις όμως τὰ χέρια της ἔφθασαν στο σημάδι τῆς πληγῆς, ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὸν κύριό της, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴ συγκίνηση ἄφησε τὸ πόδι του καὶ ἔπεσε ἀπότομα· ἡ λεκάνη ἀναποδογυρίσθηκε καὶ ἐχύθηκε ὅλο τὸ νερό.

Ἡ Εὐρύκλεια ἦτο ἔτοιμη νὰ φωνάξη. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως ἀμέσως τῆς ἔβαλε τὸ χέρι στὸ στόμα καὶ τῆς εἶπε σιγανὰ στὸ αὐτί: «Ἄν μὰ γαπᾶς, μανούλα, μὴ βγά-

λης λέξη ἀπὸ τὸ στόμα σου! Ἄλλιῶς εἶμαι χαμένος! Δὲν πρέπει νὰ μάθῃ κανένας ἀκόμη πῶς εἶμαι ἐδῶ, μήτε καὶ ἡ γυναίκα μου ἡ ἴδια».

—«Ἐννοια σου, παιδί μου, μὴ φοβᾶσαι! Θὰ φυλάξω τὸ μυστικό, σὰν τὴν πέτρα. Καλῶς ὤρισε, ὡστόσο! Καλῶς μᾶς ἤλθες! Καὶ ἄμποτε οἱ θεοὶ νὰ τὸ φέρουν ὅλα δεξιά!» εἶπε μὲ τρεμουλιαστὴ φωνὴ ἡ Εὐρύκλεια. Ὑστερα ἐσηκώθηκε, γεμάτη χαρὰ, ἀλλὰ καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια, ἔφερε ἄλλο νερὸ καὶ ἔπλυνε τὰ πόδια τοῦ κυρίου της.

Ὅταν ἐτελείωσε, ὁ Ὀδυσσεύς ἐπῆρε τὸ κάθισμά του καὶ ἦλθε κοντὰ στὴ βασίλισσα.

§ 65. Τί ἀποφασίζει γιὰ τὴν πανδρεία της ἡ Πηνελόπη ;

Ἡ Πηνελόπη οὔτε εἶδε, οὔτε ἄκουσε τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά. Ἐκάθετο στὴ θέση της αὐτὴ τὴν ὥρα, βυθισμένη στοὺς στοχασμούς της.

Ὅταν εἶδε πάλι κοντὰ της τὸν Ὀδυσσεύα, τοῦ εἶπε: « Ζένε, μοῦ φαίνεσαι ἄνθρωπος κοσμογυρισμένος καὶ πιστεύω νὰ ξέρης ἀπὸ ὄνειρα. Ἄκουσε λοιπὸν ἓνα ὄνειρο, ποὺ εἶδα σήμερα τὸ μεσημέρι καὶ ποὺ μὲ ἀνησυχεῖ πολὺ! Εἶδα τάχα πὼς εἶχα στὴν αὐλή μου εἴκοσι χῆνες καὶ ὅλες μαζὶ ἔτρωγαν στὴν ἴδια σκάφη. Ἐξαφνα ἓνας φοβερὸς ἀετὸς ἐπέταξε ἀπὸ ψηλὰ καὶ γιὰ μιὰ στιγμή μὲ τὰ νύχια καὶ μὲ τὴ μύτη του τὶς ἐκαταξέσχισε ὅλες. Ὑστερα ἐκτύπησε τὶς πτεροῦγες του καὶ ἐχάθηκε ἀπὸ μπροστά μου. Τότε ἐγὼ ἄρχισα νὰ φωνάζω καὶ νὰ κλαίω γι' αὐτὸ τὸ κακό.

»Ἐξαφνα ὁμως ξανάρχεται πάλι ὁ ἴδιος ἀετὸς καὶ μοῦ λέγει: « Ἡσύχασε, Πηνελόπη! ὁ,τι εἶδες δὲν εἶναι ὄνειρο, ἀλλὰ σημάδι τῶν θεῶν, ποὺ θὰ γίνῃ πραγματικά. Οἱ χῆνες εἶναι οἱ μνηστῆρες καὶ ὁ ἀετὸς εἶμαι ἐγὼ, ὁ ἄνδρας σου, ὁ Ὀδυσσεύς, ποὺ ἐγύρισα σήμερα στὸ σπίτι. Ὅ,τι ἔπαθαν οἱ χῆνες ἀπὸ τὸν ἀετό, τὸ ἴδιο θὰ πάθουν καὶ οἱ μνηστῆρες ἀπὸ μένα».

»Ἀπὸ τὴν ταραχὴ μου τότε ἐξύπνησα. Ἐσηκώθηκα

ἀπὸ τὸ κρεββάτι καὶ ἐκοίταξα ἀπὸ τὸ παράθυρο κάτω στὴν αὐλή. Εἶδα ὅλες τὶς χῆνες μας νὰ τρώγουν στὴν ἴδια σκάφη, ὅπως καὶ πρωτύτερα».

Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε τότε στὴ γυναῖκα του:

«Βασίλισσα, τὸ ὄνειρό σου εἶναι ὀλοφάνερο. Ἐπειτα σοῦ τὸ ἐξήγησε καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνδρας σου. Οἱ μνηστῆρες πολὺ γρήγορα θὰ ἐξολοθρευθοῦν, καὶ κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς δὲν θὰ ξεφύγῃ τὸ θάνατο».

—«Ἄχ, ξένε μου, ἄς ἦτο ἀληθινὸ αὐτὸ ποὺ λέγεις καὶ τί δὲν θὰ ἔδιναι! Τὰ ὄνειρα ὅμως δὲν βγαίνουν ὅλα ἀληθινά. Τώρα ἔχω καὶ κάτι ἄλλο νὰ σοῦ εἰπῶ. Θέλω νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ συμβουλή.

»Γιὰ νὰ ξεφορτωθῶ τοὺς μνηστῆρες, ἔχω στὸ νοῦ μου νὰ τοὺς βάλω ἓνα ἀγώνισμα, ποὺ ἄρесе ἄλλοτε πολὺ στὸν Ὀδυσσεά. Ἔστηνε στὴ σειρά δώδεκα τσεκούρια χωρὶς τὰ στυλιάρια των. Ἔστέκετο ἔπειτα μακριά, ἐτέντωνε τὸ τόξο, ἐσημάδευε καὶ ἐκατόρθωνε νὰ περνᾷ τὴ σαῖτα μέσα ἀπὸ τὶς δώδεκα τρύπες των. Αὐτὸ τὸ ἀγώνισμα ἀποφάσισα νὰ βάλω αὔριο στοὺς μνηστῆρες καὶ νὰ τοὺς εἰπῶ: «Ὅποιος ἀπὸ σᾶς μπορέσῃ καὶ τεντώσῃ τὸ μεγάλο τόξο τοῦ ἀνδρός μου, καὶ περάσῃ τὴ σαῖτα ἀπὸ τὶς δώδεκα τρύπες τῶν τσεκουριῶν, αὐτὸς θὰ γίνῃ ἄνδρας μου.

»Ἄν πάλι δὲν μπορέσῃ κανεὶς, τότε νὰ φύγετε ὅλοι ἀπὸ τὸ σπίτι μου καὶ νὰ μὲ ὀφῆσετε ἤσυχη νὰ κλαίω τὸν ἄνδρα μου. Γιατί ἐγὼ δὲν λογαριάζω νὰ πάρω ἄνδρα κατώτερο ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεά». Ἔτσι μοῦ φαίνεται πὼς θὰ ἤσυχάσω ἀπ' ὅλους αὐτοὺς μιὰ γιὰ πάντα. Γιατί εἶμαι βέβαιη πὼς κανεὶς των

δὲν θὰ μπορέσῃ μήτε νὰ τεντώσῃ τὸ μεγάλο τόξο τοῦ Ὀδυσσέα μου. Ποιά εἶναι ἡ γνώμη σου γιὰ τὴν ἀπόφασή μου αὐτή; »

«Πολὺ καλὰ τὸ ἐστοχάσθηκες, βασίλισσά μου» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας μὲ χαρὰ γιὰ τὴν ἐξυπνη ιδέα τῆς γυναίκας του. «Χωρὶς ἄλλο αὖριο νὰ τὸ κάμῃς. Πιστεύω ὅμως πῶς ὁ ἄνδρας σου θὰ εἶναι ἐδῶ, πρὶν ἀκόμη ἀρχίσουν νὰ δοκιμάζουν τὸ τόξο του οἱ μνηστῆρες.»

—«Νὰ ἤξερες, ξένε μου, πόσο μὲ εὐχαριστοῦν τὰ λόγια σου! Ὡς τὸ πρῶι μὲ χαρὰ θὰ ἔμενα ἄγρυπνη, γιὰ νὰ σὲ ἀκούω. Πρέπει ὅμως καὶ σὺ νὰ κοιμηθῆς, γιατί φαίνεσαι πολὺ κουρασμένος. Καληνύκτα σου, ξένε μου!».

Αὐτὰ εἶπε ἡ Πηνελόπη καὶ ἀνέβηκε ἀμέσως μὲ τίς δοῦλες στὸν κοιτῶνα τῆς.

§ 66. Καὶ ἄλλος πιστὸς δούλος.

Ὁ Ὀδυσσέας, ἀφοῦ ἐκαληνύκτισε τὴ γυναίκα του, ἐπλάγιασε κοντὰ στὸ τζάκι ἐπάνω σὲ μαλακὴ προβιά, πού τοῦ ἔστρωσε ἡ Εὐρύκλεια.

Ἦτο πολὺ συγκινημένος γιὰ ὅ,τι εἶδε καὶ ἄκουσε πρῶτύτερα.

Γι' αὐτὸ δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὸν πάρῃ ὁ ὕπνος. Ἐπειτα ἀρχισε νὰ συλλογίζεται καὶ αὐτὸς μὲ ποιόν τρόπο θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστῆρες, χωρὶς μήτε αὐτὸς μήτε ὁ γιός του νὰ κακσπάθουν. Ἐστὰ τελευταῖα ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ὥρα ἀποκοιμήθηκε.

Ὅταν τὸ πρῶι ἐξύπνησε καὶ ἐβγῆκε ἀπὸ τὴν τραπε-

ζαρία, ἄκουσε τὸν Τηλέμαχο νὰ προστάξη τίς δοῦλες νὰ συγυρίσουν γρήγορα τὰ δωμάτια καὶ νὰ κάμουν ὅλες τίς ἄλλες δουλειές των.

Κοντὰ στὰ ἄλλα τὸν ἄκουσε νὰ λέγη καὶ αὐτό: « Καμμιά ἀπὸ σᾶς δὲν θέλω νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν ξένο μας· ἀλλιῶς θὰ λογαριασθῆ μαζί μου ».

Ἀμέσως ἐκεῖνες ἄρχισαν τὴ δουλειά. Ἄλλες ἐσάρωναν τὴν τραπεζαρία, τοὺς διαδρόμους καὶ τὰ ἄλλα δωμάτια τοῦ παλατιοῦ. Ἄλλες ἐξεσκόνιζαν καὶ ὕστερα ἐσκέπαζαν τὰ καθίσματα μὲ ὠραῖα ὑφάσματα. Ἄλλες ἐκαθάριζαν τὰ λαγήνια, τὰ ποτήρια καὶ τὰ πιάτα, καὶ ἄλλες ἐπήγαιναν στὴ βρύση καὶ ἐκουβαλοῦσαν νερό. Ἄλλες πάλι κάτω στὸ ὑπόγειο ἄλεθαν στὸ χερόμυλο σιτάρι καὶ ἄλλες ἐζύμωναν μέσα σὲ μεγάλο σκαφίδια.

Ὅλες ἔκαμναν γρήγορα τίς δουλειές των, γιὰ νὰ προφθάσουν, πρὶν ἀρχίσουν νὰ μαζεύωνται στὸ παλάτι οἱ μνηστῆρες.

Σὲ λίγο ἔφθασε καὶ ὁ Εὐμαιοσ μὲ ἓναν καλοθρεμμένο χοῖρο. Ὅταν εἶδε τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἐχαιρέτισε μὲ ἀγάπη καὶ σεβασμό.

Λίγο ὕστερα ἀπὸ τὸν Εὐμαιοσ ἦλθε καὶ ὁ Μελάνθιοσ. Αὐτὸσ ὅμωσ, μόλισ ἐπῆρε τὸ μάτι του τὸν Ὀδυσσεά, ἀντὶ νὰ τὸν καλημερίσῃ, τοῦ λέγει: « Ἀκόμη ἐδῶ εἶσαι, ψωμοζήτη; Δὲν ἔχεισ σκοπὸ νὰ μᾶσ ἀφήσῃσ ἧσυχουσ; Φαίνεται, θέλεις νὰ φάγῃσ ξύλο πρῶτα καὶ ὕστερα νὰ φύγῃσ! Μαγειρεύουσ καὶ ἄλλοῦ. Δὲν πηγαινεις νὰ ζητιανεύσῃσ καὶ παραπέρα; »

Ὁ Ὀδυσσεύς δὲν τοῦ ἔδωσε ἀπάντησι· ἐκίνησε μόνον τὸ κεφάλι καὶ τὸν ἀγριοκοίταξε.

Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα καὶ νά! φθάνει ἀπὸ τῆν ἐξοχή καὶ ὁ γελαδάρης ὁ Φιλοίτιος μὲ ἓνα χρονιάρικο δαμάλι.

Μόλις εἶδε καὶ αὐτὸς τὸν Ὀδυσσεύα μὲ τὰ κουρευλισμένα ροῦχα ἐρώτησε τὸν Εὐμαιο: «Ποιός εἶναι αὐτὸς ὁ ξένος, Εὐμαίε; Λυποῦμαι τὸ κατάντημά του, γιατί δὲν μοιάζει γιὰ ζητιᾶνος. Ἡ θωριά καὶ ἡ κορμοστασιά του εἶναι ἀρχοντική».

Αὐτὰ εἶπε καί, χωρὶς νὰ περιμένη ἀπάντησι ἀπὸ τὸν Εὐμαιο, ἔρχεται κοντὰ στὸν Ὀδυσσεύα, τὸν καλημερίζει καὶ τοῦ λέγει:

«Καλῶς ὤρισες, ξένε! Πολὺ λυποῦμαι, πού σε βλέπω δυστυχημένο. Κάμε ὁμως ὑπομονή, γιατί σ' αὐτὸν τὸν κόσμον δὲν εὐρίσκεται ἄνθρωπος χωρὶς βάσανα.

Ὄταν σέ εἶδα, μοῦ ἤλθε στό νοῦ ὁ καλός μου ἀφέντης, ὁ δυστυχησμένος Ὀδυσσεάς, πού τόσα χρόνια τώρα βασανίζεται στά ξένα, γιατί τοῦ μοιάζεις πολύ. Καί ἐκεῖνος πιστεύω νά γυρίζη ἐδῶ καί ἐκεῖ ἔτσι κουρελιασμένος, ἄν δέν ἐπέθανε. Δέν ξέρεις πόσο καλός ἄνθρωπος ἦτο καί σ' ἐμένα καί στούς ἄλλους ὑπηρέτες. Ἐμένα μέ εἶχε διορίσει πρῶτο γελαδάρη στά βώδια καί στίς ἀγελάδες του. Ἀπό τότε τὰ φυλάγω, σάν τὰ μάτια μου, καί ἐκεῖνα πληθαίνουν χρόνο μέ τὸ χρόνο. Τί ὠφελεῖ ὅμως! Εἶμαι ἀναγκασμένος νά φέρνω κάθε ἡμέρα τὸ καλύτερο, γιὰ νά τὸ τρώγουν οἱ ἀδιάντροποι μνηστῆρες. Ἐχω ὅμως ἐλπίδα στούς θεούς, πῶς ὁ κύριός μου θά ξαναγυρίση μιὰν ἡμέρα καί θά διώξη ἀπὸ τὸ παλάτι του ὅλους αὐτούς».

Ὁ Ὀδυσσεάς εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ δούλου του καί τοῦ εἶπε:

«Μοῦ φαίνεσαι καλός καί γνωστικός ἄνθρωπος, παλληκάρι μου, καί γι' αὐτὸ δέν δυσκολεύομαι νά σοῦ εἶπω πῶς ὁ Ὀδυσσεάς, ὁ κύριός σου, θά γυρίση στήν πατρίδα του δίχως ἄλλο. Τότε θ' ἰδῆς πῶς θά τοὺς συγυρίση αὐτούς τοὺς καλοὺς σου μνηστῆρες».

—«Μακάρι νά ἐγίνετο ὁ λόγος σου, ξένε μου, καί τότε θά ἔβλεπες πόσο ἀξίζουν αὐτὰ τὰ χέρια μου!» ἀποκρίθηκε ὁ Φιλοίτιος.

§ 67. Ὁ Τηλέμαχος φοβερίζει.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεάς ἐμιλοῦσε μέ τὸ Φιλοίτιο, ἄρχισαν νά συνάζωνται οἱ μνηστῆρες στό παλάτι.

Σὲ λίγο ἐγέμισε ὅλη ἡ μεγάλη τραπεζαρία καί

ἄρχισαν νὰ ἐτοιμάζωνται τὰ τραπέζια. Ὄταν ἐψήθη-
καν τὰ κρέατα, οἱ τρεῖς βοσκοὶ μαζί μὲ τὶς ὑπη-
ρέτριες ἐμοίρασαν τὰ φαγητὰ καὶ τὰ ψωμιὰ καὶ
ἄρχισε τὸ φαγοπότι.

Στὸ ἴδιο δωμάτιο ἔτρωγε καὶ ὁ Τηλέμαχος. Τότε
ἔρχεται καὶ ὁ πατέρας του καὶ κάθεται στὸ κατώφλι
τῆς τραπεζαρίας.

Μόλις τὸν εἶδε ὁ Τηλέμαχος, τοῦ ἐπρόσφερε κρέας καὶ
ψωμί καὶ τοῦ ἐφώνησε :

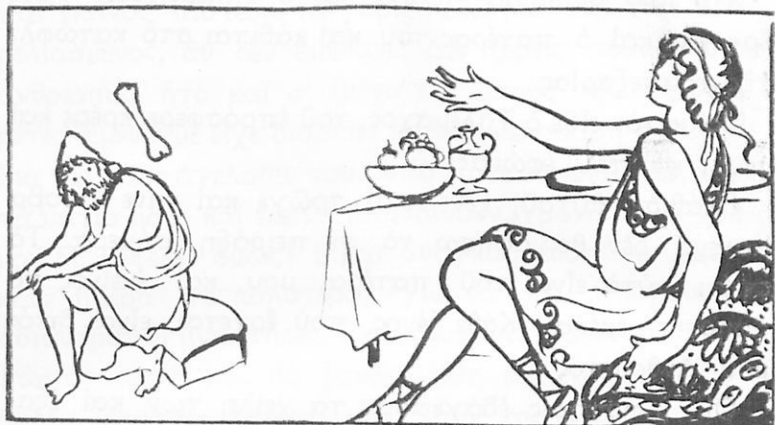
« Κάθισε αὐτοῦ, ξένε, καὶ τρῶγε καὶ πῖνε ἄφοβα
Κανένα δὲν θὰ ἀφήσω νὰ σὲ πειράξῃ σήμερα. Τὸ
σπίτι αὐτὸ εἶναι τοῦ πατέρα μου, καὶ ἐκεῖνος τὸ
ἄφησε σ' ἐμένα. Κάθε ξένος, ποὺ ἔρχεται, εἶναι δικός
μου ἄνθρωπος ».

Οἱ μνηστῆρες ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη των καὶ ἐξα-
φνίσθηκαν, ὅταν ἄκουσαν τὸν Τηλέμαχο νὰ μιλή μὲ
τέτοιο θάρρος.

Τότε ὁ Κτήσιππος, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀδιάν-
τροπους μνηστῆρες, γιὰ νὰ προσβάλλῃ τὸν Τηλέ-
μαχο, λέγει περιπαικτικά: « Βλέπω πῶς ὁ ξένος τοῦ
Τηλέμαχου, δὲν ἐπῆρε μερίδιο ὅσο τοῦ ἔπρεπε· γι' αὐτὸ
θὰ τοῦ προσφέρω ἐγὼ ἓνα κομμάτι ». Καὶ λέγοντας
αὐτά, ἀρπάζει ἓνα χονδρὸ κόκκαλο ἀπὸ βωδινὸ πόδι
καὶ τὸ πετᾷ μὲ δύναμη στὸν Ὀδυσσεά. Ἐκεῖνος
ὁμως ἐπρόφθασε καὶ ἐτραβήχθηκε, καὶ ἔτσι τὸ κόκκαλο
ἐκτύπησε στὸν τοῖχο.

Ὁ Τηλέμαχος ὅταν εἶδε αὐτό, ἐθύμωσε καὶ εἶπε μὲ
δυνατὴ καὶ ἀγριεμένη φωνή: « Εἶσαι πολὺ τυχερός,
Κτήσιππε, γιατί δὲν ἐκτύπησες τὸ δυστυχισμένο τὸν

ξένο μου. Ἄλλιῶς θὰ ἐτρυποῦσα πέρα πέρα τὸ στῆθος σου μὲ τὸ κοντάρι μου καὶ ὁ πατέρας σου, ἀντὶ νὰ φροντίζη γιὰ τὸ γάμο. θὰ ἐφρόντιζε σήμερα γιὰ τὴν κηδεῖα σου».

§ 68. Ἡ Πηνελόπη προτείνει στους μνηστήρες
δύσκολο ἀγώνισμα.

Ἐκείνη τῆ στιγμῆ ἐπρόβαλε στὴ θύρα τῆς τραπεζαρίας ἢ βασίλισσα Πηνελόπη, ὅμοια μὲ θεὸ στὸ πρόσωπο, στὴν κορμοστασιὰ καὶ στὴ χάρη.

Τὴν ἐσυνόδευαν δυὸ ὑπηρέτριες. Ἡ μιὰ ἐκρατοῦσε στὰ χέρια τῆς μεγάλο τόξο καὶ ἡ ἄλλη μιὰ θήκη γεμάτη σαῖτες.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπαραμέρισε πρόθυμα, μὰ καὶ μὲ καρδιοκτύπι ἀπὸ τὸ κατώφλι, γιὰ νὰ περάσῃ ἡ γυναῖκα του.

Ἐκείνη, μόλις ἐπάτησε στὸ κατώφλι, ἀμέσως κατέβασε τὸν πέπλο τῆς, ἐπροχώρησε λίγο παραμέσα καὶ

ὕστερα ἐστάθηκε. Ἐσήκωσε τὸ κεφάλι καὶ ἐκοίταξε περήφανα ὅλους τοὺς μνηστῆρες.

Στὴ στιγμή ἐκείνη ἐσταμάτησαν τὶς ὁμιλίες καὶ τὸ φαγὶ καὶ ξαφνισμένοι ὅλοι τὴν ἐκοίταξαν στὰ μάτια.

Τότε ἡ Πηνελόπη λέγει μὲ δυνατὴ φωνή:

« Ἀκοῦστε τί θὰ σᾶς εἰπῶ, μνηστῆρες! Ἔχετε τόσα χρόνια τώρα, ὅπου μαζεύεσθε ἐδῶ στὸ σπίτι μου καὶ τρώγετε καὶ πίνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ πανδρευθῶ ἕναν ἀπὸ σᾶς. Ζέρετε καλά ὅλοι σας πῶς αὐτό, ποὺ κάμνετε, μὲ στενοχωρεῖ πολὺ. Καταστρέφετε τὴν περιουσία τοῦ γιοῦ μου, καὶ ἐκεῖνος ἐξαιτίας μου ὑποφέρει πολὺ.

» Γιὰ νὰ λείψουν ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ ὁ καθένας, ἀποφάσισα πιά καὶ ἐγὼ νὰ πανδρευθῶ ἕναν ἀπὸ σᾶς, τὸν πιὸ ἄξιο. Θέλω ὅμως ὁ νέος ἄνδρας μου νὰ μὴν εἶναι κατώτερος ἀπὸ τὸν πρῶτο, τὸν ξακουσμένον Ὀδυσσεά. Ἐκεῖνος πολὺ εὐκόλα ἐτέντωνε αὐτό

τὸ τόξο καὶ ἐπερνοῦσε τὴ σαίτα ἀπὸ τὶς τρυῖπες δώδεκα τσεκουριῶν.

»Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ σᾶς θέλει νὰ μὲ πανδρευθῆ, ἄς προσπαθῆσῃ νὰ τεντώσῃ αὐτὸ τὸ τόξο καὶ νὰ περάσῃ τὴ σαίτα ἀπὸ τὶς τρυῖπες τῶν δώδεκα τσεκουριῶν. πού θὰ στήσω. Ἄν τὸ κατορθώσῃ, σᾶς δίνω τὸ λόγο μου, πῶς θὰ γίνω γυναίκα του. Ἄν ὅμως κανεὶς δὲν μπορέσῃ νὰ τὸ κάμῃ, θὰ εἰπῆ πῶς δὲν ἀξιζετε νὰ πανδρευθῆτε τὴ γυναίκα τοῦ Ὀδυσσεά· καὶ τότε νὰ φύγετε ἀπεδῶ καὶ νὰ ἀφήσετε ἤσυχο τὸ σπίτι μου.

»Ἐμπρὸς λοιπὸν! Πάρετε αὐτὸ τὸ τόξο καὶ τὶς σαίτες, στήσετε τὰ τσεκούρια καὶ δοκιμάσετε».

Αὐτὰ εἶπε ἡ βασίλισσα· καὶ οἱ μνηστῆρες ἐδέχθησαν μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση τὸ ἀγώνισμα, πού τοὺς ἔβαλε. Σὲ λίγο εἶχαν στήσει στὴ σειρά τὰ δώδεκα τσεκούρια καὶ ἄρχισαν νὰ δοκιμάζουν.

Ἐπαιρναν, ἕνας ἕνας, τὸ μεγάλο τόξο στὰ χέρια καὶ ἐπροσπαθοῦσαν μὲ ὅλη τὴ δύναμή των νὰ τεντώσουν τὴ χορδή του. Τοῦ κάκου ὅμως! Τὰ χέρια των, ἀδύναμ' ἀπὸ τὸ καθημερινὸ μεθύσι καὶ τὴν ἀδιάκοπη διασκέδαση, ἐκουράζοντο εὐκολά. Ὑστερα ἀπὸ λίγες δοκιμὲς ἕνας ἕνας ἄφηνε τὸ τόξο καὶ ἀποτραβιέτο στὴ θέση του ντροπιασμένος.

Ὁ Ὀδυσσεάς ἔβλεπε ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὸ κατώφλι, πού ἐκάθετο, ἐκινουῦσε τὸ κεφάλι καὶ μὲ πικρὸ χαμόγελο ἔλεγε μέσα του: «Τοῦ κάκου προσπαθεῖτε! Τὰ χέρια σας δὲν εἶναι γιὰ τέτοιους ἀνδρικούς ἀγῶνες,

παρὰ μονάχα γιὰ νὰ πετοῦν κόκκαλα στοὺς ζητιάνους. Ἄθλιοι, θὰ ἰδῆτε σὲ λίγο τί σᾶς περιμένει!»

Δυὸ ἀκόμη εἶχαν μείνει ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, ποὺ δὲν εἶχαν δοκιμάσει, ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ πιὸ χεροδύναμοι ἀπὸ ὄλους.

Ὅταν ἐτελείωσαν οἱ ἄλλοι, ἐσηκώθηκαν καὶ αὐτοὶ νὰ δοκιμάσουν. Τῆ στιγμῆ ἐκείνη ἐβγῆκαν ἀπὸ τὴν τραπεζαρία ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαιος, γιὰ νὰ φέρουν καὶ ἄλλο κρασί.

§ 69. Ὁ Ὀδυσσεὺς φανερώνεται στὸ Φιλοίτιο.

Ὅταν ὁ Ὀδυσσεὺς εἶδε τοὺς δυὸ βοσκούς νὰ βγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὴν τραπεζαρία, τοὺς ἀκολούθησε. Ἦλθε κοντά των καὶ τοὺς ἐρώτησε σιγά: « Πέτε μου, ἀδελφια, τί θὰ ἐκάμνατε, ἂν αὐτὴ τῆ στιγμῆ ἦρχετο ὁ κύριός σας ὁ Ὀδυσσεὺς; Ἐκεῖνον ἢ τοὺς μνηστῆρες θὰ ἐβοηθούσατε; »

— « Ἄχ! ἄς ἦρχετο ὁ κύριός μας καὶ τότε θὰ ἐβλεπες τί θὰ ἠμπόροῦσα νὰ κάμω ἐγὼ γι' αὐτόν » ἀποκρίθηκε ὁ Φιλοίτιος μὲ ἀπόφαση καὶ μὲ θάρρος.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐγύρισε καὶ εἶπε γρήγορα στὸν Εὐμαιο: « Πέ, Εὐμαιε, στὸ σ. ντροφὸ σου, ἂν ἦλθε ὁ ἀφέντης σας ἢ ὄχι! »

Ὁ Εὐμαιος δὲν ἤθελε περισσότερο. Ἐσκυψε ἀμέσως καὶ κάτι εἶπε σιγά στὸ αὐτὶ τοῦ Φιλοίτιου:

« Ἄ! » εἶπε καὶ ἀνατινάχθηκε ὁ Φιλοίτιος, ξαφνισμένος καὶ κοιτάζοντας τὸν Ὀδυσσεὺ στὰ μάτια. « Πρέπει νὰ πιστεύσω αὐτό, ποὺ ἄκουσαν τα αὐτιά μου; »

« Νὰ τὸ πιστεύσης, Φιλοίτιε » ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδ-συ

σέας. «Κοίταξέ με καλά! δὲν με γνωρίζεις; Μὰ καὶ πῶς νὰ με γνωρίσης; τόσα χρόνια εἶμαι μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους μου καὶ ἔχω ἀλλάξει.

«Ἐπειτα φορῶ καὶ αὐτὰ τὰ κουρέλια. Κοίταξε ὅπως τὸ σημάδι αὐτό, ποῦ μοῦ ἔκαμε ὁ ἀγριόχοιρος ἄλλοτε στὸ κυνήγι, καὶ θὰ με πιστεύσης». Καὶ ρίχνοντας μιὰ ματιὰ γύρω του, ἀνασήκωσε λίγο τὸ ροῦχο καὶ ἔδειξε τὸ σημάδι τῆς πληγῆς του.

«Ἄ! ἐσύ εἶσαι, καλέ μου ἀφέντη! ἐσύ εἶσαι ὁ κύριός μου, Naί, τώρα σὲ γνωρίζω. Ἄπὸ τὴν πρώτη στιγμή, ποῦ σὲ εἶδα, δὲν ἐγελάσθηκα· δὲν μοῦ ἐφάνηκες γιὰ ζητιᾶνος» ἔλεγε ὁ Φιλοίτιος, δακρυσμένος καὶ ἔτοιμος νὰ χυθῆ ἐπάνω στὸν Ὀδυσσεά καὶ νὰ τὸν φιλήσῃ.

Ἐκεῖνος ὅμως τὸν ἐμπόδισε καὶ τοῦ εἶπε σιγά: «Φθάνουν τὰ δάκρυα, Φιλοίτιε· τώρα ἔχομε ἄλλα νὰ κάμωμε. πιὸ σπουδαῖα. Βλέπω πῶς μονάχα ἐσεῖς οἱ δυὸ ἀπὸ ὅλους τοὺς δούλους μοῦ ἐμείνατε πιστοί.» Ἄν με βοηθήσῃ ὁ Θεὸς καὶ τιμωρήσω τοὺς μνηστῆρες, θὰ ἰδῆτε πόσο εὐτυχισμένους θὰ κάμω καὶ τοὺς δυὸ σας. Ἀκούσατε ὅμως τώρα τί πρέπει νὰ γίνῃ! Θὰ μποῦμε πρῶτα στὴν τραπεζαρία, ἐγὼ μπροστὰ καὶ σεῖς ὕστερα ἀπὸ λίγο. Ἄφοῦ μποῦμε καὶ καθίσωμε, ἐγὼ θὰ ζητήσω τὸ τόξο ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, νὰ δοκιμάσω τάχα τὴ δύναμή μου. Οἱ μνηστῆρες φυσικὰ θὰ θυμώσουν καὶ θὰ ἀρχίσουν ἴσως νὰ με ὑβρίζουν· μπορεῖ ἀκόμη νὰ θελήσουν καὶ νὰ με κτυπήσουν. Ἐσύ τότε, Εὐμαίε, ἐπάνω στὴν ταραχή, πάρε με τρόπο τὸ τόξο καὶ φέρε το σ' ἐμένα. Ὑστερα τρέξε στὴν Εὐρύκλεια καὶ εἶπέ της ἀπὸ μέρος μου, νὰ παραγγεῖλῃ στίς

δοῦλες νὰ κλείσουν καλά ὅλες τὶς θύρες τοῦ παλατιοῦ. Ἐπειτα νὰ κλειστοῦν καὶ αὐτὲς ὅλες σ' ἓνα δωμάτιο καὶ νὰ μὴ βγοῦν ἔξω, ὅ,τι καὶ ἂν ἀκούσουν. Ἐσύ, Φιλοίτιε νὰ κλείσης καὶ τὴν ἐξώθυρα μὲ τὴν κλειδαριά «καὶ μὲ τὸ σύρτι».

Αὐτὰ τοὺς εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ἀμέσως ἐπῆγε καὶ ἐκάθισε στὴ θέση του. Σὲ λίγο ἐμπῆκαν στὴν τραπεζαρία καὶ οἱ βοσκοὶ του.

§ 70. Ὁ Ὀδυσσεύς καορθώνει ὅ,τι δὲν κατορθώνουν οἰμνηστῆρες.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐδοκμαζαν τὸ τόξο ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος.

Ὅλοι ἐπίστευαν πῶς νὰς ἀπὸ τοὺς δύο θὰ ἐκατόρθωνε νὰ τὸ τεντώσῃ. Μιροῦτε καὶ αὐτοὶ ἠμπόρεσαν, ἂν καὶ ἔβαλαν ὅλα τῶν δυνατά.

Ἐπαράτησαν τότε τὸτόξο καὶ ἐκάθισαν στὴ θέση τῶν· καὶ ὁ Εὐρύμαχος καταστενοχωρημένος ἐφώνησε: «Ντροπὴ μας, νὰ εἴμαστε τόσο κατώτεροι στὴ δύναμη ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεύ! Τί θὰ εἶπῃ γιὰ μᾶς ὁ κόσμος;»

Ὁ Ἀντίνοος ὅμως, ἰσχυρῶς νὰ ντραπῆ διόλου, ἐπρόσταξε νὰ τοῦ γεμίσῃ τὸ ποτήρι μὲ κρασί, τὸ ἄδειασε καὶ ὕστερα εἶπε γώντας: «Ἄν δὲν ἠμπορέσαμε σήμερον, θὰ μπορέσωμε ἔτιον· τί μ' αὐτό; Ἐχομε καιρό».

Ἡ Πηνελόπη ὀλιψύχῃ τὴν ὥρα ἐστέκετο ὀρθία στὴ μέση τῆς τραπεζαρίας καὶ ἐκοίταζε μὲ καρδιοκτύπι τὸ ἀγῶνα. Ὅταν εἰδεῖς ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες δὲν εἶχε μπορέσει νὰ ἐντώσῃ τὸ τόξο, ἐτοιμάσθηκε νὰ μιλήσῃ καὶ νὰ ἴσ εἶπῃ νὰ φύγουν.

Ἐκείνη τῇ στιγμή ἀκούει ἔξαφνα τὸ ζητιᾶνο νὰ φωνάζη: « Δῶστε καὶ σ' ἐμένα, μνηστῆρες, τὸ τόξο, νὰ δοκιμάσω καὶ ἐγὼ τὴ δύναμή μου καὶ νὰ ἰδῶ, ἂν μοῦ ἔμεινε ἀκόμη τίποτε ἀπ' αὐτήν, ἢ μοῦ ἔφυγε ὅλη ἀπὸ τὰ πολλὰ βάσανά μου! »

Οἱ μνηστῆρες, ὅταν ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτά, ἐθύμωσαν καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ βρίζουν τὸν Ὀδυσσεά :

« Ἐτρελάθηκες, παλιοζητιᾶνε! » τοῦ ἐφώνησε ὁ Ἄντινος. « Ἐσύ, ἓνας γέρος, νὰ παραβγῆς μ' ἐμᾶς τὰ παλληκάρια : Μήπως ἐμέθυσες καὶ ἔχασες τὰ λογικά σου καὶ θέλεις νὰ μᾶς κάμης τὸν παλληκαρᾶ; Κάθισε αὐτοῦ στή θέση σου, κοίταξε νὰ χορτάσης καὶ σώπαινε, νὰ μὴ σέ βρῆ κανένα κακὸ μεγάλο ἀπὸ τὴν αὐθάδειά σου ».

Τότε ἡ Πηνελόπη λέγει μὲ αὐστηρῆ φωνή :

« Ντροπὴ σου, Ἄντινοε, νὰ μιλῆς ἔτσι καὶ νὰ φοβερίζης τοὺς ξένους τοῦ σπιτιοῦ μου! Ἐφοβήθηκες τάχα, μήπως ὁ ζητιᾶνος αὐτὸς τετώσῃ τὸ τόξο καὶ κερδίσῃ τὸ ἀγώνισμα, καὶ ὕστερα ζητήσῃ νὰ μὲ πανδρευθῆ; Βέβαια οὔτε αὐτὸς οὔτε κανένας σας ἐσυλλογίσθηκε παρόμοιο πρᾶγμα ».

— « Δὲν εἴμαστε τόσο δὰ ἄμυαλοι, βασίλισσα, νὰ βάλωμε στὸ νοῦ μας τέτοιο πρᾶγμα » ἀποκρίθηκε ὁ Εὐρύμαχος. « Τί θὰ εἶπῃ ὁμως ὁ κόσμος, ὅταν μάθῃ πὼς ἐμεῖς, τὰ ἀρχοντόπουλα, παραβγαίνομε μὲ τοὺς ζητιάνους; »

— « Αὐτὸ τὸ τόξο εἶναι τοῦ πατέρα μου, δηλαδὴ δικό μου » ἐφώνησε τότε ὁ Τηλέμαχος. « καὶ μπορῶ νὰ τὸ κάμω ὅ,τι θέλω. Κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἐδῶ ὄλους

δεν μπορεί νὰ μὲ ἐμποδίστῃ, ἂν θέλω νὰ τὸ δώσω στὸν ξένο. Ἐσὺ ὅμως, μητέρα, πήγαινε, σὲ παρακαλῶ, στὸ δωμάτιό σου καὶ κοίταξί τις δουλειές σου, τὴ ρόκα καὶ τὸν ἀργαλιό σου. Ὅσο γιὰ τὸ τόξο, θὰ φροντίσω ἐγὼ, ποὺ εἶμαι ὁ οἰκοκύριος».

Ἡ Πηνελόπη ἐξαφνίσθηκε ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ γιου ἑαυτῆς· καὶ εὐχαριστημένη γιὰ τὸ θάρρος του, ἐχαιρέτισε καὶ ἀνέβηκε στὸ ἀνώγει.

Τῆ στιγμῇ ἐκείνῃ ὁ Εὐμαιοὺς ἐπῆρε μὲ τρόπο τὸ τόξο καὶ τὴ θήκη μὲ τις σαΐτες, καὶ ἐδοκίμασε νὰ τὰ φέρῃ στὸν Ὀδυσσεά. Οἱ μνηστῆρες ὅμως τὸν εἶδαν καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν ὅλοι μαζί καὶ νὰ τὸν φοβερίζουν:

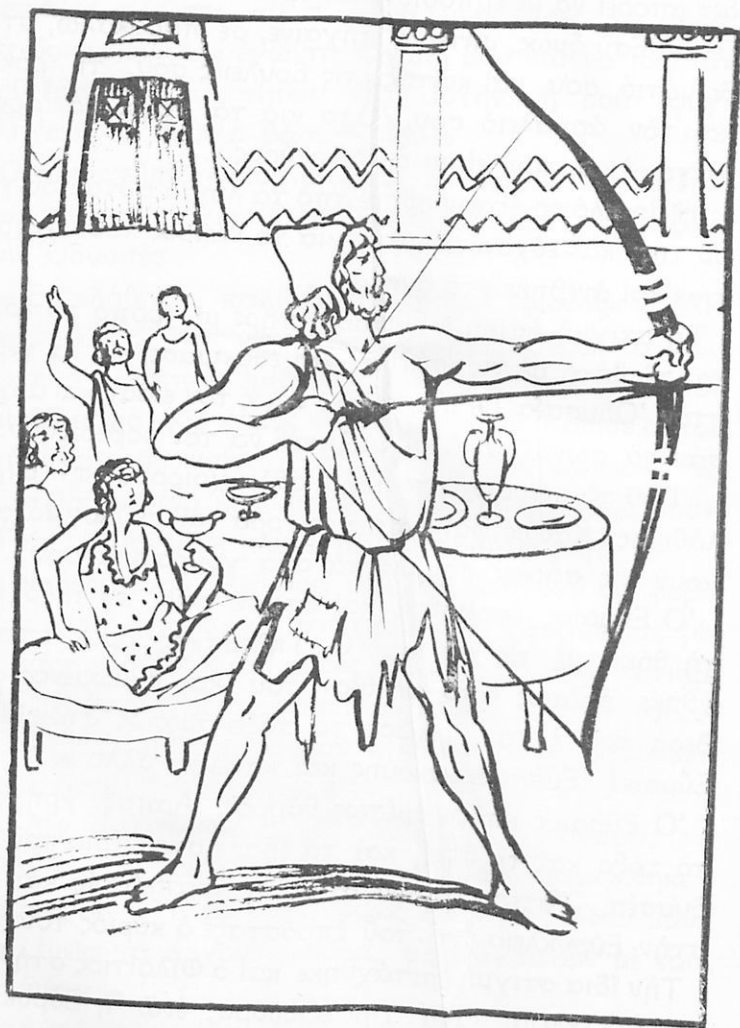
«Ποῦ τὸ πηγαίνεις τὸ τόξο, ἄθλιε χοιροβοσκέ! Ἐγρελάθηκες; Καθὼς φαίνεται, γρήγορα οἱ σκύλοι θὰ φάγουν τις σάρκες σου κοντὰ στὰ γουρούνια σου».

Ὁ Εὐμαιοὺς ἐφοβήθη καὶ ἄφησε πάλι τὸ τόξο καὶ τὴ θήκη μὲ τις σαΐτες. Ὁ Τηλέμαχος ὅμως ἐπετάχθηκε ἀμέσως ἀπὸ τὴ θέση του καὶ θυμωμένος φοβερὰ τοῦ λέγει: «Δῶσε τὸ τόξο ἀμέσως στὸν ξένο, Εὐμαίε! Ἐμένα θὰ ἀκούης καὶ κανέναν ἄλλο».

Ὁ Εὐμαιοὺς ἐπῆρε ἀμέσως θάρρος. Ἀρπαξε γρήγορα τὸ τόξο καὶ τὴ θήκη καὶ τὰ ἔβαλε στὰ χέρια τοῦ Ὀδυσσεά. Ὑστερὰ ἐβγήκε ἀπὸ τὴν τραπεζαρία καὶ εἶπε στὴν Εὐρύκλεια ὅ,τι τοῦ ἐπρόσταξε ὁ κύριός του.

Τὴν ἴδια στιγμῇ ἐπετάχθηκε καὶ ὁ Φιλοίτιος στὴν αὐλή καὶ ἐκλείσει καλὰ τὴν ἐξώθυρα, ἐνῶ ἡ Εὐρύκλεια ἐμάζευσε καὶ ἐκλείσει ὅλες τις δοῦλες σ' ἓνα δωμάτιο τοῦ παλατιοῦ.

Ὁ Ὀδυσσεάς, μόλις ἐπῆρε στὰ χέρια τὸ τόξο,

πρῶτα τὸ ἐκοίταξε παντοῦ μὲ πολλή προσοχή. Ὑστερα, ὅταν εἶδε πῶς ἦτο σὲ καλὴ κατάστασι, ἐδοκίμασε νὰ τεντώσῃ τὴ χορδὴ μὲ τὸ δεξιὸν χεῖρ.

Τὸ ἐκατόρθωσε χωρὶς πολλὴ δυσκολία. Ἐπειτο ἀρπάζει μιὰ σαίτα, τὴ βάζει στὴ χορδὴ, σημοδεύει μιὰ στιγμὴ τὶς τρυῖπες τῶν τσεκουριῶν καὶ τὴ ρίχνει.

*Ἡ σαίτα ἐπέρασε ὅλες τὶς τρυῖπες καὶ ἐκαρφώθηκε στὸν ἀντικρινὸ τοῖχο.

*Ὀδύσσεια. Ἀναγνωστικὸ Γ'. Δημοτ. Ἔκδ 8.—Δ. Ἀνδρεάδη 12

Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐσήκωσε ὑπερήφανα τὸ κεφάλι καὶ ἐφώνησε : « Βλέπεις, Τηλέμαχε, πῶς ὁ ξένος σου δὲν σέ ἐντρόπιασε. Καὶ τὴ χορδὴ εὐκολὰ ἐτέντωσε καὶ τὸ σημάδι ἐπέτυχε. Φαίνεται πῶς βαστοῦν ἀκόμη τὰ χέρια του καὶ δὲν ταιριάζει νὰ τὸν περιπαίζουσι καὶ νὰ τὸν καταφρονοῦν αὐτὰ ἐδῶ τὰ παλληκάρια. Καιρὸς ὁμως εἶναι νὰ τελειώσωμε, ὅσο εἶναι ἀκόμη ἡμέρα ».

Αὐτὰ εἶπε καὶ ἔγενετο τοῦ γιοῦ του.

Στὴ στιγμὴ ἐκεῖνος ἐζώσθηκε τὸ σπαθί, ἐπῆρε στὸ χέρι τὸ κοντάρι καὶ ἐστάθη κοντὰ στὸν πατέρα του. Ἀπὸ πίσω των ἦλθαν καὶ οἱ δυὸ πιστοὶ των δοῦλοι, ὁ Εὐμαιοὺς καὶ ὁ Φιλοίτιος.

§ 71. Ὁ Ὀδυσσεύς φανερώνεται στοὺς μνηστῆρες.

Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἔβγαλε γρήγορα τὰ κουρελιασμένα του ροῦχα, ἄδειασε μπροστά του ἀπὸ τὴ θήκη τις σαῖτες καὶ, κοιτάζοντας μὲ τρομερὴ ματιὰ τοὺς μνηστῆρες, ἐφώνησε : « Τὸ ἀγώνισμα, ποὺ ἔβαλε ἡ βασίλισσα τὸ ἔχω κερδίσει. Μοῦ μένει ὁμως καὶ ἄλλο ἓνα ἀκόμη νὰ ἀποτελειώσω· καὶ σ' αὐτὸ μακάρι νὰ μὲ βοηθήσουν οἱ θεοί, ὅπως καὶ στὸ πρῶτο ».

Ἀμέσως ὕστερα ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια σημαδεύει τὸν Ἀντίνοο, πετᾷ τὴ σαῖτα καὶ τὸν πετυχαίνει στὴ μέση· στὸ λαιμὸ τὴ στιγμὴ, ποὺ ἐκεῖνος ἦτο ἕτοιμος νὰ ἀδειάσῃ καὶ ἄλλο ποτήρι.

Τὸ ποτήρι ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια του, ἐνῶ τὸ αἷμα ἄρχισε νὰ τρέχη μὲ ὀρμὴ· ἐκεῖνος ἐξαπλώθηκε χάμω νεκρὸς καὶ ἀναποδογύρισε μὲ τὸ πῆσιμό του τὸ τραπέζι.

Όταν είδαν οί μνηστῆρες αὐτό, ἐπετάχθηκαν ἐπά-
νω παραγμένοι, καί μὲ ἄγριες φωνές ἄρχισαν νὰ ὑβρίζουν
τὸν Ὀδυσσεά καί νὰ τὸν φοβερίζουν:

«Τί ἔκαμες αὐτοῦ, ἄθλιε; Γιατί δὲν ἐπρόσεξες; Ἐσκώ-
τωσες τὸν καλύτερο νέο τῆς Ἰθάκης! Ποῦ εἶχες τὸ
νοῦ σου; τώρα θὰ ἰδῆς τί ἔχεις νὰ πάθης. Τὰ ὄρνια θὰ
φάγουν τὰ κρέατά σου».

Αὐτὰ ἔλεγαν οἱ ἀνόητοι, γιατί ἐνόμιζαν πῶς ὁ Ὀ-
δυσσεάς ἐσκότωσε τὸν Ἀντίνοο ἀπὸ ἀπροσεξία.

Ὁ Ὀδυσσεάς ὅμως τοὺς ἐξανακοίταξε ἀγριεμένα
καί τοὺς εἶπε:

«Παλιόσκυλα! Ἐνομίζατε πῶς δὲν θὰ ἐγύριζα ποτὲ
ἀπὸ τὴν Τροία καί ἐκαταστρέφατε τὴν περιουσία μου,
καί ἐζητούσατε νὰ πάρετε τὴ γυναῖκα μου, χωρὶς τὸ
θέλημά της, ἐνῶ ἐγὼ ἤμουν ζωντανὸς ἀκόμη! Ἐδοκιμά-
σατε νὰ σκοτώσετε τὸ γιό μου, καί δὲν εἶχατε οὔτε
φόβο ἀπὸ τοὺς θεοὺς οὔτε ντροπὴ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώ-
».

πους! Ἦλθε ὁμως ἡ τελευταία σας ὥρα· κανέναν ἀπὸ σᾶς δὲν θὰ ἀφήσω ζωντανό».

§ 72. Οἱ μνηστῆρες ἐξολοθρεύονται.

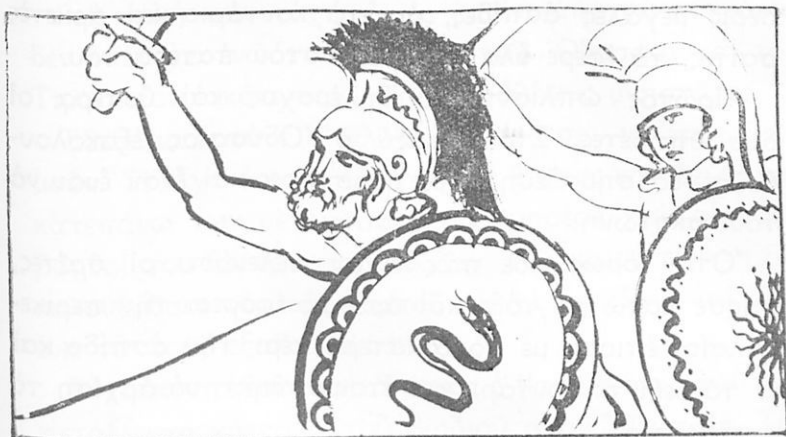
Φόβος καὶ τρόμος ἔπιασε τοὺς μνηστῆρες, ὅταν ἄκουσαν αὐτὰ τὰ λόγια. Εὐθύς ἄρχισε ὁ καθένας τῶν νὰ συλλογίζεται πῶς θὰ ἤμποροῦσε νὰ γλυτώσῃ, καὶ ἔπαυσαν νὰ μιλοῦν καὶ νὰ φωνάζουν.

Μονάχα ὁ Εὐρύμαχος ἔδειξε κάποιο θάρρος. Ἐμίλησε στὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ τοὺς συγχωρέσῃ· καὶ ὑποσχέθηκε πῶς αὐτὸς καὶ οἱ σύντροφοὶ του θὰ τὸν ἀποζημιώσουν γιὰ ὅ,τι κακὸ τοῦ εἶχαν κάμει ὡς τότε:

«Τὰ κακουργήματα, ποὺ ἔγιναν ἐδῶ μέσα στὸ παλάτι μου, ζητοῦν ἐκδίκηση καὶ τιμωρία» ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσεάς. «Μὴν περιμένετε συγχώρεση· διαλέξετε ἓνα ἀπὸ τὰ δύο: ἢ νὰ πολεμήσετε σὰν ἄνδρες, ἢ νὰ φύγετε, ἂν μπορέσετε».

Ὅταν ὁ Εὐρύμαχος ἄκουσε τὴ σκληρὴ αὐτὴ ἀπόκριση τοῦ Ὀδυσσεά, ἐφώνησε στοὺς ἄλλους μνηστῆρες: «Σύντροφοι μὴ φοβηθῆτε! Ἄν καὶ εὐρεθήκαμε μονάχα μὲ τὰ σπαθιά μας, μποροῦμε νὰ γλυτώσωμε· φθάνει νὰ μὴ δειλιάσωμε. Εἶμαστε πολλοὶ καὶ οἱ ἐχθροὶ μας δύο μονάχα. Ἄς τραβήξωμε τὰ σπαθιά καὶ ἄς χυθοῦμε ὅλοι μαζί κατεπάνω τῶν».

Αὐτὰ εἶπε καὶ ἔκαμε αὐτὸς πρῶτος τὴν ἀρχὴ νὰ ὀρμήσῃ. Τὴν ἴδια ὁμως στιγμὴ μιὰ σαϊτιά τοῦ

Ὀδυσσεύα ἐπέρασε τὸ στήθος του καὶ τὸν ἐξάπλωσε νεκρὸ στὸ πάτωμα.

Ὅ,τι ἔκαμε ὁ Εὐρύμαχος ἠθέλησε νὰ τὸ κάμη καὶ ἄλλος ἓνας ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες. Ἐχύθηκε καὶ αὐτὸς μὲ ξεγυμνωμένο σπαθὶ καταπάνω στὸν Ὀδυσσεύα καὶ στὸν Τηλέμαχο. Ὁ Τηλέμαχος ὅμως ἐπρόλαβε καὶ μὲ μιὰ κονταριά του τὸν ἀποτελεῖωσε.

Τότε γυρίζει καὶ λέγει στὸν πατέρα του:

«Μοῦ φαίνεται, πατέρα, πὼς πρέπει νὰ ὀπλισθοῦμε καλύτερα καὶ νὰ ὀπλίσωμε καὶ τοὺς δυὸ πιστοὺς μας ὑπηρέτες».

—«Ἡ γνώμη σου εἶναι καλή, Τηλέμαχε. Τρέξε λοιπὸν καὶ φέρε ἀπὸ τὴν ὀπλοθήκη ὅλα τὰ ὄπλα μου, ἀρμάτωσε καὶ τοὺς δυὸ πιστοὺς μας ὑπηρέτες, γιατί οἱ σαῖτες μου σὲ λίγο τελειώνουν».

Ὁ Τηλέμαχος ἔτρεξε ἀμέσως στὴν ὀπλοθήκη.

καὶ ἀφοῦ ἐδιάλεξε τέσσερις καλὲς περικεφαλαῖες, τέσσερις μεγάλες ἀσπίδες, ἄρκετὰ κοντάρια καὶ ἄρκετὲς σαῖτες, τὰ ἔφερε ὅλα γρήγορα στὸν πατέρα του.

Πρῶτος ὠπλίσθηκε ὁ Τηλέμαχος καὶ ὕστερα οἱ δυὸ ὑπηρέτες. Στὸ μεταξὺ ὁ Ὅδυσσεας ἐξακολουθοῦσε νὰ σημαδεύη τοὺς μνηστῆρες καὶ ἕναν ἕναν νὰ τοὺς σκοτώνη.

Ὅταν ὁμως εἶδε πῶς εἶχαν τελειώσει οἱ σαῖτες, ἄφησε κάτω τὸ τόξο καὶ ἀμέσως ἐφόρεσε τὴν περικεφαλαία, ἔπιασε μὲ τὸ ἄριστερὸ χέρι τὴν ἀσπίδα καὶ μὲ τὸ δεξιὸ τὸ κοντάρι καὶ ἐτοιμάσθηκε νὰ ἀρχίσῃ τὸ κοντάρισμα.

Τὴ στιγμὴ ὁμως ἐκείνη βλέπει τὸ βοσκό, τὸ Μελάνθιο, νὰ κουβαλῆ στὴν τραπεζαρία διάφορα ὄπλα καὶ νὰ τὰ μοιράζῃ στοὺς μνηστῆρες.

Ἐταράχθηκε ὁ Ὅδυσσεας, ὅταν εἶδε αὐτό, μὰ δὲν ἐδέηλιασε. Ἐκατάλαβε τί ἔγινε καὶ ἀμέσως προστάζει τὸν Εὖμαιο καὶ τὸν Φιλοίτιο νὰ τρέξουν καὶ νὰ κλείσουν καλὰ τὴν ὄπλοθήκη, νὰ πιάσουν ἔπειτα καὶ νὰ δέσουν τὸ Μελάνθιο καὶ ὕστερα νὰ ἔλθουν κοντὰ του.

Οἱ δυὸ βοσκοὶ ἔκαμαν πρόθυμα ὅ,τι τοὺς ἐπρόσταξε ὁ κύριός των. Ἐτρεξαν στὴν ὄπλοθήκη, ἔπιασαν τὸ Μελάνθιο, τὸν ἔδεσαν χεροπόδαρα, ἔκλεισαν καλὰ τὴ θύρα τῆς καὶ ὕστερα ἦλθαν κοντὰ στὸν Ὅδυσσεα.

Ἐφθασαν σὲ πολὺ κατάλληλη στιγμὴ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, ὠπλισμένοι μὲ κοντάρια καὶ ἀσπίδες, ἐχύθηκαν καταπάνω στὸν Ὅδυσσεα καὶ στὸν Τηλέμαχο καὶ ἄρχισαν νὰ τοὺς κονταρίζουν.

Γιὰ καλή των τύχη ὁμως κανένα ἀπὸ τὰ κοντάρια δὲν ἐπέτυχε· ἐνῶ τὰ κοντάρια τοῦ Ὀδυσσεά καὶ τοῦ Τηλέμαχου ἐσκοτώσαν τέσσερις ἄλλους μνηστῆρες.

Ἐδειλίασαν τότε οἱ ἄλλοι καὶ ἄρχισαν νὰ πισωδρομοῦν. Σὲ λίγο ὁμως πάλι ἐπῆραν θάρρος καὶ ἐχύθησαν κατεπάνω των μὲ λύσσα. Ὁ Ὀδυσσεάς καὶ οἱ τρεῖς βοηθοὶ του δὲν ἔχασαν καθόλου τὸν καιρὸ των. Ἐξακολουθοῦσαν νὰ τοὺς κτυποῦν μὲ τὰ κοντάρια καὶ ὅλο-
ένα νὰ τοὺς ἐξολοθρεύουν.

Τότε ἐκτυπήθηκε καὶ ὁ κακὸς ὁ Κτήσιππος, πού εἶχε πετάξει τὸ κόκκαλο τοῦ βωδιοῦ στὸν Ὀδυσσεά. Τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι κατάστηθα ὁ γελαδάρης Φιλοίτιος· καὶ ὅταν τὸν εἶδε νὰ πέφτη χάμω νεκρός, τοῦ εἶπε: «Τώρα πιά ἐτελείωσαν οἱ ἀδικίες καὶ οἱ βρισιές σου, Κτήσιππε. Πάρε αὐτὸ τὸ δῶρο ἀπὸ ἐμένα, γιὰ τὸ κόκκαλο, πού ἐπέταξες τοῦ ἀφεντικοῦ μου!»

Σὲ λίγο ἐτελείωσαν τὰ κοντάρια τῶν μνηστήρων. Τότε πιά, ἀπελπισμένοι ὅλως διόλου, ἔτρεχαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γιὰ νὰ γλυτώσουν, σὰν τὰ βώδια τὸ καλοκαίρι, ὅταν τὰ πιάνη ἡ μύγα.

*Ἄλλοι ἐτρύπωναν κάτω ἀπὸ τὰ τραπέζια καὶ τὰ καθίσματα· ἄλλοι ἐπροσπαθοῦσαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ μιὰ μικρὴ θύρα τῆς τραπεζαρίας, καὶ ἄλλοι νὰ πηδήσουν ἀπὸ τὰ παράθυρα. Τίποτε ὁμως δὲν ἐκατόρθωσαν· γιὰτὶ ὁ Ὀδυσσεάς μὲ τοὺς συντρόφους του, ἕναν ἕναν τοὺς ἐκτυποῦσαν μὲ τὰ κοντάρια, ὥσπου τοὺς ἀποτελείωσαν ὅλους.

Μονάχα ὁ τραγουδιστῆς Φήμιος ἐγλύτωσε. Ὅταν εἶδε νὰ σκοτώνωνται οἱ μνηστῆρες, ἐκρύφθηκε κάτω

ἀπὸ ἓνα κάθισμα καὶ ἀπεκεῖ ἐφώνησε τὸν Ὀδυσσεά: «Λυπήσου με, δοξασμένη βασιλέα μου, καὶ μὴ μὲ σκοτώσης τὸν ἄμοιρο μαζί μὲ τοὺς μνηστῆρες! Εἶμαι ἔ τραγουδιστῆς Φήμιος, πού μοῦ ἐχάρισαν οἱ θεοὶ τὸ δῶρο νὰ τραγουδῶ τὰ κατορθώματα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων. Ἐρχόμενοι ἐδῶ, χωρὶς νὰ-τὸ θέλω ὁ δυστυχησμένος καὶ ἔτραγουδοῦσα, ὅταν ἐδιασκέδαζαν οἱ μνηστῆρες. Μὲ ἔφερναν μὲ τὴ βία, γιατί καὶ περισσότερο καὶ δυνατώτεροι ἦσαν ἀπὸ ἐμένα. Ἄν δὲν μὲ πιστεύης, ἐρώτησε καὶ τὸν Τηλέμαχο».

Ὁ Τηλέμαχος ἐβεβαίωσε τὰ λόγια του, καὶ ἔτσι ἐγλίτωσε ἀπὸ τὸ θάνατο αὐτὸς μονάχα.

§ 73. Τιμωροῦνται καὶ οἱ κακὲς δούλες.

Ὅταν ὁ Ὀδυσσεάς εἶδε πῶς ἐσκοτώθηκαν ὅλοι οἱ μνηστῆρες, ἐπρόσταξε τὸ γιό του νὰ καλέσῃ τὴν Εὐρύκλεια. Ἐκείνη ἔτρεξε ὅσο ἤμποροῦσε πιὸ γρήγορα.

Ὅταν εὐρέθηκε μπροστὰ σὲ τόσοι σκοτωμένους καὶ ἀντίκρισε τὸν κύριό της μὲ τὰ ὄπλα στὰ χέρια, ἐκτάλαβε τί ἔγινε· καὶ ἀπὸ τὴ μεγάλη συγκίνηση ἐπῆγε νὰ ξεφωνίσῃ:

«Βάσταξε τὴν παραχὴ σου, μανούλα, καὶ μὴ φωνάζης» τῆς λέγει τότε ὁ Ὀδυσσεάς. «Δὲν εἶναι καιρὸς ἀκόμη νὰ μᾶς ἀκούσῃ ὁ κόσμος καὶ νὰ μάθῃ τί ἔγινε ἐδῶ μέσα. Μὰ ἔλα, εἶπέ μου τώρα, πόσες ἀπὸ τίς ὑπηρέτριες ἐφάνηκαν πιστὲς τὸν καιρὸ πού ἔλειπα, κα πόσες ἄπιστες;»

—«Ἀπὸ τίς πενήντα, πού ἔχομε στὸ παλάτι, παιδί μου, οἱ δώδεκα σὲ ἀπαρνήθηκαν καὶ ἐπῆγαν μὲ

τό μέρος τῶν μνηστήρων. Κανένα δὲν ἐντρέποντο καί
 ζὲν ἄκουαν οὔτε καὶ αὐτὴν ἀκόμη τῆ βασιλίισσα ».

—« Πήγαινε νὰ μοῦ τις φέρης ὅλες αὐτὲς ἐδῶ ἀμέ-
 σως» ἐπρόσταξε ὁ Ὀδυσσεάς.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔκαμε πρόθυμα ὅ,τι τῆς ἐπαράγγειλε
 ὁ κύριός της. Ὅταν οἱ δώδεκα δοῦλες ἐπαρουσιά-
 σθηκαν ἐμπρὸς στὸν Ὀδυσσεά, ἐκεῖνος τις ἀγριοκοί-
 ταξε καὶ τις ἐπρόσταξε νὰ βγάλουν στὴν αὐλὴ ὅλους
 τοὺς σκοτωμένους καὶ ὕστερα νὰ καθαρίσουν ἀπὸ τὰ
 αἵματα τὴν τραπεζαρία, τὰ τραπέζια, τὰ καθίσματα
 καὶ τὸ πάτωμα.

Ἐκεῖνες τρέμοντας ἔκαμαν ὅ,τι τις ἐπρόσταξε ὁ κύ-
 ριός των. Καὶ ὅταν ἐτελείωσαν αὐτὴν τὴν ἐργασία,
 μὲ μιὰ προσταγή του τις ἄρπαξαν οἱ δυὸ βοσκοί,
 τις ἔφεραν σὲ ἓνα παράμερο μέρος τοῦ παλατιοῦ
 καὶ ἐκεῖ τις ἐτιμώρησαν ὅπως τοὺς ἔπρεπε. Ἔτσι ἐ-
 τιμωρήθηκε καὶ ὁ Μελάνθιος.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς λέγει στὴν Εὐρύκλεια :

« Τρέξε τώρα, μανούλα, καὶ φέρε μου ἐδῶ τις πι-
 στές μου δοῦλες. Ὑστερα ἀνέβα γρήγορα στὰ δωμά-
 τια τῆς κυρίας σου καὶ εἶπέ της ὅ,τι εἶδες καὶ ὅ,τι ἄ-
 κουσες».

Ἡ Εὐρύκλεια ἔτρεξε πάλι στὸ δωμάτιο, ὅπου ἦσαν
 κλεισμένες οἱ δοῦλες, καὶ λέγει σ'αὐτὲς μὲ μεγάλη χαρά:
 « Ἦλθε ὁ ἀφέντης μας, τὸ ξέρετε; Τρέξετε στὴ μεγά-
 λη τραπεζαρία νὰ τὸν χαιρετήσετε! » Ὑστερα ἀνέβη-
 κε στὸ ἀνώγι, γιὰ νὰ τὸ εἶπῃ καὶ στὴν Πηνελόπη.

Οἱ δοῦλες ἔτρεξαν στὴν τραπεζαρία καὶ εἶδαν τὸν Ὀ-
 δυσσεά νὰ συνομιλῇ μὲ τὸ γιό του. Ἦλθαν κοντά,,

τὸν ἐπεριτριγύρισαν καὶ μὲ δάκρυα στὸ μάτια τοῦ ἐφιλοῦσαν τὰ χέρια. Ἐκεῖνος τὶς ἐχαιρετοῦσε μὲ συγκίνηση, μία μία.

§ 74. Ἡ Πηνελόπη ἀναγνωρίζει τὸν ἄνδρα της.

Ὅταν ἡ Εὐρύκλεια ἐμπῆκε λαχανιασμένη στὸ δωμάτιο τῆς κυρίας της, τὴν εὗρηκε ἀνήσυχη καὶ ἔτοιμη νὰ κατεβῆ κάτω. Ἦθελε νὰ μάθη τί ἦσαν οἱ φωνές καὶ ὁ μέγας θόρυβος, ποὺ ἄκουε τόσην ὥρα κάτω στὴν τραπεζαρία :

« Ἦλθες λοιπὸν ἐπιτέλους, καλὴ μου κυρούλα; » εἶπε, μόλις ἀντίκρουσε τὴν Εὐρύκλεια. « Ποῦ ἦσαν τόση ὥρα; τί γίνονται οἱ ἄλλες δοῦλες καὶ δὲν φαίνονται; Θέλω νὰ μάθω τί γίνεται κάτω στὴ μεγάλη τραπεζαρία

καὶ δὲν ἔχω καμμιά νὰ ρωτήσω. Μήπως ὁ Τηλέμαχος ἐπιάσθηκε μὲ κανέναν ἀπὸ αὐτούς; Ἄκουω κάτω μεγάλη ταραχή καὶ δὲν ξέρω τί γίνεται».

—«Ἡσύχασε, καλή μου κυρία, καὶ μὴ στενοχωριέσαι πιά. Μὴ βάζεις ὄλο τὸ κακὸ στὸ νοῦ σου!» ἀποκρίθηκε ἡ Εὐρύκλεια. «Οἱ θεοὶ μᾶς ἐλυπήθηκαν, ἔσένα, τὸ παιδί σου καὶ ὄλους μας, καὶ μᾶς ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸ μεγάλο κακὸ, ποῦ μᾶς ἐτυραννοῦσε ὡς τώρα.

» Ἦλθε ὁ Ὀδυσσεύς, ποῦ ἐπεριμέναμε τόσα χρόνια! Ἦλθε ὁ κύριός μου καὶ ἀφάνισε ὄλους τοὺς μνηστήρες! Κατέβα κάτω νὰ δῆς καὶ νὰ χαρῆ ἡ καρδιά σου. Δὲν μπορῶ περισσότερο νὰ σοῦ εἰπῶ τρέμω σύγκορμη καὶ ἡ καρδιά μου κτυπᾷ δυνατὰ καὶ γρήγορα. Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ ξεψυχήσω».

Ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Πηνελόπη, τὰ ἔχασε καὶ δὲν ἤθελε νὰ πιστεῦση τὰ αὐτιά της. Ἐκοίταξε μονάχα τὴν Εὐρύκλεια ἀπὸ ἐπάνω ὡς κάτω καὶ τῆς εἶπε αὐστηρά:

«Τί ἔπαθες, γερόντισσά μου, καί μοῦ λεγεις τέτοια παραμύθια ; Ἦ δὲν εἶσαι στὰ σωστά σου ἢ μὲ περνᾷς γιὰ μωρὸ παιδί, ἀφοῦ θέλεις νὰ πιστεύσω τέτοιο ἀπίστευτα πράγματα ».

—«Ὁχι, κόρη μου, νὰ σὲ χαρῶ ! ὄχι, καλή μου κυρία, δὲν σὲ γελῶ » ἀποκρίθηκε ἀμέσως ἡ Εὐρύκλεια «Σοῦ ὀρκίζομαι στὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μας, δὲν εἶναι ψεῦμα. Ἦλθε ὁ κύριος καὶ εἶναι κάτω· εἶναι ἐκεῖνος ὁ ζητιᾶνος, πού εἶδες καὶ ὠμίλησες χθὲς τὸ βράδυ μαζί του. Ἦν δὲν μὲ πιστεύης, κοίταξε ἀπὸ τοῦτο τὸ παράθυρο κάτω στὴν αὐλή ».

Ἡ Πηνελόπη ἔτρεξε στὸ παράθυρο καὶ ἐκοίταξε ἀπεκεῖ· καὶ μόλις εἶδε τὸ σωρὸ τῶν σκοτωμένων ἐφώναξε:

«ὦ Δία! δοξασμένος νὰ εἶσαι, πού μᾶς ἐγλύτωσης Μὰ ἡ τιμωρία των ἦτο μεγάλη. Ἐπέθαναν τόσο νέοι καὶ ἀλίμονο στοὺς κακόμοιρους τοὺς δικούς των!»

Ἐπειτα μὲ δάκρυα στὰ μάτια γυρίζει πάλι στὴν Εὐρύκλεια καὶ τὴ ρωτᾷ:

«Ἦλθε λοιπὸν πραγματικὰ ὁ Ὀδυσσεύς; Νὰ τὸ πιστεύσω; Καὶ πῶς ἐκατώρθωσε μονάχος του νὰ ἐξολοθρεύσῃ τόσοις μνηστῆρες;»

Ἡ Εὐρύκλεια ἀποκρίθηκε:

«Πῶς ἐγινε αὐτὸ τὸ θαῦμα, κόρη μου, δὲν τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου· ἄκουσα μονάχα τις φωνές καὶ τὰ βογγητὰ τῶν σκοτωμένων. Ὁ Τηλέμαχος μᾶς εἶχε κλείσει ὅλες τις ὑπηρέτριες σ' ἓνα δωμάτιο κάτω, καὶ ἀπεκεῖ ἀκούσαμε τὸ κακό, πού ἐγινε. Ὅταν ὕστερα μὲ ἐφώναξε ὁ ἴδιος στὴν τραπεζαρία, τότε εἶδα ὅλους τοὺς μνηστῆρες σκοτωμένους καὶ βουτημένους στὸ αἷμα,

καὶ τὸν κύριό μου νὰ στέκεται στὴ μέση, σὰ λεοντάρη. Τότε μὲ ἐπρόσταξε νὰ σοῦ μηνύσω, νὰ κατεβῆς καὶ νὰ τὸν δῆς. Ἔλα λοιπόν, κόρη μου, γρήγορα! Ὅλα ἔγιναν ὅπως τὰ ἠθέλαμε.»

Ἡ Πηνελόπη καὶ πάλι δὲν ἐπίστευσε. Ἐνόμιζε πῶς κάποιος θεὸς θὰ ἐσκότωσε τοὺς μνηστῆρες, θέλοντας νὰ τοὺς τιμωρήσῃ γιὰ τὴν κακὴ των διαγωγὴ. Ὡστόσο ὁμως ἐξεκίνησε νὰ κατεβῆ, γιὰ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ποὺ τέτοια πράγματα εἶχε κατορθώσει.

Στὸ μεταξύ ὁ Ὀδυσσεύς ἐπῆγε καὶ ἐπλύθη καὶ ἐντύθη γρήγορα τὴν ὠραία φορεσιά, ποὺ τοῦ εἶχε χαρίσει ἡ βασίλισσα Ἀρήτη. Ὑστερα ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του, καὶ ἔτσι συγυρισμένος ἦλθε κοντὰ στὸ παιδί του.

Ἀπὸ τὴ χαρὰ τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε, καὶ ἐφαίνετο νεώτερος ἀπὸ πρωύτερα μὲ τὴν ὑπερήφανη ματιά καὶ τὴ μεγαλόπρεπη κορμοστασιά του.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐμπῆκε καὶ ἡ Πηνελόπη στὴν τραπεζαρία. Ἡ καρδιά της ἐκτυποῦσε δυνατὰ καὶ τὸ γόνατά της ἄρχισαν νὰ τρέμουν: «Νὰ εἶναι τάχο ἀληθινά;» συλλογίζεται.

Μὰ νά! σὲ λίγο ἀντίκρουσε τὸ γιό της καὶ ἕναν ξένου καλοφορεμένο κοντὰ του: «Πόσο μοιάζει τοῦ Ὀδυσσεύ μου ἀλήθεια! Ἀλλὰ ἂν μὲ γελοῦν τὰ μάτια μου καὶ εἶναι κανέναν ξένου, ποὺ τοῦ μοιάζει; Ἄς δοκιμάσω πρῶτα» εἶπε μέσα της. Καὶ ἀμέσως πλησιάζει, χαιρετᾷ τὸν ξένο καὶ λέγει στὸ γιό της:

«Νὰ μὲ συμπαθήσῃς, παιδί μου, ἂν εἰπῶ τώρα καὶ νένπαράστρωτό ἀλλά δὲν εἶμαι, θαρρῶ, στὰ σύγκαλά

μου. Όνειρεύομαι ή είμαι ξύπνια; είναι αλήθεια αυτό, που βλέπω τώρα, ή μέ γελοῦν τὰ μάτια μου; Ἡ Εὐρύκλεια μου εἶπε πῶς ὁ ξένος αὐτός είναι ὁ πατέρας σου. Είναι αλήθεια αὐτό, παιδί μου; Γιατί ὁ νοῦς μου δέν μπορεῖ νὰ τὸ χωρέση».

—«Εἶναι αλήθεια, μητέρα, καὶ ἀπορῶ, πῶς ὕστερα ἀπὸ χωρισμὸ τόσων χρόνων μένεις ἀσυγκίνητη μπροστὰ σὲ τέτοια εὐτυχία» ἀπάντησε ὁ Τηλέμαχος, ἀπορώντας γιὰ τὸ δισταγμὸ τῆς μητέρας του.

—«Ἄφησε, παιδί μου, τὴ μητέρα σου νὰ με δοκιμάση πρῶτα» εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς «καὶ μὴν ἀπορῆς, που δυσκολεύεται νὰ τὸ πιστεύση. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος νομίζω πῶς ὀνειρεύομαι αὐτὴ τὴ στιγμή».

Ἡ Πηνελόπη ἀποκρίθηκε:

—«Ὅ,τι εἶδαν τὰ μάτια μου λίγο πρωτύτερα ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου μου στὴν αὐλή, μου ἐφάνηκε ἀνώτερο ἀπὸ τὴ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου· μου ἐφάνηκε ἔργο θεϊκό. Γι' αὐτό, ἂν καὶ ἡ θεωρία καὶ ἡ φωνὴ καὶ ἡ κορμοστασιά τοῦ ξένου αὐτοῦ φωνάζουν σὲ μένα, πῶς εἶναι ὁ ἀγαπημένος μου Ὀδυσσεύς, ἐγὼ ὥστόσο δέν τολμῶ νὰ τὸ πιστεύσω· καὶ νομίζω πῶς αὐτός ἐδῶ ὁ ξένος μας θὰ εἶναι κανένας θεός, μεταμορφωμένος στὸν ἄνδρα μου».

—«Ὅχι, ἀγαπημένη μου Πηνελόπη!» εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς συγκινημένος. «Δέν εἶμαι θεός· εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἄνδρας σου. Νά, καὶ τὸ σημάδι τῆς πληγῆς μου..... Θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ πῶς εἶναι ὁ κοιτώνας μας;»

Ἡ Πηνελόπη δὲν ἐβάσταξε πιά. Τὰ γόνατά της ἔτρεμαν καὶ τὰ δάκρυα ἄρχισαν νὰ τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια της. Στὴ στιγμή ἔγειρε τὸ ὠραῖο κεφάλι της στὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἀγκάλιασε σφικτὰ καὶ τοῦ εἶπε λιγοθυμισμένα: « ὦ, τώρα τὸ πιστεύω. Εἶσαι ὁ ἀγαπημένος μου Ὀδυσσεάς, ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ μου! »

Ἀμέσως τότε ἔπεσε ἐπάνω των καὶ ὁ γιὸς των μὲ τὰ δυὸ του χέρια ἀγκάλιασε τὰ κεφάλια των καὶ ἔσμιξε καὶ αὐτὸς μαζί των τὰ δάκρυα καὶ τὰ φιλιὰ του.

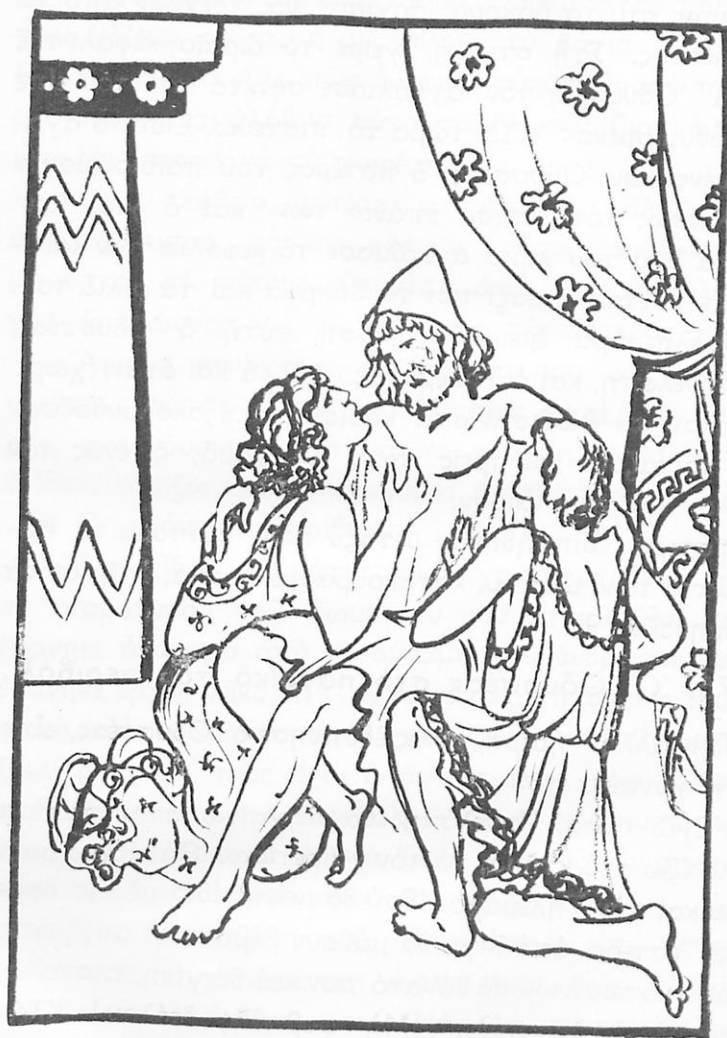
Πολλὴ ὥρα ἔμεινε στὴ θέση αὐτὴ ὁ Ὀδυσσεάς, ἡ Πηνελόπη, καὶ ὁ Τηλέμαχος. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐχωρίσθηκαν καὶ ἐκάθισαν στὰ καθίσματα, ἐξακολουθοῦσαν νὰ κοιτάζουν οἱ τρεῖς των, μὲ χαρὰ, ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, καὶ νὰ κλαίουں.

Ἔστερα ἐδιηγήθηκαν μεταξύ των σύντομα τὰ παθήματά των, ὥσπου, κατακουρασμένοι πιά, ἐπῆγαν νὰ κοιμηθοῦν (9).

§ 75. Ὁ Ὀδυσσεάς στὸ πατρικὸ του περιβόλι.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα, μόλις ἐξύπνησε ὁ Ὀδυσσεάς, εἶπε στὴ γυναῖκα του :

« Ἐγὼ τώρα, Πηνελόπη, θὰ πηγαίνω στὸν πατέρα μου, ἔξω στὸ κτῆμα, νὰ τὸν χαιρετίσω. Θὰ πάρω μαζί μου καὶ τὸν Τηλέμαχο. Ἐσύ θὰ μείνης ἐδῶ μὲ τίς δοῦλες. Ἔστερα ἀπὸ λίγο θὰ μάθουν βέβαια οἱ συγγενεῖς τῶν σκοτωμένων τὸ θάνατό των καὶ θὰ γίνῃ, πιστεύω, παραχῆ στὴν πόλη. Μὴ φοβηθῆς διόλου! Κλείσου στὸ δωμάτιό σου καὶ κοίταξε τὴ δουλειά σου. Οἱ θεοί, πιστεύω, νὰ τὰ φέρουν καὶ πάλι δεξιά ».

Ἄφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσυγυρίσθηκε, ὠπλίσθηκε, ἐπῆ-
ρε μαζί του ὠπλισμένους τὸν Τηλέμαχο καὶ τοὺς
δυὸ βοσκούς του, καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὸ κτῆμα τοῦ
πατέρα του.

Ἦτο πρῶτὴ ἀκόμη, ὅταν ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὸ παλάτι.
Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βγῆ. Οἱ πετεινοὶ ἐλαλοῦσαν στίς
αὐλές καὶ οἱ κορυδαλλοί, ἀθώρητοι ψηλὰ στὸν οὐρα-
νό ἐσκορποῦσαν ἀπεκεῖ τὸ γλυκὸ κελάδημά των.

Οἱ δρόμοι ἦσαν ἀκόμη ἔρημοι, καὶ μόνο δυὸ τρεῖς
ζευγολάτες ἀπάντησαν. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐπερνοῦσε μέσα
ἀπὸ τὴν πόλη συγκινημένος. Εἴκοσι χρόνια ἔχει νὰ
τὴν ἰδῆ καὶ νὰ περάσῃ μέσα ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς.
Καὶ τώρα, πού τοὺς διαβαίνει καὶ ξαναβλέπει τὰ σπι-
τια, τοὺς ναοὺς, τίς πλατεῖες καὶ κάτω κάτω τὸ λιμάνι
τῆς πατρίδας του, νοιώθει μεγάλη χαρά. Πῶς θέλει
νὰ σταματήσῃ καὶ κοιτάζοντας ὦρες πολλὰ τὴν
πόλη, ὅπου ἐγεννήθηκε καὶ ὅπου ἐμεγάλωσε, νὰ τὴ
χορτάσῃ! Μὰ μὲ ὅλη τὴν ἐπιθυμία, πού ἔχει, δὲν τὸ
κάνει. Προχωρεῖ μὲ τὴ συνοδεία του βιαστικά, καὶ
ἕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα φθάνουν στὸ κτῆμα. Βρίσκουν
τὴ θύρα ἀνοικτὴ καὶ μπαίνουν μέσα.

Τὸ κτῆμα αὐτὸ ἦτο πολὺ μεγάλο καὶ καλλιεργη-
μένο ὅλο. Εἶχε καὶ ἀμπέλι, εἶχε καὶ καρποφόρα δέν-
δρα, εἶχε καὶ λαχανόκηπο. Ἐκεῖ ἦτο καὶ ἓνα μικρὸ
σπιτάκι, ὅπου ἐκατοικοῦσε ὁ γέρο-Λαέρτης, καὶ μιὰ
ξεχωριστὴ καλύβα, ὅπου ἐκοιμοῦντο οἱ δοῦλοι.

Μόλις ἐμπῆκαν μέσα, λέγει ὁ Ὀδυσσεύς στὸ γιὸ
καὶ στοὺς βοσκούς του:

«'Εσεῖς μπῆτε στὸ σπίτι καὶ ἐτοιμάσετε κάτι, γιὰ νὰ φάγωμε. Νά, πάρετε καὶ τὰ ὄπλα μου! 'Εγὼ θὰ πάω νὰ ἀνταμῶσω τὸν πατέρα μου. Μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω κάποιον γέρο ἐκεῖ πέρα νὰ δουλεύῃ· αὐτὸς θὰ εἶναι.»

'Αφοῦ εἶπε αὐτά, ἔδωσε τὰ ὄπλα τοῦ στοὺς βοσκούς του καὶ ἐπροχώρησε μέσα στὸ περὶβόλι.

Καθὼς ἐπροχωροῦσε, ἐπαρατηροῦσε δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ἡ καρδιά του ἐκτυποῦσε δυνατὰ καὶ πότε

πότε ἐκυλοῦσε καὶ κανένα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ὅ,τι ἔβλεπε γύρω ἐκείνη τῇ στιγμή τοῦ ἦτο γνώριμο καὶ ὅλα τοῦ ἔφερναν στὸ νοῦ εὐχάριστες παλιές ἐνθύμησες.

Πόσες φορές ἦλθε ἐδῶ μικρὸ παιδί μὲ τὸν πατέρα καὶ μὲ τοὺς δούλους του καὶ ἐπέρασε ὅλη τὴν ἡμέρα, παίζοντας!

Νά, ἡ μεγάλη στέρνα τοῦ νεροῦ, ὅπου ὦρες πολλές ἐπέρασε. κοιτάζοντας τὰ ὠραῖα χρυσόψαρά της!

Νά παραπέρα, κοντὰ στοῦ μεγάλο πηγάδι ὁ ψηλὸς πλάτανος μὲ τὰ χονδρὰ καὶ ἀπλωτὰ κλαδιά του, ὅπου κάθε φορά. πού ἤρχετο στοῦ κτήμα, ἔκαμνε καὶ ἀπὸ μιὰ κούνια. Νά καὶ ἡ ψηλὴ καρυδιά, ὅπου τόσες φορές ἐσκαρφάλωνε, σὰν ἀγριόγατα, γιὰ νὰ μαζεύσει χλωρὰ καρύδια, ὅσο καὶ ἂν ἐφώναζε ἡ Εὐρύκλεια καὶ ἡ μητέρα του

Στὰ δένδρα φαίνονται ἀκόμη οἱ φωλιές τῶν πουλιῶν, ὅπου τόσες καὶ τόσες φορές εἶχε ἀνεβῆ, γιὰ νὰ ἰδῆ, ἂν ἐμεγάλωσαν τὰ πουλάκια των.

Ἔλα εἶναι στή θέση των, ὅπως τὰ ἄφησε, ὅταν ἔφυγε γιὰ τὸν πόλεμο· τίποτε δὲν ἄλλαξε! Τὰ χρόνια μονάχα ἐκύλησαν, καὶ ἀπὸ παιδί χωρὶς ἔννοιες, ἔγινε τώρα ἄνδρας μὲ βάσανα.

§ 76. Ὁ Ὀδυσσεὺς φανερώνεται στὸν πατέρα του.

Προχωρώντας ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐπέρασε τὸ λαχανόκηπο καὶ ἔφθασε ὡς τὸ περιβόλι μὲ τὰ δένδρα. Ἐκεῖ τότε βλέπει τὸ γέρο σκυμμένο σ' ἓνα δενδράκι νὰ τὸ σκαλίζει. Τὸ ντύσιμό του ἦτο πτωχικὸ καὶ τὰ ροῦχα του λερωμένα, τὰ κάτασπρα μαλλιά καὶ τὰ γένη του ἀπεριποίητα καὶ ἡ λύπη ζωγραφισμένη στὸ γεροντικὸ πρόσωπό του.

Ἦτο ὁ Λαέρτης, ὁ πατέρας του.

Ὅταν τὸν εἶδε ὁ Ὀδυσσεὺς σὲ τέτοια κατάσταση, ἔδάκρυσε καὶ ἠθέλησε νὰ τρέξῃ ἐπάνω του, νὰ τὸν

ἀγκαλιάσει. Ἐσκέφθηκε ὁμως πῶς ἡ μεγάλη χαρὰ ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ κακὸ στὸ γέρο του πατέρα. Γι'αὐτὸ ἀποφάσισε νὰ μὴ φανερωθῆ ἀπότομα. « Ἄς κάμω πρῶτα πῶς εἶμαι τάχα ξένος, καὶ ὕστερα ἄς δοκιμάσω, πόσο μπορεῖ νὰ βαστάξῃ στὴ λύπη » εἶπε μὲ τὸ νοῦ του.

Ἐπλησίασε λοιπὸν στὸν πατέρα του, τὸν ἐχαίρε-
τισε καὶ τοῦ εἶπε :

« Βλέπω μὲ πόση φροντίδα καλλιεργεῖς τὸ κτῆμα σου, γέρο μου. Τίποτε δὲν ἀφήνεις ἀπεριποίητο, μήτε κλῆμα, μήτε ἐλιά, μήτε συκιά. Γιὰ ἓνα ὁμως πρᾶγμα ἀπορῶ, καὶ μὴ σοῦ κακοφανῆ, ἂν σοῦ τὸ εἰπῶ. Πῶς δὲν φροντίζεις λίγο καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου καὶ τὸν ἀφήνεις ἔτσι ἀπεριποίητο ; Τοῦ λόγου σου δὲν φαίνεσαι νὰ εἶσαι δοῦλος μήτε κανέναν ἐργάτη. Τὸ εὐγενικὸ πρόσωπό σου καὶ ἡ ὑπερήφανη θωριά σου δείχνουν πῶς εἶσαι ἀπὸ μεγάλη γενιά. Τέτοιος

ἄνθρωπος θὰ ἔπρεπε νὰ ντύνεται καλύτερα καὶ νὰ μὴν ἐργάζεσαι ἔτσι ἀπὸ τὸ πρῶτ' αὐτὴ τὴν ἡλικία.

» Εἶπέ μου ὁμως, σὲ παρακαλῶ, γέρο μου, τίνος εἶναι τὸ κτῆμα αὐτό ; Εἶμαι ξένος καὶ ἔρχομαι πρώτη φορά στὴν Ἰθάκη. Εἶχα ἄλλοτε ἀπὸ τοῦτο τὸ νησί ἓνα φίλο, ποῦ ἐπέρασε καὶ τὸν ἐφιλοξένησα στὸ σπίτι μου ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια. Ὁ φίλος μου αὐτὸς μοῦ ἔλεγε πῶς εἶχε πατέρα τὸ Λαέρτη, τὸ γιὸ τοῦ Ἀρκείσιου, καὶ ἦτο ὁ βασιλεὺς Ὀδυσσεύς. Τί νὰ ἔγινε τάχα ; θὰ ἐπέθανε, πιστεύω, γιατί' ἔχω χρόνια νὰ ἀκούσω τὸ ὄνομά του ».

Τοῦ γέρου τοῦ ἔπεσε τὸ σκαλιστήρι ἀπὸ τὰ χέρια, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ξένου. Ἐσηκώθηκε ὀρθίος, ἐκοίταξε κατάματα τὸν ξένο καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε συγκινημένος :

« Ἀληθινά, ξένε μου, βρίσκεσαι ἐδῶ στὸ κτῆμα τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ μπροστὰ στὸ Λαέρτη, τὸ γιὸ τοῦ Ἀρκείσιου. Ὁ γιός μου ὁμως, ὁ φίλος σου, ποῦ ἐφιλοξένησες ἄλλοτε, δὲν εὐρίσκεται ἐδῶ ! Ἄν ἦτο ἐδῶ, θὰ σὲ ἐφιλοξενούσε καὶ θὰ σοῦ ἐχάριζε πολλὰ δῶρα. Ἄχ, ποιός ξέρει ποιοῦ ἀγριόψαρο τῆς θάλασσας ἢ ποιά ὄρνια τῆς στεριᾶς θὰ ἔχουν φάγει τίς σάρκες του ! Ἡ μητέρα του ἐπέθανε, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ, ἀπὸ τὴ λύπη τῆς ; καὶ ἐγώ, ὁ δυστυχισμένος ὁ πατέρας του, καὶ ἡ ἄμοιρη ἢ γυναίκα του, ἡ φρόνιμη βασίλισσα Πηνελόπη, οὔτε τὸν ἐκλαύσαμε, οὔτε τὸν ἐσαβανώσαμε.

» Ἀλλὰ πέ μου, σὲ παρακαλῶ, ξένε μου, ποιός εἶσαι καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; Ποιά εἶναι ἡ πατρίδα σου καὶ

πόσος καιρός είναι, πού ἐφιλοξένησες τὸν ἄοιρο τὸ γιό μου ;»

δυσσέας ἀποκρίθηκε :

«Ἐρχομαι ἀπὸ πολὺ μακριά, γέρο μου, καὶ εἶναι κάμποσα χρόνια τώρα, πού ἐξεπροβόδησα τὸν Ὀδυσσέα γιὰ τὴν πατρίδα του. Τὴν ὥρα πού ἐξεκίνησε, γιὰ νὰ φύγη ἀπὸ τὸ σπίτι μου, κάποια σημάδια μοῦ ἔδειξαν πὼς θὰ ἐγύριζε γρήγορα στὴν πατρίδα του. Γι' αὐτὸ εἶχα ἐλπίδες πὼς θὰ τὸν εὕρισκα ἐδῶ!»

Καθὼς ἄκουσε αὐτὰ ὁ γέρο-Λαέρτης, ἄρχισε νὰ κλοίη· ἔπειτα ἔσκυψε χάμω, ἐπῆρε χῶμα μὲ τὰ δύο του χέρια, τὸ ἐσκόρπισε στὸ κεφάλι του καὶ ἀναστενάζοντας εἶπε: «Ἄχ, ἀγαπημένο μου παιδί, ἐχάθηκες! Ἐχάθηκες, Ὀδυσσέα μου, καὶ ζῶ ἀκόμη ἐγὼ ὁ δυστυχησμένος!»

Ὅταν εἶδε καὶ ἄκουσε αὐτὰ ὁ Ὀδυσσέας, δὲν ἠμπόρεσε νὰ βαστάξῃ περισσότερο. Ἐχύθηκε ἐπάνω του, τὸν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του, τὸν ἐφίλησε καὶ τοῦ εἶπε:

—«Ἐγὼ εἶμαι, πατέρα, ὁ γιός σου, ὁ Ὀδυσσέας, πού περιμένεις. Ὑστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ἔφθασα στὴν πατρίδα. Ἄφησε τὰ δάκρυα καὶ τὰ βογγητὰ καὶ ἔλα νὰ χαρῆς καὶ σύ, γιατί ἀφάνισα ὄλους τοὺς μνηστῆρες».

—«Δεῖξε μου ἓνα σημάδι, πού νὰ τὸ ξέρω καὶ ἐγὼ, γιὰ νὰ σὲ πιστεύσω» ἀποκρίθηκε ὁ Λαέρτης τρέμοντας ὀλόκληρος ἀπὸ συγκίνηση.

Ὁ Ὀδυσσέας ἐχαμογέλασε καὶ τοῦ εἶπε: «Κοίταξε πρῶτα, πατέρα, καλὰ τὸ σημάδι αὐτὸ τῆς πληγῆς, πού μοῦ ἔκαμε ὁ ἀγριόχοιρος στὸν Παρνασσό!

Θυμᾶσαι, σὺ ὁ ἴδιος μὲ εἶχες στείλει στὸν πεθερό σου, τὸν πατέρα τῆς μακαρίτισσας τῆς μητέρας μου. Ἐκεῖ σ' ἔνα κυνήγι μὲ τοὺς θεῖους μου ἐπῆρα τὴν πληγὴ αὐτή.

» Ἄκου τώρα, νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ τὰ δένδρα αὐτοῦ τοῦ περιβολιοῦ, πὺ μοῦ εἶχες χαρίσει, ὅταν ἤμουν μικρὸ παιδὶ καὶ ἐρχόμουν μαζί σου. Μοῦ ἐχάρισες δεκατρεῖς ἀχλαδιές, δέκα μηλιές καὶ ἄλλες τόσες συκιές. Μοῦ ἔταζες ἀκόμη πῶς θὰ μοῦ ἐχάριζες καὶ πενήντα σειρές κλήματα ἀμπελιοῦ, πὺ νὰ τρυγιοῦνται σὲ διάφορες ἐποχές. Τὰ θυμᾶσαι ὅλα αὐτά, πατέρα;»

Ὅταν ἀκουσε αὐτὰ ὁ Λαέρτης, ἔγειρε λιγοθυμι-

σμένος τὸ κεφάλι στὸν ὤμο τοῦ γιοῦ του. Σὲ λίγο ὅμως ἤλθε στὰ σύγκαλά του, ἀνοίξε τὰ μάτια, ἀγκάλιασε τὸν Ὀδυσσεά καὶ ἄρχισε νὰ τὸν φιλῆ στὰ μάτια καὶ στὰ μάγουλα, κλαίοντας ὀλοένα ἀπὸ τὴν χαρὰ του.

Ὅστερα ὁ Ὀδυσσεάς, κρατώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν ὠδήγησε στὸ σπιτάκι, ὅπου εὗρηκαν τὸν Τηλέμαχο καὶ τοὺς βοσκούς νὰ ἐτοιμάζουν τὸ τραπέζι.

Ὁ Λαέρτης τότε ἐλούσθη, ἐσυγυρίσθη καὶ ὕστερα ἤλθε καὶ ἐκάθισε ἀνάμεσα στὸ γιό καὶ στὸν ἔγγονό του, ξανανιωμένος ἀπὸ τὴ χαρὰ του.

§ 77. Οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων φοβερίζου.

Τὴν ὥρα, ποῦ ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τὸ γιό του εὕρισκοντο στὴν ἐξοχή, ἔμαθαν στὴν πόλη πῶς ἐγύρισε ὁ βασιλέας καὶ ἐσκότωσε ὅλους τοὺς μνηστήρες.

Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι τῶν σκοτωμένων ἔτρεξαν τότε στὸ παλάτι καὶ κλαίοντας ἔπαιρνε ὁ καθένας τὸ νεκρὸ του καὶ τὸν ἔφερε στὸ σπίτι. Ἄλλοι πάλι ἐφρόντιζαν νὰ στείλουν τοὺς ξένους νεκρούς στὴν πατρίδα των μετὰ πλοῖα.

Οἱ σκοτωμένοι ὅμως ἦσαν πολλοὶ καὶ γι' αὐτὸ καὶ ἡ λύπη γενικὴ καὶ ὁ κόσμος ὅλος θυμωμένος μετὰ τὸν Ὀδυσσεύ. Σὲ λίγο ἐμαζεύθησαν στὴν πλατεῖα ὅλοι οἱ κακοφανισμένοι, γιὰ νὰ ἀποφασίσουν πῶς νὰ ἐκδικηθοῦν τὸν Ὀδυσσεύ καὶ τοὺς ἀνθρώπους του.

Τότε ὁ Εὐπείθης, ὁ πατέρας τοῦ Ἀντίνοου μετὰ δάκρυα στὰ μάτια καὶ ἀναστενάζοντας ἐσηκώθη καὶ εἶπε:

«Μεγάλον κακὸν μᾶς ἔκαμε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀδέλφια. Δὲν ἔφθασε, ποῦ ἐκατάστρεψε τὰ πλοῖα μας καὶ τόσα παλληκάρια στὸν καταραμένο πόλεμον τῆς Τροίας, παρὰ ἤλθε καὶ ἐδῶ τώρα νὰ σκοτώσῃ τὰ καλύτερα παλληκάρια τῆς Ἰθάκης. Τί τὸν φυλάμε λοιπόν; Πρὶν νὰ μᾶς φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἰθάκην, ἐμπρός, ἄς χυθοῦμε ἐπάνω του καὶ ἄς τὸν πιάσωμε, νὰ τὸν τιμωρήσωμε ὅπως τοῦ ἀξίζει. Εἶναι ντροπὴ σὲ μᾶς νὰ μὴν ἐκ-

δικηθοῦμε τὸ φονιά τῶν παιδιῶν μας. Ἐλάτε γρήγορα, νὰ πᾶμε νὰ τὸν βροῦμε καὶ νὰ τὸν πληρώσωμε ὅσα μᾶς ἔχει καμωμένα!»

Ἔτσι ὠμίλησε ὁ Εὐπειθης· καὶ ὅσοι εἶδαν τὰ δάκρυα καὶ τοὺς ἀναστεναγμούς του, ἐσυγκινήθηκαν.

Τότε ὁμως ἐσηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του ἕνας γέρος σεβάσμιος, ὁ Ἀλιθέρσης καὶ λέγει αὐτά:

«Ἀκούσετε, πατριῶτες, ὅσα θὰ σᾶς εἰπῶ καὶ ἐγώ, καὶ μὴ θυμώσετε, ἂν μὲ αὐτὰ σᾶς πικράνω. Ἔσεῖς εἴσθε ἢ αἰτία νὰ γίνουιν αὐτὰ τὰ κακὰ στὴν πόλιν μας. Ὅταν ἐγὼ σᾶς ἐπαρακινούσα νὰ ἐμποδίζετε τοὺς γιούς σας νὰ καταστρέφουιν τὴν ξένη περιουσία, καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσετε νὰ ἀφήσουιν ἡσυχὴ τὴν ξένη γυναῖκα, ἐσεῖς δὲν ἠθέλατε νὰ μὲ ἀκούσετε. Μὰ νὰ τώρα τί ἔγινε! Ὅμως τὸ κακὸ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ μεγαλύτερο, ἂν δὲν μὲ ἀκούσετε καὶ πάλιν. Πρέπει νὰ διαλυθοῦμε ἀπεδῶ καὶ νὰ μὴ ζητήσωμε καμμιά ἐκδίκηση· οἱ θεοὶ εἶναι ποὺ ἐτιμώρησαν τὰ παιδιὰ μας, καὶ ὄχι ὁ Ὀδυσσεύς».

Αὐτὰ εἶπε ὁ γέρο-Ἀλιθέρσης· καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς συναγμένους ἐκεῖ ἐπαραδέχθησαν τὴ γνώμη του καὶ διαλύθηκαν.

Ἐμειναν ὁμως καὶ ἀρκετοὶ ἀκόμη, ποὺ ἠθελαν νὰ ἐκδικηθοῦν. Αὐτοὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια των, ὠπλίσθησαν καὶ ἔτρεξαν ἔξω στὸ κτῆμα τοῦ Λαέρτη, ὅπου ἔμαθαν πῶς εἶχε πάει ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τὸ γιό του. Ἀρχηγὸς ὄλων αὐτῶν ἦτο ὁ Εὐπειθης, ποὺ ἀδιάκοπα ἐφοβέριζε τὸν Ὀδυσσεύα.

§ 78. Ὁ Ὀδυσσεύς φιλιώνεται με τοὺς πατριῶτες του.

Οἱ ὀπλισμένοι εἶχαν πλησιάσει στὸ κτῆμα τοῦ Λαέρτη, ὅταν ἓνας ἀπὸ τοὺς δούλους τοῦ βασιλέα τοὺς εἶδε καὶ ἔτρεξε βιαστικά στὸ σπιτάκι νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κύριό του καὶ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἔτρωγαν.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἀμέσως ἐκατάλαβε τί τρέχει καὶ ὅλοι στὴν προσταγή του ἐπαράτησαν τὸ φαγὶ καὶ ἐσηκώθηκαν. Ὀπλίσθηκαν γρήγορα καὶ ἐπετάχθηκαν ἔξω, γιὰ νὰ ἀντικρύσουν αὐτούς, ποὺ ἤρχοντο νὰ τοὺς κτυπήσουν. Ὄταν τοὺς εἶδε ὁ Ὀδυσσεύς νὰ ξεπροβάλλουν στὸ δρόμο, γυρίζει καὶ λέγει στὸν Τηλέμαχο: «Τηλέμαχε, πρόσεχε νὰ μὴ ντροπιάσῃς τὴ γενιά σου!».

—«Θὰ ἰδῆς, πατέρα, ἂν ἀξίζη ὁ γιός σου» ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος· καὶ ὀπλισμένος ἐστάθηκε δεξιά του.

Ὁ γέρο-Λαέρτης ἐχάρηκε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἐγγονοῦ του, καὶ ἐπῆγε καὶ αὐτὸς καὶ ἐντύθη γρήγορα τὰ ἄρματά του.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅλο τὸ θυμωμένο πλῆθος πλησιάζει τὸν Ὀδυσσεύα καὶ τοὺς συντρόφους του με φωνές καὶ με θόρυβο.

Πρῶτος πρῶτος ἐπῆγαινε ὁ Εὐπειθής, σειώντας τὸ κοντάρι καὶ φωνάζοντας: «Θάνατος στὸ φονιά τῶν παιδιῶν μας! θάνατος!»

Τότε ὁ Λαέρτης, καθὼς ἐβγήκε ὀπλισμένος με ὅλο τὸν ὀπλισμό του καὶ τοὺς ἀντίκρυσε, δὲν ἐβάσταξε. Σηκώνει τὸ κοντάρι καὶ τὸ πετᾷ στὸν Εὐ-

πείθη με ὅλη του τῆ δύναμη. Τὸν ἐπέτυχε στὸ κεφάλι καὶ τὸν ἐξάπλωσε χάμω νεκρό.

Τὴν ἴδια στιγμή ὁ Ὀδυσσεύς με τὸν Τηλέμαχο καὶ με τοὺς δούλους ὁρμοῦν καταπάνω στοὺς ἄλλους με τὰ σπαθιά καὶ με τὰ κοντάρια.

Θὰ ἐχύνετο τότε πολὺ αἷμα· ἔξαφνα ὅμως ἀκούσθηκε μεγάλη φωνή, πού ἔλεγε: «Παιδιά τῆς Ἰθάκης, ἀφήστε αὐτὸν τὸν ἀδελφικὸ πόλεμο καὶ φιλιωθῆτε! Ὅσοι ἔφταιξαν ἐτιμωρήθηκαν, γιὰ νὰ γίνουν παράδειγμα σὲ ὅλους· δὲν εἶναι σωστὸ νὰ πάθουν καὶ ἄλλοι, πού δὲν φταίγουν».

Ἀπὸ ποῦ ἦρχετο ἡ φωνὴ αὐτὴ κανεὶς δὲν ἠμπόρεσε νὰ καταλάβῃ. Ὅλοι ὅμως ἄφησαν τὴ μάχη, ἐδιαλύθηκαν καὶ ἔφυγαν κατὰ τὴν πόλη...

Ὑστερα ἀπὸ λίγο ἐγύρισε καὶ ὁ Ὀδυσσεύς στὴν πόλη, καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἐβγῆκε νὰ τὸν δεχθῆ με χαρά. Ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι, πού εἶχαν θυμώσει γιὰ τὸ σκοτωμὸ τῶν μνηστήρων, ἐπαραδέχθηκαν πὼς δίκαια ἐτιμωρήθηκαν, καὶ ἔτσι ἐφιλιώθηκαν με τὸ βασιλέα των.

Ἀπὸ τότε ὅλοι ἔζησαν ἀγαπημένοι μεταξύ των. Ὁ δοξασμένος Ὀδυσσεύς ἐβασίλευε ἤσυχος πιά καὶ εὐτυχισμένος ὡς τὰ βαθιὰ τὰ γερατεία του με τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

§ 1. Στή φουρτούνα.

Μαῦρα τὰ βουνά,
καταχνιὰ τὰ θάφτει·
θύελλα περνᾶ
καὶ βροντᾶ κι ἀστράφτει

Ἄνεμος φυσᾶ,
ἡ καλύβα τρίζει,
ὁ γιαλὸς λυσσᾶ
καὶ βογγᾶ κι ἀφρίζει.

Γλάρος, ποὺ πετᾶ,
φαγητὸ γυρεύει,
βάρκα στ' ἀνοιχτά,
ναύτης κινδυνεύει.

«Ἄχ, παρακαλῶ,
κάμε, Πλάστη, χάρη!
Σῶσε τὸν καλό,
τὸ φτωχὸ βαρκάρη!»

Γ. Βιζυηνός

§ 2. Τὸ εὐλογημένο καράβι.

«Ποῦ πάς, καραβάκι, μὲ τέτοιον καιρό;
σὲ μάχεται ἡ θάλασσα, δὲν τὴ φοβᾶσαι;
Ἄνεμοι σφυρίζουν καὶ πέφτει νερό·
ποῦ πάς, καραβάκι, μὲ τέτοιον καιρό;»

—«Γιὰ χώρα πηγαίνω πολὺ μακρινή·
θὰ φέξουνε φάροι πολλοὶ νὰ περάσω.
Βοριάδες, νοτιάδες θὰ βρῶ, μὰ θὰ φτάσω
μὲ πρίμο ἀγεράκι, μ' ἀκέριο πανί».

—«Κι οἱ κάβοι: ἂν σοῦ στήσουν τὴ νύχτα καρτέρι;
ἀπάνω σου ἂν πέση τὸ κῦμα θεριό,
καὶ πάρη τοὺς ναῦτες καὶ τὸν τιμονιέρη;
Ποῦ πάς, καραβάκι, μὲ τέτοιον καιρό;»

—«Ψηλὰ στὸ ἐκκλησιάκι τοῦ βράχου, ποὺ ἀσπρίζει
γιὰ μένα ἔχουν κάμει κρυφὴ λειτουργία.
Ὁρθὸς ὁ Χριστὸς τὸ τιμόνι μου ἀγγίζει·
στὴν πλώρη μου στέκει ἡ Παρθένα Μαρία».

Ζ. Παπαντωνίου

§ 3. Στὰ ξένα κι ἄν μένω.

Νησάκι μου ὄμορφο.
καμαρωμένο,
στὰ ξένα κι ἄν μένω,
δὲ σὲ ξεχνῶ.

Τὴ νύχτα βρίσκομαι
ξάφνω σιμά σου,
στὴν ἀμμουδιά σου,
ποὺ ἀγαπῶ.

Τρέχω, ξαπλώνομαι,
κάθομαι χάμω,
πάνω στὸν ἄμμο
παιζωγελῶ.

Νά, κι οἱ βαρκοῦλες σου!
γοργοκυλᾶνε
θαρρεῖς, πετάνε
μέσ' στὸ γιαλό.

Καλὴ βαρκούλα μου,
ἔλα στὰ ξένα!
Ἄχ, πάρε καὶ μένα,
σὲ καρτερῶ.

Νησάκι μου ὄμορφο
καμαρωμένο,
στά ξένα κι ἄν μένω
δὲ σὲ ξεχνῶ!

Μ Δαμιράλης

§ 4. Ἡ πηγὴ.

Στὸ χωριό μας μιὰ πηγὴ
ἀναβρῦζει ἀπὸ τὴ γῆ·
φέρνει ἀστείρευτο νερό,
κρυσταλλένιο δροσερο.

Καὶ μὲ χάρη περισσὴ
πολυτρίχια καὶ κισσοὶ
γύρω στά νερά της σκύβουν,
τὴ στολίζουν καὶ τὴν κρύβουν.

Κι ὁ διαβάτης σταματᾷ
φιλικὰ τὴ χαιρετᾷ
καὶ στὸν ἥσκιο ἐκεῖ κοντὰ της
ξεκουράζεται ὁ διαβάτης.

Καὶ τοῦ δίνει αὐτὴ νερό,
κρυσταλλένιο δροσερό,
κι ὁ διαβάτης εὐλογεῖ
τὴ φιλόξενη πηγὴ.

Ἰ Πολέμης

§ 5. Οἱ ἀγῶνες.

α' Τὸ τρέξιμο.

Βλέπω λεβέντες φτερωτοὺς κι ἀραδιαστὰ βαλμένους
 μὲ τόνα πόδι παραμπρός, μὲ τ' ἄλλο παραπίσω,
 προσμένουν τὴν προσταγὴ τὸ τρέξιμο ν' ἀρχίσουνε
 Βλέπω νὰ γέρνη τὸ σκοινὶ καὶ καταγῆς νὰ πέφτη,
 καὶ νὰ, τὰ πόδια φτερωτὰ τὸ ἓνα μὲ τ' ἄλλο ἀνοίγουν,
 καὶ ξεκινοῦνε μονομιᾶς καὶ τρέχουν, τρέχουν, τρέχουν..
 Τρέχουν καὶ μόλις ἀκουμποῦν τὸ πόδι τους στὸ χῶμα.
 Τρέχουν, μ' ἀθώρητα φτερά καὶ μάτι δὲν τοὺς φτάνει
 Ὁχλοβοή, κραυγὲς χαρᾶς, τὸ νικητὴ δοξάζουν.

β' Τὸ πάλεμα.

Καὶ βλέπω τώρα ὀλόγυμνους, ζευγαρωτὰ βαλμένους.
 Ἔχει ὁ καθεὶς τὸ ταίρι του κι ἓνας τὸν ἄλλο βλέπει
 καὶ καρτεροῦνε βιαστικοὶ τὸ πάλεμα ν' ἀρχίσῃ.
 Ἀκούω τὸν κήρυκα, ἀπ' ἐκεῖ τὴν προσταγὴ νὰ κράζῃ
 κι ἀμέσως πιάνονται ἀρπαχτὰ τὰ λιπαρὰ ζευγάρια,
 καὶ πότε σμίγουνε σφιχτά, καὶ λὲς πῶς γίνοντ' ἓνα,
 καὶ πότε πάλι ἀνοίγουνε μὲ τεντωμένα νεῦρα,
 κι ἄλλος βαριά ξαπλώνεται κι ἄλλος ὀλόρθος στέκει,
 καὶ πότε ἀνασηκώνεται καὶ πότε πάλι γέρνει.

γ' Τὸ πῆδημα.

Καὶ βλέπω ν' ἀναδεύωνται πίσω ἀπὸ τὸ βατῆρα
 τὰ γυμνασμένα σώματα, τόνα ἀπὸ τ' ἄλλο ἀνάρια,
 σμίγουν οἱ δυὸ παλάμες τους καὶ τρίβει ἢ μιὰ τὴν ἄλλη

θεριεύονται καὶ σπαρταροῦν οἱ νευρωμένες κνημες,
 καὶ μὲ λαχτάρια καρτεροῦν τὸ πήδημα ν' ἀρχίσῃ.
 Ἄκούω τὸν κήρυκα ἀπεκεῖ βροντόφωνα νὰ κράζῃ,
 καὶ ἀκούω ἀχνὸ ψιθύρισμα καὶ βλέπω τὸν καθένα
 καὶ ξεκινᾷ μὲ μιὰ ὀρμή, σὰν ἀστραπὴ νὰ τρέχῃ,
 καὶ νὰ πατῆ τὸ πόδι του στὸ φανερὸ σημάδι,
 οὔτε μιὰ τρίχα παραμπρὸς οὔτε μιὰ τρίχα πίσω,
 καὶ νὰ σηκώνεται ψηλὰ μὲ μαζεμένα πόδια,
 καὶ νὰ σηκώνεται ψηλὰ καὶ χαμηλὰ νὰ πέφτῃ.

δ' Ὁ δίσκος.

Πάλι ἡσυχία ἀπλώνεται στὰ μαζεμένα πλήθη,
 καὶ ἀχόρταγα τὰ μάτια τους καρφώνουν στὴ βαλβίδα,
 ποὺ οἱ δισκοβόλοι θ' ἀνεβοῦν νὰ ρίξουνε τὸ δίσκο.
 Ἄκούω τὸν κήρυκα ἀπεκεῖ βροντόφωνα νὰ κράζῃ,
 καὶ βλέπω τὸν ἀγωνιστὴ μὲ τὸ δεξιὸ χέρι
 νὰ παίρνῃ τ' ὀλοστρόγγυλο καὶ πλακωτὸ λιθάρι,
 νὰ τὸ σηκώνῃ μονομιᾶς, χωρὶς στὸ πρόσωπό του
 παραμικρὴ ζαρωματιὰ τὸ βάρος του νὰ δείχνῃ.
 Βλέπω τ' ὀλόγυμνο κορμὶ νὰ γέρνῃ πρὸς τὰ κάτω·
 βλέπω τὸ πόδι τὸ δεξιὸ νὰ βγαίνει ἔμπρὸς ἀπ' τ' ἄλλο,
 καὶ βλέπω τὸν ἀγωνιστὴ νὰ στρέφῃ τὸ λιθάρι
 καὶ νὰ τὸ φέρνῃ ὀλόγυρα μ' ὄλη τὴ δύναμή του,
 καὶ εὐθύς ν' ἀνασηκώνεται καὶ νὰ τοῦ δίνει δρόμο.
 Ἄκούω τοῦ δίσκου τὸν ἀχό, ποὺ σκίζει τὸν ἀγέρα,
 καὶ τὸν θωρῶ, ποὺ χάνεται καὶ τὸν θωρῶ, ποὺ πέφτει·
 καὶ βλέπω κάποιον ἀπὸ κεῖ νὰ βάζῃ ἓνα σημάδι·
 καὶ βλέπω καὶ ἄλλον ὕστερα νὰ παίρνῃ τὸ λιθάρι,
 καὶ ἔρχεται τρίτος, τέταρτος, καθεὶς μὲ τὴ σειρά του
 καὶ γέρνει καὶ σηκώνεται καὶ τὸ λιθάρι ρίχνει.

Ἰ. Πολέμης

§ 6. Τοῦ σκύλου ἡ οὐρά.

Ἔχω ἀκούσει χίλια λόγια,
 χαροπά, λυπητερά,
 μὰ ποτέ, καμιὰ φορά
 δὲ μιλήσανε τὰ λόγια,
 σὰν τοῦ σκύλου τὴν οὐρά.

Ἄνταμώθησαν ἀνθρώποι
 κι ἔχουν κλάψει ἀπὸ χαρά,
 μὰ κανεῖς, καμιὰ φορά
 « καλῶς ὠρίσες » δὲν εἶπε,
 σὰν τοῦ σκύλου τὴν οὐρά.

Καὶ σὲ φίλους καὶ σὲ ξένους
 ἔχω δώσει τὴ χαρά·
 —μὲ ξεχάσαν μιὰ φορά...
 Μὰ πιστὸς μοῦ μένει ὁ σκύλος
 καὶ σαλεύει τὴν οὐρά.

Ζαχ. Παπαντωνίου

§ 7. Ὁ θάνατος τοῦ σκύλου.

Σὲ ἀπόμερη μεριά κουλουριασμένος
ἔπεσε νὰ πεθάνῃ ὁ γεροσκύλος.

Περναῖς καὶ δὲ γνωρίζει, ἂν εἶσαι φίλος,
ἂν εἶσαι ἀφεντικός του, ἂν εἶσαι ξένος.

Οἱ δικοί του θὰ βρίσκωνται στὰ ξένα.

Ποιοὶ νάταν;.... Τί γυρεύεις!.... περασμένα.
Ἡ ἄρρώστια του;... Κ' ἐκείνη ποιός τὴν ξέρει;
Ρωτοῦν ποτὲ τὸ σκύλο, τί ὑποφέρει;

Κι ὅμως κι αὐτὸς ἕναν καιρὸ εἶχε ζήσει.
Ἄζορ;.... Πιστός;.... Πῶς νάταν τ' ὄνομά του;
Θάχε κι αὐτὸς ἕναν καιρὸ γαβγίσει,
πηδήσει καὶ κουνήσει τὴν οὐρά του.

Τώρα τὸν βλέπεις κι εἶναι τοῦ θανάτου...
Τὸν τριγυρνάει τὸ σύννεφο τοῦ ἐντόμου,
κ' οἱ πέτρες, πού πετοῦν παιδιὰ τοῦ δρόμου,
βροντοῦν τὰ πονεμένα κόκκαλά του.

Τὸν κοίταξα καὶ μ' ἔνιωσε... « Τὸ ξαίρω,
μὲ συμπαθᾶς, θενὰ εἶπε, πού ὑποφέρω
καὶ δὲ μπορῶ, γιὰ νὰ δεχτῶ ἕνα φίλο
μὲ τίς χαρές, πού θάπρεπαν σὲ σκύλο».

Συλλογισμένος στάθηκα κοντά του,
κι ὅ,τι σ' αὐτὰ τὰ κόκκαλα εἶχε μείνει
—ἀγάπη, πόνος, πίκρα, εὐγνωμοσύνη—
μοῦ τὸ εἶπε μὲ τὴν ὕστερη ματιὰ του.

Ζαχ. Παπαντωνίου

§ 8. Ξενιτεμένο μου πουλί.

Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο,
 ή ξενιτειά σέ χαίρεται κ' ἐγὼ ἔχω τὸν καημό σου.
 Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβο-
 [δήσω;
 Μῆλο ἂν σοῦ στείλω, σέπεται, τριαντάφυλλο, μαδιέται,
 σταφύλι, ξερωγιάζεται, κυδώνι, μαραγκιάζει.
 Νὰ στείλω μὲ τὰ δάκρυα μου μαντίλι μουσκεμένο;
 Τὰ δάκρυα μου εἶναι καυτερὰ καὶ καΐνε τὸ μαντίλι.
 Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδήσω;

Σηκώνομαι τῇ χαραυγῇ, γιατί ὕπνο δὲν εὐρίσκω,
 ἀνοίγω τὸ παράθυρο, κοιτάζω τοὺς διαβάτες,
 κοιτάζω τὶς γειτόνισσες καὶ τὶς καλοτυχίζω,
 πὰς λαχταρίζουν τὰ μικρὰ καὶ τὰ γλυκοβυζαίνουν·
 μὲ παίρνει τὸ παράπονο, τὸ παραθύρι ἀφήνω
 καὶ μπαίνω μέσα, κάθομαι καὶ μαῦρα δάκρυα χύνω.

Δημοτικὸ

§ 9. Ὁ γυρισμὸς τοῦ ξηνητεμένου.

Ἐρόδισε ἡ ἀνατολή καὶ ξημερώνει ἡ δύση,
 γλυκοχαράζουν τὰ βουνὰ κι ὁ Αὐγερινὸς τραβιέται·
 πᾶν τὰ πουλάκια στὴ βοσκή κ' οἱ λυγερὲς στὴ βρύση.
 βγαίνω κι ἐγὼ κι ὁ μαῦρος μου καὶ τὰ λαγωνικά μου,
 βρίσκω μιὰ κόρη, πούπλενε σὲ μαρμαρένια γούρνα.
 Τὴ χαιρετῶ, δὲ μοῦ μιλεῖ, τῆς κρένω, δὲ μοῦ κρένει:
 « Κόρη, γιὰ βγάλε μου νερό, τὴν καλὴ μοῖρα νάχης,
 νὰ πιῶ κι ἐγὼ κι ὁ μαῦρος μου καὶ τὰ λαγωνικά μου ».
 Σαράντα σίκλους ἔβγαλε, στὰ μάτια δὲν τὴν εἶδα,
 κι ἅπάνω στοὺς σαράντα δυὸ τὴ βλέπω δακρυσμένη.
 « Γιατί δακρύζεις, λυγερή, καὶ βαριαναστενάζεις;
 μήνα πεινᾶς, μήνα διψᾶς, μήνα ἔχεις κακὴ μάνα; »
 —« Μήτε πεινῶ, μήτε διψῶ, μήτ' ἔχω κακὴ μάνα·
 ξένε μου, κι ἂν ἐδάκρυσα, κι ἂν βαριαναστενάζω,
 τὸν ἄντρα ἔχω στὴν ξηνητιά καὶ λείπει δέκα χρόνους
 κι ἀκόμα δυὸ τὸν καρτερῶ, στοὺς τρεῖς τὸν παντεχαίνω
 Κι ἂν δὲν ἐρθῆ κι ἂν δὲ φανῆ, καλόγρια θὰ γίνω.
 Θὰ πάω σ' ἔρημα βουνὰ νὰ στήσω μοναστήρι,
 καὶ στὸ κελὶ θὰ σφαιλιστῶ καὶ θὰ μαυροφορέσω,
 κεῖνον νὰ τρώῃ ἡ ξηνητιά κι ἐμέ τὰ μαῦρα ράσα ».
 —« Κόρη μου, ὁ ἄντρας σου πέθανε, κόρη μου ὁ ἄντρας
 [σου χάθη·
 τὰ χέρια μου τὸν κράτησαν, τὰ χέρια μου τὸν θάψαν·
 ψωμί, κερὶ τοῦ μοίρασα κι εἶπε νὰ τὰ πλερώσης ».

- « Ψωμί κερὶ κι ἂν μοίρασες, διπλὰ θὰ σὲ πλερώσω ».
- « Κόρη μου, ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ εἶμαι κι ὁ
[καλός σου ».
- « Ζένε μου, ἂν εἶσαι ὁ ἄντρας μου, ἂν εἶσαι κι ὁ καλός
[μου,
δεῖξε σημάδια τῆς αὐλῆς καὶ τότε νὰ πιστέψω ».
- « Ἔχεις μηλιὰ στὴν πόρτα σου καὶ κλῆμα στὴν αὐλή
[σου,
κάνει σταφύλι ραζακὶ καὶ τὸ κρασί μοσκάτο,
κι ὅποιος τὸ πιῆ δροσίζεται καὶ πάλι ἀναζητᾷ το ».
- « Αὐτὰ εἶν' σημάδια τῆς αὐλῆς, τὰ ξέρει ὁ κόσμος
[ὅλος·
διαβάτη, ἦσουν, πέρασες, τὰ εἶδες καὶ τὰ λέγεις·
πές μου σημάδια τοῦ σπιτιοῦ καὶ τότε νὰ πιστέψω ».
- « Ἀνάμεσσο στὴν κάμαρη χρυσὸ καντήλι ἀνάφτει
κα φέγγει σου, ποὺ γδύνεσαι καὶ πλέκεις τὰ μαλλιά σου,
καὶ φέγγει τίς γλυκὲς αὐγές, ποὺ τὰ καλά σου βάζεις ».
- « Ζένε μου, ἐσύ σαι ὁ ἄντρας μου, ἐσύ σαι κι ὁ κα-
[λός μου ».

Δημοτικό.

§ 10. Ἡ Μάνα

« Μάνα » κράζει τὸ παιδάκι,
 « μάνα » ὁ νιὸς καὶ « μάνα » ὁ γέρος
 « μάνα » ἀκοῦς σὲ κάθε μέρος·
 ἄ, τί ὄνομα γλυκό!

Τὴ χαρά σου καὶ τὴ λύπη
 μὲ τὴ μάνα τὴ μοιράζεις,
 ποθητὰ τὴν ἀγκαλιάζεις,
 δὲν τῆς κρύβεις μυστικό.

Μέσ' στὸν κόσμο ἄλλο πλάσμα
 δὲ θὰ βρῆς νὰ σὲ μαντεύη,
 σὰν τὴ μάνα, ποὺ λατρεύει,
 σὰν τὴ μάνα, ποὺ ἀγαπᾷ.

Ὅπου τρέχεις, πάντα ἡ μάνα
 μὲ τὸ νοῦ σὲ συντροφεύει.
 Σὲ προσμένει, σὲ γυρεύει
 μ' ἀνυπόμονη καρδιά.

Δύστυχος όποιος τή χάση·
ό καημός είναι μεγάλος·
σάν τή μάνα δέν είναι άλλος
μές στόν κόσμο θησαυρός.

Κι όποιος μάνα πιά δέν έχει,
« μάνα » κράζει στ' όνειρό του·
πάντα ή μάνα στόν καημό του
είναι ό μόνος στεναγμός.

Γ. Μαρτινέλλης

Τ Ε Λ Ο Σ

Από την στιγμή που η χώρα
έχει κερδίσει την ανεξαρτησία
και τη δημοκρατία είναι πλέον
επιτακτική η ανάπτυξη της

οικονομίας της χώρας
και η ανάπτυξη της κοινωνίας
και της πολιτιστικής ζωής
της χώρας.

Επιπλέον...

Επιπλέον η ανάπτυξη της
οικονομίας της χώρας
είναι η προϋπόθεση για την

ανάπτυξη της κοινωνίας
και της πολιτιστικής ζωής
της χώρας.

Επιπλέον η ανάπτυξη της
οικονομίας της χώρας
είναι η προϋπόθεση για την
ανάπτυξη της κοινωνίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ

§ 1. Θύελλα στη στεριά, τρικυμία στη θάλασσα	3
§ 2. «Α! ἀληθινὰ μοῦ ἔλεγε ἡ Καλυψώ».....	4
§ 3. Ὁ ἐπιβάτης τῆς σχεδίας ναυαγεῖ.....	5
§ 4. Ὁ ναυαγὸς γλυτώνει	8
§ 5. Ὁ ναυαγὸς κοιμᾶται	11
§ 6. Ὁ ναυαγὸς στὴ στεριά.....	14
§ 7. Ὁ ναυαγὸς παρακαλεῖ	15
§ 8. Ὁ ναυαγὸς μαθαίνει ποῦ βρίσκεται	18
§ 9. Τί συμβουλεύει ἡ Ναυσικά στὸν ξένο;	19
§ 10. «Α! πολὺ μεγάλος εἶναι ὁ θυμὸς σου, Ποσειδῶνα!» ..	21
§ 11. Ὁ ναυαγὸς θαυμάζει	23
§ 12. Ὁ ναυαγὸς θαμβώνεται	24
§ 13. Ὁ ξένος εὐρίσκει φιλοξενία.....	25
§ 14. Τί μαθαίνει ὁ Ἀλκίνοος καὶ ἡ Ἀρήτη γιὰ τὸν ξένο;	28
§ 15. Πῶς ὁ Ἀλκίνοος τιμᾷ τὸν ξένο;	31
§ 16. Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαίακων	31
§ 17. Ὁ ξένος πειράζεται	35
§ 18. Οἱ Φαίακες χορεύουν.....	37
§ 19. Ὁ Εὐρύαλος διορθώνει τὸ σφάλμα του	39
§ 20. Ὁ Ἀλκίνοος παρακαλεῖ τὸν ξένο νὰ διηγηθῇ τὰ παθήματά του. 40	
§ 21. Ποιὸς ἦτο ὁ ξένος;	42
§ 22. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Κικόνων.....	43
§ 23. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων	45
§ 24. Στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων	48
§ 25. Στὸ ἐρημόνησο	48
§ 26. Στὴν κατοικία τοῦ Πολύφημου	51
§ 27. Ὑποδοχὴ τοῦ Ὀδυσσεύα ἀπὸ τὸν Πολύφημο	54
§ 28. Πῶς θὰ ἐγλύτων' ἀπὸ τὰ χέρια του;	58

§ 29. Ὁ Ὀδυσσεύς μεθ' ἄνδρα Κύκλωπα	59
§ 30. Ὁ Ὀδυσσεύς τυφλώνει τὸν Κύκλωπα	51
§ 31. Ζεφεύγομε ἀπὸ τῆς σπηλιάς	62
§ 32. Πειράζω τὸν Κύκλωπα	65
§ 33. Στὴ νησί τοῦ Αἰόλου	70
§ 34. Στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων	73
§ 35. Στὴ νησί τῆς μάγισσας Κίρκης	76
§ 36. Ἄλλη συμφορὰ στοὺς συντρόφους μου	78
§ 37. Γλυτώνω τοὺς συντρόφους μου	81
§ 38. Τί μοῦ προφητεύει καὶ τί με συμβουλεύει ἡ Κίρκη;	85
§ 39. Τὸ πάθημα ἑνὸς μεθύσου	90
§ 40. Κοντὰ στίς Σειρήνες	91
§ 41. Ἀνάμεσα στὴ Σκύλλα καὶ στὴ Χάρυβδη	94
§ 42. Στὴ νησί τοῦ Ἡλίου	97
§ 43. Οἱ σύντροφοί μου λησμονοῦν τὸν ἔρκο των	98
§ 44. Ὁ Ἡλῖος τιμωρεῖ τὴν ἀμαρτία	100
§ 45. Καὶ πάλι στὰ στενά τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης	102
§ 46. Ὁ Ὀδυσσεύς τελειώνει τὴ διήγησή του	103
§ 47. Ζεπροβοδήματα	103

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ

§ 48. Ὁ Ὀδυσσεύς ἀγρυπνῶν	108
§ 49. Ὁ Ὀδυσσεύς πατεῖ τὸ χῶμα τῆς πατρίδας του	111
§ 50. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴν καλύβα τοῦ χοιροβοσκῆ	114
§ 51. Τί μαθαίνει ὁ Ὀδυσσεύς ἀπὸ τὸ χοιροβοσκό;	116
§ 52. Τί ἄλλα μαθαίνει ἀκόμη ὁ Ὀδυσσεύς;	119
§ 53. Ὁ Ὀδυσσεύς φανερώνεται στὸν Εὐμαῖο	123
§ 54. Ὁ γιὸς τοῦ Ὀδυσσεύς γυρίζει ἀπὸ τὸ ταξίδι	127
§ 55. Ὁ Ὀδυσσεύς συνομιλεῖ μετὰ τὸ γιό του	129

§ 56. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στο γιό του	132
§ 57. 'Ο Τηλέμαχος μιλεί με τή μητέρα του.....	136
§ 58. *Ένας κακός δούλος.....	136
§ 59. *Ένας πιστός φίλος.....	141
§ 60. 'Ο 'Οδυσσέας με τούς μνηστήρες.....	144
§ 61. 'Η Πηνελόπη έπαινει τόν 'Οδυσσέα	149
§ 62. 'Ο 'Οδυσσέας μαλώνει τίς δούλες καί κρύβει τά όπλα του πα- λατιού	150
§ 63. 'Η Πηνελόπη μιλεί με τό ζητιάνο.....	153
§ 64. 'Η Εύρύκλεια γνωρίζει τόν 'Οδυσσέα.....	158
§ 65. Τί άποφασίζει για τήν πανδρεία της ή Πηνελόπη	161
§ 66. Κι άλλος πιστός δούλος	163
§ 67. 'Ο Τηλέμαχος φοβερίζει	166
§ 68. *Η Πηνελόπη προτείνει στους μνηστήρες δύσκολο άγώνισμα..	168
§ 69. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στο Φιλοίτιο.....	171
§ 70. 'Ο 'Οδυσσέας κατορθώνει ό,τι δέν κατορθώνουν οι μνηστήρες.	173
§ 71. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στους μνηστήρες	178
§ 72. Οι μνηστήρες έξολοθρεύονται.....	180
§ 73. Τι έωρούνται καί οι κακές δούλες.....	184
§ 74. 'Η Πηνελόπη άναγνωρίζει τόν άνδρα της.....	186
§ 75. 'Ο 'Οδυσσέας στο πατρικό του περιβόλι.....	191
§ 76. 'Ο 'Οδυσσέας φανερώνεται στον πατέρα του.....	195
§ 77. Οι συγγενείς τών μνηστήρων φοβερίζουν.....	200
§ 78. 'Ο 'Οδυσσέας φιλιώνεται με τούς πατριώτες του.....	202

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΠΟΙΗΜΑΤΑ

§ 1. Στη φουρτούνα.....	205
§ 2. Τό εύλογημένο καράβι	206
§ 3. Στα ξένα κι άν μένω	207
§ 4. 'Η πηγή	208
§ 5. Οι άγώνες	209

§ 6. Τοῦ σκύλου ἢ οὐρά	211
§ 7. Ὁ θάνατος τοῦ σκύλου	212
§ 8. Ξενητεμένο μου πουλί	213
§ 9. Ὁ γυρισμός τοῦ ξενητεμένου... ..	214
§ 10. Ἡ μόνα	216

0020561263
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείον
Παιδείας και Θρησκευμάτων

Γραμμα διδακτικῶν βιβλίων

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1934

Ἄριθ. } Πρωτ. 51231.51232
 } Διεκπ.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ

**Περὶ ἐγκρίσεως διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τῶν
μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ. Α. Π.

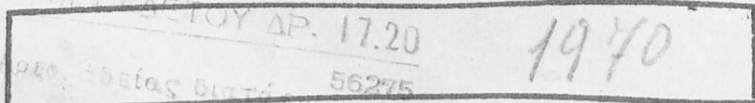
Πρὸς

τὸν κ. Δημοσθένην Ἀνδρεάδην

Ἀνσκοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἀρθρ. 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1ην πράξιν αὐτῆς ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Τμηματάρχης
N. Σμυρνῆς

Τὰ διδακτικά βιβλία τὰ πωλούμενα βιβλιόπαιδα τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς κανονισθείσης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. (Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ χορηγίας ἀδείας κυκλοφορίας αὐτῶν» 24-1-34)